N 94

A

№ 21

Brieven en Papieren
van
Guinea
aan
de vergadering van Tienen
beg. den 28 April 1740
en
eijnd. metden 12 Juny 1741.

W. J. C. 112

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

[hdld]

7/40

Letter from the Preacher Johannes Flesinghe to the Assembly of the X., dd. Elmina 28th April 1740.-
(Lect. in X. 20 March 1743.)

fol. 1-2

Mijne Heeren, Alsoo de tijdingen door brieven van hier in het vaderlandt somtijds niet wel overkomen, omdat de schepen wel komen te verongelukken, soo oversende ik in onderdaenigheid daarboven de copie, waarvan ik het originneel in dato den 18 September 1739 door een endloper Derk Meegem na Middelburg of Vlissingen moetende had de afgaan laeten.- Uyt dit originneel, gelijk uyt dese hier bij gaande copie te sien is, hadde ihaar Haare grootacht baarleden ootmoedig te verstaan gegeven, dat den 2 September deselven jaars wel een stil-standt van wapenen tusschen het casteel d'Elmina en de negers in het krom gemaakt was, maar dat ondertusschen de onluysten het gevaar in de volgende tijdt wel grooter konde worden.- Dit is helaas tot merkelijke schade van de Hoogelaktbare compagnie ende tot ons groot leedwesen en verdriet al te veel waar geworden, want alhoon de negers alle bedenkelijke middelen gebruykt, ja selfs de hoofden derselve mij als mediateur tot voortsettinge van dese vreede versogt hadden, egter hebben vreedestoorende gemoederen door des satans geest gedreven, den overleden heer Generaal de gardes aangemoedigt, om dien oorlog met kragt voort te setten; men heeft desnegen den 10 December voorigen jaars door het ophaalen vande bruggen in het casteel alle correspondentie met de negers tot beyder-zijds schade vederom afgesneden, eenig muirwerk, dat men met het canon soo haast niet omverre schieten konde, door een sergeant Quitner genaamt, soldaten en slaven van de compagnie met groot lijfsgevaar afbreken laaten, eenige cages van de negers op gelijke vijre in den brandt laeten steken, door een corporal den 15 januarij deses jaars eene bombe in het krom laeten overbrengen, de welke bij het aansteken sig selfs daarmede beschadigt heeft en dewijl almede overleden is; in gevolg van tijdt quamen meer dan 15000 Fanteinsche negers met verscheide Prin-

1740

Arrivael of Faulkys army

25,000 Fanties helpen 't quaad of de Portugese & St Jago en afsluyt 't 5,000 Elminas

-sche vlaggen rondom het casteel haar leger opslaan te water quamen konderden met canoas, om alsoo de d'Elminasche negers te water en te landt aante tasten de opper commendant soo wel op d'Elmina als de commendanten op den berg saint Jago kregen ordre om onder beijder zijds attaques op de d'Elminsche met het canon soo veel vuijr te brengen als ijj konden: in dit krevig gevecht gelijk in diergelijke volgende zijn van veerkanten veel veele van het leven tot de dood gebragt, eoter hebben de d'Elminsche negers 5000 tegen 25000 altijdt de victorie behouden, soolang tot dat

2 Maart '40

den 2 dito deses jaars een droevig ongeluk op het casteel is voorgevallen met de bomben in des constapels cage, die door onvoorsigtigheid soo wel den regenten als des constapels neffens de kruitvaten ende handgranaten met de vlamme ook in de lugt gingen waardoor ook 19 menschen, soo wel blanken als negers gesneuvelt zijn. — Bij dit ongeluk beschickte de Heere God nog een groot geluk, dat het magasijn in het negotiehuijs, waarvan de deuren en vensters door de harde bombeslagen op de grondt vielen, niet in de brandt geraakte om dat een half uur voorheen een seeker assistent in Retselve huijs, monsieur Schut uit voorsigtigheid de van buijten aangebragte kruijtvaten in veiligheid gebracht hadde, die ten eersten in de smoor en damp over de opene deuren sprengende, die hem navolgden met luijder keele toe-

Explosion in Castle

fol 2 a

16 Maart '40 decds of D.G. de Bordes

-riep: "gaat weg, want het is beter, dat een om het leven komt als veele;" hierop is den 16 dito de Directeur generael de Bordes overleden en de niet lang daarna in dienselven avondt heeft men den heer opperkoopman uit sijn gevangenisse gehaalt en

Alle Faulkys krijgen vrijheyt van wapen

-de hem van sijn arrest ontslagen, de welke in deselve nijr met de daarbij gehoorige heeren paaden al sijn goed verzegelt heeft; daarop zijn de Fantijnsche negers ook door sijne ordre met het geschut van den berg afgevesen en de cito met agterlaatinge van hare victualien vertrokken; den 22 dito is de geseide heer Barovius tot alles grooter vreugde publie als president voorgestelt en de aangekomene heeren raa-

raaden zijn met hem tot dato den geheelen dag besig, om alles na mogelijkheid te regulieren – o eenevonderbáre all wijze bestieringe Godes, onses getrouwen scheppers ende onderhouders! wanneer de noodt op het hoogste is, alsdan is menig maal sijne hulpe nabij, men mag hier met regt wel met Salomo seggen: "de Heere maakt ijeder ding schoon in sijnen tijdt ende daar en helpt geen raad noch verstandt tegen den Heere!"–

Siet daar mijne heeren den droevigen toestandt met de ondtstandigheden, soo veel ik deselve geannoteert hebbe, waarbij noch te berigten staat, wie doch de oorsaak van all dit onheil geweest zij?, waarop ik in onderdaenigheid plichtschuldig antwoorde, dat vel drij heeren, twee op het casteel ende de daerbuijten hetselve daaraan plegtig zijn, namentlijk de heer Directeur Generaal, de heer William Caristaris, commis en raad aan Comani op de bovenkust en de heer Derk Hobrock, oppercommis en ordinaris raad aan Cormantin op de benedenkust, maar de voornaamste is den heer William Caristaris soo even genoemt, want deselve is voor de begonnen oorlog met de negers des generals tot aan sijnen dood geheime raad geweest, die den heer opperkoopman Barovius, door hulpe van desen generaal heeft laeten in arrest brengen, op dat hij in sijn quaad voornemen niet mogte belett worden, die ook desgelijks de andere raaden van meerder qualiteit, namentlijk den heer Hendrik Raams, oppercommis en ordinaris raad aan Jama op de bovenkust ende den heer Jan van Starkenburg tegenswoordig ook oppercommis en raad aan Akra op de benedenkust heeft laten gelouden, alhoewel de Eerste tot velstandt van de compagnie sig tweemaal op d'Elmina aangegeven heeft in persona ende de andere heer ook twee maal schrifftelijk, voornoemde Caristaris is ook de voornaamste oorsaak, dat de 25000 Fanteinsche negers aanquamen, om de D'Elminsche totaliter te ruineeren, terwijl men van het casteel en den berg geen kans sag niets met canoneeren en bombben te doen, en wanneer de pre-

1740

Elmina

-diesant menigmaal dit in presentie van dese heeren
hoorde, soo protesteerde hij wel met réden en kraag
daartegen, maar hij kreeg tot antwoord van Carstar
uit voorsorge, dat hij den general niet overladen mo-
-te, hij soude sig met sijne boeken bemoeijen, hij wa
nog veemt ende en verstondt de affaires op de kust
niet; Hobroek soude voortvaaren in het negotieere
met de Fanteinsche negers ter plaatse, waar sijn
comptoir is, welke negotie merkelijk tot schade van
de compagnie is uitgevallen, omdat groote presenten
uit het negotiehuijs haar tot aanmoediging en vo-
-eringe van dit desein toegesonden zijn; dat
nu soo een genoemde Hobroek van de Fanteinsche
negers aan Cormantin gepanjaart is ende bij haar
sijne beloften niet sal nakomen kunnen, vermeen
hij maar sijn koopt mag behouden; daardoor
soude ik wel 24 Engels gout schade lijden moeten
die hij mij schuldig is, ten zij Haare Grootheden dat-
-ve voor mij gunstiglijk inhielden van hetgeene
hij in het vaderlandt bij de compagnie nog mogte
te vorderen hebben.- Voorts komt nog hierbij dat
men den predicant dreigde, vermeer hij niet na-
-liet van dese haare saken met andere discours
te voeren, alsdan soude hij soo wel in corporeel
arrest gebragt worden, als de heer opperkoopman
Barovius, ende vermeer de heer vaendrig, Boeren-
-meester gewaamt, ende de heer Equipage meester
Borgers bij de attaques van de Fanteinsche op de
d'Elminsche haare pligt niet wel waarnamen met
canoneeren en bombardeeren op de d'Elminsche in
het krom, alsdan soude eerste in de plaats van
vaendrig als soldaat op de wacht staan, ende de
andere soude over het canon gelegt worden ende
veele slagen ontfangen, in summa men heeft
alles aangewendt, om de d'Elminsche negers te
ruineeren, en om het leven te helpen, ofschoon
sij de eerste oorsaak van den oorlog niet geweest
zijn, maar daartegen haare voorouders in de
voorige tijden medehulpen zijn geweest, dat de
Hoog mogende Heeren Staaten general het casteel

d'

D'Elmina neffens de andere forten overveldigt hebben, gelijk geseegt wordt; Grchtbe Heeren, ik benoeije mij niet gaern met saaken, die mij niet raaken, omdat ik mijn amt en bedieninge getrouwsoecke waar te nemen, ende derhalven genoeg daarmede te doen hebbe, maar volgens mijne instructie hebbe ik de vereischte nootsaakelikheid vandesen boosen handel niet parthijsch, maar uit eigen ondervindinge na waarheid onderdaenig berigten moeten. –

Op dat ik nu ook de van Haare Grchtbh: aan mij gegeven commissie van den 23 November voorigen jaars beantwoorden moge, soo geve hiermede in onderdaenigheid te kennen, dat ik den daarin genelden commis bij gelegenheid, dat hij met de andere heeren Raaden en commisen in het casteel D'Elmina gekomen was, bij mij versoght hebbe, hem den 7 April deses jaars gesproken en gevraagt, of hij van Paapsche ouders geboren ende voor sijne persoon de gereformeerde religie toegedaan weerende, deselve voorals na amplecteerde; hij Cornelis van Kuijl daarop geantwoordt, dat hij van Jansenistische ouders geboren sij, en de hij selfs nog deselve religie amplecteerde, daar bijvoegende, dat deze religie alsoo vel tegen de Paapsche strijdig was als de gereformeerde, dat het ook niet veel scheelde of sij quam met deze gereformeerde religie overeen, het welk in Hollandt bijsonder in het Stift uitrecht wel bekent was; van deses commisen leven en gedrag wordt een pârig getuijgt, dat hij spaarsam en sober van leven is, ende sijnen dienst als commis wel waarneemt. wat verder de toestandt van onse gereformeerde kerck op D'Elmina aangaat, daarvan valt wederom niet veel te melden; den 3 April deses jaars 14 dagen voor het Paaschfeest bij gelegenheid, dat ik eene dankpredicatie deed wegens des Heeren laastige verlossinge en genadige uitkomste in de grootste noot, hebbe ik voor het uitspreken van des Heeren zegen alle, welke van de gereformeerde religie

mogten

1740

mogten zijn, tot mij genoodigt, op dat ikse mogte kennen en ondersoeken, maar geene van allen hebben sig bij mij aangegeven, misschien uit oorsaake, terwijl tegenwoordig nog veel verdrietelijkheden voorkomen; dat ook de meeste onder de soldaten lutherisch zijn ende de overregt Roomsgesinde, dat kan gene gereformeerde kerk alhier uitmaken; ondertusschen neeme ik mijne pligt waar, bij alle sieken sonder onderscheid van religie, ende den prédik dienst na behooren, waarbij ik voor eerst veel contentement vinde; predicanten mogen de toehoorders wel nodigen, maar dwingen kunnen sij se niet; waarmede ik Haare Hoog- en Wil Edele Grogtbh^n Gode ende sijne genadige protectie aanbevelende van herten wensche, dat de Heere Godt na sijne allwijse bestieringe Haare Grogtbh^n voortaan voor diergelijke droevige toevallen in genade bewaaren moge, die ik ben soo lang ik leve onder Gods genadige voorsorge. ....

Permampra

Extracts from letter from President Barovius and councillors Roens, Starckenburgh Verschueren and Jan van Voorst to the assembly of the X., dd. Elmina 30th June 1740. -
(Lect. in X. 20th March 1743.)

fol. 3 - 7

1736

Na zeer eerbiedige referatie aan onse laaste de dato 30ste April, waarvan het copie hier neevens gaat, zal deeze strekken om N Edle Grogtbh^n nog soo veel op heldering der uijtbreijding van zaaken te geeven als hier possibel geweest is na Valkenaers vertrek te experimenteeren. -

Elmina

Wij beloofden aldaar eerstelijk eene nadere uijtbreijding der permticeuse gevolgen, die wij vreesden dat uijt de gehoudene conduites van wijlen den Directeur de Bordes stonden te resulteeren, en vinden tot ons leetweezen dat zulx maar al te waar is, gemerkt het gezagh, dat wij in naam van NWEd Grogtbh^n hier te voren gevoert hebben, thans soo verswakt is, dat wij op alle plaatzen langs de Kust de uijtwerkselen daarvan bevinden, en naauwlijks iets meer dan de naam van gebieders overblijft. - Vant de inwoonders

ge-

gezien hebbende, dat wijlen de generaal het Elminase
dorp alleen met assistentie eener swaare leeger Fan-
tijnen in 10 maanden niet heeft konnen t'onderbren-
gen, beginnen daarop stout te worden, en hunne
vorige subjectie te vergeeten.-
De schandelijke woordbrekingen, die de overleedene zoo
menigmaal, dog in sonderheijd in de stilstand van
wapenen met hen g'Exerceert heeft, formeeren ook
een gansch nadeelig denkbeeld onzer andere, en
zijn meer dan iets ter veereld begnaam onze noodige
reputatie hier te lande in den grond te helpen.-
Vervoeren was het woord van een generaal bij hen als
geheijligt, en men droeg zorg hetzelve stiptelijk nate-
-koomen; dog den overleedene steende zig in het
geheel niet aan woord of eed, zoo wel in publicque
als privaate zaken.-
De dagelijxe kneevelarijen, die hij Welgem. Edele Agtbs voorzr
onderdaanen aangedaan heeft tot sortiën zijner
huijshouding en keuken, als ook relatief tot zijn ver-
dere hebzucht, konde meede niet anders dan ver-
achting tegens hem en vervolgens tegens de gant-
sche natie causeeren.-
Zijne considerable particuliere handel heeft hun
niet alleen een gevoeglige indruk moeten geeven
zijner trouwloosheijd, maar ook aansporing, om
hem daarin na te volgen, alzoo zij seer wel visten,
dat schoon het publicq raakte, hij hen egter daar-
over niet zou derven anders dan onderhands
attaequeeren, en met eene kleene mulcte te breeken.
De papieren snde Litteris A en B zullen Welgem. Edele
Agtbs gansch klaar aantoonen in hoeverre zijne
boven geallegueerde excessen vaaragtig zijn.-
Als ook hoe praaij dit zijn doen overeenkomt met
het geene hij snde dato 17e September 1738 in zijn
privé aan de Illustre vergadering der Thienen
schrijft en des luijd:

> Mij is met de jonge Daniel wel gevorderd Welgem. Edele Agtbs hoogst waarde schrijvens van 21en September des voorleeden jaars.- Waarop mij de eer geeve in alle submissie te respondeeren, dat ik Welgd

1740

-Gr. etgl.b.^s pleegtelijk dank zegge voor derselver appro-
-batie rakende de confiscatie der contra bande-
-goederen van wijlen den overleedenen Directeur
generaal met serieuse betuijging, dat ik nooijt
ophouden sal diergelijke Excessen met nadruk
te weegen te gaan, en daar door het groot nadeel,
dat de Ed. comp.^e daar bij lijden zou, met mijn
uijterste vermoogen te praevenieeren en af te-
-wenden. -

Elmina

Ook is bij een twee raaden mi hunne missive van 17
September 1738 niet veijnig bezig NWel Ed Gr etgl.b.^s
te misleijden als er gezegt werd fol. 7. -
Het heeft ons meede tot eene singuliere blijd-
-schap gestrekt te bespeuren het genoegen, t'welk
NWel Ed. wel hebben willen neemen mi ons gehou-
-den gedrag, raakende het assopieeren en bij-
-leggen der geweezene oneenigheeden onder de
naturellen. - Wij konnen met afzijn NWel-
-Ed. Gr etgl.b.^s te betuijgen, dat zoo lange (nota
bene) wij de Eer hebben NWel Ed Gr etgl.b.^s te dienen,
wij het uijtvoeren en volbrengen van onzen schul
-digen pligt altoos zullen aanmerken als den
grondslag van onzen roem en reputatie. -
Want had hij Generaal geneegen geweest een einde aan
de verschillen alhier te sien, zou hij niet regt ter con-
-trarij alles hebben aangewend, om onderhands
dezelve gaande te houden, op hoop de neegers som-
-tijts dan eenige folien van vegten, smijten, quaat
-spreeken, of diergelijke begaande, bij hen des te beeter
breeken, en deis zijne beurs tot ruine van honder-
-den vullen kon. - Zoo als een onvergankelijke co-
-lomnen ter zijner gedagtenis in de harten dier
arme menschen opgericht staan. -
Wat heeft het ook geholpen NWel Ed Gr etgl.b.^s met zulke
pacifique denkbeelden te misleijden ^r en mite boege-
-nen als of de rust en vreede der Elminase hem hoog-
-lijk aangenaam was, zoo als op folio 21 en 22 der
zoo even aangehaalde missive gezegd word rela-
-tief tot de doenmaals gecesseerde troubles met de
Fantijnen; en dat hij even deselve Fantijnen een jaar

Fantijn

daar-

daarna zelvs opstookt en met vreeslijke spenduen uijt 's comp.ie cassa tegen Elmina in het Carnas jaagt! –
Wij Kommen ook tot nog toe anders niet voorsien, dan
dat de beneeden comptoiren door de Fantijnen last
zullen lijden off tot preventie van dien groote spen-
deeën, bij vijze van contributie telaas! verpligt zijn
te geeven. – Wij Hebben tot exempel daar-
van reets eene missive van den ondercommies de
Apam Leeter, commandant tot Apam ontfangen, waar in
hij ons onder anderen meld, verpligt geweest te zijn
14 bendos (off 28. O.) goud te spendeeren tot behoud
zijner fortres. –
Apam Ook verneemen wij uijt schrijvens van Bercoe, dat
zodra den commies van Kuijll (: die tot den 5 deezer
weegens ziekte zig alhier heeft moeten ophouden :) al-
daar zal gearriveert zijn, men hem even den zelvden
toon voorzingen zal, zonder middel om dit te ont-
draajen! –
Ashanti swarts De duiantenine afgezanten
en cooplieden Hebben de leeden ook nog vol schrick
en aversie tegen Elmina, weegens de ganschslegte
behandeling hen aldaar aangedaan, en konnen nog
niet dan schoorvoetend na hen vaarts gebragt ver-
den. – Egter hoopen wij dat daarin veran-
dering ten voordeele zal komen, nadien op voor-
leeden vrijdag den 24.te deezer eenige aanzien-
lijke praesenten aan den coning van dat land-
schap door ons zijn afgevaardigt! –
Fantijen De Fantijnen Hebben gedurende het gezagh van
de Bordes op het kaast een groot pouvoir geExerceert
fo 66 de voorsz. cooplieden den weg na Elmina en an-
dere comptoiren te coupeeren, eensdeels weegens de
schurfde traetementen, die men hen alhier aan-
deed, en anderdeels, omdat zij Fantijnen allerlej
coopmanschappen (: geene gevilde uijtgezondert :)
zeer diep landvaarts in en tegemoed voeren, en
dees een groot gedeelte der reijze uijtvonnen. –
Wij Hebben inmiddels alle menschmogelijke mid-
delen aangewend, om hen van daar te doen
verrestelen, doch deezen niet zeggen het van veel
vrugt zal zijn, gemerkt zij gansch kragtig onder-

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

-steunt en met alle bedenkelijke promptitude telkens van versche goederen geprovideert werden door capt.n Hamilton, die al 't zedert drie jaaren met een groot handelschip aan Annamaboe legt, en alles ongelooflijk goedkoop geeft.-

Des overleedens aangevangen oorlog heeft niet alleen die nadeelen gecauseert, die in onze voorige reets bekent staan, maar ook dat van nog reijnd 30 stux transslaaven, die de Elminase Kans als hun zeltig eigendom aanmerken, en dus publicq laaten loopen, dewijl zij lieden eenpariglijk getuigen, dat 'er op den 1.ste en 2.de September des voorleeden jaars onder anderen tusschen hen en den generaal de Bordes gecontracteert is, dat alle onkosten, nadeelen, dooden, gepanjaarden etta zoude zijn ute possidetis, zonder dat iemand hen naderhand daarover zoude moogen lastig vallen.- En dat schoon zulx in een daar van zijnde papier Lra C (: daar Hoesen en Boutang geteekent :) niets blijkt, het bij groot verzuijm of wel persuasie van de Bordes moet uijtgelaaten weesen; ook zijn ze reets al zo dikwils van den eenen aan den anderen verkogt, off verpand, dat het niet meer mogelijk schijnt den eersten meester uijt te vinden.-

Hoe het nu met het opstel van het zooeven geallegueerde papier Littera C is toegegaan, gelieven Wel-Edgrachtb.s eensdeels te zien uijt de copia missive, die den oudercommies Hoesen aan den heer President snb dato 6 October 1739 van cleera geschreeven heeft, en heer snb Littera D. overgelegt is, als ook uijt het declaratoir Lett.a E. op den 3.de deezer door den p.de assistent Boutan gegeeven.-

Wij hebben al verscheijde reijzen met de opperhoofden deezer plaats over de restitutie der voorsz. slaaven in ernstige onderhandeling geweest; somtijts gedreijgt, somtijts geflatteert, dog tot nog toe van weijnig vrucht.- geweld te gebruijken derven wij voorals nog niet waagen, weegens de weinige veneratie, die ze mogelijk aan de onze ten dienste zijnde afgezondene zoude toonen, als ook ondersteund

-handel

handel, die misschien bij de tegenswoordige rust en vreede wel weeder wat toe nemen zal, met ander-maal ganseh te ruineeren.-
Wij hebben de vrijheijd genoomen Mwel Edgrelgtb^{e} in onze laaste groso modo en bij provisie op te geeven, hoe veel dien verfoeijlijken oorlog reets gekost had, daar bij gevoegt dat geene, welke onder L^{a} O der vo-rige bijlaagen consteert, beloopen zal aan som-ma 177. ℳ. 7. O. 11½ E.-

fol. 13-15

fol 13 b

Het gebrek van swervende comp^{e} boodems langs de kust is onwijffelbaar ook een gewigtig nadeel met zig sleepende, al was het alleen maar uijt dié con-sideratie, dat 'er diverse Brazilianen aan de boovenkust hoorende, wij niemand hebben, die hen nagaan kan, maar zagtelijk buijten gezicht der wal doorslippen, en ongenoegt hunne negotie be-needen verrigten, waar door dan telkens zo veel Rienden niet alleen verlooren verd, maar ook nog, wat men er op zoude konnen advaneeren.-
Zoo zij Brazilianen ook aan de boovenkust geen van Mwel Ed grelgtb. scheepen vinden, drijven zij consi-derablen handel met de Engelse en vel specifico met de kleene scheepjes, barken en groote boats van More en Hamilton, die zij voor gerwijlde slaa-ven, goud, boerjes, platiljes etc^{a} dan vol toe-back stoppen, en dus onzen handel soo als het heeden maar al te smertelijk blijkt, totaal be-derven; schrijvende de commies Lihme van ditm de dato 11^{e} deezer, dat doenmaals de taback tot 6. t. aan laap of polonia verkogt vierd.-
Ook heeft den assistent Batrie, dewelke met voorz. missive naar herwaarts quam, aan den heer Praesident gezegt, dat hij ze onder de negers tot H. G. had zien roulleeren.-

fol 14 v

De slaaven nu, die zij Brazilianen van de Engelse, France, Nederlandse handelaars etc^{a} op dusdani-gen, of anderen wijze koomen in te handelen neemen zij nooit aldaar omnen boord, maar vertrecken zonder deselve direct (: zoo ze al niet deesen voorbij zeijlen

Zeijlen

1740

zeijlen:) na Elmina, om te vertollen.— En gaan ondertusschen de gementioneerde slaaven met een vaartuijg tot beneeden Accra (:somtijts zo ver niet:) daar ze dan overgeleevert werden.— Waarlijk Edgelgte. heeren dit poinct meriteert zijne attentie, en sustineeren wij onder eerbiedige correctie, dat tot considerabel profijt sij deezen een vaartuijg zoo groot als ofindries Paauw jongst gevoert heeft, of wel een snel zeijlend galjoot (:gemeenlijk kaardloopers genaamt:) suffisant geacht worden zouw; mits dat er maar de helft meer volk en geschut op geplaast vierd dan men gewoon is die boodems te equipeeren.— Het profijt des handels zou zekerlijk drievoudig deeze onkosten goed maaken, als deede gem^de sleepjes geene negotie ter weereld, en maar enkelijk gehouden vierden, om de Brazilianen te observeeren, en daaromtrent te ageeren zoo als Mvtel Edgelgte^t eerbiedigst verzogt werden nijt de reets gealleguneerde bijlaagen Fol. 20 na te zien, en klaars de occupatie van het schip Delft is.—
Tot verificatie nu dat Clore en Hamilton deeze voordeelige negotie als op fol. 20 gezegt is, gedreeven hebben, kan dienen dat zeeker Engels capt^n onlangs hier zijnde aan den heer Praesident snb rosa doen zien heeft een reecquening raakende de mess^rs voorsz. als volgt:

Nijt reeckening van de eerste Inkoop, oncosten etc^a van 5000 rollen tabak.—

Inkoop van 5000 rollen tabak à 10.£, ...	£ 12500.	verkoop van 5000 rollen tabak à 16.£	£ 20000.
barck en boots huur à 70£. 's maands, jaarlijx ..	" 840.	oncosten aande andere zijde afgetrocken	" 13900.
canaloonen, presenten en andere kosten ...	" 160.		
commune waarden verkoop à 2. p^r c^t	" 400.		
	£ 13900.	Geeft winst	£ 6100.

Deeze 6100. £ Steerlings nu in ordinair Hollands courant nijtgereekent zijnde, bedraagt £ 67100.

door

door hen op den handel geprofiteert.- En nadien voorsz. reecq. door een seer observant persoon in Engelsen dienst g'extraheert was/: op welk een wijze kunnen wij niet zeggen:/ had hij er zoo het scheijnt tot speculatie zijner meesters bijgevoegt de volgende periode: En dewijl alle billike ontwerpen best aangetoont en aangedrongen werden door voorbeelden, gelieven wij hier eenige aanmerkingen maaken op de bekendige greepen deezer twee doortrapte heeren, namentlijk H. en ll. /: daarmeede Hamilton en Clore meenende; die zig in deezen handelstak zeer geduigt hebben gemaakt.-
Zij dan hebben thans in de distantie van 50 Engelse mijlen (: te weeten van Caap La Hoe tot Caap Apollonia:) drie kleene scheepjes, dewelke niets dan deezen handel waarneemen, en binnen den tijd van 12 maanden voor hen verdoogt hebben /: als booven:/ 5000. rollen, waarvan er ten minsten 3000. uijt de Portugeesen aan Caap La Hoe genoomen zijn, eer ze eens aan Elmina gwaamen.- Zij hebben behalven deeze nog diverse andere boodems tot den handel voorsz. in elken rheede bij na op de geheele beneeden cust tot Rio Volta toe.-
De eenigste bood, die ons nog na den oorlog overig is, hebben wij met laastgen. schip meede gegeeven, om te dienen zoo als in des schippers ordres vermeld staat.- Op fol. 6.o. hadden wij d'Eer Wel Edgrelgtb.s te noteeren, hoe het doenmaals met den oppercommies Hobraek geschaapen stond, waarin voor als nog geene merkelijke veranderinge is, als blijvende hij tot heeden toe onder de negers gearresteert.-
De tijdingen t'zedert over dat subject ingekoomen, gelieven Wel Edgrelgtb.s te believen uijt het thans overgaande Eliminase dagregister Litt C.C. alsmeede uijt Litt. D.D., het gemt eene g'Extraheerde copie is uijt zeekere missive van de heer John Oope, eerste agent tot Caap Cors, en geaddresseert aan den heer Praesident, waarin ook nog onder anderen

seer

1740

seer kateliik voorkomt het gedrag van capt.ne Hamilton (bespottenderwijze door den agent den Yzschen Caboceer genoemt;) als zig bemoeijende, de brieven die wij dezvaarts senden opte breeken, te leesen, en dan aan de neegers te vertolken.-

fol. 21 - 22.

---

fol. 21a

Pavions

De militie langs de Kust is ook in eene elendige toestand, zijnde het getal der schildergasten op alle de 15 fortressen te samen niet meer dan 100. koppen, vaaronder thans so veel sieken zijn, dat de wagten met seer groote besvaaring werden vaargenoomen.- Ook zijn er daar onder ten minsten een derde, die gaarne kunne demissie zoude hebben, als lang over de tijd gedient hebbende; dog die wij onmooglijk accordeeren konnen, ten zij het Wel Edg. clogt bz gratieuslijk believagen mogte, eerst andere aan te zenden.- Wij hebben echter uijt compassie en om hen niet gansch moedeloos te maaken, de volgende militairen gedimitteert en ni deezen boodem doen embarqueeren, namentlijk:

Cañoldus Selking sergeant
Laurens Fredrik Draber
Fredrick Schej
Joseph Jochems
Jacobus van Houten
Albert Janzen
Andries Bekker
} Soldaaten

Alsmeede volgens request den pl assistent Bernard Christiaan Dreijer en twee matroosen, die t.zedert eenigen tijd hier dienst gedaan hebben, zijnde door een vrije handelaar op de boovenkust agter uijt gezeijlt.- De negotie begint

fol. 21b

Probe

weegens de alom regeerende troublen nog maar seer sober te wakkeren, hebbende t zedert onze laasten niet meer dan circa 14. koppen slaaven en eenige tand bekoomen.- Dog hoopen en vertrouwen, dat het echter nit kort beteren zal, ten minsten wij doen bijde omleggende bolkeren alles wat maar eenigzints ten fine voorsje.

voorsz. strecken kan, zonder dat wij MWel Edgr-
clgtb.s attentien met de circumstantien dezer en-
-nuijante relaasen willen moeijelijk vallen. –

Wij neemen echter inmiddels de vrijheijd
MWel Edgrclgtb.s te offereeren een petitie van coopmanschap-
pen zoo als ze snb Litt.a H.H. zig opdoed, met nedrige bee-
-de, dat ze ons bij voorkoomende scheeps geleegentheijd mag
toegesonden werden, en in sonderheijd de kleene snaphaa-
-nen met cordons; waarop de neegers bij uijtstek ge-
-zet zijn mits dat ze eaen zoo gemaakt werden als die,
dewelke volgens onze petitie de dato 30.e Junij 1737 per
missive aan MWel Edgrclgtb.s versogt zijn. – Konnende
MWel Edgrclgtb.s verseekert weezen dat er niets op de kust
soo courant is, en wij dierhalaen soo grooten quanti-
-teijt daarvan gepetitioneerd hebben. – Het overige
me daarop vervat is ook alles seer courant, en waar-
-lijk met relatie tot olij a zijn etra hoog noodzakelijk. –
De Brazilianen koomen ook seer schraal en die der
nog verscheijnen, klaagen alle zonder onderscheijd,
dat de ondragelijke behandelingen van wijlen den
heer Generaal daar van ten meesten deele de oorzaak
zijn. – Alzoo kun reeders de nadeelen daar door ge-
-causeert met langer ondergaan konnende, nog vil-
-lende, liever kunne boodems thuijs houden. –
Ook confesseeren wij, dat kunne smockel negotie met
de Engelse en andere natien des te meer daar door
voortgang gedaad heeft, dewijl ze de geleedene scha-
-dens, die ze weegens maltractement geleeden hadden,
of nog op kun arrivement aan Elmina bijden, moe-
-sten, daardoor eenigsints verzoet wierden. –
Wij kunnen geene noodzakelijkheijd zien MWel Edgrclgtb.s
met alle kunne langdradige vertellingen op te lou-
-den, en bidden alleen maar te moogen refereeren
aan het papier Litt.a DD., waaruijt eoident consteeren
zal, hoe noodzakelijk het is, die menschen wat tege-
-moed te koomen, om ze (: zoo het mogelijk waare :)
aan te louden, en kunnen handel te animeeren;
dewijl ze op hoop van een kleen vintje, direct het
strenge verbod kunnes Konings overtreeden, en
met ons koomen handelen. – MWel Edgrclgtb.s gelieven

ook

1740

ook uijt hoofde van dien niet gelieven verwondert te zijn, dat ze somtijts geen goud meede brengen, om hunne thiende te betaalen, dewijl er zneken vreeslijken penaliteijt op gesteld is, dat er billik voor geschrikt mag werden. –

fol. 24-25

De forten langs de kust zijn ten meesten deele zeer bouwvallig, doch het casteel Elmina zag er op het overlijden van den heer de Bordes deerlijk uijt, niet alleen dat er op de meeste plaatsen de barstvaringen van ter neder baagen, en oneindige andere gebreken door het dag en nagt schieten zig opdeeden, maar ook veegens het droevig voorval dat opden 2e elmaart des morgens zig toedroeg.

fol. 25a

Als wanneer door het springen in de constabels camer van eenige geworde bomben. handgranaaten, cardoezen, etra (: die als gepreparceert waaren om Nikel Edgr cloth3 onderdaanen te vermoorden :) aan de oostzijde des casteels eene verbaasde devastatie is gecauseert, als zijnde bijna de helft van het gordijn aldaar, eeneevens het aangrensende comptoir generaal ganschelijk onder de voet geraakt. – De algemeene combuijs ten eenemaal weggeslaagen, het huijs ter negotie seer beschadigt, en gebeurt, enfin ontelbaare andere geringer ongemacken meer geschied. – En het geene al zoo droevig is, zeventien persoonen om hals geraakt. –

Om nu dit gebrekkige te repareeren, zal men niet alleen eene groote menigte van kalk, balken, planken, spijkers en ijzer werk nodig hebben, maar ook voor al verklieden, om het te maken. –

fol. 25b

Daar zijn ook in lange al geen snits Koolen per rest geweest, zoodat wanneer men iets smeeden wil daar toe houts kolen moet neemen, het gunt niet alleen een elendig sukkelen geeft, maar ook omtrent swaare stukken een onmogelijkheijd maakt, gemerkt dito koolen te ligt zijn, om eene pertrante hitte te veroorzaaken. – Behalven dat, is het ook eene groote onkosten, nadeen wij het hout

ten

ten dien eynde van Chama per canoa moeten doen haalen.— Want om het in de nabuurschap van Elmina te doen kappen, is thans onbeerlijk, gemerkt de swervende Banteinen een yegelijk afschricken, diep land of boschwaarts in te gaan, ook is het hout hier in lang na so goed van alloorij niet dan aan Chama.—

fol. 54 – 63.

---

fol 54b

B

Elmina

Aboer Amba.

Particuliere Beschuldigingh van den Caboceer Amba contra den overleedene Generaal Chartinus Francois de Bordes.—

Art. 1.

Eerstelijk geeft hij Amba te kennen hoe hij door zijne dorpsnegers bij continuatie vierd lastig gevallen, overmits den in den koopde deeses gen.de generaal dagelijks de beste Cabrieten uit t'crom deede pagnaaren, betaalende voor ieder niet meer (: ouaangesien de slegte tijden :) dan twee flesen Brandewijn, en dat al wijders bij aldien de eijgenaars daar maar het alderminste woord teegen hadden, hij de bomba (: geassisteert van een deel slaaven :) uijtzond, om hun in steede van voldoening braaf af te rossen.— — 2. —

Dat de vederga van een generaal bij menschengedenken hier nooit was bekent geweest soo veegens zijn buitensche behandeling aan alle zijne onderdaanen zonder onderscheijd als het met kragt voortsetten zijnes particulieren interest, verklaarende hij generaal buijten andere negotie als kraalen, messen etc.a altoos meer dan 200 rollen Portugeese toebacq in de Cagie van zijn dienaar Quamina had staan, om te versoeteken.—

fol 55a

— 3. —

Dat hij om desetoe te kunnen favoriseeren naar eijgen welgevallen ook tegens het gebruijk deeser lande zijn eijgen slaaven tot caffers heeft gebruijkt.—

— 4. —

Wijders demonstreert dat eenigen tijd voorleeden hij met andere principaalen uijt het crom na den generaal varen gegaan, om hem over zaken van aan be-

aanbelang en 't gemeene best hun deeps concernerende te spreeken, zij zeer onbescheijden door hem waaren afgezet met bedrijginge hun den oorlog te willen aandoen, bij aldien zij lieden de hardiese derfde gebruijken, reder diergelijke propositien te doen, en vanneer hem door gem. Amba de schadelijke gevolgen, de welke uijt deselve zoude kommen volgen, vierde voorgestelt, zig op dusdanigen wijs had laaten hooren, wat lach ik om de comp.e, ik ben de comp.e generaal, coopman, fiscaal en alles, en mijn broer heeft eenlijk het vermoogen van de comp.e in handen. —

fol 551

— 5. —

Deduceert verders hoe 't eenigen tijd geleeden was gebeurt, hij een jongen naaren gasthuijs vader had gesonden met 1. P. 5. E. goud in betaaling van eenige gecogte goederen, dat 't gem. goud door hem naaren generaal was gebraagt, onder verzoek, dat Amba ander in de plaats mogte geeven van beeter alloij, voermits er eenige Cacaraas in vierden bevonden, dat den generaal daarop, zonder eenigzints reflectie te slaan, men heel selden of nooijt hier aan de Mina goud vind, 't welk geheel van dat metaal is gesuijvert, hem hadde gesondem neert in een amende van 6 p.c Portugeese manslaaven, dat /: als daar tegens geen de minste tegenspreeken vallende :/ daarop reets 4 stux waren voldaan, en wilde nogthans geentzints komen tot de voldoening van 12. P. 8. E., die hij aan veeln.de Amba debit was, voordat de twee manqueerende Portugeese slaven waren voldaan. —

— 6. —

Dat al voorts een jonge van hem was gepanjaart geworden voor risico van den generaal, veroorsaakt door dien hij een goede quantiteijt kaarsen van een France capt.n had gecogt, de welke hij weijgerde om te betaalen, dat gem. slaav door hem Transman /: sonder dat hij generaal zig daar eenigzints aan kreunde :/ was mede gevoert, / dog deselve door de heer Hobraek was gearresteert zonder

fol 56a

hij

hij dmba iets daarvoor heeft genooten.-

— 7.-

Laastelijk zegt hij dmba, dat voornits men nimmer van zints was geweest (: gelijk beoorens door hem en andere Caboceers in hunne accusatie en defensie tegens den veeln.de de Bordes was betuijgt :) tegens de E. comp.e eniger maniere te opposeeren, men ligtelijk kadde geresolveert, de slaaven, de welke hunne toe-vlugt tot hem quamen neemen, biterlijk klagende over den generaal en bijsonderlijk over zijn favoriet Caristares protectie te verleenen en hen rijders van het benodigde te defrojeeren, als niet tuijffelende of alles eens tot een gewenst eijnde uijtgevallen zijnde zoude de restitutie van 't uijtgeschootene ligtelijk volgen, bedragende de oncosten in 't geheel voor drie maanden 119. pesos; - als 26. bendos in goud
20000. stuijvers Mikio
biddende hij dmba seer demoedig als quastos ten dienste van d'comp.e gedaan daaromtrent voldoening te mogen erlangen.-

Particuliere beschuldiging van den Coning Annuvie contra den overleedene Directeur generaal Martinus Francois de Bordes.-

Art. 1.-

Zegt voor eerst dat een van de onderhoorige met een quaadaardig opzet een mes had genoomen, en zig selve om 't leeven gebragt, dat hij dmuvie daarvan immediaat had kennis gegeeven aan den heer generaal, de welke daarop ten antwoord had gegeeven, dat voor en al eer men het lichaam mog. te ter aarde bestellen door de vrienden van den misdadigen als costuum moeste worden voldaan 3. P. gt goud voor bloetgeld; doch verklaart hij dmuvie verder, dat terwijl dienselve moorder een Portoese neger was, men de voldoening soo schee-lijk niet konde doen volgen, den generaal meer-m.e twee van zijn vrienden deede panjaaren en binnen 't fortres in de kuijpens kluijsteren.- Terwijl het doode lichaam doordien geen ordre beguam,

100

1740

soo lange bleef leggen stinken, dat de nabijwoonders genoodtsaakt waaren Hetzelve te begraaven.

fol 57a

— 2. —

Alleqeert wijders hoe door den generaal de eenigste oorsaak is geweest het verlies van 7 sijner manschappen, en dat wel bestaande in deese redenen, dat hij generaal in palabber was geraakt met den courantier van Amanaboe, overmits hij 30 anker Franse brandewijn van dien caboceer herwaarts aangezonden, hadde doen pagnaaren; dat het in die tusschentijd was gebeurt, men rinadoors requireerde, om eenige goederen naar deera afte scheepen, zendende hij generaal dan bij hem, om deselve als zijnde het een oud gebruijk, dat den Coning die (: ten dienste van d'comp.e benoodigt zijnde moet verschaffen, gelijk ook sulx ook zonder eenig tegenspreeken, door hem was geschied. — Dat al wijders de vanoa met alle de volkeren door bovengen.de courantier was gepangnaart in repressaille van den aangehaalde brandewijn, dat hij Coning zig daarop naar zijn Edelheijd hadde vervoegt met versoek, hij alles vilde aanwenden tot veederkrijging van gem. rinadoors, dat hij daarop dit troostelijk bescheijd hadde gekreegen, dat daar over aande Heer Horst tot courantijn vilde schrijven en de restitutie van deselve besorgen, doch dat anderzints hemzelven sijne Portugeese slaaven in derselvs plaats soude geworden. — Doch sulx nevens alle zijne beloften was blijven steken. —

fol 58b

Particuliere beschuldigingen van diverse Elminase negros contra den overleedene generaal Martinus Francois de Bordes. —

Den neger Adjapon segt, dat den generaal eeven voor den oorlogh seven van zijn beste cabrieten heeft doen panjaren, waarvan maar vier en dat nog niet naar waarde waaren voldaan; dat hij wanneer de bombas weder quamen om ongeraagt zijn vee wegte neemen zig daar tegen

hadde

hadde gesteld, doch dat daarop was gevolgt den generaal een escorte van slaaven, voorsien met stocken naar zijne woning depescheerde met ordre, om hem braaf te bastonneeren, dat zij hunne commissie wel ter uitvoer hadde gebraagt en sloegen hem onder anderen 2 contertenne, de welke op de hand droeg, daar stucken, zeggende zulx een groot fetiche onder haar neegers te zijn. —

Den neger Aguadaba zegt den courantier van Elnamaboe een slaav van hem hadde gepanjaart op de Cabes van den generaal, met welke hij in twist was, sonder dat hij ooyt reedenie heeft kunnen krijgen. —

Den neger Coffij zegt, hoe op instantig versoek van den bottelier van den generaal, een zijner broeders met hem na Cormantijn was vertrocken, en op de terugreijse door den courantier gepagnaart, dat het naderhand was voorgevallen als Elminase drie Fantijne negers gevangen in't fortres bragten, hij daarop den generaal hadde versogt, die met eerder te bargeeren, vooren al eer zijn broeder op vrije voeten was gesteld, dat den generaal daarop zijn woord en belofte had gegeeven, doch schendig gebrocken, alzoo de drie Fantijnen vrij heeft laten gaan, zonder dat hij zijn broeder tot nog toe had gezien. —

Den neeger Quamina geeft te kennen, hij gedurende de regeering van wijlen den generaal de Bordes ten meerendeele 300 stux slaaven van hem zooten cureering als bevaaring heeft gehad, dat derselver costgelden, die nooit aan hem vaaren voldaan rendeerde 15. ell.e —.6. ; zegt wijders dat hij ten tijde gemelde generaal t'compto in deera gouverneerde aan leevensmiddelen, cruijt, mits gaders oncosten van't rijsen heen en weeder, hadde uijtgeschooten ell.e 6. f.—. , dat zijn reequesting dus sommeerde ell.e 21. f—.

Den neger Coffij Offon klaagt, hem door generaals quartier een slaaw was weggenoomen, zonder dezelve ofte in steede eenige voldoening van hem generaal hadde kunnen obtineeren. —

Den neger Sainoto Domingo getuijgt, hoe hij op reekening

tijd

tijd een slaaf had binnen gebragt, om deselve voor coopmanschappen te ruijlen, doch daarmeede niet na genoegen kunnende teregt raken gem. slaaf naar buijten bragt, en in een canoa sette, doch dat de generaals volk hem hadde gepagmaart sonder hem ooit wedergesien te hebben.-

Den neger Edou geeft te kennen hoe den overleedene generaal ten tijde hij naar clecra als opperhoofd soude vertrekken, hadde aangenoomen een seekere palabber, de welke aldaar had voor hem af te maken, dat hij daar voor im mediaat 1. ckk. goud aan gem. generaal had gegeven, doch dat deselve zig daar meede gansch niet hadde bemoeit, en de zaken dus onafgedaan laten steeken.-

Den Tapoejerin Sinie zegt, zijn) door den oorlog gansch ongeluckig en geruineert is geworden, overmits de goederen, de welke den fiscaal de Rijke haar hadde gelaaten, om te verkoopen, alle vaapen bedurven en verplettert.-

fol 60a

Eijndelijk koomen twintig wije negers te voorschijn, de welke bitterlijk klaagen, dat zoo lange zij den generaal hebben gedient, geen de minste belooning hebben erlangt, versoekende, dat op haar gunstig mag worden gedagt.-

fol 60b

Den neeger Amoeraw zegt, hij dezoon is van den geweesenen caboceer Aboccan, mitsgaders zijn afgenaam, dat zijn vader eene goede somma van den overleedenen had moeten hebben, waar over hem dikwils hadde aengesproken, als meede dat hij Amoeraw naer het afsterven van zijn vader hem generael om voldoening hadde versogt, doch dat altoos met schoone beloften was afgeset geworden, dat gem. schuld was profiteerende uijt geleende penningen, vercoogte goederen, geleverde levens middelen etra, zo als onder nader blijkt:

Caboc Colouer Aboccan

Voor't laaten maaken en opbouwen van

	ckk.	o.	Es.	Aken.
een nieuwe cagie buijten de capel in den Jaare 1733		7.-		-
" " naer clecra zenden ten tijdt zijn Ed. daerals opperhoofd lag van 3 vaaten polver		3.-		-
Tzpb.		10.-		-

Voor't inkoopen en wijders naer elcara zenden van jeneuver, fransce brandewijn, cannaries toeback, pijpen etra		—.10.—	—.
" " verteerde quastos van 24 man door hem aan elcara zijnde naer elkim zijn gesonden		—. 3.10.—	
" " afhuuren en wijders naer elcara senden van twee groote canoos met hunne manschappen ten tijdt zijnes Praesidiums . . .		—. 2.15.—	
" 6 stukjes geschut om de boat lange gebruijkt		—. 5.8.—	
" geleverde leevensmiddelen		1.—.—	
" geleent goud om naer't vaderland te senden toen hij Praesident was		—.3.—.—	
" het pagnaaren van eenige cabrieten en het doodslaen van een manslaal		1.4.—.—	
" geleent goud ten tijd sijn bottelier naer Berese ging		1.—.—.	1
noga aan hem verstrekt voor 't betalen van sijn jongens haer costgeld		—.3.—.	—
Sommeert		7.—.1.	m/1

Verders getuijgt hij door gem. generael veelen schaaden aan sijn vader zijn toegebragt als

het leenen en niet weeder geeven van staelen en andere meubilaire goederen,

het in dienst neemen sijner jongens voor vildschutters, de welke niettegenstaende meer dan 200 stux zoo groot en kleijn vee aan hem hebben geleevert, geen penningen tot voldoening hebben erlangt.-

En eijndelijk segt hij dat door den laasten oorloog niet alleen de goederen door de heer van Rijk ter bewaring gelaaten waren geruineert, maer dat de fraije caojen, die gem. sijn vader soo veel moeijte en geld hadden gekost, geheel tot een puijnhoop waren geworden, en dat den generael voor al t'geene laade genooten, eenlijk sijn behaagen had geschept, om selfs daerop te vuuren, tot dat hij geheel onder de voet lag.-

fol. 64-67.

C

Wij ondergeschr. commisarissen hebben om door ordre van den Wel Edelgestr. heer Directeur Generaal

1740

Peese uytstaans
with the Kaffers
2.9.'39

-raad Martinus Francois de Bordes op den 1ten
en 2den September 1739 begeeven op 't pleyn voor
't casteel, alwaar met de Elminase neegers de
volgende is verhandelt.-

Onse vraage bestont dan eerstelijk, wijt wat hoofden
zij lieden op den 24 dey laast leeden jegens de Ed.
compe en haare dienaaren zoo veel insolentien
hadde gepleegt, en de wapenen teegens haar hadde
opgevat? Waarop zij antwoorden, dat
zij nooit de dienst van de Ed. compe hebben geweijgert;
dat zij met de Fantijnen, en omleggende landschap-
-pen in oorlog hebben geleeft, en de mondkost wijt
't Hantase hebben moeten haalen, tgeen haar tel-
-kens is afgenoomen en zij van de zee niet konde
leeven.- Dat zij sig in alles als haar voor-
-vaderen ten dienste van de gem. compe zullen ge-
-draagen, en in deese landstreeke met haar drien
zijn, als namentlijk de blanken, compes slaven en
zij lieden en dus doende eens; Verders dat het
een gebruijk is dat een fiscaal neevens de caffers
op passen, doch willen niet tollereeren zijn Edelhes
quartier volk de mondcost afneemt en tgeen 1.E.
bedraagt, 1/2 of 5/8 E. daar voor betaalen.
wijders dat de Donkoos slaaven naar het steen-
-breeken gaande, telkens de vrouluij het brood, paan-
-tjes en kakaraas op de markt ontnaamen;
alsmede dat het van oude tijden gepermitteert is ge-
-weest, om over 't pleyn en aan strand te gaan met
een muts op 't hooft, de paan over de schouder, en een
pijp in de mond en weeten niet wat de reeden zijn,
dat zulx nu belet werd.-
Ook dat haar cabrieten, varkens en hoenders voor
zijn Edelhd zijn, dog zoo een cabriet waardig is agt
Engels, zij daarvoor plagten te bekoomen toe fles-
-sen brandewijn.-
Seggende meede dat sij van den voorleedenen heer
Generaal van Overbeke veel overlast hebben geleeden
en duijsendmaal gewenst den heer de Bordes als ge-
-neraal te moogen zien, welkers wens zij hebben ver-
-kreegen, en alles in den beginnen volmaakt naar

heere

heur zijn is geweest, doch in 't vervolg altoos minoegen hebben gehad, en zij met veeten of ynlx order van de comp.e is.- Nog verders, dat zij blanken slaa-ven zijn en in de Berijm hebben geweest, ook Cormantijn en Hollandia hebben helpen veroveren.-
Als ook dat zijn Edelh.t door comp.s slaaven heeft laa-ten reggen, geen canoas zoude uijtgaan om te vis-sen, en zoo er eeten over zee quam, zijn Edelheijt 't zelve zoude laaten pagnaaren, gelijk geschiet is.-
En dat zij 's anderen daags de reeden van zijn Edelheijt villende veeten, en naar dat de jouge van zijn Edelheijt twee maal over en weeder is gegaan, de poort geslooten is.-
Dat zij lieden daarop haare snaphaanen hebben ge-haalt, en als doen op haar uijt het fortres is gesloo-ten, doch dat het geschut tot dien eijnde veel in ge-reetheijd, en op haar gemunt was geweest.- fol 65
Ook dat zij vel dikmaals getendeert hebben, bij zijn Edelheijt haare klagten te willen doen, maar dat haar telkens gerapporteerd vierd zijn Edelheijt niet te spreeken was.- Alsmeede dat zij kunnen in-schikken die geene, de welke schuldig zijn, dat ze gepagnaart werden, maar dat er veele zijn, die soo te reggen zonder schult sitten als cleera, Quacko chutjay, Adoe, Espeffie en meer andere zijn Edelh.t wel bewust.- En dat zij vierhondert veerthien dooden en derthien swaare gequesten in deesen oorlog hebben bekoomen, buijten en behalven de ruine der huijzen en goederen.-
Waarop mij gerepliceert hebben, dat onderdaanen, wanneer zij meenen beleedigt te zijn, op een behoor-lijke manier haare klagten moeten inbrengen, en niet immediaat de wapenen opvaten, met steenen werpen en schieten (: doch zij ontkennen ynlx eerst gedaan te hebben :).- Verders zeijde tegens haar lieden, dat het van ouden tyden herwaarts een gebruijk is geweest, soo zij de mondkost niet wil-len verkoopen, men genoodsaakt is, dezelve te pag-naaren, vermits zij zelve het slegte goud in 't for-tres brengen.- Hierhalven gehouden zijn het-

-zelve

1740

gelve weeder te accepteeren, en dat wij alzo min
van de zee als zij konnen leeven.—
fol 66a Dat den oorlog met de omleggende landschappen
gecauseert door haare brouillerien ons niet is
imputeeren, alschoon d'Ed. comp^e en haare dien-
ren in't particulier daar onder moeten lijden.—
Dat het nu reeds meerder als drie maanden is
dat de vijandelijk heeden gepleegt zijn, en daar
haar besluijt moeten zeggen, en wat zij verder
in haar schilt voeren.—
Waarop haar lieden antwoort is, dat zij de ons
metten door haar ouders en voorzaaten aan d'
Ed. comp^e gedaan onderverpen, den heer generaal
voor haar eenigste gesag hebben erkennen en met
de blanken voortaan in alle min en vriend-
schaps willen leeven.— Verders verzoeken
lieden haar de oude costume van tol, als er slaa-
ven in't port verden nighandelt, te doen erlan-
gen, alle slaaven die bij d'Ed. comp^e niet ge-
accepteerd verden, elders te moogen zien om se
verkoopen.— Soo de Ed. comp^e in't gou
niet handelt, haar te permitteeren, hetzelve te
Ashanti "Kakeraa" haalen, vermits daar door de Oelantijnsche kae-
keraas in't gebruijk gebragt, en dus de slegte g
rojeert konnen verden, waar omtrent ider blan
voortaan zijn dienaars het slegtste kan laate
rijtschieten, dog gen. dienaars contrarie hande
de aan haar mag verden getransporteerd, wa
in zij alsdan zullen voorsien, alzoo onmooglijk d
fol 66b voorslage van boesjes konnen accordeeren, overmi
de landschappen hier omtrent niet anders als
Cacaraas gebruijken.—
En dat wanneer haare rinnadoors geprest verden
om comp^e goederen te vervoeren, en bij quad
zee, travaaten en brandingen eenige canoas
of cano quam te verongelukken, dezelve niet ge-
houden zullen sijn, die schade te vergoeden.—
waarop door ons verders geantwoord wierd, dat
zijn Edelheijt accordeert, soo sij lieden sig in alle
haan de oude costumen en gewoontens gedraa

-gen, de vijandelijkheeden zullen ceseeren.-
Dat zij haar verlies en schade hebben voorgedraa-
-gen, doch dat die van d'E. comp^e en particulieren
geleeden, daarons alsnog niet kan werden geweeten.
Buyten dien dat zijn Edelheijt present indispoost
is, en dierhalven patientie moeten neemen (: het-
zij een maand of twee, moogelijk langer of eerder
tot zijn Edelheijt in gesontheijd herstelt is; als van-
-neer zij lieden zullen komen hooren, wat zijn
Wel Edelheijt alsdan zal te seggen hebben, en zij
haar in alles aan zijn Wel Edelheijt komen ad-
-dresseeren.-
Hiermeede zijn alle te vreeden en vergenoegt ge-
-weest, en versoogte eenpaarig lijk tot blijk dat
fol 67 vo
en geen vijandelijkheeden meer zullen werden ge-
-daan, zijn Edelheijt drie stucken canon zoude
laaten afschieten, t'geen ook vervolgens geEffectu-
-eert is.- Aldus gedaan ter plaatse en
datum als in den hoofden deeses vermelt (v.g.)
Cl. Hoeven en J. Bontan

fol. 68-72

fol 68
D
Aan de Edelagtb. Heer Fr^c Baronius
Wel Edele en agtbare Heer Mijn Heer!
NEdW Edelagtb. gerespecteerde letteren van 18 der gepas-
-seerde maand 8ptember, zijn mij wel geworden,
en heb ik t'geen aan de heer Crighton moest besteld
werden, aan den eersten boekhouder of clerco van
t'schip van capt^n Hamilton inhandigt, gelijk mij
ook in't vervolg door voorn. clerco het gout voor
NwEdelagtb. mij competeerende volgens quitantie is
ter hand gesteld ten bedragen van 24 £. -
Bedankende NwWel Edelagtb inmiddens voor der-
-selver geneegene seegenwensch, en sonde het mij
meede aangenaamer geweest zijn, op een behoor-
-lijke manier, en als gebruijkelijk was volgens pligt
afscheijt te neemen, en dan te vertrecken, edoch
ik twijffel niet of NwWel Edelagtb. tijd en gelegent-
-heijd aanziende, willen mij en meer andere ge-
-vallen gunstig excuseeren, vermits ik inmid-
-dens de goede God dank segge, hij mij genadig-
-lijk

1740

fol. 61a

-lijk eens uijt die chagrijn en droefheijt verlost
heeft, waarin nu omtrent een jaar geweest en gere-
-ten heb. - Niets meer heeft mij verwon-
dert, als dat ik twee daagen voor mijn depart
geen audientie bij den Generaal meer konde be-
-komen, te meer vermits volgens sijn belofte mij
flatteerde van eenige vivres geprovideert te sullen
werden, doch contrarie vierd mij wel op een barse
wijse gevraagt, hoe ik zijn Edelheijt soo lastig kon
vallen met mijn besoeken, en of hij mij iets schuldig
was, daar ik egter van niets had gesprooken, of-
schoon ik voor geleverde hoenders dabbedatroon, en
een silvere snuijfdoos 7 oncen in reekening had
komen brengen, doch ik bemerkte haast, dat ik al schon
nog soo trouw gedient had, het lot soo wel als ande-
-ren moest ondergaan, waarom ik mij des getroostte,
als sullende den Kennel ijder naar sijn verken ver-
-gelden. - Ik geloof dat ik als nu nog
wel geblameert sal werden, te meer vermits Ver-
-meulen met het papier, daar de negers klaghten
op staan, en door mij onderteijkent is, weder terug
en naar boord vierd gesonden, om hetselve te
veranderen, en veel uijt te laaten, seggende onder
anderen, dat het tot sijn Edelh^ts nadeel meest was
streckende, doch ik heb buijten de waarheijt niet wil-
-len attesteeren, en daarom moest gem^d W^r Vermeu
fol. 62a -len de tweede reijs onverrigter zaaken weder ver-
-trecken. - Hier mede sluijtende, bid ik den Almo-
-gende, hij Nw Vel Ed dogtb. met gesondheijt mag see-
-genen, en in derselver droefheijt troost doen er-
-langen voor alle ongevallen, en boose aanslag-
-gen beschermen, terwijl ik, onderteijken met alle
agtning en respect blijve (: onderstond :) Vel Ed en
dogtbaren heer, Nw Vel Ed dogtb. seer onderdanigen
en gehoorsame dienaar (: was get. :) M^s Hoesen
(ter zijde) Accra den 6 October 1739. -
Accordeert met het origineel Y^s Elzevier
ondercommies ter secretarij. -

fol 208

E.

Copia

Attestatie verleend door Johannes Bontan. –

Op Ruijdem den 3 Junij 1740

compareerde voor mij Jacob Clevier pr. onder commiesten secretarije beschrijden ni's Ed comp: hoofd fortresse St. George d'Elmina en de na te noemene getuijgen Johannes Bontang, assistent ni dienst van opgem. comp: deselke verclaerde waar te zijn

Attestatie ith Ruimen

Hoe hij op den 2en September des voorleeden jaars door ordre van den overleedene generaal de Bordes wierd gecommitteert, om nevens den ondercommies Haezen naar buijten te gaan, ten einde de Elminase negros op eenige poincten, deselke ten papiere waaren gestelt te ondervraegen, dat zij daaromtrent (alteoos den attestant niet beeter wetende: / hebbende volbragt en bij wederkomst de vraagen en antwoorden aan gem. de generaal / doch niet onderteekent:) zo als deselve wesenlijk waaren, hadde inhandigt. – Dat hij gen. nijverlijk daar meede geen in zijn schik scheen te zijn, doo scheen niet veel werk te maken, om deselve te doen onderteekenen, vermits een lange poos de vaak ongeroert liet steeken. – Dat den attestant lange daarna bij veeln. de generaal is ontbooden, deselke hem ordonneerde een schrifturen te teekenen, zeggende deselve te zijn de gem. vraage en antwoorden, deselke in't net hadde doen copieeren, gelijk selve weerentlijk veel overeenkomst daermeede had, buijten en behalven, dat tusschen beijde eenige dingen waaren ingelast, die nooijt door gem. negers waaren getuijgt, of daar niet van gerept was geworden, dat men onder andere daar inne had geseyt dat de crom negers soude hebben getuijgt, dat zij nooijt tot diergelijke onderneemingen soude hebben geresolveert, bij aldien niet door den oppercoopman, de heer Barovius, Baam en Verschuere waaren opgestookt / en aangesett geworden het fortres vijandelijk te attaqueeren. –

fol 7/2

Dat den attestant wijders soevel met verbied op een vrijmoedige wijze aan zijn Ed. hadde gedemonstreert, dat diergelijke expressien niet wel soude kunnen onderteekenen, soemits zulex van geen

1940

geen enkelde reeger hadde Hoeren verklaaren, en dat hij volveerdig was, dat geschrift door hem en Hoesen overge geeven, te teekenen. als weetende 't zelve naar waarheijd te zijn.- Dat den generaal daerover seer verstoort was geworden, en voor die tijd den attestant nader verwijt, dat zij niet volgens pligt omtrent haare commissie waaren te werk gegaan, liet vertrecken.-

Dog wierd andermaal ontbooden en met swaere bedreijgingen te keer gegaan bij aldien niet wilde resolveeren om te teekenen, dat den attestant egter volstandig bleef vijgeren; waarop hij Generaal sig in deesen voegen liet hooren, bij aldien gij dan niet wilt teekenen, zal ik nog revenie neemen op Uw en uw betaalen voor de brieff, dewelke U Broer ten mijnen nadeele aen Mangkalt heeft geschreeven.-

Dat hij generaal den attestant drie daagen na 't arrivement van 't schip Delvt voor de derde keer hadde ontbooden en afgevraagt, off zig wel te willen gestand doen. 't geen door hem was ten papiere gestelt, maar geensints bijvoegseln teekenen, daar hij de minste kennis van hadde.- Waarop gem. generaal repliceerde, bij aldien hij in zijn onwillig heijd bleef volharden, hij hem voor de paal soude zetten.-

Dat Hem supp^t wel bewust was gem. vendecommies Hoesen met geen minder bedreijgingen was te keer gegaan, en dat het eens was gebeurt, omdat hij meede de onwaarheijd niet wilde getuijgenis geeven, den generaal hem met de rotting de zaal had willen afslaan.-

Dat Hoesen reets zig hadde g'Embargueert, om met een vrije handelaar na 't vaderlant te vertrecken, den generaal; als wel siende dat niet anders konde; sijn secretaris naar boord zond, om hem Hoesen een copij van de regte responsive te doen teekenen, 't welk door hem ook is volbragt en blijft den attestant ook bereijd 't gem^de schriftuur als de waarheijd dicteeren de meede te onderschrijven.-

fol 718

Eijndelijk deposeert den attestant, dat hij op den 3 Juny bij den Wel Edelgeb. Heer President was ontbooden, de-

fol 720

-welke heer afvraag, vaarom het rapport, dat door
heer en Vaderen aen den overleedene generaal was ge-
-daan, concerneerende de crom negers niet hadde on-
-derteekent, dat daarop hadde gerespondeert, daerom-
-trent nooit vrijgerig was geweest, maar wel omtrent een
schriftuur, tgunt hem gedurig onder swaere bedrij-
-ging was voorgeleyt, opgevult met Expressien, die hij
nimmer van enig neger hadde gehoort.-
Alle 't boven staande verklaart den attestant te zijn
de zuijvere en oprechte waarheijd, bereijd gneks ten
allen tijde met Eede nader gestand te doen.-
Aldus gedaan en de gepasseert in 's E. comp.s Hoofd-
-fortresse St. George d'Elmina, jaare, maand en dage
voorm.t ter presentie van de Mrs. Juriaan Nijter-
-mark en Harmanus Molencamp, clercquen ter
secretarij als getuijgen (was get.) Bontan
(lager stond) quod attestor Jc. Elzevier p.t ondercommies
ter secretarije (ter zijde) als getuijge (w. g.) Juriaan
Nijtermark junior, H. Molencamp. —

fol. 100-101.

M.

fol 100 b

Copia

Cape Coast Castle, this The 26th 1740.-
Mr. Melvil.
By a letter which we have received from Mr. Barovius
president at Elmina. he acquaints us that the late
general de Borden died on the 8th of March last N. S.
& that two affidavits, the one from Bernard Christian
Dreijer and Francis Vermeulen, assistants, and the
other from Jacob Elsever undercommis to the secretary
of Elmina, of private correspondence, there to fore
held between the said Mr. Barovius and you to the
prejudice of the Dutch West India company's affairs,
and that you had owned such correspondence and
shewn some of the letters in our company's port of
Commenda to one Cornelius Selschap, surgeon to the
ship Amarantha a Dutch interloper. This is the pur-
-port of both the affidavits: We therefore desire
to know whether or not you ever held any such
private correspondence with Mr. Barovius on affairs
of the Dutch West India company or otherwise, there-
-by the said company might be any ways prejudice

as

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

1740

as also whether or not ijou ever told Selskap the surgeon that there was anij ? We and we believe everij gentleman in these parts, to whom the president is known, cannot from his apparent good conduct and department in the Dutch companijs service, be prevailed upon to think that he is, or ever was capable of corresponding with anij one to the prejudice off the said companij, neither can we believe that ijou on ijour part would be concerned in an affair of that nature; but as affidavits have been made thereof, and the good name and character of clr. Barovius would be wounded, if this charge was not cleared up, we therefore order and desire ijou to send us forthwith ijour answer to what is in the said affidavits alledged concerning ijou we are (:was get:) Ijours verij affect.d friends

John Cope, W. Tijmewet
Charles Bladwel

fol 101a

fol 102

N.
Copia
fol 102

Gentlemen,

I received ijours of ijesterdaijs date, and am verij much surprized at its contents; the names of the persons ijou mention are not so much as known to me.- I do not remember everij to show anij letter of clr. Barovius to a Dutch surgeon, and am almost certain I never did; for to what purpose could it be ? clr. Barovius alwaijs wrote in English, so I had no need to show it for interpretation, and I was never so intimate with anij of the nation to do it as a secret; further I assure ijou clr. Barovius and I never had anij correspondence, which had anij relation to the affairs of the Dutch companij.- As the gentlemen have sworn, I wish them great peace of mind, but I look on the whole as a piece of de Bordes's contrivance, and who ever is the least acqueinted with his arbitrarij and tijrannical goverment, and known what instruments he made use of, need not wonder at his getting what improbable affidavits he pleased.- I am Gentlemen

jöuw most obidient humble servant (v.g.)
Commendacraij 27th 1740. — Thomas Meloil

fol. 104-105

O.

Copia
fol 104 b

Honourable Sir,

It is with infinite satisfaction, I am made acquainted with jöuw keeping jöur health, so well in going through the great fatigue of buriness jöu have of late, jöuw servant zeal for the honour and interest of jöuw constituents and jöur indefatigable pains in bringing into good order their affairs, from the confusion jöu about three months since found them in, will doubtless be most acceptable to them, the use there of being inestimable. I am also extreamlij glad to hear that jöu have made so good progress in resetling the countrij about Elmina, so greatlij confused bij the late detestable war which jöuw predecessor so rashlij begun and so obstinatelij carried on, the unnatural commotions consequent there upon hath given rise to so manij and great palavers among the natives of so manij different districts, that it will be the work of some time ere the countrij can be again resetled as before the was, and I fear that the expence on this account to us as well as to jöu, will be no inconsiderable one. —

fol 105

I thank jöu most heartilij for the garden seeds jöu was so kind as to send me latelij, I have now from them a sallad to relish the little mutton, which the tenera cions de Bordes's hired armij could not come to laij their hands on. — I congratulate jöu upon jöur new town, I find that jöuw buildings do already rise high enough to attract the eyes of the marmer coming down the coast a strange alteration this from such a chaos as it appeared like to me in March last!

It gave me some concern a little while ago to hear that the late man, whom I have just now mentioned should not be content to tirannize over jöu, and to use you with the worst of ill usage, but that he should likewise endeavour to traduce jöu to the

Honble

1740

Honble directors of your compa, and to act so absurdlij, as vel as wickedlij as to endeavour to throw the odium of his own misconduit, and the manij evils it produced upon jow, and even to charge jou with being the occasion of the war. I saij it gave me some concern to hear this but as there are so manij living witnesses, who know the
fol 105 b contrarij of this to be true, I am satisfied jow can never want for vouchers of jour innocence in these matters in case Mr de Bordes's account should find anij credit at home, which from their absurditij alone I am perswaded theij will not.-
tis a good harmonij between the Royal African companij of England and the Honble The West India companij of Holland, will most manifestlij tend to the advantage of both, it ought to be cultivated and kept up bij the principal agents on both sides here, especiallij at a time when floating factories lie so near us, I am perswaded that this will be jour Honours constant care, and I promise jou it shall be mine.-
I praij dailij for jour Honours health and am with great truth (onbsigt) John Cope
Cape Coast castle, June the 7th 1740.-

fol. 116.

R.

To Francis Parovius Esq.

fol 116 b

Sir, I do verij well remember that one daij when I was attending the general under an indisposition, that he was afflicted with, there happen'd a conversation between the general and me (: in which his wonderfull counsellour Castares took a share:) about his power as Dutch general, among the rest Castares with his accostumed elogvence and wisdom said, that if the companij should write, ordering home the general, that it was optional to him (: the general :) to obeij them or not, for that he onlij depended upon their High and Mightinesses the States general, and was onlij obliged to obeij their ordres.- This the general confirmed, whether I was out of a piece of condescen-

-ding complaisance to the folly of His Prime Minister or that he had betray'd himself into a belief of what Carstares said I can not be positive, but from the nature of the man in general and his over-bearing pride not ballanced with a sound understanding in particular, disposes me to believe the latter. -

I am Sir your most etc.ª (v.g.)
D. Crichton

Cape Coast Castle
Sept.r 7.th 1739 (O.S.)

fol. 118 - 119.

S.
copia

Elmina den 13 Junij 1740. -

Wel Edele agtbaren Heer mijn Heer,

NWel Ed agtb. geëerde missive in dato 8 Junij is mij op den 12.e deser maand wel ingehandigt, waarin gezien heb NWel Ed agtb. geëerde ordre, namentlijk van het originneel contract, het welke tussen de mineur Schnaek ende strand negers van de rivier Cmoober is aangegaan, aen NWel Ed agtb. te zenden, waarop ik mijn antwoord zal dienen, als dat voornoemde heer Schnak nooit met meergem. negers een contract heeft gesloten, maar wel dat voornoemde negers gnlx met hem hebben willen aangaan op zoo een conditie gelijk als NWel Ed agtb. mijt nevensgaande schrifft zal gelieven te besoogen. -

En alsoo voorn. heer Schnaek mij had gesegt van bij mij te komen, om de palaber van de negers aan te hooren, soo heb met opgem. negers niet eerder willen spreeken, voor en aleer hij present was, om dat mij zijn wonderlijk humeur bekend was, doch voorn. heer Schnaek compareerde niet, maar zond mij zijn groote jongen Quacoe, om de palaber aen te hooren, dewelke mij seijde als dat zijn heer gesegt had mij wel te vertrouwen, alzoo gnlx beter zoude konnen belandelen als hij, doordien meer ondervinding had hoe met de negers om moest gaan. -

fol. 119 v

Voornoemde negers dan hier komende en geloord hebbende hoe een slegte belandeling hij blanken en swarten aan Hollandia aandeed, zoo heb-

-ben

1740

Hebben opgeñ. negers het voorñ. voorstel gedaan gelijk bij het nieleggende geschrift zal blijken. –
Verders heb meede eenige steentjes gesien van de heer Hobrock, in presentie vand' heer Schnack, maar wijl daar met getuijgen niet ben bijgeweest, toen deselve zijn afgelagen, zoo kan met waarheijdt niet verklaren van wat plaats deselven sijn geroomen, vant st' Ed compe op onkosten te jagen zonder vaste verekering te hebben, het van een goed succes te willen zijn zoude maar groote ongenoegen op mij laaden, heb daarenboven meesten tijd aan Elmina moeten blijven, bij gevolge is het mij onmogelijk geweest daar iets in te kunnen doen, off zelve die plaats te gaan beugtigen, en is dierhalven zoo blijven berusten –
fol. 119 b. Heb meede aan de negers wel een houdert daalders gespendeert, die nooijt in rekening heb durven brengen, en heb zulx alleenig maar gedaan, om deselve maer aen te moedigen tot het velveersen van 's Ed compe Interest. – Waarmeede etra (was get.)
d'xim den 13 Junij 1740. – yt Lihme

fol. 120 – 122.

S.
copia
fol. 120 b.
Fols Ninin 9

Maar dat ik de negers van de landschappen van Abocroe en Equira hadde voorgesteld de Intentie vande Ed Grofgtb. Heeren majores ad patria negens de aansending vand' heer Schnack, so hebben op approbatie van den Wel Ed Grofgtb. heer Directeurgeneraal Martinus François de Bordes, de volgende articulen met haar besloten als volgt:

Art. 1.

Dat de heer Schnack aldaer comende door 's Ed compe slaven een casie tot zijn verblijff zal laten opmaken, soo deselve het best goedvinden zal. –

2.

Dat hij alsdan een ondersoek sal neemen, waar en op wat plaats het sal convenieren te werken, mits het gat makende een vadem beneeden de gront voor haar sal zijn, om daerin te werken.

3.

3.

Dat alvorens het werk zal werden begonnen, aande
cabocieers zal werden gegeven 3. bendos tot een present

4.

Dat gem. heer Schnack niets ter waereld zal hebben
te panjaeren of doodt te slaan, alsoo een vrijlant
fol. 12 v° is, maar dat hij zal hebben te laten seggen aen de
cabocieers alles 't geene hem zal benodig zijn, die
hem, mits onder goede prompte betaling, alles
zullen toebrengen wat het landschap daer is ge-
vende. -

5.

Dat gem. negers gehoort hebbende zijn leven aan
Hollandia met de naturellen aldaar, en de wree-
de behandeling der slaven, dat hij sulks in gee-
nen deele zullen toestaan of in haar land ge-
doogen, maer dat hij aldaar de minste koste-
liteijd zal hebben te beginnen, of dat deselve hem
als dan weder terug zullen zenden. —

6.

Dat zij meede gehoort hebben zijne slegte behandeling
omtrent zijne onderhorige blanken niet alleen
maar ook omtrent den commandant of coopman
aldaar, dat zij sulx meede in geenen deele minste
deelen zullen of willen gedoogen, als haar onder
de blanken gehoorsaamheijd begeeven hebbende,
niet willen gedoogen, dat die in haar bijzijn wer-
den mishandelt, of ook dat hij geen heerschappij
of brutaliteijd omtrent het opperhoofd van Cxim
zal hebben te gebruijken, alsoo gem. negers zeggen
het haar opperhoofd is en niet willen lijden,
dat jmant buijten zijn Hoog Edelheijd hem het
gesag betwisten zal. -

fol 12 b

7.

Maar dat hij in alle min en vriendschap zal met
gem. opperhoofd leeven, dien zij in cas van oor-
last voor haar rigter en beschermer in name
der Ed. comp.e en zijn Edelheijd erkennen, en geen
onderhebbende blanken op die manier straffen,
als zij daervan dagelijx de onderwinding zien.

8.

Daaren tegens verbinden sig gem. caboceers van juriement te muttigen, dat aan hem of onderhebbende blanken en slaven geen de minste leedt geschieden zal, maar contrarij tegens alle voorbaat beschermen, en in cas van opkomende oorlog hem en sijn bijsijnde volkeren benevens goederen en gereedschap aan ctxim in securiteijd zullen beingen.-

9.

Dat zij hem alle denkelijke hulpe sullen bij brengen ter ontdekkinge van goudt, de plaatse aanwijsen, waar zij versekert sijn, dat goud gevonden werd, dat niemand, wien het zij, hem in sijn werk sal verhinderen of ontrusten, of dat aan haar gelx geklaagt werden, den ontruster met alle strengheid sal werden gestrafft.-

10.

Dat zij ook moeten genieten nu en dan eenig voordeel der progressie in haar landen vallende, dewijl zij hetselve niet verkoopen, maar alleen uijt gehoorsaamheijd het ter dispositie van d'Ed. comp^e overlaeten.

11.

fol 122a

Dat met alles wat gem. heer schnack mogt manqueeren door haar na vermogen zal werden geassisteert, mits daer van kennisse gevende, en geen oppergesag te gebruijken.-

12.

Dat zij als dan in alle min en vriendschap en behulpsaam met hem sullen leeven, hem beschermen, en ter plaatse aanwijsen, waar zij denken weeten of te weten mogen comen, dat d'Ed comp^e Gntreel kan werden bevordert.-

13.

Dat hem niet zal belet werden, dagelijx correspondentie met ctxim te houden, maar ook haar gelxzal aangenaem zijn, dat hij een goede tugt onder sijn volk sal houden, of dat gem. Caboceers aan het opperhooft van ctxim sullen komen klagtig vallen en besluijten, om hem als boeng recht te renovajeeren onder belofte van't minste leedt te doen, als hebbende een schrik voor diergelijke quaadaadig-

-lijd, als zij hooren, dat dagelijx door hem aan Hol-
-landia veel gepleegt.- ter secretarij
Accordeert met zijne Minute J. Elzevier onder commies
fol. 152-153.

Copia

Circulaire Missive ten reguarde van
capt.n Brouwer zijn Expeditie naar booven.-
Elmina 4 Junij 1740.-
Heeren etc. Messieurs,
Alzoo thans 4 geedert een langen tijd de Brasiliaa-
-nen zig vermeeten hebben, omme aan de boven-
-cust ten westen Caap Apollonia als bij Oosten dito Caap
aan Dixcove en elders met de Engelse, Neederlandse
vrije handelaars, Fransen, en andere Natien ongeoor-
-loofden tabakshandel te drijven voor en al eer zij hunne
verschuldigde regten aan Elmina betaalt hadden, diek
-kende tot considerable prejuditie onser heeren majo-
-res en declin hunnes handels; zoo is het dat wij (om
daartegen na vermoogen te waaken, hebben goed ge-
-dagt het schip Delft na booven, bewesten Caap Apol-
-lonia af te vaardigen, omme aldaar behalven het
pourveeren zijner negotie, ook efficatieuse zorge te
dragen, dat voorn. sluikhandel kome te ceseeren.-
Zullende hij tot dien einde op elken Brasiliaensen
boodem, die hij ontmoet, stellen, een van zijn scheeps-
-volk, om daar meede af te zaken tot onder het
eerste fort, dat zij gevoegelijk gnllen kunnen aan-
-doen, en dan voorsz. wagter moeten aan de
wall gaan, om zig bij eerste occasie weederom te be-
-geeven na sijn schip, houdende sig ten fine voorsz.
zoo lang aan dezen op; gem. wagter nu aan het
een of andere fortres aanlandende, zal het opper-
-hoofd aldaar aanstonds sonder uijtstel weder een
ander persoon uijt zijn garnizoen daeropstellen,
en met gem. boden afzenden tot alsnoch an-
-deren fort, als zij (: gelijk boven:) gevoegelijk en sonn-
-der de Portugeesen te dwingen, gnllen konnen doen
-stelte of andersints aandoen; alwaar dan wee-
-derom een ander in zijn plaats gestelt, en als
booven geordonneert zal werden, duurende sneks
tot aan d'Elmina toe; doch zoo het geviel dat de

Bra-

1740

Brasiliaanen om eenige suffisante reederen onderweegen geen ouwer forten kosten aanden, zal de daarop-zijnde wagter hen niet moeijelijk vallen, maar direct met hen tot hier toe afkoomen.- Onderweegen zal hij nauwkeurig sorg moeten draagen, dat er geen de minste handel met vreemde Natien geschied, en voorral beletten, dat zij Brasiliaanen zig niet aan Discove om waater offkout koomen opte houden, maar soo zij zulks absoluijt benoodigt zijn, hen na het naaste ouwer forten wijzen, ten einde ouse opperhoofden aldaar dit gebrek koomen suppleeren.- Zij wagters zullen zig ook niet hebben te laaten corrumpeeren tot permissie van onderweegsen handel, of zullen bij overtreeding vandien na merites streng gestraft werden.- Zij zullen zig ook stiptelijk hebben te onthouden, om de Brasiliaanen eenig praesent (: hoegenaamt eeten, drinken, : behalven waater :) et ra = aft te vergen, op pöene van ongenade; verdende alle respective opperhoofden ernstig gelast, hier aan de hand te houden, ten einde wij geene klaagten desweegens hooren.-

Waarmeede etra (N:g.) Dr. Baravius

fol. 154 - 156.

fol. 153b

Copia

Instructie voor schipper Jan Brouwer, dato 7 Junij 1740.-

fol. 154b

Instructie voor schipper Jan Brouwer, voerende het Ed. comps schip Delft, waar na deselve zig op zijn aanstaande voijagie zal hebben te gedraagen.-

Art. 1.

Op ontfangst deses zal hij schipper zig na zijn boord begeeven, en bij de eerste goede wint opwaarts zeijlen naar Clama.- 2.

Aldaar zal hij ten spoedigsten zig moeten voorzien van't benoodigde waater en brandhout.-

3.

Vervolgens soo hoog zien opte laveeren als caap la Hoe.- 4.

Aldaar zal hij trachten goede en beverbare mans en

en vrouwe slaven in te handelen, tot gelke prijsen alshem geordonneert zijn, gelijk meede goud en tand.

5.

Slaven ingehandelt hebbende, zal hij ze met de lands-boot (: hem ten dien einde meede gegeeven :) na her-waarts afzenden, doch eerst brandmerken met het daertoe gedestineerde eijsen, om onderweegen de verruijling voor te coomen.-

6.

Verd hem gepermitteerd de voorsz. ingehandelde sla-ven, soo hij gelx gevoeglijk doen kan, wederom aan de Portugueese voor goud of tabacq af te zetten, om dus na vermogen den tabakshandel der Engelse te krenken.

7.

Soo hij de gem. slaven niet met goed voordeel afzetten kan, zal hij deselve of met de voorsz. lands boot, of wel met de afkomende Brasiliaanen naar her-waarts depescheeren, egter deselve eerst merken, en ge-noegsame victualien laveneeren, om onderweegen te consumeeren.-

8.

Soo het gebeurt, dat hij eenige slaven aan de Brasili-aanen afset, zal hij hen moeten een recipis geeven, hoe veel die quantitijt bedraagt, ten eijnde daar-omtrent geen verkeerde aanlaling geschiede.-

9.

Om nu de Lovrendrajerijen der Engelsen, Franssen en Neederlandsche vrije handelaars etc. met de Brasili-anen des te beeter te preveniceren, verd hem ook ge-oorlooft, den 10de, die elk Brasiliaans schip schuldig is, daaruijt te mogen ligten, onder t geeven van een recipis, aan ons geaddresseert.-

10.

Soo hij eenige vrije Nederlandsche handelaars aantref-fen mogt, die hij bemerkt van Portugueese tabacq voorsien te zijn, zal hij sig moeten informeeren, hoe zij daar aan gekomen zijn.- En in gevalle het komt te blijken, dat se deselve uijt een Brasiliaan gelicht heb-ben, voordat hij zijne 10de aan d'Ed. compe betaald heeft, verd hij schipper geauthoriseert al sulke te schuijt ingenomen tabak daaruijt te ligten en ten voor-

1940

voordeele der Ed. compie te verkoopen. –

11.

De Brasiliaan, waarmeede dezen handel mogt gedreeven zijn, zal hij tegelijk moeten zien wijt te winden en den naam van de captn aan ons per missive communiceeren, als ook die van den vrijen handelaar. –

12.

Zoo het gebeuren mogt, dat hij goeden aftrek in zijn cargazoen had, zal hij de lands hood na herwaarts zenden en wederom andere goederen petitioneeren, ook met alle scheepsgelegentheeden schrijven hoe het hem gaat. –

13.

Op alle Brasiliaanen, die hij aantreft verd hem geordonneert een van zijn scheepsvolk als wagter te plaatsen, en niet verder daarop te doen blijven als tot ctx in; gnllende voorzg. wagter veltoe zien moeten, dat er door de Portugueesen geene de minste sluikhandel onderwegen gedreeven werde. –

fol 176a

14.

Aan ctx in komende moet de wagter zoo lang aan boord blijven, tot dat men een ander van land in zijn plaats zend, en wijders de ordres van het opperhoofd aldaar gehoorzamen. –

15.

Omme ook alle verdere klagten der Portugueesen voorte koomen, zal hij de wagters op poene van ongenade wel strengelijk verbieden, niets het geringste praesent, eeten, drinken (: behalven water :) etra van hen af te vorderen, en moet hij schipper altoos de nodige victualij tot ctx in toe aan hen wagters meede geeven. –

16.

En bij aldien het mogte gebeuren, dat een Portugees met een paspoort van de Engelse natie voorsien was, zal hij captn sulken schip hebben te neemen, en alhier opte brengen, doch meerdere scheepen met sodanige paspoorten voorsien zijnde, zal hij deselve ongemolesteert laten vaaren, tot dat nader order van ons zal bekoomen hebben. –

17.

Dog een Brasilse Portugees ontmoetende, die met een be-

fol 268 bedienden van de Royale Africaanse Engelse compag^e en schriftelijk bevrijs was voorsien, dat deselve van een Engels comp^s schip of wel eenige hunner handelplaatsen (:off factorijen:) quam, moet hij capt^n denzelven vrij en onverhindert laten passeeren, in gevolge het accoord met de Engelse gemaakt, in date den 11 Julij 1708 (N. S.) en gerenoveert 30 januarij 1729.- 18.

Bij provisie werd hem schipper gepermitteert, zijnen handel aan de boenkust te continueeren tot ult^o Februarij 1741, en dan direct aff te zeijlen na Chama, om er zig van 't benodigt water en brandhout tot de reijse naar 't vaderland te voorsien en dan aanstonds zig na herwaards te begeeven.-

Aldus verleent ende meede gegeven bij den Vel Edelagtb. Heer praesident over de C- en Z- custe van Africa, residerende in t Hoofdcasteel St^e George d'Elmina,

deesen 7 Junij 1740.- (N. S.) C^s. Jacovius

Extract uit supra

Extract from letter from the Preacher Johannes Hessingh to the assembly of the X, dd. Elmina 28te June 1740.- (Lect. in X. 20 March 1743.)

fol. 269 - 270.

fol 269 Dit is de derde brief, waardoor ik Haare Vel Edgr. elgtb. pligtschuldigst kome op te wagten ende in onderdaenigheid te kennen te geven, dat soo veel chagrine, verdriet en schade wij onder de voorgaande regeering op dit Hoofdcasteel geleden hebben, wij daar tegen voor tegenwoordig soo veel meer vernoeging en liefde onder malkander door Gods zegen onder dese genieten, overmits dat soo wel de heer President als de heeren raaden op het casteel na mogelijkheid daartoe arbeiden, dat alle bedienden tog sonder geveinstheid mogen tesamen leven ende hunne pligt getrouwlijk waarnemen, dat ik hen bij alle gelegentheid ook kragtig aanbevele; bijsonder zijn zij op allerlej middelen bedagt, op wat wijse sij bij dese ongeregu-leerde omstandigheden de negotie wederom tot stand brengen sullen; sij hebben tot dien einde ver-

verscheide negers uit het d'Elminsche dorp rondom
verre in het landt uitgesonden, om de daarin wo-
nende negers, die voorheen qualijk behandelt zijn
wederom tot de negotie aante moedigen en de
hunnen dienst daartoe aante bieden, het welk
onse Cromsche negers gaern deden; omdat sij te
genwoordig na lang uitgestanen oorlog hunne
victualien daar uit ophalen moeten. –

Oorlog Cromm Dit heeft al daadelijk soo veel uitgewerkt, dat o-
langs de Koninck van Adchantijn verscheide Cap-
siers wel 10 of 12 dagen reisens van het hooftca-
steel, aan den heer president gesonden heeft met
een groot gedeelte van slaven tegen eenige goede
uit het negotiehuijs; aan alle comptoiren op des
kust is ook dierghelijke ordre afgegaan, om op boete
genoemde vijse te werk te gaan ende met haare
negers in vriendschap te leven. –

Church Wij sullen verder den Heere ouverig en sonder op-
houden aanroepen, da Hij tog dit middel lang
hoe meer gegenen moge. – Aangaande den toe-
standt van onse Kerk op het hooftcasteel, daarvo
kan ik wederom niet anders berichten als het geene
in mijne voorgaande missiven vermeldt is, om
dat alle comps bedienden, soo wel hooge als laage
dagen nagt hunne handen vol Werk hebben;
ondertusschen komen sij vlijtig in het gehoor van
gods H. woordt, wanneer sij eenigsints daartoe
vacceren kunnen; de sieken op het gasthuijs vor-
den ook na hárer zielen toestandt dageliks na
vermogen ondersteunt, haar getal wordt helaas so
dag tot dag grooter ende veele onder haar ver-
wisselen t'tijdelijke met het eenvige, omdat se der
geheelen oorlog door dagen nagt op de wacht on-
der den blooten hémel slapende, veel ongemak het
ben uitgestaan, het welk sij in dese volgende on-
fol 270a gesonde regentijdt nog betaelen moeten; omdat
ook de meeste onder de militairen de Lutherische re-
ligie toegedaan ende van de Duijtsche natie zijn,
soo kan men sig ook gemaeglik tot haaren troost be-
guamen na hare moedertale, hetwelk ik soo wel op

het

het sieken huijs als bij de verkondiging van des Heeren H. woordt in onsen openbaren gods dienst alternatie-
-ment of bij gebeurte getrouwelijk soeke waar te nemen;
Derhalven was het te verstaen, dat bij manquement
van hoogduijtsche boeken in de kerk ons ten weinigsten
30 exemplaren nieuwe testamenten met de psalmen
Davids in octavo mogten toegesonden worden; voor-
-eerst konden alsdan twee personen van een exemp-
-lar bij elkander sittende, sig daarvan bedienen;
wat den lighamelijken tempel van onse saamen-
-komst aangaat, derselve vervalt langs hoe meer,
omdat in de tijdt van de voorgaande regeeringen
slagt- en koenderhuijs daarvan gemaakt was ide
balken van den solder, dat het gevaarlikste is,
zijn ook seer vervuilt, en men segt, dat diergelijke
lange balken op de kust van Guinea niet te vin-
den zijn. —
Hiermede bevéle ik Hare Vel Edgr dgtbh. Gode ende
sijne genade aan, met hertelijke toewenschinge van
alle bedenkelijke zégeningen. Ende ben soo lang ik
leve onder gods genadige voorsorge. —

---

over Suriname — Letter from President Fr. Baroviis to the assembly of the X, dd Elmina 31 October 1740. —
fol 616 v — (Lect in X. 21 march 1743. —)

fol. 616 - 620.

Vel Ed en Gr dgtb. Heeren, Mijn Heeren. —
Bij de afgesondene met het schip Duijnvliet dto dato
30e Junij heb ik benevens den Raad de Eer gehad,
UWel Ed Gr dgtb: over den doemaligen toestand al-
-hier large te onderhouden. — 't zedert is mij geene
de minste occagie voorgekoomen, omme 't gunt
naar dato is gepasseert UWel Ed Gr dgtb meede te
deelen. — Heeden is 't dan dat ik
met een scheepje, genaamt de Dolphin, gehoorende
aan de Royale Africaanse comp: van Engeland
fol 617 v — de gelegentheijd embrasseer UWel Gr dgtb. deese te
schrijven. — Hoog gemerkt den heeten oorlog
tusschen Engeland en Spanje wel sonderlijts het ongeluck
soude komen causeeren, dat se in vreemde landen

Je-

1740

gevaakte, zal ik mij maar superficieel omtrent alles uitlaaten, met twijffelende of UWEdGrAchtb. gelieven om redenen gealleguëert dit niet qualijk gelieven te neemen.—

Voor eerst dan heb ik uijt de gelouden copia der missive met Duijnkerck bemerkt, dat er tot mijn leet weesen in vergeeten was het getal der slaaven die er doemaals circa reets ingehandelt waaren en ben ook onseker, wat getal men inde voorgaande aan UWEdGrAchtb. genoteert heeft, want die ooytent, dat ze geslooten en geteekent wierd, had ik uijt hoofde der begraafnis vanden predikant Hessing en andere onverwagte occurrentiën zoveel occupatie, dat ik tot het laatste toe niet present in den raad kon zijn, en de overige heeden hebben bij ongeluck ook daaromtrent de accuraatste reflectie niet geslaagen.—

Den secretaris zegt, men hem bij den commies Chevalier gevonden had, om het regte getal op te neemen dog die heeft niet meer kunnen produceeren dan alleen, wat hij aan Elmina had ingehandelt, en niet wat er over de geheele Kust gedaan was; verhalven dan voor eerst desweegens nedrig excuus bidde en de Eer heb thans te zeggen, dat het getal doemaals ver over de 200. koppen bedroeg.—

Hobrack ravaged Ben Pantijns fa 60 Mendas

Den 10e Julij 's morgens vroeg arriveerde hier onverwagt den oppercommies Hobrock van Annamaboe, hebbende middel gevonden, zig voor ruijm 60. bendos goud uijt handen der Fantijnen vrij te koopen; en zal hier onder d'Eer hebben UWEdGrAchtb. eenigzints breeder over de verdrietelijke Fantijnse zaaken te onderhouden.—

Den 12e Julij vierden mij door den France capte Guerineau (met zijne boodem ter ruihandeling van slaven leggende aan 't fortres Chama:) toegezonden enige verklaringen concerneerende het moorddadig voornemen van zijn opperluijtenant Du Broca, benevens een supplicq aan Praesident en Raaden, met onderdanige heede, de gemelde luijtenant alhier bij provisie mogte werden gecon-

L 1478

-fineert tot tijd en wijle hij aangeklaagt zijnde uyt Frankrijk gereclameert wierd. - Welk versoek, ende overgesondene stucken ten sijnen lasten (: soo door officiers als gemeene :) in overweeging genoomen zijnde, daarbij dat gemelde capitain reets een schip vol slaaven, en niet meer dan drie gesonde menschen binnen zijn boodem had; en dat een dergelijk subject seer qualijk daar op konde verder vertrouwt, so hebben wij geresolveert dit versoek daaromtrent te accordeeren en den delinquant met een behoorlijk escorte afgehaalt zijnde, alhier secuur te confineeren. -

Onse humble beede is, dat het Wel Edgr etgb. believen mooge deese verrichting te approbeeren, alzoo wij in den raad gesustineert hebben diergelijke gedienstigheijd aan eene natie met wiewij in vreede leeven, verschuldigt te zijn. - Als ook mij met derselver verder ordre omtrent dit stuck te willen honoreeren, terwijl mij eerbiedigst aan de overgaande copijen refereer. -

Fanteyn

In onze missives van 30 April en 30 Junij had ik beneevens den Raad de Eer Wel Edgr etgb^{te} ter slag te doen, hoe de zaken tusschen ons en de Fanteinen geschapen stonden, waar aan bidde te moogen refereeren. 't zedert is den oppercommies Starckenborgh naar derwaarts gecommitteert en gevolmagtigt geweest, om de geschillen bij te leggen, en wilden wij niet met goede ogen aanzien, dat de geheele beneedencust geruineert wierde, zijn wij genoodzaakt geweest een lijck van 700 bendos te voldoen, waarbij 't zedert noch gecoomen zijn circa 50. bendos voor de canoas, die zij Fanteinen in den oorlog tegen d'Elminase zijn kwijt geraakt. -

Starckenborgh Gouverneur

Dit nu te samen maakt 1500. oncen goud, alles buijten en behalven de overige reets gementionneerde onkosten van dien verderflijken, en vervloekens waardigen oorlog; welkers onheijlen ook noch door 't crevecren van omtrent 200. mgehandelde slaven zullen vergroot werden. - Gaave God, dat ik betere tijding aan Wel Edgr etgb^{te} te

melden

1740

melden had! Doch mijne presente qualiteit perm-
-teert geene dissimulatie.- Egter moet ik so wel
het goede als het quade melden, hier in bestaande
dat de commies van Voorst (: die thans aan Cor-
-mantijn het commando heeft:) mij noteert, dat h
mi goede hoope heeft, om de negotie aldaar mi=
korte herstelt te zien.-

Fol 616a Den Raad heeft wijders bij provisie gerecolreert,
den oppercommies Habrock met eerder inde ver-
-gadering te admitteeren, voor dat hij zig zal
hebben gedefendeert over diverse gravamina,
die door den praesenten fiscaal tegen hem opge-
-steld zijn en hoop ik per naaste gelegentheijd
eener onzer repatrieerende boodems de eer te heb
-ben, desweegens breeder verslag aan MWel Edge-
-clgtb= te doen.- Den Raad was met
het verplaatsen vanden commies van Voorst aan
Cormantijn extra verleegen, wien men weeder aan
Saccondé zou leggen.- Edog nadien de boekhou
der Generaal verscheeren zijnen dienst daartoe
aanbood, met belofte om teffens ook het comptoir
aan Elmina te willen waarneemen, cesseerde di
verlegenthijd seer schielijk, en vierd zijne proposita
unanimiter geapprobeert.-

Opden 15e September ontfing ik tijding van Corma
-tijn, dat daags te voren aldaar overleeden wa
den assistent Swanholt, die mijn 60 Marken in
den jaare 1738 op zijn comptoir tot cipam te kort
gecomen was; doch tot opden dood van wijlen
den heer de Bordes toe, noch nooit te regt gesteld wa
En na dien hij altoos geneegd had, indien de Fan
-teine troublen een eijnde namen, capabel te
zullen zijn, om beloorlijke aanwijsingh tot dedoma
-genent van MWel Edge clgtb= te kunnen doen, heeft
mij dit overlijden deste gevoeliger aan 't herte ge-
-gaan; en te meer, wijl zijne schuldboecken tot
nog toe niet te vinden zijn (: men zegt hier, dat
Elet deselve onder zig heeft:) zijne nalatenschap
is seer gering, doch egter publicq, tenvoordeele van
MWel Edge clgtb= verkogt.-

Met

met de goud- en tandhandel is het zeer sleght, en souden wij absoluit niets met allen krijgen, was het niet dat wij :op het project eerbiedigst aan Nwel Ed-le gelt bij gecommuniceert: / ook slaaven handelden, dog de buijtensporige prijzen, die er aan dnamaboe betaalt werden en de 14. schepen, die er Leeden leggen, maken onze pogingen bijna yjdel.-
De commies van Voorst meld mij, dat hij aan Cormantijn genoodzaakt is 7. oncen te betaalen, zoo hij een goede slaav koopen wil.- Ook zijn de negotianten die voorheen hier aan Elmina en elders op de boven kust aan onze fontresen gaan handelen, alle door den verderflijken oorlog reets ontvend. en verbastert, door het excessieff duur betaalen van tanden en slaaven aan dnamaboe, waar tegen wij niet op konnen. Daaren boven zijn er 50 mijlen landwaarts in Londerden van Fanteinen in de weg, die allerlande Oostjndische zijde en andere stoffen behalven de ordinaire goederen zo overvloedig aanbrengen, en zoo goedkoop geeven, dat de negotianten geggen, zij wel dwaas moesten zijn, om verder te gaan en minder te krijgen.-
Dit is ook de reeden dat de afgesanten. die wij den 24e Junij met groote praesenten na den Elsianteinsen koning gesonden hadden op den 5e deser geretourneerd zijn, sonder meer dan 5 à 6 slaaven meede aan Elmina te brengen, daar er wel 200 onderweegen, van hen af en na dnamaboe gegaan zijn.-
Deese negotiatie tijrannie nu is hoofdzakelijk aan den soo dikwils gementioneerde Hamilton te wijten, die buijten eenen grooten voorraad van Europeaanse coopmanschappen nog daaren boven absoluit meester vanden tabakshandel is, en daar door alles dwingt, dewijl er zonder dat kruijd daar hij legt niet wel te handelen is. hij laat ook /: en zoodoen al zijn schepen boven en beneeden :/ publieq, onder de negers seggen, dat zodra er yjmand bij hem komt leggen, die tabacq

ni-

1740

nikeeft, hij deselve altoos 2.C. minder op de rol zal geeven, en effectueert het met er daad.-
Hoe chagrinant dit mij, en een yder gelijk vallen moet, laat ik aan het doorziend oordeel van UWel Ed Gr achtb.e over, zijnde het onder tusschen hertelijk te beklaagen, dat een simpel schipper ons alle hier braveert, en zig despotieq meester gemaakt heeft van een handelstack, die altoos te vooren in onse magt pleeg te zijn.-
Ik bid UWel Ed Gr achtb.e op het nedrigste en ernstigste, dat hierop reflectie mag geslagen werden, en dat er ten minsten een paar vaartuygen yder van 10 à 12 stucken naar herwaarts mogen gesonden werden, om deese ongeregeltheeden te beletten.- En zoo het niet en geschied mogen UWel Ed Gr achtb. (: in alle sub missie :) verzeekert zijn, dat de Brasilianen totaliter uijt den band zullen springen.- Want niet alleen dat, er langs de cust geene comps.e boodems (: buijte het schip Delft :) gezien werden, zoo koomen ook de vrije Nederlandse handelaars gansch elijk kunnen plight niet na in relatie tot de Portugeesen; en dit maakt, dat zij zonder vreese overal, daar ze koomen, hunne tabacq tot onze uijterste prejuditie afzetten.-

fol 619a Daar beginnen 't zedert enige maanden ook Franssen op dese kust te koomen, die uijt Europa zulke schoone en frissche Brasiliaanse tabak meebrengen, dat 'er de onze niet tegen op kan.- Waar ze daar aan koomen, is mij tot nog toe onbekent, doch twijffel niet of UWel Ed Gr achtb.e zullen dit (: des gelievende :) wel kunnen verneemen.-
Het schip Delft lag den 2.en deser nog aan groot Basar hebbende tusschen die datum en den 6.en Junij niet verder kunnen koomen, waar uijt de slegte bezeiltheid deeses boodems klaar ouststeert.- De schipper zingt ook niets dan klaag liederen, die hunnen oorsprong alleen uijt voorzie. tyrannie van Hamilton (cum sociis :) hebben; Ik ben ook geinformeert, dat het Ham aan St. Thomé overoloeijd van tabak, die zonder

aan

aan Elmina te vertollen direct daar na toe gesonden werd; en alwaar door de scheepjes, die ze aanbrengen, zeer spoedig hunne slaaven erlangen, die door de Engelse principaal werden aangevoert.- Vijders gaan de laastgemelde met hunne aldaar ingekreegen tabak na de bovenkust, en doen daar vinsten, die ongeloofelijk zijn.-
Dit alles wel aangemerkt, begrijp ik (: metalle eerbiedig niet, wat de reeden zou zijn, MWelEdgr etgtb. niet even zo wel als deesen Hamilton dit zouden konnen uijtvoeren; want kan hij 5 à 6 vaartuijgen uijt dien handel jaarlijx gaande houden, zoo oordeel ik dat het insgelijx voor MWelEdgr etgtb. possibel zijn zou; heb ik een quaad begrijp van zaken, bid ik onderdanigst om verschooning, dog het gaat mij aan het hart (: en zulx is al van ouden dato:) te moeten zien, dat MWelEdgr etgtb. zaaken hier dusdenn creeftengang gaan.-
Den 18e dezer is hier geweest een Engels capte met name Ramsej, die mij verhaalde dat hij den 28e Junij laastleden aan Popo geweest was, en dateen van Hamiltons schippers Smith genaamt, hem zou gezegt hebben, hij bij den cabocieer Sjampo geweest was, en permissie gevraagt had, om den oppercommies Jobert te moogen eens bezoeken, welquint hem geaccordeert wierd; en Jobert voor die tijd uijt de Sjers was geslaagen.- Dog off hij er naderhand weder in geraakt was, als ook hoe het met hem stond, wist Ramsej niet te zeggen.- Ik vroeg hem na de overige compe aan de beneedenkust zijnde dienaars, dog zeide niet te weeten, dat er een enkelde meer was.-
Hij zei mij ook, dat'er tusschen de hoofden aan Fida, Ardra, en Eppee groote oneenigheeden waaren die de geheele negotie ruineerden; als meede dat de Engelse gouverneur Gregorij tot Fida bij den Dahommésen onderkoning in arrest zat, en dat deeze tret hem gespeelt was door de compagnon van Hamilton, Clore genaamt.-
Verders moet ik met leetweesen nog de lugubre communicatie aan MWelEdgr etgtb. doen, dat het hier

t

't zedert Duijnlieds vertrek soo deerlijk met de Eet-
waaren geschaapen is, dat veel neegers van honger
sterven, en ik in de uijterste bekommernis ben,
waar ik alle maanden de kost voor het guarnison
alhier verschaffen zal.- Want uijt hoofde van den
ruineusen oorlog hebben onse onderhoorige niet kon-
nen hun land bebouwen; daar en booven is er de
saisoen geen neegers gevallen, zoodat alles land-
waarts in meede seer schraal is. behalven nog dat
men aldaar het gebreck aan strand kundig zijnde
alles 6 maal soo duur koud dan tevooren.-
In onze magazijnen is al voor lang meede niets ge-
weest, veshalven NWI Edgr etgtb. op het demoedigste
geeben verden, dog compassie met derzelver die
naaren te willen hebben, en bij naaste geleegent-
heijd een goede quantiteijt victalie aantesenden
in conformité soo als ik met den raad de vrij-
heijd genoomen heb nog jongst te petitioneeren.-
Het articul van medicijnen / daemaals breeder
aangetoont: / bid ik hier te moogen reenseeren, al
ook de smits koolen, welkers onstentenis NWI Edgr-
etgtb. veel onkosten baardt, en geen stuck verk ge-
maakt kan verden, dat deugt.-

Sda Thuring

Op den 26ten deeser ontfang ik eene missive van den
commies Lihme tot elxim onder anderen concernee-
rende de ontdeckinge eener goudrijke plaats, waar
van het noodige heb doen extraheeren, en hier nee-
vens ter speculatie van NWI Edgr etgtb: voorgaat.
Als ook twee papiertjes met ertz, even soo als voorsz
commies ze mij toegesonden heeft; daar zijn ook een
ge fragmenten van steenen geweest, dog de volumen
te groot zijnde, zal ik daar een andere geleegentheij
toe afvagten.- Het is indisputabel dat dit
land goudrijk is, dog om juijst die pretieuse plaat-
sen vel te konnen uijtkippen, is vaarlijk het werk
niet van onbedreevenen zoo als de zichtbaare merk-
tekenen van quade mineralogie hier nog op diverse
plaatsen (: van wijlen Schnak :) te zien zijn.-
Mijn allernedrigst en geringst sentiment is, dat ge
NWI Edgr etgtb: een ge Experimenteert terrain-kenner
(: in

in plaats van een enkeld chimist:) konden vijtvinden, men hem liever 300. Glds. per maand mogt geeven, dan andermaal eenen onkundigen te zenden.- Dit zullen NWel Edlr. ctgtb.e mogelijk extravagant vinden, doch mijne meening is niet dat men een diergelijk man na herwaarts zal doen koomen, om bij continuatie te blijven; gantsch niet, maar alleen dat hij gedurende 3 à 4 maanden overal rondrijsen zal, om de beguaamste plaatzen ter graaving vijt te vinden, en deselve ter presentie van twee blanke getuygen dusdanig te doen merken, dat ze ten allen tyden kenbaar zijn, en egter voor de neegers verdonkert blijven.- Deese hooge gagie zoude ook (: mijner eerbiedige bedenkens:) niet eerder moogen ingaan voordat hij hier voet aan land gezet had.-
De plaatsen voorszr nu als geseegt is gemerkt, en bekend zijnde, konde het den vijtvinder in zijne optie gegeeven werden, off hij voor zeekere percenten die zijnen arbeijd stonden te produceeren, vilde voortgaan, om de mijnen te openen en onder zijn opzigt te doen bewerken, of niet? Zoo neen, kon hij repatrieeren en een capabel bergverker vijtgesonden werden met niet meer dan twee bergknaapen; want mijne geringe opinie is, dat een berg- en terrainkenner een koostenaar dient te zijn van hooger alloij, dan wel een mineur, die alleen de ontdeckte plaatsen bearbeijd. Ook zijn twee bergknaapen genoeg, om dat ze maar dienen zullen het handwerk aan onze slaaven te leeren.-
De svarigheijd nu, die 'er zou konnen gemoveert werden, dat het (: zooeen zijnde hier gelooft:) niet apparent is, men onder het bereijk ouses canons of digt aan strand zoud meijnen vinden zal, maar wel landwaarts in; en men ergo groote spenduen zoude moeten doen, of wel force gebruijken, om de landneegers tot de perminie van graaven over te haalen, kan (: zoo mij eerbiedigst dunkt:) ten merendeele vermetigt werden met te voor onderstellen, dat wanneer wij op 't credit van een expert man verzeekert waren, dat er op deeze of geene plaats

met

1740

met succes zou konnen gepraaven worden, wijdaar ten minsten alhier eene future expectantie hadde waarmijt de oncosten konde verden goedgemaakt en dan was het sonder schroom te ondernemen 't zij met goedheijd off geweld.- Dog zoo men die gelijke onkosten moet doen alleen op de onzekere mijtkomste van zaaken, en zonder dat de onderneemer eenige praescientie van succes kan opleveren zou ik nooit de eerste zijn (MWel Edgr dogtb^a znle aan te raaden.- Om nu aaneen dergelijk konstenaar het middel te verschaffen, dat hij hier en daar het terrain zou konnen ondersoeken, zonder dat de negers het verhinderden, is 't jets waarvoor ik gaarn instaan wil.- Dog zoo het weezen kon, zou het dan ook gantsch niet ondienstig zijn, dat hij zijne qualiteit en oogmerk voor een jegelijk aan boord, en hier te land (: zonder exceptie :) verborgen hield, en quasi als een militair van hoogen rang overging.- Voor het verdere bid ik, dat het (MWel Edgr dogtb^a behagen mooge, mij te laaten jorgen, zoo ik vaardig geacht werd het bevind van zaaken alhier te verkrijgen.-

Het nigtje van de praedicant Hesing benevens de weduwe van wijlen den vijman Simon de Jong zijn op haar instantelijk versoek gelicentieerd, met den Zeeuwsen vrije Landelaar Fiole te repatrieeren.- (MWel Edgr dogtb^a hebben ook met de schepen Duijnvlied en Delvt gelieven aan te zenden breede beems, met de eerste boodem à f. 8:- banco en met de tweede f. 9:-, dewelke hierbij examen bevonden werden, niet anders te zijn dan smalle tapsels, dewelke nooijt hoger dan 3. E^n debitabel zijn, en ergo groot verlies voor (MWel Edgr dogtb^a conseeren moeten.- Waarmeede ik weer tumbel de vrijheijd zal neemen naar (MWel Edgr dogtb^a hoog geeneereerde persoonen, mitsgaders derselver Illustre familien in Godes alleen veijlige hoede te hebben bevoolen, mij met hoogagting en diep respect te onderschrijven in de hoedanigheijd van

(MWel Ed. en Gr dogtb. Heeren (MWel Edgr dogtb^a gehoor-

-zame en trouw schuldige dienaar F. Barovius
Elmina desen 31 October A° 1740.-
Deze op het point van sluiten zijnde, werd ik geadvertteert dat de Dolphin om zeeker toeval nog niet eenige weeken niet gaan zal; en dewijl schipper Vallée aan Annamaboe klaar legt om zijn rejs na Rio de Berbice aan te neemen, resolveerde ik liever deze met hem te verzenden, en ze met het articul voer de mineralen te augmenteeren.-

fol. 629 - 630.

---

fol 629

Extract eener Missive gesz. doorden commies Fredrik Lihme, van Axim, aan den Wel Ed°-dgtbaaren Heer President François Barovius, m̃ dato 22 October 1740.-

Fdk Lihme

Wel Edele etr̃a Alzoo op den 20 deezer maand weederom van mijne gedane vojagie aan Axim ben geretourneert, zoo neem m̃ alle onderdanigheijd de vrijheijd MWel Ed-dgtb. bij deeze mijne ondekkingen bekend te maken.- Voor eerst zal met alle Eerbiedigheijd tot MWel Ed dgtb. communicatie dienen als dat aan Eguira Koomende wel 4 à 5 dagen heb moeten vertoeven zonder iets te konnen rijtvoeren, doordien er geen gelegentheid was om met haar lieden over 't goudgraven te konnen spreeken, maar nader land heb het volgende op approbatie van MWel Ed dgtb. met haar geaccordeert.- Namentlijk dat sij lieden voor en al eer de blanken aan 't graven mogten gaan vijff bendos zoude genieten, dat alsdan de blanken, al waaren zij 200 sterk vrijheijd zoude hebben, om te moogen graven, waar zij wilde, dogh niet op die plaatje, daareen neeger had gegraven, ook dat een neeger op die plaats daar een blank werkt meede niet zal mogen graven, en alzoo een neeger noit dieper graaft als twee voeten, zoo twijffel met als er dieper gegraven word, ook meerder gouat gevonden zal werden; de werktuijgen die daartoe vereijst werden, zijn zeer gering en bestaat meest in rosaarijers, kapmessen, bosbijlen en spoelbalies, en soude gnks voor eerst met 4 mans-slaven en 4 vrouwe-slavinnen konnen werkzelling maken om daar voor-

fol 630

1740

vooreerst een proef van te neemen, daar niet aan
wil twijffelen, of zal van een gevenst succes zijn.-
Nijders zoo heb d'Eer van Nwel Edelagtb. deeze twee
inleggende papiertjes, waarin de eene 5 stukjes
goud ende andere 2 stukjes zijn, toe te zenden, het
- welke 2 voet diep uijt de aarde heb gegraaven, en
uijt ontrent 8 kaeden vol zant gehaeld zijnde, voor
het meeste gedeelte klijgrondt, ook wel eenig zand
met klijne steentjes vermengt.-
De nevensgaande steenen van het dorp, hoorende
onder den caboceer Cleca, een uur matte vaarts,
zijn door de negers aan mij gebragt, waar uijt
Nwel Edgr elagtb. gelieve te beoogen het goud zigh da
klaar in vertoond, en heb door dien selfs daar
met na toe konde gaan, den sergeant Haeyt be-
-neevens den soldaat Hans Jurgen Kaijens daar-
-na toe gesonden, dewelke tot bewijs znlks waar-
-heid was, 2 steenen van dezelve soort hebben me-
-de gebragt.-
Dierhalven heb de vrijheijd genoomen daervan twee
fol 1302 attestaties te passeeren onder Nº 1 en 2, waarin
verklaren, hoe het alles bevonden heb, het geen na
mijn gedagten van groot voordeel voor de Edcompie
zoude komen zijn, verzoeke Nwel Edelagtb. op het
aller needrigst, mij gelieve te vereeren met Nwel
- Edelagtb. hooggeagte Missive, wat Nwel Edelagtb. zal
gelieven goed te vinden, wat verder in dee zaak
zal moeten werden gedaan.-
Wat nu het land van Equira, dat booven de rivier
Ancober legt, aangaat, moet met alle Eerbiedig-
-heijd zeggen, het aldaar een volmaakte grond
heeft, daar alles zeer weelderig washt, en de rivier
langs varende is zeer vermakelijk om te aan-
-schouwen, doordien zijne oevers beset zijn met
schoone geboomtens, heuvels, en dalen; ook zijn de
inwoonders zeer beleeft, en is wel met haar omte-
-gaan, meede koomen daer veel Kassase négers, om
zout in te koopen, welke zeggen geen lust te hebben
meer aen strand te koomen, omdat zij in den
oorlogh aan Saccondé zoo slegt gevaren zijn, dat er

met

met een canonschoot 3 van Intieffer zijn beste officieren zijn gesneuveld, en dat dien oorlog was veroorsaekt volgens de gerugte door de vereeniging van de Fantijnse met de Engelse aen Saccondé, dat de Elminase de Saccondése, ende Saccondése de Elminase niet zouden konnen assisteeren.—

---

aen Engeland

Extract from letter from President F. Barovius to the assembly of the X., dd. 24th November 1740.—
(Lect. in X. 21 March 1743.)

fol. 643 - 644.

Het belaagde Nwel Edgr clgl bz ook, dat ik hier includeere eene aanwijsing van diverse favorable negotieplaatsen op de boven Kust, beginnende van Sierra Liones tot aan Rio St. André (:alias swarten hoek:) dewelke ik van tijd tot tijd in de conversatie met Transse Kustvaerders ontdeckt en volgens Journaal per annotatie gehouden heb, in de eijgen taal als ze mij voorgwaamen.—

fol. 644a

Yk heb er ook op nagesien (:en alles vrij duijdelijk bevonden:) de Pascaart van de Quijn-cust aldaers en Qua Quaas tusschen Serra Liones en Caap Tres Puntas, te Amsterdam bij Joh. van Keulen, en zou Nwel Edgr clgl bz wel haast derven verseekeren, dat het pousseeren der vaart op dito plaatsen onder het opzigt van bedreeve schippers of supercargos van salutaire gevolgen zal zijn, dewijl alle Transen mij unanimiter gezegt hebben, dat zo wel Lumne natie als de Engelse considerable profijten aldaar maakten, en het te beklagen was, dat de onze dit band alleen (:except nu en dan een vrije handelaar:) negligeerde, en wel principaal met relatie tot de oliepantstand, deselke door de Transen niet zeer gesogt, en ergo veinig doorkens aldaar ingehandelt werd.— Het rood verwhout dat er valt brengt de Engelsen ook een aanmerkelijk voordeel, en de rijst is er zo goedkoop in te handelen, dat ik Transen heb hooren zeggen, zij 100 lb. voor 50 st. kogten, mits in de maanden 8bre, 9bre, Januarij of Februarij aldaar komende.— Het is ook geen

5

1740

5 dagen geleeden, of zulx is mij bevestigt door de Franse capt.n Bré der Vivier van Nantes, die ze bijna voor niet krijgen kon, gemerkt hij aldaar in't beste van de tijd (: namentlijk het begin van Novembr :) geweest was. - De Calaeget is ijets dat men ook aldaar even overvloedig vind, en alhier ten hoogsten voor de slaaven nodig is. - Behalven nog, dat ze zo wel als de rijst met considerabel voordeel aan de guarnisoenen, onderhorige negers, en handelschepen kan gedebiteert werden, als niet meer door ons gegeeven werdende dan 30. tb. per E. door makanderen. - En hadden wij ze thans, zou men wel voor 10. tb. soo veel krijgen. -

Dit is nu wat ik kortelijk de Eer heb Uwel Edgr clogtb.s eerbiedig voor te draagen, en aan derselver hoogwijse decisie te laaten, egter is mijn eerbiedige sustinue, dat de kleijnste scheepjes tot desen handel de beste zijn, alzoo de kust voorsz.r vrij wat meer ondiepten beset is. - Egter heeft men mij ook geinformeert, dat er ter plaatze voorsz.r in het zeijlen langs de wal niets te vreesen is, vermeer men 24 à 25 vaden lood, en dat men op de respective scheepen zelvs tot op 14 à 15 vaden komen mag. -

De Engelsen hebben (: zegt men :) van dat naar water ook de allerbeste kaarten, die er ergens te vinden zijn en beeter dan die van vankeulen. -

Soo deesen handel ook met 2 à 3 kleijne scheepjes gepourseert wierd, zoude Uwel Edgr clogtb.s wederom voldoende aan de consumtie van de tabak traffieq, meester werden, en al de bodems, die er Hamilton (: cum sociis :) heeft, genoodzaakt zijn te delogeeren voor zo ver zij daar door bestaan. -

fol. 644 b

Hij Hamilton is thans soo verre de meester in dien handel, dat gisteren morgen een mijner dienaars van Cormantijn komende, mij zeijde, dat hij overal rond had laaten weeten, dat hij niet (: soo als ik te voren de Eer gehad hebbe Uwel Edgr clogtb.s te communiceeren :) alleen twee, maar selvs vier E. deral zijn tabak goedkoper zou geeven dan de Hollanders. Waar door de commies van Voorst met zijn tabak zat te

te kijken, en niets verkoopt, hoe seer mij dit nu smert is niet om uijt te drucken! verhalven ik nogmaals op het allernedrigste en ernstigste mijne heeden hoor relatief dat het NWelld Gr clgtb= dog behaagen moogen, op den geproponeerden voet daar in ordre te stellen, en dan zal de tijd leeren hoe leijlzaam het voor derselver interest is.-

Het getal der slaaven, dat onder een recognitie van 20. glds. per kop tot heedentoe ingelandelt, en aan diverse afgeset is, beloopt 700. p^{ce} en vermeer het Fransse schip, dat thans met den commies van Voorst tot Curmantijn handelt, zijn aenwoen heeft, zal het 1000. stux circa bedraagen en dus f. 20.000, waar voor aan NWelld Gr clgtb= goud of tand zal geremiteert werden.- De Brasiliaanse thienden na de dood van den directeur de Bordes gnllen ook circa f. 40000.- dit jaar bedraagen, en dus in alles f. 60000.- zuijver winst.-

God geeve dat het van tijd tot tijd metalles beteren mag, en men niet meer genoots aakt zij NWel Ed-Gr clgtb= met verdrietelijke nouvelles te onderhouden.

Zoo momentelijk ontfang ik een brief van schipper Brouwer, de dato 18^{en} courant, waarin hij meld, dat de negotie aan caap La Hoe so slegt was, dat hij geresolveert had van daar na Rio St. Andries te zeijlen.- De vrije handelaars Nissen en Nieuwenhuijs lagen nog aan de caap voorn^{t}, en hadden in 9 maanden geen 6. mk. goud ontfangen.-

Ook lag 'er een scheepje van Hamilton, dat hun alle de vet stelde, wegens het meester zijn der tabak.- Als ook meld hij, dat den onderstuurman Jan Hooijman overleeden was.-

fol. 645 - 646.

---

fol 646

Liste des endroits Negotiaires en haut de la côte de Guinée.

La rivière Sierra Lione beaucoups de morphil et des captifs, mais il faut avoir une practique pour y aller, et se defier du banc de St Anne, qui est très mauvais en ne doit être approché qu'a 12 ou 15 brasses.

1740

brasses.- Il y a aussi du bois rouge.-
Rio Salinhas beaucoup de morphil, bois rouge et souvant une grosse quantité de captifs que l'on paije 60 bares les hommes, 50 bares les femmes; (: Bares: een Baar is 300 veel als een £.; een stuk chits, lemenias, blaauwe salempouri geldt 6 Baren.- Dog deze stukken zijn zeer kort en worden er in Holland expres op gemaakt.- Palver in vaatjes van 8 à 9 £. 3 Baren, een snaphaan 4 Baren, groote kopere bekkens 1½ £. de Baar, kopere keetels (: of gedreeve akers:) 1¾ £. dito; geperste tabak 2 £. ers d°, messen een douzijn 1 dito, groene kelders van 6 flessen 4 à 6 Baren.- Hier gaan ook diverse coralen:) les negrillons et negrites a proportion.-
Le bois rouge 100. barres le tonneau (pesant 2400 £. les dents de 75. £. sont paijez la 3½ £. la bare.-
Cap de Monte 10 à 12 lieues de la riviere des Salines, on y trouve a peu près le même negoce qu'a la riviere de Salinhas.- (: Caap Monte als boven:)
Le Petit Cap de Monte est a 10 ou 12 lieues du grand Cap de Monte.- Il y a beaucoup du ris, quelques des captifs; on n'y descend point a terre.- (als boven:)
Rio St. Paulo beaucoup du ris; ordinairement les navires qui y vont mouillent entre Mesurade et le dit St. Paul, il y a dans ces deux endroits beaucoup de ris, et quelques captifs.- Dans ce pays la ils ne connoissent point de bare, on traite a vue.- Si on leur donnait ce qu'ils demandent, on paije roit très cher. Le prix ordinaire d'un homme n'y est de 45 à 50 bares. Salempouris bleu est la meilleure marchandise, la poudre en barils de 8. à 9. £., les fusils, bassins de cuivre des plus grands chaudrons, grosse, rassade blanche, qui entre aussi en captifs et pour du ris, il faut aussi du tabak de Hollande.- Il est aussi bon d'avoir quelques bagatelles pour en faire présent au negres; on peut descendre à terre à St. Paul et au Cap Mesurade sans rien craindre. (: doorgaans goederen als boven:) Les François vont

vont ordinairement dans la rivière de Mesurade pour traiter du ris, Mais il ne faut pas fier beaucoup de marchandises au negres courtiers, qui incommodent souvant pour en avoir.-

Le Grand Joueg à 12 lieues de Mesurade, où on trouve beaucoup du ris, mais peu des captifs, on ne descend point à terre. Il y a un peu de morphil.- (: ad idem:)

Grand Bassan à 12 lieues du grand Joueg, où on peut descendre à terre. Touts les navires Hollandois (: ils les apellent Interlopers:) y vont et achetent beaucoup du ris, et quelques captifs.- Les morphils qu'on y trouve sont de 15 à 20 tb. (: tanden kosten hier maar circa 2. stuivers het tb:) (goed als boven:) Mais comme ils savent que les François ne les paÿent pas comme les Englois, ils les gardent pour les derniers.-

Rio Sestre la même chose qu'y dessus.-

Sanquin à 14 lieues de la, on y fait beaucoup de maniguette, mais peu de captifs.- (: goed als boven:)

Sestre Crou à 14 lieues de la, on y trouve beaucoup des captifs et du morphil; un navire y fit une fois dans deux jours 150. captifs, et il y a souvent des pareilles veines.- Il n'y a point de ris, les nègres du païs sont obligez d'aller à Rio Sestre pour en acheter, et souvent les Englois leur en vendent.- (: Hier gaan: groote zoutbekkens, polser, snaphanen, Eng. tinne kommen, chits, lemenias, aarde potten met en zonder deksels, Eng. tinne boter-potten met deksels, rood pÿpcoraal (elders ook goed) pÿpen en Brandewÿn voor present.- :)

La Rivière St. André alias Zwarte Hoek: à 35 lieues du Cap Palme, où il y a grand commerce de morphil, le tabac Portugais y est beaucoup demandé (: goederen als boven; meede is de Hollandse tabak tussen Sierra Lione en Caap Palm zeer getrokken, tussen Caap Palm en St. André de Portugeese.- :)

1741

Per 't schip Delft, schipper Jan Bronwer

Extracts from letter from Dir. Gen. Jacob de Petersen, fiscaal H. van Rijk and councillors Raems, Starckenburgh Jan van Voorst, Verhueren to the assembly of the X dd. Elmina 1st June 1741.-
(Lect. in X. 22 March 1743.)

fol. 832-837.

fol 832 b. Mijne Heeren, Wij hebben de Eere gehad te ontfangen UWel Ed Gr clgtb^s missive vanden 25^e^ dag^s^ deeses jaars en zullen ingevolge UWel Ed Gr clgtb^s^ aanschrijven continueeren met den uijtgaave van het kaka-
fol 833a ras goud aan de militairen en andere minde- comp^s^ bedienders, zoo en in diervoegen als van ouds altoos is gebruijkelijk geweest.-
Vervolgens hebben wij de Eere UWel Ed Gr clgtb. te berigten, dat zeedert dat wij een proeff genoo- men hebben van het ontwerp vanden slaafsche handel hier ter kuste, de compagnie zeedert den 22 dag^s^ Maij 1740 tot den 7 dag^s^ Maart 1741 reëel voor cognitie genooten heeft een somma van f 23521 en vleijen ons als UWel Ed Gr clgtb. in consideratie zullen gelieven te neemen, dat dit het eenigste middel is, om de compagnie wegens hunne ex- cessive kosten te dedommageeren, en voor het al- gemeene welweesen voordeelig, UWel Ed Gr clgtb^s^ on- gedaane ontwerp zulx goedkeuren, en permitteeren dat wij bij continuatie met den slaafschen handel moogen voortvaaren.-
Wat aanbelangd UWel Ed Gr clgtb^s^ veel geëerde or- dres aan den fiscaal gegeeven, daarna sal zijn Edele zig richten ende naa de alteratie, die het U- Wel Ed Gr clgtb^s^ behaagd heeft te maaken in het 10^e^ articul van zijn instructie, en dienhalven geen recherge doen, het zij ten fine van preparatoir off judicieele informatien te vinnen, als met praalabele permissie van directeur generael en
fol 833b Raaden.- Wij refereeren ons met relatie tot den boedel van wijlen den directeur generael de Bordes en van de andere zoo hooge als min- dere bedienders aan de neeaensgaende regresten en brieven door praesident en raaden aan UWel

– Ed gr clgtb. met het schip Duijnvlied verzonden, en verzoeken maar alleen te moogen weeten off NWel- Ed Gr clgtb^{s} sullen gelieven te permitteeren, dat de praeferente schulden aande soodanige die gerechtigd zijn, werden betaald, ende voerige op neevens- gaande lijste, gespecificeert sub Litt^{a} A in concurrentie werden ontfangen onder die mits nogthans dat een yder die ter goeder naam en faam staat, de deugdelijkheid van zijn reekening onder Eede bevestige. –

fol. 834 – 835.

fol 834a

Wij hebben met vervonderinge gezien dat schipper Clarinus Witse zijn Reederij in soo verre heeft durven misleijden, om aen NWel Ed Gr clgtb^{s} over te leeveren een geimagineerde reekening wegens veroccasioneerde schaade door wijlen den directeur Generaal de Bordes ter somme van f. 4959:10: ; daar wij naaden geinformeert zijn en zeeker weeten (: soo als den geneesene oppercommies Holbroek, die per deesen boodem overgaat aan NWel Ed Gr clgtb. mondeling zal kunnen confirmeeren :) dat gem^{de} Clarinus Witsen vrijwillig zijn dienst en al wat hij in zijn schip had, aan wijlen den generaal de Bordes voorneemt heeft aangeboden, en dat hij

fol 834b

Witsen niet alleen naa zijn terugkomst aen Elmina en voor zijn vertreck tegens niemand van deese schuld gesprooken heeft, maer in tegendeel zeer vergenoegd vertrokken is, aan deesen en geenen hebbende vertoont het present, dat hem wijlen den generaal de Bordes gegeeven had, het welke bestond in een rolling met een goude knop en een stel goude knoopen voor een vest, en had in alle gevalle, soo als wij (: onder correctie :) van gevoelen zijn, den voorn. Clarinus Witsen hier zijnde zijn reekening moeten opmaken, en off de betaalinge van den heer de Bordes vordere, of wel een obligatie van gelijke somme, ten eijnde, somme zijn Reederij ter allen tijden tot regt van vordering in staat te stellen; daaren boven betaamt het den voorn^{de} cl. Witsen geensints nij te beroepen op de prijsen, die men in cas van noot aen Engelse en

France

1741

France hier ter eerste voor het bospolver betaald heeft vermits hij niet onbevreest is, dat de Enteloopers te cruijt hier nooijt hooger verkoopen als 8. 8. en in tegendeel, zoo als wij zoude kunnen aantoonen, dat zij het hebben verkogt voor 7½, 7, en ook 6½. 8ª de Hollb. Wij refereeren ons aan het neevensgaende pappport van den Equipagiem^r mb Dr^a B en geeven ons de Eere NWel Edgr clogtb. hier neevens het gerequireerde zand van Chama in 4 distincte vaatjes onder cl^re 1-2-3-4 te zenden, met bijvoeging dat wij niet en gelooven, dat hierontrent met succes jetwes het geringste ten voordeele vande compagnie zal kunnen verden ondernoomen, voegende hier neevens nog twee vaatjes onder cl^re 5, dat een eerte is uijt de grond van Chama gegraaven tot NWel Edgr clogtb^s speculatie.-

Wij hebben aan den oppercommies Hobrock en den commies Willem Carstares gepermitteert, omme met deesen boodem te moogen repatrieeren, aangezien zij ons hier van geen nut konde weezen, en van deselve niet meer ten behoeve vande compagnie te haalen was, en dat ook den fiscaal naar visie van documenten en papieren verklaart heeft, geen actie te hebben ten lasten de twee gedimitteerdens voorn^t, ende wat aengaat den commies ter saldy Wm de Schenker, deselve is, zoo als NWel Edgr clogtb^s bereids bewust zijn, overleeden, en daer meede ceseeren alle actien, die den fiscaal teegens hem de Schenker in zijn leeven R.O. weegens gepleegde falsiteijten soude hebben kunnen instituueren.-

Wij gedraagen ons met relatie tot de aenstelling van den Directeur Generael cl^re Jacob de Petersen aen neevensgaende onze resolutie op zijn Ed^e zijet genoomen, en aan zijn Ed^e als ons opperhoofd ingevolge NWel Ed Gr clogtb. aenschrijvens, hebbende voorgeleevend alle de effecten, charters en papieren, die de comp^e vaaren concerneerende, sullen wij de thans geestablisseerde harmonie en intelligentie onderling trachten te onderhouden en zoo veel in ons vermogen is de handen aan het werk slaen, om de ver-

-vallene zoraken van de compagnie te pedresseeren.-

fol. 837-839.

fol 837a
Lra C
Wel Edgr etgld. bekoomen ook hier neevens een petitie van den voorleezer snb Lra C met verzoek, dat Wel-Edgr etgld. gelieve te ordonneeren, dat aan ons bij occasie de gerequireerde bijbels, testamenten en psalm-boeken werden toegesonden, gelijk ook de ammonitie van oorlog ende de vendere trains bekoeftens, die door den equipagiemr H. Burgers volgens nieleggende
Bra D
petitie snb Bra D ten behoeve van het hoofdcasteel Elmina ende de onderhoorige fortreeuen gepetitioneert zijn geworden, hebbende wijders de Eere Wel Edgr etgld. te communiceeren, dat het van de uijterste noodzakelijkheijd is, dat voorsz. hoofdcasteel met een bequaam constapel en twee bombardiers, die zig op het werpen van bomben verstaan, voorsien werd, niet om dat ons voorneemen is met de naturellen eenige moeijelijkheiden aen te vangen, maer om dat de onderuinding ons heeft doen sien, dat tot de maniantie en dagelijks onderhout van het canon, en ook om andere in die functie bequaem te ma-
fol 837b
-ken, een goed constapel vereijst werd, en dat in cas van ouverhoopte troubles met de naturellen dezelve veel een tot reeden te brengen zijn door 't verpen van een bom, als door 25 canon schooten; buijten en behalve dat sneks altoos des nood zijnde met de menagie souw ooreenkoomen, want in den voorigen en laasten oorlog met de ellinase neegers is verschooten geworden 34820 ponden cruijt, en na proportie een groot getal coogels, en is van geen andere off beeter uijtwerking geweest, dan dat de naturellen daerdoor veel hartnekkiger zijn geworden als zij oijt tevooren geweest waaren, en dat men de casies, die ontmamponeert en onder de voet geschooten zijn geworden, ten kosten van de soodanige, die de minste relatie tot den gesegden oorlog met gehad hebben, moet opbouwen. Hier komt bij dat het langduurig cannonneeren en oorlogen heeft aanleijdinge gegeeven, dat de naturellen zig van bools en sloepen hebben mee-

1741

-ster gemaakt, en eenige van NWel Edgr Agtb. onde-
daaren gedurende den oorlogh elendig hebbe
gemassacreert, en dat eindelijk de Fantijnen
ten costen van de Maatschappij teegens de Elmina
zijn omgekogt geworden, alhetwelke met een ui
fol. 638a -ma ratio van een half dozijn, off op zijn best
een dozijn bomben, had kunnen verden voorge-
-koomen, tot NWel Ed gr Agtb^n nariogt, buijten en be-
-halve, dat dito bedienders als een constapel en
bombardiers, en diergelijke ammonitie van oor-
-log, in cas van rupture als anderzints, tot defe-
-sie van de aen ons aenbetrouwde conquesten va-
den staat, van de uijterste noodsaakelijkheijd so
-de weesen, en verzoeken wij, dat NWel Ed gr Agtb
ons bij occasie beneevens de andere gepetitio-
-neerde ammonitie gelieven toe te senden 4 me-
-taale slangen, die 24 tb ijzer schieten, aengesien
op het Hoofd Kasteel Elmina geen een stuk canon
gevonden werd, daer men een schip off vaartuijg
op de reede mee beschieten kan, en dat zulks
nogtans van de uijterste noodsakelijkheid is, om
te beletten, dat in cas van rupture van oorlog
dit casteel met geen bomben werd geinvadeert
en de toevoer van leevensmiddelen belet, gelijk
de naturellen in de voorigen oorlog buijten
fol 638b -bereijk van 't geschut gedaen hebben, en de men-
schen, die in de vaartuijgen waaren als voore
gezegt gemassacreert. -
Voorts gedraagen wij ons aan neevensgaande
Lre E resolutien snb Lre E. uijt welke NWel Ed Groot-
-Agtb. zullen gelieven te beoogen, dat den Heer
Barovius zijne demissie van den raad versogt
ende geobtineert heeft, en in desselfs plaatse
provisioneel is aangesteld Hendrik Raems, en
dat ook de buijten comptoiren met de bequaam
-ste subjecten voorzien zijn, en wensche wij, dat
de vervallene negotie door de tegenwoordige Her
-stelde rust mag opgevekt verden, ende ten
voordeele van de Maatschappij hoe langer hoe
meer aengroeijen, waartoe wij niet en twijffelen

off

off de vigilantie ende langdurige ervaarend-
heijd van den tegenwoordigen p.t. oppercoopman
Hendrik Raems voorn.t, sal oneijndig veel con-
tribueeren, ende deselve wij over sulx wenschen
ende versoecken, dat sij die post mag verden
fol. 839a gecontinueert. – Wij hebben wijders de Eere
Wel Ed gr edgtb. te berigten dat op den 16.e April
van hier is vertrokken het schip de Juff.v Helena, ge-
voerd bij schipper Daniel Bergh, ende dat op
den 21.en daaraan volgende, meede is vertrok-
ken schipper Adriaan Swaan, commandeerende
het schip de Jonge Willem, welke beide met de ge-
woonelijke instructie zijn gemunicieert geworden,
om op de Portugeese kruijssende, te gelijk ook hunne
negotie te verrigten, twelk wij wenschen, dat van
goed succes mag weesen. –

fol. 839 - 840.

---

fol. 839b Wel Edgr edgtb. bekoome hier neevens een exacte
staat en inventaris van de gesteldheid van des Ed.
comp.s fortressen en van de ammonitie van oorlog,
uijt welke Wel Edgr edgtb.s sullen gelieven te beoo-
gen, wat daar aan deficieert, ende ten eijnde
fol. 840a omme deselve na behooren in staat te stellen
de noodige attentie gelieven te verleenen op het ge-
petitioneerde door den equipagiem.rs, mits gaders
aan ons van tijd tot tijd toesenden een bequaem
getal militaire, omme wel principaal het kasteel
casteel Elmina, en de verdere onderhoorige forte-
van de behoorlijke manschap te kunnen voorsien. –
Laastelijk bekoome Wel Edgr edgtb.s van den boek-
houder generael de documenten, die zijn comp.
toir zijn concerneerende, en van den boekhou-
der soldije een lijst van de gelicentieerdens uijt
den dienst, en vervolgens cognossement van de
retouren door ons in het schip Delft, gevoerd bij
schipper Jan Brouwer, afgeladen en aan de caa-
mer alhier geconsigneerd, bestaende in:
50 elk. goud, dat met de 19 elk. 4. Ø. 3/4 6., die voor een
extra ordinair toeval in casa blijven, komt
uijt te leveren het nettosaldo van de casa-

1741

peekening, door den president Barovius aan
ons geexhibeerd ter somma van 69. ell.
4. O. 3/4. E. flot Nwel Ed. gr. dgtb. naricht, verva-
19095. tb. tand -gen
4222. " crevel, en wat verder op gem. cognossemen
gespecificeert staat. -

fol. 863 - 865.

---

fol 863 d

dan den Wel Ed. dgtb. Geste. Heer Mr. Ja-
cob de Petersen, Directeur Generaal over
de Noordt en Suijdt Kuste van Africa.

Fol Minute

Wel Ed dgtb. Geste. Heer,

Ingevolge de hoog gerespecteerde schriftelijke be-
veelen van Nw Wel Ed dgtb. hebbe ik mij onder-
gesz. begeeven nae't comptoir van Chama, ten
eijnde aldaar volbrengen en accuraat uijt te
voeren alle dat geene mij bij hoog gedagte com-
missie, ende daaraan geannexeerde instruct
is geordonneert geworden. -
Hebbende de ondergesz. hier neevens het geluk
Nw Wel Ed dgtb. aan te bieden een kort relaas wee-
gens Zijne verrigtinge nit baggeren van zand
op de revier van Chama, waaraan, en aan de
preuve, ofte monsters de supp.t zig zeer eerbie-
dig refereert. -
In hoope, dat mijne commissie ten genoegen
van Nw Wel Ed dgtb. zal zijn volbragt, zal ik de
fol 864 a vrijheijdt neemen, mij met allerlande soorten
van agting en respect te onderschrijven Wel Ed dgt-
bare Heer Nw Wel Ed dgtb.s gehoorzaame en zeer
verpligte dienaar (v.g.) G. H. Borgers
Elmina den 5 April 1741. -

Relaas weegens mijne verrigtinge op
de revier van Chama omtrent het bag-
geren van monsters zandt. -

Maandag den 26.e maart 's avonds morgen
ben ik met een groote canoo geaccompagneert met
de secretaris van Elmina, de assistent Praems en
de onderchirurgijn Mouvier de Chamase revier op-
gevaaren, ten eijnde aldaar verkstellig te maa-
-ken

-ken, 't gunt mij als commissaris schriftelijk was ge-
-ordonneert.-
Wij passeerde het Eijland 't geen circa drie uuren
ver van Chama midden in de revier is geleegen,
't geen na gisning 4 à 5 minuten sig uijtstrekt in
zijn lengte, en advanceerden in een groot quar-
-tier uurs tot het dorp Tjutjeroe, voor het welke
midden in de rivier het loot gooiden en bevon-
-den, het aldaar diep te zijn 15 voeten.-
fol 864 r. Seeven à 8 minuten verder ontmoeten weederom
een krommetje, Abos genaamt, zijnde de revier al-
-daar diep 11en een ½ voet; de revier loopt hier
omstreeks van het Eijland afgereekend N.N.W^t,
Z.Z.W^t tot Z.W^t een quartier vertoonde zig aan
de linker zijde weederom een dorpje, genaamt
Akkrapon, staande desselfs graancages aan de
over zijde; hier peijlde men 7 voet waeter, en
bespeurde een sterke afwatering van stroom;
Een half uur meer nae booven deed zig weeder-
-om een mooi velge leegendorp op, Andoe ge-
-heeten, peilden de diepten van 22 voet waeter.
De revier liep hier gemeenlijk W.N.W^t aan.-
Een Klein uur al verder na booven lag het krom
Assam makam, peijlde 6 voet water liep de
rivier weeder noorderlijk, metteen sterke afwatering;
hier bevond men ook zoo veel klippen, dat men naauw-
-lijks met een canoa daar door konde koomen.-
Eijndelijk avanceerde wij tot het dorp Tindra eeven
booven het welke de rivier zoo vol klippen lag, dat
men moeste beslujten, deselve aldaar zijn eijnde
nam; gelijk zulx naederlandt door de inwoon-
-ders van Tindra ons is bevestigt.-
Hier maakten men voor 't eerste een aanvang om
te baggeren, dog hadden door de extreemen af-
-waatering een onbegrijpelijke moeijten, om de
baggerstok op de grond te brengen, overmits de-
-zelve gedurig onder het waeter vierd wegge-
-spoeldt, verhalven wel anderhalff uur beenig
fol 865 v. waeren, eer wij een halff anker zandt van de
grondt konde krijgen, zijnde 't zelve vaatje onder

Nomb.

1741

Nomb.e 4 te vinden.-
In het retourneeren deeden wij eenige van gemen-
-tioneerde dorpen aan, om de naturellen aldaar
eens te toetsen, en bevonden derselve zoo beschijden
en handelbaar, dat de ondergeschreevene vel deeg
assureeren, van haarentweegen geen moeijelijk-
-heeden gevonden zijn te vagten, vanneer dat werk
eens door den tijd met meer ijver word voorta-
-set; waarmeede dien dag dus doorgebragt zij-
-de, wij genoodsaakt waaren, overmits nergens
bequaame rustplaatsen was te vinden, nae Cham
te retourneeren en op
Dingsdag den 27.e Maart de rijs weeder om te Ler
-vallen, varende met gem. canoa tot voor het voor-
-schreeve Eijlandt, en op de distantie van een à 2
minuten van 't zelve de diepte van 10 voet water
correct in 't midden der rivier gebaggert en een
diergelijke stoffe van aarde geschept, als opgesloo-
-ten is in 't vaatje cl.e 2.-
Op voornoemde distantie van een à 2 minuten
boven het voorschr. Eijlandt op de diepte van drie
voet geschept een vaatje zand als cl.e 3 aantoont.-
Dus volgens de instructie verrigt hebbende al ke.
-gen daarin staat aangeroert, mangelde nog
eenelijk de stoffe van voor de mondt uijt de rivier,
waarop daar na toe ben gevaaren, en op de diepte
van 9. voet zodanigen monster opgehaald als
in het vaatje van Nomb.e 1 is opgesloten.-
Elmina den 5 April 1741.- (v.g.) J.H.k Borgers
Geall.t en accord.t voor copij conform 25 April 1741.-
J. Abraens
p.t eerste clerq ter zee

fol. 880 - 883

fol 880

Starkenborg's Mission to Fantijn

Nader Rapport gedaen den opper commies
van van Starckenborg wegens zijne uijt-
-gevoerde commissie in het land van Fan-
-tein aan den Vēl Edelagtb. Heer François
Barovius, Praesident over de Noord en
Zuijd custe van Africa, mitsgaders de
Heeren Raaden over deselve.-

Vēl

Wel Edele agtb. Heer en E.E. Heeren

In het rapport, het welk ik de Eer (Raad) aan Wel Ed agtb. in date 27 Aug.s deses jaers te presenteeren, heb ik eerstelijk de vrijheijd genoomen Wel Ed agtb. verslag te doen weegens de propositien en voorslagen, de welke aan de Tanteinse volkeren heb gedaen, om hun tot een reedelijk verdrag te brengen; daerna dat na oneindige moeite een accoord had getroffen, en eijndelijk versaek, dat het selve niejgener persoon aan hem mogt voldoen, onder promesse, dat daeromtrent het Interest van mijne Heeren en principaalen zoude beharticen.—

fol. 881v — Het is dan op den 8 September geweest Wel Ed agtb. die verslag hebben gelieven te fiatteeren, op welke date ik mij ook zonder delaij andermaal naer Cormantijn heb begeeven, en een aanvank gemaekt, om op een spoedige wijse aan gem. volkaen de 700. bendos te voldoen.—

Dog Wel Ed agtb. vilde ik het geene naarcoomen, dat in mijn voorig rapport had beloofd, namentlijk wanneer ik andermaal vierd gecommitteerd, dat van de voorn. som veel aen onse zijde soude werden geprovideerd, soo moest er alvoorens groote swarigheeden werden uijt den weg geruijmt, want het onweederspreekelijk is, dat bij aldien men bevoorens de gemoederen der grooten door kragtige spenduen als andersints niet had weeten te corrumpeeren, ketcen onmogelijkheijt soude hebben gedicteerd, van haare pretentie een jota te verminderen.—

Dus dan alles gereguleert, heb ik aan haer voldaen dat geene als N Ed agtb. op geannexeerde lijst zullen vinden gespecificeert, zijnde alle meest beschadigde en bedorvene goederen en waarde Ed. comp.e van weijnig waerde; dewelke ik haer egter voor goede en gereede coopmanschappen heb aangerekent, dog niet sonder alvoorens (:gelijk reets hebbe gesegt:) de grootste strand caboceers aan mijn zijde door merkelijke geschenken te hebben overgehaald.—

N Ed agtb.

1741
fol 881 v

Ed. dgth. zullen onder andere goederen op dito lijst vinden 86 rollen Portugeese tabak, alle verstickt en bedorven, dewelke al lange aan het comptoir Cormantijn voor invendibel hebben geleegen; dewelk ik haer egter door kragtige persuatie heb doen accepteeren het stuk teegens circa een bende goud, zijn de ruijm twee capitaal advans, sooals de teegenwoordige prijs op de goede tabak is gesteld en bij gevolge een considerable somma geprofiteerd; even zo met de beschadigde goederen, dewelke vo-gens raadslot van 30 April 1740 teegens de hebi vermindering van prijs bij de marktbrief zijn bekent gesteld, dewelke ik haar egter voor goede coopmanschappen en dat wel ten duursten heb op reekening gebragt; consequentelijk een half capitaal (i en dat wel ruijm:) gewonnen, overmits er sorteering van goederen onder lieden, dewelk onmogelijk zoude konnen zijn afgezet geworden als ten deele verrot en verstikt. –

Onder de som van 700 bendes heb ik haer nog afgetrokken een tantum van circa 250 bendos voo schulden, die eenige van haer nog aan diverse boe dels debit staeren, gelijk geannexeerde notitie sal demonstreeren, en welke schulden als gevonden zijn, overmits er geen apparentie altoos was, daar een stuijver van zoude kunnen zijn ingevordert. –

fol 882 v

En alhoewel dit boedel schulden zijn, die als reets is geseegt, nimmer soude kunnen bemagtigt werden, zo heeft den rapporteur (: onder hoop van welgedaen te hebben:) zig wel derwaerts vermeeten, die in cas van betaaling te brengen, en de Ed comp.e daervan te doen gaudeeren, vant ruijt hoofde, dat bij voorige gouverneurs aan Cormantijn zonder vrugt is gekenteert, die schulden inte vordaen soosijn deselve al lange voor dood te boek gesteld en zoude nimmer te berde zijn gecoomen bij aldien de rapporteur daarontrent geen uijtnemende middelen hadde in 't werk gesteld. –

Dus versoekende, die post van circa 250. bendos in advans voor de comp.e mag werden gebragt, zonder

dat

dat de erfgenaemen vijt hoofde voorn. daer op be-
-houden de allergeringste pretentie, ofte dat zij be-
-voegt zijn d'Ed. comps eenige betaling ofte vijtkee-
-ring dies aangaende af te vorderen, want vijt aen-
-merking voor eerst, dat het schulden zijn, daer nim-
-mer helder of penning van zoude zijn te regt gecoo-
-men, soo zijn derelue al lang doorgeschrapt, de
boedel executeurs overleeden, en zoude nimmer
voor de dag zijn gecoomen, bij aldien den rappor-
-teur gem. Santeijnen haer zo te reggen methadde
geconstringeert, die in aftrek van haer onbemiede
fol 882 eijsch te accepteeren; ten anderen ook zoude het
den rapporteur nooit inden zin zijn gecomen, bij-
-aldien gem. comps nader hand daer voor aan-
-spreekelijk zoude zijn, om een diergelijk merk-
-waerdig capitaal rééel in betaling te brengen
overmits men het met vrij minder dan de helft
afkon in het vijtdeelen van bezr. goederen, daer
als reets is gedemonstreert een considerabel ad-
-vans op is gevonden. —
Waermeede den rapporteur verhoopt, dat Ndelogtb.
omtrent zijne verrigtingen genoegen zullen gelie-
-ven te neemen, overmits hij in spregtigheijt
betuijgt, dat in alles heeft bedoeld het honneur
en voordeel van zijn heeren en meesters, en dat
het ter haerer Wel Edelogtb. respecte alleen is ge-
-weest, dat zijn persoon in de waagschaal heeft
gestelt, en zijn middelen kragdadig gedeclineert
door het doen van particuliere spenduen, om
veeln. volkeren te bevreedigen, en tot onze zijde
over te halen, waervan het behoud van de geheele
beneeden Kust enkel en alleen was afhangende. —
En doordien den rapporteur in sinceritijd aan
Ndelogtb. derft verzeekeren, dat reedert zijn aan-
-weesen hier ter custe altoos in een bijzonder
fol. 883 aanzien bij de groote en aanzienelijke van dat
land geweest is, daer door veel principael te weegh
gebragt heeft, dat die lands groten het gemeen in
so verre hebben weeten te blinddoeken, dat zij
alle de bekent gestelde beschadigde goederen hebben
aan-

1741.

aangenomen, als zulx anders niets aanmerkende dat een roofgoed, en welke troublen den rapporteur behendig heeft gevist, en aen de zijde van d Ed. compe naer rijtreekening geprofiteert een somma van 471 bendes 1. ℔. 8 7/10 £.

Het zal rijt het voren aengeroerde N Ed dgtb., alsmeede de heeren majores in 't vaderland niet vreemt te voren coomen, dat bedurvene coopmanschappen soo hoogen en nog vrij hooger zijn gedeboteert ; als men andersints gewoon is goede soorteering aftezetten ; want so bij aldien daer een verkeerde reflectie op vierd geslagen zoude zulx te weege brengen een onbeschrijffelijke nadeel soo voor de maatschappij als de hier zijnde dié maaren, rijt oirsaek van 't welke den rapporteur implooreert, dat de bijgebragte redenen so een gunstige ingang mag vinden, als hij moeijen en zweet heeft aangewent, om de zaek dus menagieus ten eijnde te brengen.—

fol. 223 b

Waermeede met alle achting en respect mij onderschrijve Wel Ed dgtb Heer en EE. Heeren Wel Ed dgtb. gehoorsame en trouwschuldige dienaer J. van Starckenborgh

Elmina 30 November 1740.—

N 54 B

27/30
8.10

N° 22

Brieven en Papieren
van
Guinea
aan de
Vergadering van Tienen
beg. met den (11e Septbr 1744.) 26 March 1742
eynd. " " 24e Novbr. 1749

W.I.C. 113

[Notes]

Letter from Dir. Gen. Jacob de Petersen, fiscal van Rijk and Councillors Raem, Starckenborch, Jan van Voorst, Verschee-ren and Lehme to the assembly of X.

Copy Letter from C. van Kuijll, Commdt. Teeva. —

W.I.C. 113

Briefen en Papieren van Guinea aan de Vergadering van Thienen. –
beginnende met den 11 September 1741
eijndigt den 24 November 1749. –
N° 22.

1742.

Elmina, den 26e Maart 1742. –

begen in X. 23. III. 1743

Wij hebben de Eere hier neevens aan Wel Ed Gr. Agtb. toe te senden een copij van de Missive door den commandant van 't fort Accra, Cornelis van Kuijll aan den Directeur generaal geadresseert, en de commissie door ons in conformiteit van dezelve verleend, op twee leden van den Raad, Hendrik Raems, ende Pieter Bartholomeus Verschueren, waaruijt Wel Edgr. Agtb. zullen gelieven te besoogen, welke motiven ons daar toe hebben geängageert, ende dat de naturellen van Assiantijn, die van Accim soude hebben verslaagen ende op de vlugt gedreeven.

Assiantijn
Accim

Ende gemerkt onse Hollandse natie gewoon is, met beijde die natien met succes te handelen ende te negotieeren, ende dat het te hoopen is dat zij zigh zullen vereenigen ende de vreede door Interessie sal getroffen verden, soo neemen wij de vrijheijd hier neevens aan Wel Ed Gr. Agtb.ne toe te senden een Petitie van de goederen, die thans het meest gevild zijn, en daar ook wel de meeste voordeelen op vallen, met gedienstig versoek van aan ons geen andere goederen te willen toesenden als op de gemelde Petitie gespecifieert staan, aangesien wij niet in staat sijn, die te kunnen verdebiteeren ende dat dezelve maar renteloos ten nadeele van de Maatschappij in de magazijnen bijeen leggen bederven. –

Copia

Accra, den 18 Maart 1742. –

Deese is principalijk gerigt als dat op gistere de teijding alhier is gekomen als dat de Assiantijne de Accimsche verslaege hebbe hetgeen hier een groote confusie veroorsaakt als meede die van benede kust die sig onder

onder de fortresse Komen begeven.-
De onderhoorige negers van hier sulle op morge aan het herstelle van de cattepiaets gaan om bij tijd van nood berging daar te hebbe, zij binne seer bang dat de Assiantijne hier ook znlle komen om haar te beoorloege.-
De Akinsche volgens de gerugte zijn meest geluigt naar beneede toe, dog is te dugte datter hier oor znlle komen, maar de negers van hier segge dat sij haar geen berging znlle geven, vermits hier seer gebreek aan water is.- Nijders koope NWel Ed. dchtb. Gestr. mij versoek zal gelieve te viatteere sijnde om eenige geschut zij 3 à 4 stuck alsmeede eenig manvolk tot devensie van het fortres sooter eens op aan mogt komen, kandeselve soo ik zie dat se niet noodig zijn weer opzenden alsmeede zal ik eenige reijst uijt het schip de jonge Willem ontfangen, soo de captijn te missen heeft, opdat wij in tijd van nood eenige provisie hebbe, het Ed. Comps schip hier boven gemeld, heeft het zoud van Temma en Tenie ingelaede, en znlle op morge de rest van zijn laading vom hier afleveren naar voornoemde schip, soodat hij nog wel een dag off tien varck zal hebben, eer hij de laading in heeft van zout; ik hebbe meede volgens NWel Ed dgtb Gestr. ordere van het Deensche schip een vat off 3 met speck en vleijs gekooft en zal sien off ter nog meerder te bekomen is, hij is ook versien van booter, maar is seer duer met sijn provisie, villende voor een ton booter 5 Ø goud hebbe, de Engelse hebbe znlck voor betaalt en ik diende mij bij deese gelegendheijt ook wel te versien van provisie, vand soo ter op aan mogt komen, soo soude ik zeer verleege zijn en wel het principaelste om water, versoecke soo NWel Ed dgtb Gestr mij de boot gelieft te senden en te ordonneere deselve aan Apam aan te gaan, om aldaar milkio in te neemen en welke boot ik hier alsdan wel benoodig zal hebbe.- De Deensche gouverneur heeft eenige volckere met coopmanschappe naar Akim gesonden, dewelke alle zijn weer gekomen en haar goet in de loop gelaete, welke negers verhalen, dat gans Akim verslaege is en seer veel groote zijn gebleeven, op welke

Hay superintendent Ufkes of Princes

Abadies of Tessies flee to Landsend on Fas en Cercul

velke tijding hij sig in staed stelt van defensie het geen ik meede ben bevsig.- Dierhalve hoop ik dat UWEd mij sonder uijtstel zal gelieve te assisteere soo gouw als mogelijk is.- Onderschrijoe deese soo krijge de teijding, dat de Labadeese en Tessie-se negers al zijn gevlugt en nog bevig zijn, omdat verblijft tot toe Sercoe te neemen vermits hier geen water is. ik vil met hoope dat zij comp.s fortresse off vastigh ijt zullen aan doen, vand Temma met in staed is tegen soo een magt zig te deffen-deere, en al mij goedere zijn daar meest, soodat ik de boot hier toognodig hebbe, opdat de compagnie daar door geen nadeel mag leijde.-

---

Copia

Minute of Council.- Joois 22 Maart 1742.-

Den Raad gesien ende geleese hebbende de missive door den heer commies Cornelis van Cuijll aan den heere Directeur Generaal WL Jacob de Petersen, gead-dresseert, ende gedag teekent 18 Maart 1742, inhou-dende een relaas van hetgeene tussen de twee oorloogende naturellen namentlijk die van Cusjan-tijn ende Akim vas voorgevallen, ende dat hij heer van Cuijll verdugt vas dat de laastgem. on-der het Hollandse fortres tot dezer gevlugt zijnde, de eerstgem. deselve mogte coomen te vervolgen, en dat alsdan daar uijt nadeelige gevolgen voor de Ed.e Geoctr. Vest Indische comp.e zoude kunnen coomen te proffueeren; vijders versoekende dat aan hem heere van Cuijll ymand tot assistentie mogt verden toegevoegt; comm.eerd mits dee-zen d' Ed.e heeren Raaden Hend.k Laems ende Pieter Barth.s Verschueren, omme sig aan de voor-schreven fortresse tot dezer te vervoegen, ten eijn-de, aldaar den heere Corn.s van Cuijll voorn.-met raad en daat te assisteeren ende zoo eenige palabers tussen de voorszr. naturellen mogte coomen te ontstaan, deselve aan te hooren ende de zake van verdre gevolge weerende, alomme zodanige middelen te gebruijken, als zij heeren ge-comm.eerdens ten meeste nutte van de Vest Indische

Maart-

maatschappij, ende voor het algemeene welveeze van de negotie zullen vermeijnen te behooren, mits doende van hunne verrigtinge schriftelijk rapport.-
Aldus gearresteerd bij Directeur Generaal en Raaden in't hoofd casteel St. George d'Elmina, datum ut supra get. Jacob de Petersen, Huijgt. van Rijk, J. van Starckenborg, Jan van Voorst, F. Likmé.-
ter seijde: in kennisse van mij: get: Joh.s Abraens. secretaris.

1744

Elmina den 1 Meij 1744.- gelezen in X. 12. IX. 1744

Wij sullen ook in agt neemen, dat voortaan geene saaken van deese regtbank aan Wel Ed Gr Agtb.e Hr.n ten decisie verde gerenvoijert, ende ons rigten naa den inhoud van de ontfangene resolutie van Primo April 1743, op het sujet van de administratie der Justitie genoomen bij haar Hoog Moog.e de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, betuijgende de leeden van den Raad die het provisioneel vonnisse geteekent hebben, teegens de personen van Jacob van Engelen en Andries Vesterburgh, hun hertelijk leedweezen veegens ende ter saake, dat sij Wel Ed Gr Agtb. daarbij hebben geofenceert gehad, en belooven te sullen sorge draage, dat dierogelijke abuijsen in't toekoomende niet weder-om verden begaan.-

Wij sullen vervolgens, en ingevolge Wel Ed Gr Agtb.e Hr.n aanschrijvens, onder beneficie van de te betaalene recognitie vom f. 20:-:- per hoofd, bij provisie, en tot nadere opseggingc met den slaafschen handel hier ter kuste voortvaaren, en hebben om me alle suspicie vegte neemen, die bij Wel Ed Gr Agtb.r Hr.n, ten nadeele van de bedienders alhier soude moogen resideeren, de Eere Wel Ed Gr Agtb.r Hr.n op den Eed, in den aanvang van onse bedieninge gepresteert, te betuijgen, dat geen van ons allen, die zeedert het ontwerp van den 20 April 1740 met permissie van Wel Ed Gr Agtb.r Hr.n

den

Extracts from Letter from Dir. Gen. Jacob de Jeteren, fiscal van Rijk and Councillors Raems, van Voorst, Versluyseren and Lichme and vander Noot de Geeter to the assembly of X.

den slaafschen handel hebben gedaan, direct off in-
direct omtrent de recognitie van den slaafschen han-
del eenige fraudes hebben gepleegt, ne maar ge-
trouwelijk opgegeeven de quantiteijt van de verhan-
delde slaaven, ende in goed goud, off olifants-
tanden aan de Maatschappij de recognitie voor
de verhandelde slaaven geregtelijk voldaan ende
betaalt, hetwelke, soo als Ml Hd Gr agtb^e uijt neevens
gaande acte van den Eed sub L^a F sullen gelie-
ven te besoogen, ook is geobserveert geworde bij de
mindere bedienders, dewelke, ingevolge de Reso-
luetien van den Raad, een administratie ge-
had hebben, en in conformiteijt vandien den
slaafschen handel gedaan, dat wij onder correc-
tie sustineeren, dat buijten de te doene peckerge
van den Fiscaal, de eenige ende voornaamste
praecautie te weesen teegens de fraudes, dewelke
omtrent de betaalinge en opbrenginge van voorsz.
Recognitien mogten werden gepleegt.-
Wij kunnen wijders niet wel metstilswijgen voor-
bij gaan, dat die geene die Ml Hd Gr agtb^e soo-
danige Informatien gegeeven hebben, daar
voorsz. suspicie, ten nadeele van de bedienders
hier ter kuste, nijtis geformeert geworden, geen
naauwkeurige reflectie genoomen hebben, en sig
den handel van deese kust maar maatig ver-
staan, en vlijen ons oock sneks, dat Ml Hd Gr-

clgtb^s. Hieraan selve hun seegel wel sullen willen hangen, als UWel Edgr clgtb^s sullen gelieven te gelooven, dat de recognitie van den slaafschen handel niet veel meerder heeft kunnen rendeeren, om reedenen, soo als waaragtig is, 1744

Dat niet alle de vrijhandel schepen die op deese gewesten vaaren sijn slaaffhaalders; en dat ook de meeste slaafhaalders kunne meeste slaaven inhandelen op de boovekust, en niet meer als een restant nodig hebben als sij onder de comptoiren Koomen; Welk restant van slaaven dan noq veeltijds door meer als een coopman, aan soodaanige vrije handel schepen werd gefourneert.- Dat ook seedert den oorlog tussen Engeland en Spanjen, die genoegsaam met het ontwerp van den slaafschen handel begonnen is, vijnig off geen Engelse coopvaardij schepen op deese gewesten genavigeert hebben.- En dat laastelijk voor een jaar off anderhalff, vijt vreese voor oorlog, de navigatie van de Franse, voor een gerujme tijd heeft stil gestaan.- En dat de meeste van de vijnige die van die natie nu weeder zeedert eenige tijd op deese gewesten navigeeren, kunne slaaven inhandelen aan Amamabou.-

En eens hun anker daar hebbende laaten vallen, sig niet en addresseeren aan de Hollandse natie, als in cas van verleegentheijd, en om hunne restanten af te seken.- Wij sullen ook in agt neemen, dat de bedienders van wat rang off qualiteijt deselve ook sonde moogen weesen, die voortijdt sullen kunnen werden van de compagnie in de betaalinge vande recognitie te hebben gefraudeert, in regten werden vervolgt, voorts inhabil verklaart, en vijt den dienst van de compagnie gedeporteert; En hebben wij, om dierglijke procedure voor te koomen, onse gedachten laaten gaan off in conformiteijt van UWel Edgr clgtb^s gedaane propositie, het ook faisabel sonde weesen, en met het Intrest van de compagnie overeen koomen, dat ijder fortres off comp-

-toir getaxeert vierden op een getal slaaven ende de opte brengene ende de te betaalene recognitie daarnaa gecalculeert, maar naa rijpe deliberatie bevonden, dat sulks volstrecht onmogelijk is, om reedenen dat ten aansien vande wisselvalligheijd van de negotie, en het gedurig sluijten en openen van deese off geene weegen door de caprices vande naturellen, den eene te veel souw winnen, en een ander die ongeluckig was soo veel niet dat hij sijn quota souw kunnen opbrengen, laat staan dan brood hebben, en dat het ook niet gevoeglijk soude kunnen geschieden, soo veel hoofden als hier coopluijden sijn, onder een caproen te brengen, en hun de voordeele equal off na proportie te doen deelen. - En gelieven Uwel Edgr clgtbh^n te remarqueeren, dat ondangesien de negotie, om voorgemelde reedenen een gerujmen tijd is slegt geweest, egter als blijkt bij de boeken, die per deesen bodem voergaan, de recognitie van de verhandelde slaaven in het verleede jaar 1743 voer een getal van 2040 coppen heeft gerendeert f. 40800:-:- kieronder niet begreepen de 550 coppen slaaven versonden per het schip de Catarina Galij gevaert geweest bij capt^n A. Graan. -

Becomt Cou "Recapitulé" en staat Gouds ontvangst f 40.800 fo 1743

clanbelangende de resolutie die Uwel Edgr clgtbh^n genoomen hebben, omme twee fregats Equipagien vast te stellen, hebben wij de Eere Uwel Edgr clgtbh^n te rescribeeren, dat sulks een werk is van de uijterste noodsaakelijkheijd, ende versoeke dat het Uwel Edgr clgtbh^n behaagen mag soodanige schikkinge te maaken, dat altoos het eene Fregat sal kunnen hier weesen, teegens off voordat het andere vertrecht, ten eijnde omme hier altoos een kruijsser opde kust te kunnen hebben, soo wel omme de Brasiliaanen te observeeren, ende te noodsaaken kunne thiende aande compagnie te betaalen, als tot sodanige andere eijndens te gebruijken, als wij ten meesten diensten en voordeel van de maatschappeij sullen bevinden te behooren.

Brasiliaanse Ships

Wij versoeken wijders dat Uwel Edgr clgtbh^n

met

met deselve Fregat scheepen voor de kust gedestineert 1744
wat meerder vivres, ende ten minste met yder schip
agt à thien duysent pond kruyt gelieven te senden,
omme redenen, dat soo den Directeur Generaal geen
occasie gevonden had om van een Engels capt.re
een quantiteyt van 32 vaaten vlees te koopen, en
die met goederen uyt het magazyn aan syn Ed.e
syn betaalt geworden, de vivres die NWelEdgr.-
elgtbh.e gesonden hebt per de scheepen de Catarina
en Maria Galey, op verre na niet en soude hebben
kunnen strecken, om de militairen en andere min-
dere bedienders hier aan Elmina, maar alleen
te kunnen onderhouden, en dat buyten en behal-
ven de dagelykse noodsaakelyke consumptie van
het kruyt, en dat het Hoofdkasteel en andere Forten
nooyt sigh sonder een seekere geproportioneerde
quantiteyt bekooruden te bevinden, het kruyt soo
in geen grooter quantiteyt werd aangesonden,
als wy hier voren onder reverentie versogt hebben,
een Artieul is, dat geen bederff onderlevig is,
en altoos ten voordeele vande Maatschappey kan
worden verdebiteert.- Laastelyk hebben
wy de Eere NWelEd Gr elgtbh.e te bedanken voor de
verguude continuatie aanden Directeur Generaal
sr zyne Directie, en voor de promotie van een yder
van ons ondergeschreevene, ende te betuygen, dat
wy geerne in erkentenisse vandien ons die gunste
sullen tragten waardigh te maaken, ende gesaa-
mentlyk den dienst ende Interesse vande Maat-
schappey na vermoogen bevorderen.-

Extracts from Letter from Dir. Gen. J. de Petersen to the assembly of the X., dd. Elmina 1st Maij 1744.-
(lect in X. 17 Sept. 1744.)

Ik heb met de Konste van het schip de Maria Galey,
gevoert by capt.n Christiaan Velly, die op den 19 Octo-
-ber 1743 alhier bekouden is gearriveert, de Eerge-
-had te ontfangen NWelEd Gr elgtbh.e veel geëerde
Missive van 18 April 1743, mitsgaders Duplicaat
van deselve Missive per het schip Duynvliet, schipper

Y.

Juriaan Gustaaf Lindenberg en ingevolge MWelEdgr-
-dgtbhs aanschrijvens met de noodige Instructie ge-
-munieert den commis en raad Nicolaas Matthias
van der Noot de Geeter, die in plaats vanden oppercommis en raad Lihme thans aan dezijn het
commando heeft, en aldaar het naast gelegen legt,
omme den ongepermitteerde handel van de schippers
der vrije Nederlandse scheepen met de Brasiliaa-
-nen te konnen observeeren, ten eijnde, omme zoo
diergelijke onwettige handel door zoodanige schip-
-pers thogten verden onderroomen, als ten tijde
van den oppercommis Lihme voorn.t door de schippers
de Kiese en Anthoni Beevers is gedaan, aanmij
van het gepasseerde te kunnen kennis geeven, in
welke gevalle, en zoo de schippers van de vrije Neder-
-landse scheepen over diergelijke onwettige han-
-del hier ter ruste niet en kunnen verden geat-
-trapeert, ende gemulcteert, ik niet en zal in
gebreke blijven alle diligentie aan te wenden, om
MWelEdgr dgtbhs met de noodige suffisante en in
regten voldoende bewijzen ten lasten zoodanige on-
-vrije handelaars te munieeren, omme daar van
zoodanig gebruijk te maaken als MWelEdgr-
-dgtbhs zullen goed vinden te beslooren.-
Cotton Cultivatie
Aanbelangende de Cultive van het Catoen en om
-me dezelve zoo spoedig als doendelijk is voort te
zetten, hebbe zoodanige mesures genomen als
MWelEdgr dgtbhs zullen gelieven te beoogen uijt
mijne missive van den 20 October 1743, die ik de
Eere hebbe gehad bij anticipatie te schrijven aan
de respective Residiale Kamer Amsterdam ende
waarvan de originele en het Duplicaat zijn
verzonden geworden per de vrije handelscheepen
de Genoveva Maria voer Suriname, ende de
Avontuur Galij voer Zeeland; het eerste schip
gevoert bij schipper Jacob Kluijters, en het twee-
-de bij Abraham Tors, tot MWelEdgr dgtbhs
naricht.

Omtrent de Brasiliaanen die van tijd tot tijd
met hunne scheepen hier aankoomen, om hunne

vlende

thiende te betalen, zal ingevolge UWel Edgr clgtbh^s ordres observeeren, dat hunne godts dienst niet anders en verde geoeffent als door soodanige geestelijke, die zij met hunne scheepen koomen neede-te brengen, en zorge draagen dat ook altoosmet dezelve scheepen weeder vertrekken mitsgaders niet permitteeren dat eenige priesters, Roomsche Geestelijke, off andere missionnarissen zig hier te landen met der woon koomen ter needer te-zetten, off te etablisseeren; en hebbe Eere UWel Edgr clgtbh^s te betuijgen dat ik om geen andere redenen het project tot den opbouw van een Roomsche kerk geformeert hebbe gehad, als om de affectie te winnen van de Brasiliaanen, dewelke door de troubles in de voorige Regeeringe voorgevallen, en door de verdeeltheden, die onder de hooge en laage bedienders van de Maatschappij, mitsgaders de naturellen ontstaan waaren, ganti van de Hollandsche natie waaren vervreemt geworden, en dat ik bij gebrek van scheepen van de Maatschappij, om in cas van nood tot kustbevaarders te kunnen werden geemployeert, somtijds met goede oogen zouden hebben moeten aanzien, dat sommige van dezelve Brasiliaanen zonder hunne thiende te betaalen, het hoofd casteel Elmina waaren voorbij gezeilt, off zoo als in vroeger tijen gebeurt is, ten nadeele van hoog gedagte Maatschappij met de Engelse en andere natien een ongepermitteerde handel hadde gedreeven; voorts dient tot UWel Edgr clgtbh^s naricht, en zoo als alle en een ijgelijke die van de Hollandsche en Zeeuwsche natien op deeze gewesten navigeeren, het gezien hebbende, zullen kunnen confirmeeren, dat het gebouw daar met permissie van UWel Ed Gr clgtbh^s en onder coogluijking de Brasiliaanen hunne Godsdienst en zonde kennen oeffenen, staat aan de overzijde van de mond van de rivier onder het bereik van het geschut van het hoofd casteel, en dat hetzelve gebouw is een eenvoudig gebouw, opgemetseld van kley en steen, dewelke door de naturellen buijten praeji-

-ditie van de maatschappij, en zonder verzuym van
ander noodig en essentieel werk aan het hoofdca-
-steel en andere parten tot den opbouw zijn bijeen-
-verzamelt, en aangebragt geworden, zijnde door
-mij direct nog indirect uijt de provintie van Zee-
-land off andere Provintien eenige materialen
voor het voorschreeven gebouw ontbooden, en maar
alleen, als blijkt bij nevens gaande certificaat sub
Lit: B door den equipage meester George Hendrik
Borgers, eenige glaaze raamen, dat een arti-
-cul is van weynig off geen Importantie, ende waar
-voor de maatschappij op de boeken nieten is be-
-last geworden.-
De Periode uijt de Missive van Wel Edgr Agtbr: op het
sujet van de ontstaane oneenigheeden tusschen eeni
-ge leeden van den Raad en den fiscaal, is in den
Raad gelesen geworden, ende de missive metalle
de daar beneevens gesondene documenten luijdende
aan mij en aan den Raad, aan den fiscaal, die al
-hoewel verzogt zijnde, bij het openen van dezelve
niet present en is geweest, tot zijn speculatie, en om
-me zig daarna te kunnen regnleeren, door den
deurwaarder gesonden, en hebbe bij die gelegent
-heijd ook aan de present zijnde leeden van den
Raad voorgelesen de Periode die Wel Edgr Agtbr:
mij de eere in mijn privé hebben aangedaan op
het sujet van dezelve oneenigheeden te schrijven,
waar op meergem. leeden van den Raad eenpaarig
-lijk verklaart hebben gelad, dat zij zig wel sonde
wagten, om in 't vervolgh op de eene off andere wijze
de Indignatie van Wel Edgr Agtbr: te incurreeren,
ende dat met relatie tot den fiscal Mr: Huijbert
van Rijk zij zig onder reverentie kwaamen tege-
-draagen aan de missive van den 10 April 1743
door mij ende den Raad aan de respective Presi-
diale Kamer Amsterdam geschreeven ende gead-
-dresseert; zijnde 't seedert tusschen voorschreeve
leeden vanden Raad en den fiscaal geen verdere
moeijelijkheeden voorgevallen, ende door mij
alle moogelijke diligentie aangewend, omme

ten

1744

ten behoeve van het algemeene belweezen tot Wel Ed Gr dgtbhs nadere decisie de balans te houden -

Ik hebbe de Eere hier neevens sub Lda C aan Wel Ed Gr dgtbhs te zenden een autentique copie van de originele missive van wijlen Emanuel Boermeester geweezene commandant aan Boutrij, meteen acte van den Eed daar beneevens, die de waarheijd van den inhoud van dezelve missive confirmeert, mits gaders sub Ldo D een autentique copia verklaringe vande hommes grandes als onderhoorige van Boutrij, voor twee leeden van den Raad gepasseert ende verleeden, alsmeede sub Lra E. de gehoudene correspondentie met den opper commis Jan van Harkenborgh, als gecommitteerde in voorschr. zaak, uijt welke voorsz. documenten Wel Ed Gr dgtbhs gelieven te bevoogen, dat de redenen die mij bevoogen hebben gehad de vier mans-slaaven en een negerin, die teegens meergem. commandant van Boutrij Emanuel Boermeester hadde goedgevonden, met het schip Duijnoliet na Curacao te verzenden, genoegsaam suffisant zijn geweest, en van die natuur, dat als de zaak in den Raad hadde gebragt geworden de voorsz. deliquanten ongetwijffelt andere ten exempel met de dood zoude zijn gestraft geworden, en dat zoo als de Eere Hebbe gehad Wel Ed Grootdgtbhs bij missive van 15 November 1741 te melden, de verzending van voorsz. delinquanten naar voorgaande mondeling advis vande present zijnde leeden van den Raad ter dier tijd, principaal is geschied op instantie vande hommes grandes als onderhoorige van het fort Batesteijn tot Boutrij voorn.; dat nu de voorsz. documenten, om mijne behandelinge omtrent het verzenden van voorsz. delinquanten te justificeeren, niet eerder hebbe gesonden, gelieve Wel Ed Gr dgtb. te attribueeren aan mijn onvermoogen, veroorzaakt, zoo als capte Veltz, en meer anderen des noods zijnde zoude konnen confirmeeren, door een langduijge en zwaare krankte, dewelke mij ter dier tijd ver-

kindert heeft gehad, de voorsz. zaak zijn volle be-
slagte doen hebben, en te behandelen zooals an-
ders gewoon ben, gezont zijnde alle anderen
zaaken, ingevolge mijn plicht, met de vereijste ex-
actitude na vermoogen te dirigeeren. —

Wel Edgestrenge Heeren gelieve vijders te remarqueeren
dat mijne behandelinge in voorsz zaak een-
voudig is, en dat daar omtrent geen de minste
kwaade trouw heeft gesideert gehad vermits
anders geen kennis aan de respective Presidiale
Kamer Amsterdam zoude hebben gegeven van de
verzending van voorsz. delinquanten, en dezelve
ook niet en zoude hebben verzonden met een
Compagnies schip na Curaçao, daar ik weet dat
luijden wonen, die voor de Interesse van de maat-
schappij vigileeren, en na haar verbeelding het
minste abuijs ontdekkende, alles met de uijterste
naauwkeurigheijd nagaan: Ik en zal ook tot
mijne verschooninge niet bijbrengen dat volgens
de berigten, die mij daar van gegeven zijn, mijne
praedecessoren na 's Lands gebruijk zaaken van
die natuur als deeze meerendeels propria autho-
ritate pleegen af te doen, en dergelijke delin-
quanten, als de voorsz. vier neegers en negerin
off aan vreemde Natien hebben verkogt gehad,
off de geperpetueerde delicten voor geld afge-
maakt; ook niet het algemeen gevoelen der
theologanten, die aan een ijder, die maar eenig
bewind in de vereld is toevertrouwt, het voor-
beeld koomen aante prijzen van Nehemia, die
om het vervallen Jerusalem weederom op te-
rigten, het kwaad van onder de kinderen Israëls
uijtraide, en volkoomen aan Wel Edgestrenge
discretie en approbatie overlaaten, off ik vol-
staan kan, zooals de Eere Hebben gehad bij
missive van 15 Februarij 1743 aan de respective
Presidiale Kamer Amsterdam te adviseeren, dat
de post geboekt was, met aan de maatschappij
te voldoen een derde van het product van voor-
sz. vier neegers en een neegerin, te reekenen

teegens

1744

teegens dié prijs als het geheele aemassen van het schip Duijnoliet op Curaçao heeft gegalden, dan off NWel Edgr Agtbhr begeeren, dat de overige twee derde parten, en dus het geheele product van de vijff voorsz. verzondene slaaven, in de kassa van de Compagnie worde gebracht, in welke gevalle ik verzoeke, dat NWel Edgr Agtbhr gelieve te permitteeren dat de Maatschappij heer ter Ruste voor de overige twee derde portien op de boeken mag worden gecrediteert, ende de noodige ordres gelieven te verleenen, dat aan mijn correspondenten op Curaçao Jan Hendrikz en Gerard Stittels mag worden gepermitteert, dat zij de penningen van voorsz. vijff slaaven geprovenieert, en onder haar berustende onverhindert, en ingevolge mijn advis, aan mijn correspondenten in't vaderland moogen remitteeren waarop de Eere zal hebben NWel Edgr Agtbhr finaale decisie afte wagten.-
Omtrent den rang tusschen den equipagemeester ende commisen zal observeeren het geene NWel Edgr Agtbhr hebben goed gevonden te resolveeren ende den equipagemeester tot nadere approbatie van de Illustre vergadering van Tienen, in't vervolg de rang laaten behouden booven de door mij ende den Raad provisionneel en titulair aan te stellen commisen alhier.

1745.

Extract from copy letter from Dir. Gen. Jacob de Petersen to the assembly of the X., dd. Elmina 17 July 1745.
(lect. in X. 27/4 1746.)

.... Eerstelijk dat aan den heer fiscaal niet kan verden verguud, om even en in dierwoegen als een Directeur Generaal met de Brasiliaanen te handelen, off dat andere bedienden ende commandanten van de buijten forten sullen sustineeren het zelve regt te hebben, waaruijt notoir soude voortvloeijen, dat de recognitie van de Portugeezen voor de maatschappije ten eenen maale soude vervallen, ende de Vrienden die de Portugeezen in tabak betalen, niets vaardig weezen, omdat

de

de bedienden hun eijge ingehandelde tabak bij
praeferentie, voor die van de maatschappije verkoo-
-pen, ende geene recognitie tabak petitioneeren soude,
latende het aan Mijn Edelgtb wijs oordeel en dis-
-cretie over, off een opperhoofd in vergelding van
de sorge, en de svare last, die hij te dragen heeft en
ten aanzien van zijn character, buijten prejuditie van
de Interesse van zijn heeren en meesters, met wel een
prerogatijff magh hebben, boven de mindere bedien-
-den, en off het met de billijkheijd bestaan kan, dat
subalterne bedienden zigh soude willen aanmati-
-gen tot dezelve praerogatiuen geregtigt te weezen,
die aan het character van een opperhoofd gecroo-
-neert zijn, ende daar mijne praedecesseuren, zoo
lang de Brasilianen op deze cust genegotieert heb-
-ben, van hebben gejouisseert gehaudt, en off vijders
om een exempel bij te brengen de mindere regenten
in onse Repnblijcq en genoegraam de gantsche weereld
door, niet en moeten genoegen neemen met de dis-
-positie van soodanige regenten als in hoogheijd
boven haar gesteld zijn, en off sonder die ordres en
schicking met alles wild sang soude weezen, en wel
jemand gevonden werden, die de sorg en last van
te regeeren op zigh soude willen neemen versocken-
-de ten overvloede, dat Mijn Edelgtb. in overweeging
gelieven te neemen, dat ik bij deeze gelegentheijd
mijne demissie van de Illustre vergaderinge van
Thienen implooreren, ende gevolgelijk met uijt eij-
-ge Intrest Mijn Edelgtb. heb tragten te overtuijgen, dat
het hier voren gemustineerde van den fiscael gants
onregtmatig is, ende ~~de~~ maar alleen pleijt voor
de billijkheijd van de saak selfs, en de voor mijn
successeur, die ik soude durven raaden, dat soo
hem onverhoopt het voorsz prerogatijff wierde
afgenomen ende zijn E. egaal gesteld met de
subalterne bedienden, om me de voordeelen te
deelen, die zijn predecesseuren te vooren alleen
hebben genoten gehad, bij tijds zijne demissie ver-
-soght, en zoo geen andere kostwinning in de we-
-reld had met permissie van Mijn Edelgtb zijne bedie-
-ning

-ning troqueerde voor de Camerbevaarders plaats van
't Westindische huijs, die ik onder reverentie geloof,
dat volstaan kan met de deur te openen ende te
sluijten ende niet sujet is aan de nijdt, off clandes-
-tine vervolging van zijn mindere.-
Ten tweeden, dat het een bloote en gefingeerde opheff
is geweest vanden heer fiscaal, om mij te besvaaren,
dat als aan de bedienden gepermitteert was, om
vrij met de Brasiliaenen te mogen handelen, zij
een groote quantiteijt slaven aan de Portugeezen
souden konnen afsetten en de maatschappije de
voordeelen vande recognitie daardoor genieten,
omdat, soo als een ijder die den handel van de
cust bekend is sal moeten affirmeren, en de Brasi-
-liaenen selve niet en zullen konnen veijgeren ten
allen tijden te verklaren, zij geen slaven van de
bovenkust willen aanzien, laat staan koopen,
en op hun komst aan Elmina altoos laast maa-
-ken, om spoedig gedepecheert te worden, en soo veel
boesjes plattkillos en brandewijn van een Generael
voor tabak en somtijds, dog selden wel een veijnig
voor goud troqueren als zij tot hunnen handel op de
benedenkust benoodigt zijn.-
Ten derden, dat niet te min den heer fiscael met
mijn permissie wel tien slaven, tegens mij een, aan
de Brasiliaenen, soo voor tabak als andersints
heeft afgezet, ende dat soo als U Ed.Gelb. lichtelijk
sullen konnen begrijpen, ik niet en soude hebben
versuijmt, selve van dat voordeel te jouisseeren,
als de Brasiliaenen mij selff niet en hadden gezegt,
dat hunne rheeders altoos t'onreesden vaaren, als
zij slaven van de bovenkust quamen in te lande-
-len, en dat zij vervolgens dezelve nooijt in- en
handelen, als tegens haar sin, en uijt enkelde be-
-leeftheijd, om welke redenen ik mijn reputatie
nooijt heb willen sacrificeeren, en de Portugeezen
selfs van de hand gewiezen, die nu en dan wel een
enkelde slaaff, om mij te complaiseeren, souden ge-
-kocht hebben, dat een menagement is, dat ik begrijp
dat meergem. heer fiscael, als een subalterne be-

-dienden, soo zeer niet en behoefte te observeren en die ik daarom van tijd tot tijd, op zijn versoek zeer gaarne die voordeelen gegund heb. –
Ten vierden, dat ik nooijt van gem. heer fiscael een pond boesjes off een enkelde plattillos in trogie van tabak heb genegotieert gehad. –
Ten vijfden dat nooijt geen van de hooge of laage bedienden mij de quantiteijt van 16 platthilijes off 30 tb. boesjes voor een rol tabak betaalt hebben en dat hun Ed. nooijt meergem. heer fiscael gequalificeert hebben, U Ed Agtb. sulks te schrijven off over mij direct off indirect te klagen. –
Ten sesden dat de Portugeesen niet alleen den meergemelden heer fiscael nooijt hebben versogt off geauthoriseert aan U Ed Agtb. het geringste op mijn subject te schrijven, maar alle eenparig over mijne behandeling vergenoegt zijn, om hetwelke te bevaakeden ik mij vlei dat zij gaarne desnoods zijnde een turbe sullen willen onderteekenen. –
Ten sevenden, dat ik aan voorsch. heer fiscael nooijt geweijgert heb een present te embargueren voor de heeders van zeeker Brasiliaens capteijn, welkers naam ik gis, dat den heer fiscael, om me de nadere informatien te ontgaan, sal vergeeten hebben, en dat soo de vagt tot maintain van de goede ordere, ende sal als vaeral gebruijkelijk is, aan boord gesteld, geweijgert heeft sodanige presenten te laten overkomen. Het een versuijm is van den heer fiscael selve, dat zijn Ed. niet na gewoonte mij een permit heeft versogt gehad, dat zijn Ed. niet en zal konnen bewijzen, dat hem ooijt, of ooijt is geweijgert geworden. –
Ten agsten, dat het onwaaragtig is, dat den heer fiscael mij ooijt soude hebben gevraagt gehadt om een enkeld stuk goet in de packhuijzen te brengen, ende dat ik over deze zijne onbeschaamde beschuldigingen hem in 't particulier hebbende onderhouden gehad, zijn Ed. mij geantwoort heeft, dat hij sulks in die tijd in de schielijkheijd maar heeft geschreven gehad,

en

en dat in vroeger tijden diergelijk gedaan versoek hem door den heer oppercoopman was geweijgert geworden, dat ik egter niet en gelooff.-
Ten negende dat als zijn Ed. mij ooyt om myn cacket tot transport van zijne goederen, binnen en buijten het casteel hadde versogt, ik zijn Ed. het nooyt soude hebben geweijgert, ende dat ik ten dien eijnde een cacket aan den heer oppercoopman heb gegeven, op viens versoek alleen de ordere is geintroduceert geworden, en aan de wagt belast, dat, om sluijkerijen voor te komen en te beletten, dat geen gestoole goed buijten het casteel gebragt wierd, zij geen goederen souden laaten passeeren, sonder dat alvorens aan haar het cacket vierde verthoond.-
Waarmede sustineere aan het gerequireerde van N Ed dogtb. op het subject van den heer fiscael zijne gedaane klaoften te hebben voldaan, sullende in die verbeelding, en omme N Ed dogtb. met sooeen annui'ante materie niet langer op te houden, den overigen inhoud van meergem. heer fiscael zijne missive als passieus, confuis, ende niets essentieels behelsende onbeantwoord laten, ende den draad van mijne rescriptie op N Ed dogtb. missive hervatten, met aan N Ed Gr dogtb. Kennis te geven ....

1748

Extract from Letter from Dir.gen. Jan van Voorst to the assembly of X. dd. Elmina 1 march 1748.-
(lect in X. 1. 10. 1749.)

.... dangaande den handel deezer kuste is de- hoofd
-zelve door de continueerende oneenigheijd der landwaards woonende Kooningen geheel gestremt, en kan wat moeyte en onkosten ik tot nog toe aangewendt hebbe, dezelven niet vereenigen, zo- dat het present door N Vel Ed Gr. dogtbh: voor den Kooning van Assiantyn naar Landwaards gezonden, en zijne afgezant nevens een groote quantiteijt van dien landaardt van negers (welke voor het sluyten der negogen ter negotie naar het strandt waaren gekoomen:) zig al- -hier bevinden.- Met de fortresse is het

thans

thans in een peedelijke goede toestandt, als zijnde het door MWel Ed Gr clgtbh^z uijtgezondene nieuwe geschut hier en daar verdeelt in plaatse van't onbruijkbaaren, welke met deeze boden voor balast te rugge gaat, zijnde een aantal van 28 stukken. –

Extract from Letter from Dir. Gen. Jan van Voorst to the X., dd. Elmina 6 June 1748. –
(Lect. in X. 2.10.1749.)

Zo hebbe d'Eere met een schuldige gehoorzaamheijt te respondeeren, dat seedert ik het geluk hebbe gehad, van aan 't hoofd der Regeering door MWel Ed Gr clgtbh^z te zijn geplaatst, mijns weetens niet nalatig ben geweest van alle het voorgevallene, dat eenige attentie meriteerde aan de Praesidiale Kamers telkens te hebben kennisse gegeeven dog MWel Ed Gr clgtbh^z gelieft zo goed te zijn van in overweeging te neemen, dat tegenwoordig den handel en staat van de Maatschappije als geborneerd is aan de comptoire van Axim tot Accra inclusijs, veroorzaakt door het gebrek aan scheepen der Maatschappij, welkers als in voorige tijden ter booven- en benede kust negotieerende van de waare gesteldheijdt der handel en't gepasseerde aldaar seekere berigten gaaven, daar men thans alles wat daar komt voor te vallen, maar van rapport moet hebben en dat nog wel van zodanige subjecten, die eenig maar vertellen, 't geene zij hebben willen dat men weet, en dus in 't minste geen staat daarop te maaken, veel min meriteerd MWel Ed Gr clgtbh^z daarover te onderhouden. –

Ik zal egter in naarvolging van MWEgclgtbh^z gerespecteerde ordres zoo veel als mijn mooglijk is daaraan voldoen, en moet bij deezen MWEgclgt. ter mijner leetwesen betuijgen, dat alle de negotie onder de portressen gestremt blijft, door dien de koningen van Assiantijn en Wassa met den andre gebrouilleert blijven, en vermits het mij tot

Akwamu + Wassa

nog

1748

nog toe niet mooglyk is geweest, Haar met spendue of vriendelykheydt (: vant maagt kan ik niet gebruyken :) te vereenigen, zo leeven in die hoopen, dat hunne volkeren door de stille stand van negotie seedert 3 ½ jaar het zelven moede zullen werden, en eyndelyk myn aangeboodene mediatie omhelsen, als wanneer er voorseeker een florisanten handel staat te koomen, zullende ik inmiddels in geen gebreeken blyven alles te contribueeren, dat tot bevordering vande negotie en behartiging van't Interest der E. chaatschappy kan strecken.-

---

Extract from letter from Dir. Gen. Jan van Voorst, fiscal van Rijk and councillors Raems, Coeijmans, Sandra and Jb. Credo Bacot to the X., dd° Elmina 6 June 1748.-
(Lect. in X. 2. 10. 1749.)

Wij hebben verders uijt velgem. Hoogst aanagenaame van NWel Ed Gr. d'gtb hs gezien, dat NWel Ed Gr d'gtb hs behaagde ons aantescryven desselfs verwondering dat met den opbouw van een fortres op de klip St Anthonij tot Ctrim, ingevolge genoome resolutie van Directeur generaal en Raaden, ni dato 23. Jnly 1745 geen voortgang was gemaakt, en dat den geweesene oppercommis de Jeeter NWl Gr d'gtb hs hadden berigt, dat door zijne indispositie dat werk was blyven steeken en de fondamenten daar reets by zijn aanweezen alhier zouden zijn gelegt geweest, ordonneerende NWel Ed Gr d'gtb hs aan ons op nieuw, gem. stark te acheveeren, of wel onse wettige reedene ter contrair aan NWel Ed Gr d'gtb hs meede te deijlen.-

Reddenen of Oorsaken van 't Traineren

Op welk articul wij d'Eere hebben, allergehoorsaamst te respondeeren, dat ons de reedene onbewust zijn, waaromme den heer oud Directeur generaal de Petersen den opbouw niet heeft voortgezet, alsenig dat wij van gevoelen zijn, dat deeze volgende puncten daartoe aanleyding zullen hebben gegeeven:

Eerstelyk, dat hier onbreekt bequaam arbeijdsvolk, die zig het werk verstaande; alzo present niet meer als een huijstimmerman (die van de

archi

architecture niets kundig is, hier ter kuste in 't leeven overig is.- Ten tweeden, dat indien zo een werk van zo veel importantie niet door een bequaam Ingenieur naar de kunst is opgebouwd, het zeekerlijk een middel zouden zijn, meer ten nadeele, als ten voordeele van 't fortres St. Anthonij tot cleyn. Ten derden kan een sterkte als deezen dient te zijn, niet dan met groote kosten werden voltooyidt. -
Ten vierden, ontbreekt alhier het noodige swaar geschut, dat op zo een sterkte hoognoodig moet geplaatst werden, het welke van caliber moet zijn 6 St. à 24 tb., 6 St. à 12 tb, tenzij men de andere forte of sterktens vande maatschappij daarvan quam te ontblooten. - Indien het Wijdschbh: behaagt, om de sterkte op welgem. St. Anthonij Klip te doen bouwen, die zeekerlijk aldaar van groot nut zoude zijn (: en koomen te verstrecken tot een schuijl- en vijlplaats voor alle zodanige nationale of geallieerde kielen als aldaar in de baaij veyligheijd zouden willen zoeken ende voor sulk 20 scheepen tot behoud en nutte zoude kunnen strecken :) zoo verzoeken wij eerbiedig, ons met zodanig arbeijdsvolk te willen voorsien, die de bouwkunde zijn verstaande, als mede van het noodige geschut en materiaalen, alzoo hier ter kusten niets als kalk en steen in de teegenvoordige tijdt te vinden is. -

Cotton Cultivation

Met de cultuure van Catoen werd alles aangewend, wat tot perfectionneering kan geschieden, en is reets door ordre van den Dir. Generaal een nieuwe plantage aan Saccondé aangelegt; dog aangaande de cultuure van Coffij Indigo en suijker, daar is ons weetens niemant ter kuste, welke daar eenige kennisse van heeft, of speculeere om deselve bij de hand te nemen, niet teegenstaande wij van gevoelen zijn, dat de suijker cultuure hier zeer wel zoude kunnen gepracticeerd werden, als eenige persoonen diesverstaande met de noodige matriaalen wierden aan-

aangezonden, alzo het zuijkerriet, dat door de naturellen hier en daar werd geplandt, en door Haar zo rijt de hand geconsumeerd, seer dik en veeldrig groeijt, dog wij vinden ons verpligt daar neevens aan UWEdGrAgtbh^s voor te draagen, dat de cultuure van de suijker indien UWEd-GrAgtbh^t goed vonden van die bij de hand te doen neemen, een groote Inpraetie door den tijdt zouden geeven, in 't verdebiteeren van N. Brandewijn en verdere gedistilleerde waateren hier ter kuste, en dat in geval de naturelle eens de kundigheijd hebbende, van sterke drank rijt het suijkerriet te stoken, die voornaame tak van den handel ongetwijffelt geheel te niet zoude gaan. —

Wij hebben verders aan de door UWEdGrAgtbh^s geadvanceerde bedienders hunne commissien doen ter hand stellen / rijtgenoomen aan den oppercoopman P. B. Verschueren en den ondercommis P. H. Koenen, welke voorleeden zijn / met een sterke recommandatie, dat ijder zig door een ijverige bevlijting in den dienst van de Maatschappij deeze hooge gunste van UWEdGrAgtbh^s moeten zoeken waardig te maaken, zijnde over de begeeving van 's Ed. comp^s fortresse zodanig gedisponeerd, dls UWEdGrAgtbh^s rijt enclosa copia Resolutie onder L^a D gnet gelieven te beoogen, dat wij wenschen UWEdGrAgtbh^s approbatie zullen mogen wegdraagen. —

Zijnde met verlangen tegemoedt de vier assistenten, welke UWEdGrAgtbh^t aan ons zullen toezenden, alzo die hier wel gerequireerd werden. —

Langaande de gesteldheijdt van des Ed. comp^s fortresse alhier ter kuste, is het thans redelijk wel, werdende met de slaaven, welke den arbeijdt verstaan zo veel mooglijk alles gepareerd, dog in de teegenwoordige hagelijke toestand van tijden, vinden wij ons verpligt UWEdGrAgtbh^s voor te draagen eenige hoogst benoodigde constapels, die hun den dienst van de behandeling der Artillerij verstaan, als meede verder trainsvolk, na-

namentlijk metselaars, huijs- en scheepstimmerlieden, alzo er geen trainsgasten alhier meerder in dienst zijn.- Wij versoeken ook dat het NWEd Agtbre: wel gevalle mag zijn met aanzending van militaire te continueeren, alzo de thans ter kust zijnde militie van een te geringe magt is, om eenig ouverhoopt aanval van vijand, (dat God genaadiglijk verhoede:) te kunnen weederstaan.- Van vivres als vleesch, speck, gord, olij en azijn is hier ter kuste niets per resto en doorden oorlog werd hier bijna niets ter verkoop door de Engelse scheepen aangevoerd, als wel voorheen, en alzoo in't verdebiteeren derzelve zulx een goede winst voor de maatschappij komt afte leggen, en het ten hoogste zo in tijd van vreeden als oorlog gerequireerd werd, zo bidden wij needrig, dat hier op eenige reflectien bij NWEdgr Agtbre: moogen werden gemaakt.-

De bodem van de kamer Amsterdam, welke met een aantal van 460. koppen slaaven den primo maart deezes jaars naar Curaçao is vertrocken, wenschen wij dat een gelukkige reijse mag hebben ontmoet, en dat den Almagtigen mag behaagen deezen bodem van de kamer Maze, welke met een aantal van 317 koppen slaaven is g'expedieert, ook een gelukkige en voorspoedige reijse te doen erlangen, verdende door ons ter bekoominge van slaaven alles in't werk gesteld wat mooglijk is, om de hier nog ter kust zijnde bodem van de kamer Enkhuijzen, zodra hij van zijn negotie togt zal zijn gereteurneert, meede met een bequaam armagoen slaaven naar Curaçao te kunnen doen overstieken, in overige beede dat Gode alles met zijne zeegen zal agtervolgen, en dat bij mine korte Let gerugt mag werden bevestigt, dat de koning van Ansiantijn in opstand zoude zijn, om zijn teegenparty te attaqueeren, als vermeer in sulken geval een ongetwijffelde florisante slaaven negotie zoude zijn.-

1749

Duplicaa

Extract from Leter from Dir. Gen. Jan van Voorst to the X., dd° Elmina 15 Julij 1749.-
(Lect in X. 5.8. 1750.-)

Omtrent 's Ed. comp^s fortressen is nog alles in redelijke goede ordre, voor zoo verre het mooglijk is, met de ter Kust zijnde volkeren, het werk te verrigten: doch de matte veegen blijven geslooten en daar door de negotie slegt langst alle de comptoiren, uijtgesondert aan 't fortres tot Accra, alwaar de Assiantijnse volkeren nu en dan troepsgewijs hunnen handel koomen verrigten, welke negotie sloejender soude zijn, hadde de Engelse en Deense natie hun deel daar niet in, egter hebbe ik goede hoop, dat den koning van Assiantijn de veegen ter boven kust, welke nu seedert 5 jaaren zijn geslooten, zal openen, en de negotie weeder zijn loop doen hebben als voorheen, also denselven jnlx met mijne afgezondene derwaards heeft doen aanseggen, en laaten confirmeeren door twee zijner eijgene afgesanten, met die verseekering, dat hij koning dit loopende jaar zijn weeder partij zoude koomen attagueeren, en terwijl zijne magt ruijm twee maal grooter is, als die van den Wassasse koning, so is geen reeden om aan te twijffelen of daar zal (: zijn voord presteerende:) eerlang een eijnde van die facheuse troubles koomen.-

Ashanti + Fanti

Jn mijne eerbiedigste aan NWEgrdgtbhr van primo chaart des voorleedene jaars gebruijkte ik de vrijheijdt aan NWEgrdgtbhr te offreeren eenige petitien van koopmanschappen, trainsmatrialen en medicijnen, neevens een van comptoir bekoeftens, versoekende onderdanig, dat deselven door NWEdgrdgtbhr mogten verden voldaan, en alsoo ik mij thans in de uijterste verleegenthejd bevinden, omhet een ende het ander, maar vel voornaamentlijk de coopmanschappen ter fourneering van de gewoonlijke kostgelden, en verscheenen gagien aande bedienders, so is mijne beeden, dat het NWEdgrdgtbhr belaagen mag, van te doen naasien ter justificatie van mijne billijke smeekingen: het generaal bewijs, annex aan

de

de papieren van 't comptoir generaal, geteekent L.a B, hier neevens overgaande, dat niets meerder van de oude restante koopmanschappen hier ter kuste voerig zijn, en dat ik reets ter goedmaaking van de verloopene kostgelden en gagien der militai-ren in het voorgaande jaar 1748 genoodzaakt ben geweest, om geen misnoegen aan blank of swart te geeven, een avancé van eijgen penningen te doen ter beloop van 6 cttl. 1 Q. 2 5/8 E. goed goud, gelijk uijt de cassa reekening op 't groothandelboek folio 34 komt te blijken, welke somma gereduceert teegens f. 320.– het clark courant geld is, bedraa-gende f. 2046:10:, versoekende reedrig het NWIdGrcfgtbks goedvinden mag zijn, dat die somma aan mijne correspondenten Hendrik Arnold van dalst tot Amsterdam mag verden uijtgegeeven, en dat NWIdGrcfgtbks op nieuw gelieven te ac-cepteeren en per eerste occasie naar herwaards te doen senden de koopmanschappen op enclosa petitie onder L.a B te vinden, omme te kunnen dienen ter goedmaking van de maandelijkse kost-gelden aan blanken en trainslaaven, als mee-den ter verstrecking der verdiende gagien aan de militairen; vant NWIdGrcfgtbks gelieven in aanmerking te neemen, dat indien NWIdGrcfgtb-ks goed gevonden hebben gelad, de door mij voor-heen gepetitionneerde coopmanschappen aan te-senden, dese heen wijnig sullen kunnen strecken, aangesien deses verstreeken gagien- en Kostgeld maanden van dit loopende jaar, meerendeels door mij aan de bedienders is goed gedaan en gefourneerd geworden.–

Omme op nieuw koopmanschappen ter voortsetting van den handel van NWIdGrcfgtbks met deeze gelegentheijd te versoeken, oordeelen onnoodig, eerstelijk, om dat geen de minste staat is te maa-ken op 't geene present van de naturellen gerequi-reerd werd of zal verden, zo lange de negotie-wegen geslooten blijven.–

1749.

Extract from letter from Dir. Gen. Jan van Voorst and councillors to the X., dd. Elmina 29. Nov. 1749. –
(Lect. in X. 5. 8. 1750.)

Wij vinden ons verpligt, om aan WWEdGrAchtbn voor te draagen de quijnende en stille staande negotie dezer kuste zeedert het sluijten der vreeden door den Koning van Wassa, ende aanhoudende oneenigheijd met den Koning van Assiantijn, nu ruijm vijff jaaren, waardoor den handel in 's C. comps kortressen van Akrim tot Commantijn inclusijs, gestremt is, also alle de negotie der voorcomptoiren geheel van de kunst der Assiantijnse volkeren is afhangende, en buijtendien tandaart derwaards weijnig van belang te vernegotieeren is. –

Wij hebben zeedert een geruijme tijd alle devoir aangewendt, omme de staande verschillen tussen die beijde Koningen te assopieeren, doch alle onse poginge zijn tot dusverre vruchteloos geweest. –
Echter hebben wij als meesters zijnde van de nog aan t'strand koomende negotianten (: door onmagt onser nabuuren de heeren Engelsen :) telkens in staat geweest, eenige slaaven in te handelen en dus de door WWEdGrAchtbn slaave bodems t'expedieert.

Doch nu zeedert de geslootene vreeden heeft de kaart van 't land zig verandert, terwijl de heeren Directeuren der Engelse Koninglijke Africaanse compagnie in London hebben goed gevonden naar de kust te zenden een geheele nieuwe Directie en Regeering, bestaande in een gouverneur en Raaden, omme de vervallene en verwaarloosde affaires hier te Lande niet alleen te herstellen, maar wel voornaamentlijk met het inzigt, omme den handel hunner Natie te favoriseeren, hebbende aande gearriveerde heeren over zulx gepermitteert voor hunne eijge rekening de negotie te moogen doen, met wien het hun goed dunkt sonder eenige lasten ofte recognitie aan de compagnie daar voor te moeten betaalen. –
Wilke alte favorable conditien vandat effect zijn, dat die heeren zeedert hunne aankomst nu ruijm

wijn vijff maanden geleeden hebben goed gevonden, de prijs der slaaven te augmenteeren, betaalende aan de naturelle een man 7 ℔. 8 ℥. en een vrouw 5 ℔. 8 ℥. koopmanschappen, om daardoor geheel meester van den handel te werden (: als bevrest zijnde in de Hollandse fortresse niet meer als 6 ℔. voor een man en 4 ℔. voor een vrouw werd betaalt :) het welk haar lieden zo verre gelückt is, dat present vijnig of geen der natte negers zig meer in de Hollandse Fortresse met slaaven ter verkoop aanbieden, tenzij uyt een hooge benoodigdheijd van 't een of ander stuk Koopmanschappen, welke in de Engelse fortresse niet te vinden is, soodat de expeditie van de Kamster kust zijnde boodem de Margareta Christina van een langen duur zal zijn, te meer als HWEdgclgtb. daar bij in overweeging gelieven te neemen, dat deeze kust zeedert den gevenchte vreede met scheepen als overstroomd is, zo Francen, Engelsz als Deensen natie, sonder van de vrije Nederlandse handelaars mentie te maaken.-

Van welke conjuncture wij niet hebben kunnen afzijn HWEdg clgtbh kennisse te geeven, opdat HWEdg clgtb. in 't aansenden van slaavescheepen desselfs nesures daaromtrent wel gelieven te neemen; want voorseeker, willen wij den handel van de Hollandse Fortressen niet geheel sien verwijderen en stille sitten, so zal men de prijs van inkoop der slaaven insgelijks als onse buuren moeten augmenteeren; wij neemen derhalven de vrijheijd in HWEgct. wijse consideratien en overdenkinge aan te beveelen den teegenwoordige staat van den handel, en alhet den algemeenen Interest van HWEgct. met komt te vorderen, van te procureeren en te besluyten, dat aan alle negotiaire bedienders den vrijen handel onder behoorlijke recognitie aan de Maatschappij (: zo en in dier voegen als deselven in den jaare 1740 en eenige volgende jaaren is gepermitteert geweest :) werdt geaccordeert;

als

als wanneer wij vertrouwen in staat te sullen kunnen zijn, om dese swaare lasten deeser Kuste te soulageeren door een goede somme jaarlijkse recognitie van alle de verkogte slaaven aan UWE. GA. te fourneeren, daar ter contrair het ons voorkomt, dat alle aansending van slaavenscheepen niet als schaade, den een door den ander gereekent aan de Maatschappij koomen te geeven, en voorseeker niet kan beeteren, indien de slaaven so difficiel te bekoomen en de prijs van Inkoop zo geaugmenteerd werd als onze Engelse nabuuren hebben goedgevonden. —

30
1690
8.10
24.00

N° 23

Brieven en Papieren
van
Guinea
van de
Vergadering van Heeren
beg. met den 10e Maart 1750
eijnd. " 14e Decemb. 1760

W.I.C. 114

24. ~~Vide Nº 115 des Lettres et~~
~~de Papiers interceptés.~~

[illegible]

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

W.I.C. 114

Brieven en Papieren van Guinea aande Vergadering van Thienen.

begin nende met den 10e Maart 1750
eindigt — " — 14e December 1760.

No 23.

1754

Extract from Letter from Dir. Gen. van der Moot de Pietere, fiscal C.G. van Tadelbeek, P. Volkman, R. Ilsen, Jan Credo Zacot, dd. Elmina 12 December 1754.-
(Lect. in X. 11.8.1756.)

Dto A

Ook hebben wij d'Eere NWEdgr.dgtb. eerbiedig voor te dragen, dat het in der daad voor de belangen van d'Ed. compe van de uijterste noodzaakelijkheid zoude zijn, NWEgr.dgtb. jaarlijs een retourschip als van ouds met de verijstens alhier gerequireerd na deze custe gelijfde te zenden, om me vervolgens de retour af te halen, en de militairen, welke uijt den dienst der Ed. compe gelicentieerd verden over te voeren, waar mede wij in het vervolg seer geambarasseerd zoude zijn, wijl hier wijnig of geen occasie is eenig retour te laden in particuliere schepen. Een anderen zoodanig een schip speciale expeditie off kruijstogt kan verden geamplojeerd, aangesien het te dugten is, indien de noodige voorsieninge tegens de usurpatie der Engelse alhier niet kan verden gebruijkt / de Brasiliaanse haar direct onder de protectie der Engelse natie sullen begeven, nade maale de Engelse coopvaardij schepen haar niet en ontsien alle feratien en extentien aan de Brasiliaanen te doen custe navigeerende te pleegen, ligtende uijt de Portugeese scheepen zooveel tabacq als haar goed dunkt derhalve eenigem. Brasilianen zig beklagen gereghtigheeden off Tiendens aan d'E. Maatschappij te moeten betalen en de voorige protexie van d'Ed. compe schepen tegens de usurpatien der Engelse komen te missen.-
Ja selfs Ed Gr. dgtb. heeren, gaan de kosteliteiten van de schippers van ogem. Engelse coopvaardij-

schepen zoovere, dat zij onderdaags de courage hebben gehad een Brasiliaans scheepje van Pernambuco, dat zijne gerechtigheeden aan het Hoofdcasteel hadde betaald, en met een behoorlijk paspoort van den Directeur Generaal van der Voot gemunieerd van de reede voor het fort Amsterdam tot Cormantin, tot Lacie en Kijnagting van de Hollandse natie te doen delogeeren, en geconsteergeerd in zee te steeken. Tgunt evidentelijk uijt hier nevensgaande verclaringen der Portugeesercapteijns, en door hun selfs bevestigt sub. Dto. E. zal 25
komen te constteeren, zullen wij dienvolgens met reeden niet mooghen verwagten, indien znlke verregaande insolentien uijten gevolg blijven, dat voorn. Engelse van tijd tot tijd stouter en hoogmoediger znllen worden en eindelijk haar niet ontzien, de Brasilianen van de reede van het Hoofdcasteel Elmina te ligten; ende ofte bij gevolg daar uijt niet een geheele diversie tussen de Brasilianen ende compe ten opzichte der Praerogative, ende gerechtigheeden, namentlijk de betaling van een Tiende kunner lading aan het Hoofdcasteel tot onherstelbaar nadeel des Ed. compe zoude kunnen komen te resulteeren, znlx MWdgrestgtb. na derzelver penetrant oordeel gelieve te beroeden. –

Weshalven wij seer instantelijk versoeken MWdgrestgtb. de noodige attentie op onze remonstrantie gelieve te geeven. – Wat voorts den staat der handels ter deser custe betreft moeten wij bijsonder leedwezen d'Eere hebben MWEgtgtb. te berigten, dat van het Hoofdcasteel mitsgaders alle de overige fortressen bevesten Elmina de negotie ten eenenmaal als dood ende verwijdert is, verder- 26
de principaal veroorsaakt door de swevende verschillen tusschen de Koningen van Cruiantijn en Vanna, edog wij hebben reeden ons te flatteeren, de moeijte en kosten die door den Directeur Generaal van der Voot zedert desselfs arrivement alhier zijn gedaan, de verwachtinge znllen beantwoorden, ten eijnde voornoemde Koningen te assoupieeren, te meer terwijle de naturellen in het generaal desweegens hare uijterste vergenoeging doen blijken. –

Bhanta-Wassa

En –

En offschoon de negotie aan de fortressen beoosten Elmina wel eenigsints favorabelder soude zijn, als op de comptoiren bevesten, kan zulx egter met de vroeger tijden niet egaliseeren. —

Engelsch Free traders

Ten anderen (zedert eenige vijftig jaaren) heeft het Parlament van Engeland den vrije handel op den custe aan een yder lijk Engels onderdaan zonder eenige de minste belastinge te gestaan hebbende, is daar uijt komen te deflueeren, dat diverse Engelse onderdanen zig hier en daar in de negerijen op de beneedenkust hebben ter neergeset, en door de meenigte van zulke coopluijden, de slaaven tot zulk een exorbitante prijs zijn gestijgerd, dat er vijftig slaven in de Hollandse fortressen kunnen gekoogt werden. 97

Wij hebben egter d'Eere Hoog Edelh. te versekeren dat wij door goede harmonie en Intelligentie gesamentlijk de handen aan het werk willen slaan, ten eijnde door tijd en vlijt de vervallen kust zoo veel doenlijk te herstellen, zullende onse groote betragting zijn Hoog Edelh. inderdaad desweegens preuves te mogen geeven. —

Copia Authentiq uijt het Rapport van de heeren Volkmaar en Nisen, als gecommitteerdens ter Resumptie van 't Soldij comptoir in dezer custe. —

Dat op de reekening van verkoop der nalatenschap van den commis W. P. H. Bonvoust de volgende goederen minder sijn als op den Inventaris bij de boekhouder Valmeek gemaakt:

3 chamoisen
1 platilkio
5 kleine slaaplakens
1 kelder à 6 stoop flessen
½ aam limoensap
1 vat smeer à 10 tt
1 pistool met koperbeslag
3 d° met yzer
8 kritzen
4 porceleine schaaltjes
1 hangmat en paan
6 messen met balijne hegten
6 vorken met balijne hegten
5 cabrieten. —

Vaartegens vij op den Inventaris minder gevonden hebben als bij de verkoop reekening blijkt, dat

ver-

verkoopt zijn de volgende goederen:

3 perpetuanen	6 swart pijp coraal
14 groote slaaplakens	45 tab. blaauwe dominé
7 kelders à 6 kan	180. dominé met rode streepen
33 snaphaanen in soort	6. suratze chitzen
330 tb bospolver	2. Tafta de Soula
2 gedreven akers	3 chicanessen
1. O.J. Chitz	1 Bajutapeaux
1. Bengaalse neusdoek	2 halve guineesen
3 Inlandse Chitze divers	44 tab. kleine dominé
1 korte yzere staaff	2 grote d°s
2 schellen	34 5/6 doz. groote pokkoute messen
1 blikke Inktkoker	2 groene zaaijen
2 verre kijkers	1 glad kisje
2 kopere koffijkannen	5 leedige kisten
69 tab. pijp coraal in soort	1400 tb. boesjes. —
61 d° Margaret pijpcoraal	

Wat deze laaste post van 1400 tb boesjes betreft, daaromtrent hebben wij in het schuldboek van den commis Bonvoust bevonden, dat hij 2050 tb boesjes aan zijn Edelheid van Voorst gezonden off verkoopt had, voor Bahia Tabacq à 65 tb de rol, en dat hij Bonvoust bereyds op afkorting voor 650 tb. ontfangen had 10 rol B. Tabacq, komende hem derhalven nog voor de resteerende 1400 tb boesjes à 65 tb p° rol 21 1/2 rol B. Tabacq, dewelke indien se geleevert en verkoopt waren, tegens de prijs daar d'andere Tabacq die in den boedel gevonden is, voor is verkoopt (te weten à 13 1/3 Eng.) samen zouden beloopen hebben een somma van 2 ettk 1.0. 14 1/2 Eng., off zoo dat niet civbaar gevonden was, wijl den commis Bonvoust aan gem. zijn Edelheid van Voorst bij de wijf d'halo clark goud schuldig was, dan hadden die boesjes in goud gereduceert, in afkorting van gemelde schuld kunnen gestrekt hebben, off selfs tegens scheeps inkoops prijs aangereekend zijn geworden, waartegens op het schuldboek blijkt, dat in de maand van April van 't jaar 1750, zijnde den heer Bonvoust den 18 May daar aan volgende eerst komen te overlijden, door den boekhouder ter voldij H. Walmbeek met zijn eygen hand gem.

reekening tussen sijn Edelheid van Voorst en W. P. H. Bonvoust voorn.t ten behoeve van de laastgen. gecrediteerd is voor 1400 tb. boosjes, even als off de heer Bonvoust die terug had ontfangen, sijnde voorts gem. boosjes verkoogt en gemeijnd door Hooggedagte sijne Edelheid Jan van Voorst voor fl. 230. – vendiegeld, bedraagende in goud seeven oncen en drij Engels. –

Dat op de verkoop reekening vanden commis en raad H. V. Brummer sijne nagelatene goederen blijkt dat volgende posten minder als op den Inventaris sijn bevonden door den boekhouder C. Lockner gemaakt:

46 vaten poeder à 20 tb.
95 tb. loot temin op een quantiteit van 300 tb.
60 " gedreeven akers temin — " — 445 "
13 " spaanse nepten temin — " — 669 "
8 koopere staven
4 time kommen à 3 tb.
167 douz. messen divers

NB. Daar is op de verkoop reekening een post van eenige messen en slooten, welke verkoogt sijn à fl. 28: –, de slooten moeten sijn 16 douz. off die off de eenige messen 167 douzijn beloopen hebben, weet men met te seggen. –

4 korte ijsere staven
5 grote vaten smeer

NB. Daar is een post van 14 grote vaten smeer verkoogt à f. 133: 10:, een post van 10 grote vaten verkoogt à f. 142 –, de overige posten van 16 vaten ijder sijn verkoogt à f. 100: – f. 94: – f. 96: – f. 93: 10 soodat de tweede post na gedagten van 15. vaten zal sijn geweest; ook is er in de somme der vaten gekrabt in t boek. –

1 grote slavenketel
1 ijsere strijkijser
423 tabes coraalen in soort
1/19 " 1/13 " 1/11 schippers canoos met maste, sijlen. etc
3 dreggen en touwen
1 porceleijne trekpot
7 bierglasen
2 slaaplakens (huijsraadgoed)
1 Tidaase off kangmat saan

18 servietten
3 mans slaven
3 vrouwe —"— .—
sijn: 4 kalve alljaars
1 Clelloos
4 groote slaaplakens, (oopmijz:)
1 perpetuaan
45 vaten poeier à 40 tb.
Eenige leedige kisten .—

Vaartegens op den Inventaris met en staan de volgende goederen, welke per verkoop gebragt
3 snaphaanen in soort
1 kemdt
4 paar kousen in soort
6 rottingen
1 doosje met 11 oz. slegt goud

Op den Inventaris staan nog de volgende posten: 325 swaretanden, zijnde 4p^{ct}
194 tb ord^{re} d^{os} " 7 "
97 " Crevel " 17 "

102

Waarvan volgens verkoop reekening verkoogt is:
114 tb. ordinaire tand
71 " crevel, zoodat er dan overbleef:
325 " zware tand, 80 tb. ord^{re} d^{os}, 26 tb. Crevel.
Welke door den commis ter saldij aan Sijn Edelheid Jan van Voorst in betaeling sijn gegeeven voor 434 tb. ordinaire tand, welke Sijn Vel Ed. had te vorderen voor den boedel van Van Theenen, zoo als C. Lockner zegd, zijnde dus hier door te weten door 't reekenen van zware tand tegens de prijs van ordinaire tand, den boedel eenige oncen goud benadeelt.—
Daar tegens heeft den boekhouder sig selve 59 fl. schade gedaan met op de 22ste bladzijde van de Verkoop reekening de optelling te zeggen fl. 28823;— hoewel 't niet meer is als fl. 28764.—
Sijnde vijders op de verkoopreekening genoteerd de volgende onkosten:

	Mk.	ß	Es
Onkosten van den boekhouder op zijn rijze na Cheera	1	1	—
canoloonen met 25 % reductie	5	2	3
't breeken van een cánd	—	3	12
aan de jongens die met de cano gereijst hebben	—	2	8
" " smit voor cano crammen	—	—	3
" twee Deense chirurgijns volg. reekening	1	—	—
" den overledene sijn neegerin en kinderen tot het maken van costumen	2	4	4
4 ankers brandewijn voor 't opdragen van 't goed	—	2	8

Crypt:

aan den magasijn meester voor 't voeden van diverse slaven — 14: 2

Beloopende te samen ni liquide goud cMK. 11: 4: 8

Wat deze reekening betreft, hebben wij ten aansien der eerste post van den soldij boekhouder vernoomen, dat hij als onder commis onderwijlen den heer Brummer dan elcera fungeerde, en daar nog synde sijn acte van boekhouder soldij ontfangen, en wijt dien hoofde den boedel aldaar aanwaart heeft, zoodat deze post van 9 oncen liquide goud hier door onagtzaamheid ten onregten geplaatst is, vant wat sijn transport naar d'Elmina betreft, wijl mk. gerhiede, om sijn comptoir te aanvaarden, soo moet dat voor reekening van de comp.e geweest sijn. —

Bijna eenselfde fout is er in de som, die voor een gebroken cano gereekend is, vant wij dit een 15 schepper cano was, zoo moest die niet hoger als ordinarie prijs à 3 E. gouds gesteld sijn, wanneer het beloop maar 2 ℔ 13 ℓ is, doch den boekhouder geen onderscheijd tussen coopmanschappen prijs en goudprijs (die egter meest altijd 1/4 verscheeld) geobserveerd hebbende, is na sijn seggen oorsaak van dit abuijs. —

Wat de overige posten betreft, en waarvan deese twee de voornaamste zijn als de canoolonen van 5 cMk. 2 ℔ 3 E. en de 2 cMk 4 ℔ 4 E. gegeeven aan des overleedens weegerin en kinderen, wijl den boekhouder soldij en daarvan soo min als van sijn rijskosten off van de gebrokene cano geen reekening nogte lijst van heeft kunnen toonen, zoo kunnen wij des wegens ook niet anders seggen, als 't geene wij van hem gehoord hebben, te weeten, dat hij de reekeningen van dat alles aan sijn Edelheid van voorst getoond en niets gepasseerd had sonder die sijn permissie, na ontfangst van dewelke hij de papieren, hem na sijn gedagten toen verder onnodig verscheurd en verbrand heeft. —

In de reekeningen ten lasten des boedels van wijlen den heer Brummer, hebben wij de volgende abuijen gevonden als: In die welke Jonas Hanse Holm heeft ingeleverdt groot 11 Eng. coopmanschappen, welke

welke met 1/4 vermindert tot goud gereduceert 8¼ ℔. liquide goud beloopen, en op de reekening staat 9 ℔, dus is ten nadeele vanden boedel te veel gereekend 3/4 ℔. goud.—

In de Kostgeldreekening vanden makelaar Okain, welke 2 ℗ 8 ℔. coopmanschappen goud vanden boedel te vorderen raadt, is vergeeten de reductie te maken van 25% (different tussen coopmanschappen- en liquide goud) maetende den boedel niet meer betalen in liquide goud als 1 ℗ 14 ℔, zoodat er 10 Eng. goud te veel in reekening gebraagt is.—

In de reekening van Pieter Woortman te betalen is ook een fout van 1 ℗ goud ten nadeele des boedels, want de reekening van die man beloopt in coopmanschappengoud 1 cllk 7 ℗, dat in liquide goud is 1. cllk 3 ℗. 4 ℔ en de goudreekening bedraagd 6½ Engs, dat te samen 1 cllk 3 ℗ 10½ ℔ is, en op de schuldreekening ten lasten des boedels staat, dat aan Pieter Woortman betaald is 1 cllk. 4 ℗. 10½ ℔, dus tot nadeel des boedels een ℗ te veel betaald.—

In de reekening vanden neeger Felix Quaterboom genaamd, is 2 Engs goud te veel gesett, want de schuld bedroeg maar 4 ℗ 7¾ ℔. en daar staat, dat hem betaald is 4 ℗ 9¾ Eng. goudt.

In de betaling van 't geene den onderkoopmis Burgring toequam, is ook abuijs, want per saldo was Burgring schuldig in liquide goud aanden boedel 1 cllk. 3 ℗ 14 ℔, waartegens hij te vorderen had voor canoo loonen, zijn vacantie aan cleva onderhoud van jongens en slaven en voor meesterloon vande slaven in twee reekeningen, saamen 1 cllk 4 ℗ 7½ Engs, welke in goud gereduceerd 1 cllk 1 ℗ 5⅝ Engs bedraagen, en daar staat dat in goed goud aan gem. Burgring betaald is 1 cllk 4 ℗ 7½ ℔; dus 3 ℗ 1⅞ ℔. te veel ten nadeele des boedels, want 1 cllk 1 ℗ 5⅝ ℔, die Burgring's reekening in liquide gereduceert bedraagd, afgetrokken van sijn schuld, zoo quam den boedel nogh van hem 2 ℗ 8⅜ ℔ liquide goud, in welkers plaatse door den boekhouder aan gem. Burgring nog 9½ ℔. goud bij

bij sijn schuld gegeeven is, dat te samen de 3 ϕ 17/8 Ɛ. uijt maaken, die den boedel sijn te kort gedaan.—

Voorts hebben wij nog op de reekening en schulden ten lasten des boedels gevonden, de volgende posten:

clan de Koninck	Mk —:	ϕ 6:	Ɛ —:
" den makelaar Offaij en Kostgeld	—:	5:	4
" de Jemmase negerdttibo op 1 dtt slaav	—:	1:	8
" de Deense tapaeijerin (verkloon) met name Timmo	—:	—:	12
" de Fantijnse neeger Quamena p^te ordre van sijn Edelheid	—:	6:	—
" den negrin voor medicijne aan de kinderen	—:	—:	12
" " neeger Lange Jan	—:	—:	8
" Feitema	—:	3:	—

Alle deese posten staan op die wijze sonder eenige omschrijving op de reekening en van geene van allen heeft den boekhouder een reekening kunnen tooren, nog ook niet weeten te seggen off het (even als eenige van de vooren aangehaalde posten) in coopmanschappen betaald is off in liquide goud, alhoewel als met goed goud betaald is in reekening afgetrokken.— clan wat voor Koninck hij de 6 oneen bovengem. in liquide goud betaald heeft, weet hij ook niet meer te seggen, en 't schijnt ons toe, dat 't nog aan de decrase nog aan de Quamboese Koninck kan geweest sijn, vant wijde sijn sij nog schuldig aan den boedel van wijlen den heer Brummer en wat den Fantijnse Koninck betreft, ketgeene dat die te pretendeeren had, dat is door den oppercommis Volkmar betaald, en aan den boedel in reekening gebraagt, soodat men niet seggen kan of weten, aan wien gemelde 6 oneen liquide goud betaald sijn nogte om welke reedenen.—

Van de andere betaalde posten sijn meest alle de reekeningen voor handen, en derhalven sijn se na cust gebruijk voldaan en betaald, sijnde onder dezelve eene van den boekhouder soldij selve van voor de 21 charken liquide goud, welke hij half aan brandewijn, en half aan Inkoop van 1088. hoofdad (een Engelse fust inhoudende 10 à 11 anker)

schulden

schulpen, en aan andere onkosten tot opbouw van het fortres (aan Sonny) de Graaff van Buuren voor Reekening van den overleedene zegt verschoten te hebben.-

Aldus ge Extraheerd en na gedane collatie accoord bevonden met sijn originael berustende ter Raad-camer deres Hoofdcasteels St George d'Elmina.

Bruno van Clarken commis ter secretarij.

Letter from fiscal van Dadelbeek to Pres. Chr. Amsterdam, dd. Elmina 24 December 1755.- (lect. in X. ii. dug. 1756.) 1755

Het is met d'alleropregste dankbaerheyd, dat ik MWEdgchtbs edelmoedige gunst en goedheden erkenne, de-welke mij gedurig tot een spoor van yver en op-lettendheyd zullen verstrekken, en 't is met d'uyterste Eerbied, dat ik mij in deze tot MWEdgchtbs Keere.

Het heeft MWEdgchtb. goedgunstelijk behaegd, in derzelver laeste Illustre vergaedering van Tienen, ter Praesidiale Camer Zeeland, de dato 24 Sept. 1753, aen derzelver bediendens hier ter custe de vrijen handel toe te staen, onder betaeling van agt Engels fyn goud, per kop van alle slaeven, die door dezelve zullen verden verkogt, of de waerde van dien in tand voor recognitie aen d'Ed. chaetschappij.- ctengegien 't nu daer en tegens vijlen den heer Directeur Generael N. Cl. van der Noot de Grietere, door een absoluit despoticque en villeeurige regeringswijse 160 waardoor de vrije Nederlandsche handel drijvende scheepen ten eenemael gedisconrageert en afgeschrikt moesten worden, en de bediendens van verdriet en chagrijn (om zoo te spreeken) crepeeren, onder anderen heeft kunnen gelusten, deze MWEdgchtbs resolutie met der daet buijten effect te stellen en illusoir te maeken met dezelve zeer abusief alleenlijk ten zijnen faveure te expliceeren, den handel voor zig te houden, ende alle ende een yegelijk zonder de minste onderschijt in dit Hoofdcasteel, daervan te excludeeren, 't welk nogthans een ongehoorde nieuwigheid en notaire infractie is in MWEd-

Ed:dchtb: eenigen resolutie, niet alleen zeer dis-
convenant en schadelijk voor de commercie en
zeevaart hier aan 't Hoofdcasteel in 't generael, maer
ook ten uijtersten nadeelig, zoo niet ruineus voor mij
in 't bijzonder, strijdende met de salutarie Inten-
tie ende den uijtdruckelijken letter van Wel Edgr-
dchtb. Resolutie. Ende daeren boven
mede door wijlen zijn Ed zeer abusief en met een
zoo min reden en fundament (dan voor zoo veel
desselfs eigen belang en particulier Interest hier-
aen wel bijsonderlijk verknoot was, om alleenig
meester van de Tabak te blijven) voorgegeven wierd,
dat den handel of ruijling van coopmanschappen
voor Tabak met de Portugeesche of Brasiliaen-
sche scheepen, hoe gering en vijnig 't ook mogte zijn,
direct en absoluut een privilegie en Emolument
voor den Directeur generael was, welk articul
wijlen zijn Ed. absoluut voorzig alleen wilde be-
houden, en niemand in 't toekomende meerder
permitteeren eenigen handel met voorn. Brasili-
aensche scheepen, hoe gering ook, te doen. —
Al 't welk ik tot mijn bijsonder Chagrijn en schae-
de, selfs in persoon hebbe moeten ondervinden, de-
wijl den overledene heer Directeur generael De Gie-
tere, de Gaijste de Coeuw, sonder de minste form van
proces, jae sonder eenig 't minste regt of funda-
ment, gelijk ik eerbiedig vertrouwe, heeft kunnen
goedvinden, nu onlangs nog op den 4 October ingt
leden van mij aen te laeten en te houden, en dat
wel met sneke violentie, als of 't roofgoed waer,
en maer ter plundering van de comps slaeven
diende overgegeven te worden, twee kisten
met spiegels, en seven vaeten met buschpoeder
à 20 tb. welke ik voor teinhonderen gouds gekogt
hadde van 't vrije slaeven handelschip de Jonge
Hendrik, 't Huijs hoorende in Vissingen; en
wanneer ik gemelde mijne coopmanschappen
met zeer veel moderatie en vriendelijke woorden
reclameerde, dog dat niet helpende van deze on-
gecoorloofde violentie tegens wijlen zijn Ed pro-

testeerde, met te zeggen, dat ik genoodzaekt was mij hier over aen d' Illustre vergadering van Tienen te addresseeren, kreeg ik met veel mepriese tenantwoord, dat ik dat maer kon doen, alsik 't goed vond, doch dat zijn Ed. hier en de Wel Edgrde Agtb. heeren Bewindhebberen in 't vaderland baes waeren, dat zijn Ed. absoluut aen niemand in 't toekomende 't geringste meerder zoude permitteeren, dat zijn Edele daer express maer alleenig toe gregtigt was en dat zijn Ed. ze van nu af aen van de hoogste tot de laegste, alle voer een kam zoude scheeren, en alle die 't zoo niet aen en stond, konde zijn demissie maer versoeken en naer huijs gaen, vant dat zijn Ed. niemand van doen hadde, maer de cust alleen kon regeeren, en dat zoo ik wederom yts koote, zijn Ed. zoude weten, wat hij met mij te doen hadde, waerop ik verzogt, dat te mogen weten, wees zijn Ed.e mij den berg van S.t Jago; waerlijk Wel Edgeste Agtb. heeren, een touchante manier van behandeling en mortifiante prospect in dierglijk geval. Ende aengezien ik door Wel Ed Grde Agtb. edelmoedige gunst d' Eer hebbe Wel Ed Grde Agtb. hier ter custe als Raed en Fiscael ruijm vier en een half jaer met alle yver en getrouwigheijd te dienen, waerlijk een ongezond en chagrinant land, daer men de gesondste en fraiste menschen als vliegen rond om zig dae-gelijks ziet nedervallen, mijn aenzienlijk character tot honneur van d' Ed Maetschappij niet dan met veel costen jaerlijks kan maintineeren, dewijl de cust kostbaer valt, daer mijn emolumenten edelmoedige heeren aen Wel Ed Grde Agtb.e bekend zijn, laet 't mij dan ook nog gepermitteert zijn, Wel Ed-Grde Agtb.e heijlighlijk te beteijgen, dat 't voor een fiscael hier ter custe volstrekt onmogelijk is, eenig fortuijn buijten de negotie te kunnen maeken, een zoo min als een Directeur generael, en nog veel minder.- Dierhalven is 't, dat ik met alle vereijschte Eerbied de vrijheijd neem mij tot Wel Ed Grde Agtb. Illustre vergadering te wenden

met

met vierige verlangen en oodmoedige bede, dat 't
Nuel Edgestelchte goede gelieffte zij, uijt singuliere
gunst en gratie aen mij te vergunnen, ende te
permitteeren, van deze Nuel Edgestelchte. resolutie
en verleende permissie van den vrijen handel
aen derzelver bedienders, insgelijks te mogen fru-
-isseeren, en 't effect daervan, vrij en onverhindert,
163 geruist, en vredelijk te genieten en dienvolgens met
alle de hier vrije navigeerende Nederlandsche,
Portugeesche, Engelsche en andere scheepen zonder
onderschijt, vrij, zonder eenige de minste ver-
-hindering van den President of Directeur Gene-
-raal handel te mogen drijven zonder aen
eenige aenhaelingen in 't toekomende meerder
onderhevig te zijn, met heijlige belofte en verze-
-kering, dat ingevolge den teneur van meer-
-gem. resolutie van Nuelgestelchte., de Nederland-
-sche scheepen ook altoos, en in allen gevalle bo-
-ven vreemde natien zullen gepreferreert, en de
recognitie van agt Engels fijn goud voor ijder
kop verkogte staeff, prompt en richtig van mij
aen d' Ed' schaetkamer zal betaeld worden. –

Pap: schijn Ende aengaende de Portugeesche of Bra-
-siliaensche scheepen neme mede zeer eerbiedig
de vrijheijd Nuel Edgestelchte. edelmoedige gunst
te implooreeren, dat Nuelgestelchte. mede gelieven
te verstaen, dat 't niet alleenlijk den heer Direc-
-teur generael, maer ook mij, zonder eenige de
minste verhindering van den President of Direc-
-teur generael mag gepermitteert zijn, met de Bra-
-siliaenen eenige negotie te doen, aengezien
alzulke empêchementen van den heer Directeur
generael nergens anders toe strekken, dan tot
mijn prejudice en groot nadeel, 't welk ik zeer
nedrig bidde Nuelgestelchte. goedgunstelijk gelie
-ven voor 't toekomende te doen ophouden, dewijl
ik mij eerbiedig verzekert houde, dat omtrent
't stuk van den handel, onder de hoge bedien-
-dens geen uijtzondering bij Nuelgestelchte. ge-
-woonelijke equitejt plaets heeft. –

Wel is

Wel is waer, dat in den beginne, en straks naer 't 164
arrivement van wijlen den heer Directeur Generaal,
op desselfs propositie, zeker resolutie vierd genomen
bij Directeur generael en Raden, waerover ik
zelfs mede als een lid van den raad hebbe
gesoigneert, en dezelve geteekend, strekkende
om eenige nodige schikkingen, en limitatie om-
trent den vrijen handel hier te maeken, waerbij
met een yder zonder onderschijt, te weten de
mindere bediendens en den soldaet (om zoo te
spreeken) als in 't kondert zoude mogen negotieeren,
waerdoor zeeker veele inconvenientien zoude kunnen
werden veroorzaakt, ende de recognitie van d'
Ed^e Maetschappij bij de gnlke dikwils hazard lopen
van schipbreuk te lijden; dog is geensints 't oog-
merk, nog d' Intentie geweest, om alle endeeen yge-
lijk, zonder onderschijt, en mij zelfs, daermede
onder te begrijpen, en buijten den vrijen handel
te sluijten, want wat reden, bid ik Wel Edgr Geh tb.
heeren, zoude mij dog kunnen amuseeren, om
vrijwillig van mijn regt te renuntieeren, en WWEd-
Gr Geh tb. gunst te verzoeken, een gunst, die mij
koop en gelegenthijd gelft, om ter eeniger tijd
eenig fortuijn te kunnen maeken, 't welk ik eer-
biedig vertrouwe, dat immers 't sentiment is van
alle eerlijke luijden, die naer deze gewesten komen,
en 't welk WWEdGr Geh tb. mede niet onaengenaem
kan zijn. —
Mijne rede, Wel Edgr Geh tb.
Heeren! is zoo veel te sterker, omdat ik wel verzekert
ben, gelijk de onderwinding mij reets doet zien, dat
desselfs successeur ad Interim den heer Presi-
dent Ulsen dat spoor zal opvolgen, ende mij mede
van deze WWEdGr Geh tb. meergem. resolutie en gunst
excludeeren, waerlijk uijt geen ander hoofde, WelEd.
-Gr Geh tb., dan om alleenlijk maer in 't Hoofd-
casteel te negotieeren, en zoo veel te spoediger 165
zijn fortuijn te kunnen maeken, 't welk egter zoo
niet en behoord, en ganoch strijdig is met WWEdGr.
Geh tb. resolutie en met de bekende en equitable
Lex 206 ff. de div. reg. jur. dicteerende, jure naturæ
aequum

esse, neminem cum alterius detrimento et injuria locupletiorem fieri. —
Ik bidde dan op 't allerkragtigste, dat UWEdGcht6. volgens derzelver aengeborene goedhijd en equiteijt op deze mijn zoo billijk en wel gefundeert versoek op UWEdGcht6. Resolutie, de dato 24 September 1753, en op 't placcaet van Haer Hoogmog., de dato 15 Februarij 1754, ratende 't stuck vanden vrijen handel, favorabele reflectie gelieve te nemen, en met een gunstige apostille en fiat te verseeren, en 't zelve aen President of Directeur Generael en Raeden bij eerste gelegenthijd aen te schrijven, ende serieuselijk te recommandeeren, opdat ik gerusten vredelijk, zonder eenige de minste verhindering vanden President of Directeur Generael van UWEdGcht6. resolutie, goede gelieffte en gunst tot vervolg mag jouisseeren, en een volkomen effect daervan gemieten, aengezien ik, edelmoedige Heeren, tot nog toe nijnig of geen occasie hebbe gehad, om mijn ijgen orthodox belang te bevorderen, en anderdeels ik ook geinformeert ben, dat UWEdGcht. een diergelijk verzoek in vorige jaeren aen mijn praedecesseur Edle Huijbert van Rijk hebben gelieven toe te staen, ende 't accordeeren, ingevolge van 't welk hij dan ook altijd vrij, zonder belemmering heeft genegoteert. —
Op al 't welk ik met de vereijschte Eerbied, UWEdGcht6. favorabele reflectie en gunst imploreer, waermede de vrijheijd neeme te ijndigen, ondertusschen God Almagtig biddende, UWEdGcht. Illustre personen en voortreffelijke familien te willen zegenen, en d'Ed. Maetschappij voorspoedig en blijjend maeken, UWEdGcht. eerbiedig verzekerende, dat ik met een diep schuldige veneratie en gehoorzaemheijd onophoudelijk d'Eere hebbe te zijn .... Carel Gustaaf v. Tadelbeck.

166

1759

Extracts from letter from President Jan Pieter Theodoor Huydecoper to the X. dd° St George d'Elmina 4 June 1759.-
(Lect. in X. 7.5.1760.)

Duplicaat.-

Mijne Heeren! Het doet mij leed dat ik niets aangenaams UWEdGrAgtb. heb te melden en dat alle mijne brieven vervuld zijn met verhaalen van moejelijkheden ten uijttersten gevaarlijk en naedeelig voor de belangens der Ed. Maatschappij hier ter kuste.-

Portugijs

Het zal UWEdGrAgtb. niet zijn ontsnapt hoeveele klagten telkens aan UWEdGrAgtb. door de verscheijde opperhoofden deeser kuste gedaan over de behandelingen onser Engelsche nabuuren, die daagelijks in magt toeneemen en dese tot onsen ondergang geheel en al schijnen te willen gebruijken; ik gaa hier stilswijgende voorbij, de geweldenarijen, door hun telkens aan de Portugeesen, voorsien met onse passen, gepleegt, om hun door geweld tot den handel te noodsaeken. ik spreek niet van de ongegronde praetensies die zij bij alle gelegentheeden, dan op deese dan op geene plaats (: ons toebehoorende :) voorgeeven en opperen. ik vergenoeg mij alleen aan UWEdGrAgtb. bericht te geeven van een geval, bij mijn tijd nieuwelings aan Commanij gebeurd;

Dispute with English over Commany Bay

UWEdGrAgtb. weeten, hetgeen aan gemelde plaats onder de Regeering van den Directeur Generael de Petersen is voorgevallen, en hoe tusschen de beijde Natiën aldaer over het eijgendom van onse baaij niet alleen is getwist, maar selve gestreeden, hoe die zaak toen aan de weederzijdse respective opperhoofden in Europa gerenoveerd is geworden, schoon ik nergens eenige ordres dienaengaende uijt het vaderland gekoomen vinden kan.-

De Engelschen van hun kant de ordres van hunne meesters afwagtende, verre van ondertusschen stil te zitten hebben hun fortres aldaer versterkt, en in zoo een formidable staat gebragt, dat het alle de fortressen deeser kust in fraaijheid en sterkte verre overtreft; het waare te wenschen geweest dat men aen onse kant helselode hadde gedaan; dog mijn voorsaaten hebben zulks zoo het schijnd onnoodig geoordeeld, schoon

de

de onderwinding ons nu geleerd heeft hoe schaedelijk de voornemens en insigten der Engelschen teegens ons zijn geweest, welke insigten zeekerlijk vereijdelt zoude zijn geworden, zoomen bij tijds ons tort in staat van teegenweer hadde gebragt, wijl hunne gewoonte niet is iets te ondernemen op zeeke plaatsen, daar wij de overmagt hebben, gelijk aan Accra en Sacconde'. de zaak thans aan U Wedgr Agtb. te melden is deese.

Toen ik eerst aen het Praesidium kwam, is mij eerst kennis gegeeven van eenige oneenigheeden ontstaan tuschen de Hollandsche en Engelsche onderdaanen van Commanij. de grond van dit geschil raakte alleen de neegers en is te beuzelagtig dan dat ik met het uitvoerig verhaal van deselve U Wedgr elagtb. lastig vallen zoude en het zoude waerlijk van een gevolg niet zijn geweest, indien de blanken zig dat niet hadden aangetrokken, doch de heer Wolfgangk van onze kant Commandant aldaer was een gezwoore vijand der Engelse Natie, en de Engelsche Commandant Westgathe gaf hem in geest van partijschap niets na; hierdoor is uijt een kleen vonkje een heel groot vuur geworden, dat lang heeft leggen smeulen en tot mijn smert eerst in mijn tijd is uijtgebarsten.— De Engelschen hadden reeds veele jaaren onze Bay Post, als bij toelaating vrijelijk gebruijkt, ter geleegentheid van dit geschil vierd hun zulks onder de regering van den Heer Ulsen op nieuws belett; toen ik aen de regering kwam, was de heer Wolfgangk van Commanij naa Clama geplaetst, en de heer Fleinsius was hem aen Commanij opgevolgt, aan deese als aen een bequaam en verstandig man, gaf ik last om de zaak uijt de waereld te helpen, zonder dat het opperhoofd van Caap Cors, of ik, ons daarmede hoefden te bemoeijen, omdat ik wiste deese zaak die in haar oorsprong niets was door veel om te haelen, van gewigt te maaken.— Langen tijd heeft voornoemde Commandant te vergeefs aen deeze bemiddeling gewerkt, en het over en weer panjaaren of aenhouden van menschen en koopman

-schappen ging steeds zijn gang: wanneer ik door een
swaere kranckte wierd overvallen, dewelke mij vol-
-komen buijten staat stelde, de directie selve waar-
-te neemen, t'welk ik aen den heer oudpraesident
Ulsen voor mij versoght te doen, die zulks vriendelijk
op zig nam. — Omtrend deese tijd
gaf de heer Commandant Heinsius mij bericht, dat hem
te oore was gekoomen, dat de Engelschen de baaij
met geweld zouden uijtvaaren en dat de Engelsche
Commandant bereijd was, ons fort te beschieten zoo
wij zulks trachteden te beletten; hierover schreef
ik naa Caap Lors en de zaak heeft toen geen gevolg
gehad, dog in het antwoord van den Engelschen 313
gouverneur stond hij zeer op het regt, dat zij hadden
tot de baaij en alle henne toebereijdselen deeden
ons bespeuren, dat zij zig deselve met geweld zou-
-den toeeijgenen, zoo zij daartoe met vreede niet
konden komen; ik was ondertusschen bedleegerig
en zeer verleegen; selve buijten staat zijnde om
naa Commanij te rijsen, wil ik wel bekennen, dat
ik niet wist welke ordres ik geeven moest, wijl de heer
Ulsen, bevreesd zoo het schijnt, voorde verandwoordinge
niets wilde doen, zonder mij, hoe kranck ik ook was,
te hebben geraadpleegd; ondertusschen waaren de
onderrigtingen die ik invon zeer verschillende, de
heer oudpraesident verseekerde mij, dat de Engel-
-schen de baaij nimmer hadden gebruijkt, veele ja
meest alle d'andere verseekerden mij het teegendeel,
de heer oudpraesident beschouwde ons fort als
volkoomen in staat, om het geweld der Engelschen
te keer te gaan, jaa daagt selfs hij met neegermaagt
de wetten te kunnen stellen; de Commandant Hein-
-sius, de equipagiemeester de Graaff en commis
Barrevelt, die ik naa Commanij zond, om den staat
der zaaken aldaer te beregtigen en mij rapport te
doen, gaeven eenpaarig bericht, dat ons fort in
een dag door de Engelschen tot een puijnhoop konde
gemaakt verden; groot was ondertusschen de on-
-seekerheid, waarin ik mij door deese teegenstrijdige 314
verseekeringen bevond, wijl de schrik, die ik had,
om

onde regten der Ed. Maatschappij regte schenken bij
mij niet minder groot was, als de schroom om iets
van gewigt rockeloos en zonder hoop van goeden uijt-
slag te onderneemen; eijndelijk besloot ik zoo veel
mij doenlijk was, zeemanschap te gebruijken, aan
den heer Heinsius gelastende, de Engelschen onder
oogluijking onze baaij uijt- en in te laaten vaa-
ren, tot dat ik zelve uijt mijn kranke kersteld in
staat zoude zijn naa Commanij te rijsen en te zien,
hoe het aldaer geschaepen stond; dit geschiede de
weederzijdse onderhoorigen maakten een eijnd van
hun geschil, en het panjaarden hield op van weeder-
zijden. — Dus bleef het een gerui-
-men tijd; naauwelijks was ik uijt mijn siekte ge-
-koomen, toen it besloot naa Commanij te gaan, het
onderscheijd dat ik tusschen de twee forten aldaer
bevond, is naauwelijks te beschrijaen; dat der En-
-gelschen was voorsien met een gladde baag van
15 agtienponders naa ons fort, en zoo verkeeven,
dat niemand vrijg op ons pleijn konde gaan:
het onse daar en tegen was vervallen, en kon in tijd
van nood slegts zeeven stukken op den Engelsman
brengen. des gaf ik aenstonds ordre ons fort te
verbeeteren, de muuren seeven voet op te trekken, om
315 ons pleijn en woning te bedekken en het gardijn
van binnen zeer te verbreeden, dat het selve ook
tot een gladde baag vierd; deese ordre gelaaten
hebbende, ging ik verder, om alle de forten van de
bovenkust te besigtigen, dewelke ik alle, St. Antonij
tot Akim uijtgesonderd, in een deplorable ver-
-woeste en vervalle staat bevond. van deese rijster
inspectie weederkeerende, vierd mij aan Commanij
bericht, dat de Engelse Commandant zijne onderhoo-
-rigen met kruijdt en lood had voorsien, om ons
volk het breeken van steenen voor ons nieuw werk
te beletten, onder voorwendsel dat zulks op hun
grondgebied was geschied. onse onderhoorigen mij
ook teffens wapens versoekende, en verlof om de En-
-gelschen te bestrijden, hield ik zulks met geweld
tegen en belaste vreedens halve, op een andere

plaats hunne steenen te zoeken, schoon zij egter niet
op het grondgebied der Engelschen, zoo als die voor-
gaaven, waaren geweest; ik vertrok hierop weder naa
Elmina en het werk aan kommanij wierd spoedig
voortgezett, schoon de Engelschen door panjaaren
en pooven telkens zogten met ons aen den gang
te raaken, hetwelk ik alles zoo veel moogelijk stil-
zwijgende voorbij liet gaan, om hun geen geleegent-
heid te geeven geweld te oeffenen, voor en al eer
wij in staat waaren van hun het hoofd te bieden. 316
eijndelijk, verkoopende om geleegentheid te vinden,
om met ons een den dans te koomen, voor het vol-
tooijen van ons fort, en egter aan kommanij de over-
hand willende behouden, besloot de heer Senioo-
-praesident een laap kors mij per missive zijne onge-
-rustheid over het bouwen van ons fort bekend te mae-
-ken, mij teffens den 24 December laastleeden eene
bijeenkoust tusschen de weederzijdse raaden voor-
-slaende, om in deselve te bepaalen en vast te-
-stellen, of de baaij aan bijde de Naties gemeen
zoude zijn; Nijt deese bijeenkoust was
voor ons niets goeds te verwaagten, vant om de on-
-kosten der Ed. Maatschappij daaruijt voortvloeijende
voorbij te gaan, zoo dagt mij dat deselve niets als
schaadelijke gevolgen zoude meede sleepen, vant
stonden wij de gemeenschap van de baaij toe door
een conclusieve akte, zoo dagt ik dat de Raad
verder zoude treeden als hij gaan moot, aan zig
neemende de nijtspraak van een zaak aan onse
Heeren en Meesters overgelaaten, en sloegen wij
deselve af, zoo ging het zeeker, dat zij ons met ge-
-weld zouden hebben zoeken te dwingen; des dagt
ik best te zijn, die bijeenkoust van de hand te wij-
-zen, en de zaaken te laaten zoo als zij reeds ver-
-scheijde jaaren, en tot den tijd van het neegerge- 317
-schil geweest waaren, dat is hun als onder oog-
-luijking de baaij te laaten gebruijken; in deese
gedagten schreef ik aen den heer Senior, dat hij
geen ongerustheid over het verbeeteren van ons
fort moest opvatten, wijl zulx niet geschiede, om

de

de Engelsche onderdaanen te hinderen, maar alleen om dat ik van mijn pligt daagt, de fortresse in staat van teegenweer te onderhouden, en dat ik dit niet alleen aan Commanij, maar de gantsche Kuste meende te doen; met dit antwoord scheen S. E. tevreeden, zoo als blijkt uijt den brief op het selve ontfangen. —
Alles bleef hierop in rust tot nu in het laatst van Januarij. — Wanneer wij het geschutt tot de nieuwe laag naa Commanij hilden vervoeren, drie stucken werden vreedsaam in het fort gebraagt, twee overige moesten nog dervaards getransporteerd werden, en zouden gemakkelijk zijn binnen gebraagt, zoo het ongeluk niet hadde gewilt, dat de canoas met deselve niet in de baaij omver vierden geslaagen; met het opvissen van dewelke zoo veel tijd verliep, dat de Engelschen volkoomen van alles naricht gekreegen hebbende, mij op den eersten Februarij schreeven, om hunne ongerustheid over het varen van het geschut bekend te maaken, en om weeder aan te dringen op het geeven van een acte, waarin hun regt op de baaij met het onse gelijk gesteld vierde; ik schreef hun weeder, om hun gerust te stellen, dat mijn oogmerk geenzins was, om hun hinderlijk te zijn, en dat ik daagt, dat wij deselvde vrijheid bekoorden te hebben, die zij in haare forten bezaaten, doch hiermeede waaren zij niet tevreeden; dien eijgenste naagt naamentlijk tusschen den 1. en 2e Februarij kreeg ik om 2uuren een brief van Cabo Lors, en keld om mij bekend te maeken, dat de Engelsche Commandant aan Commanij ordre had, geen geschut en krijgs ammunitie meer in de baaij te laaten koomen; vreedens halve gaf ik aenstonds last, onse stucken, die de eijgenste naagt zouden vertrekken, te laaten blijven, doch deese ordre kwam te laat, zijnde zij reeds voor anderhalf uur weg, deselve te herroepen was ondoenlijk: des moest men afvaagten wat van deese zaak zoude koomen. —
Met het aanbreeken van den dag kreeg ik een boodschap van den heer Heinius met bericht, dat

318

dat de Engelsche Commandant hem had laaten aanseggen, dat hij de stukken niet in het fort zoude doen verken, wijl hij ordre had zulks te beletten, verzoekende voornoemde heer Heinsius teffens om hulp van volk en om een persoon van hooger caracter als het zijne, om hem te assisteeren, en hem de noodige ordres spoedig te kunnen geeven; hierop zond ik hem de Chinasen quartieren, en den heer oudpraesident aen 't Hoofd derselven, voorsien met een instructie, waarin S. E. gelast wierd, de stukken binnen te doen verken, zoo zulks belet wierd, geweld met geweld te keeren, en zig stiptelijk voor het beginnen van vijandelijkheeden te vragten, hoe verr voornoemde heer zich aan de gegeevene Instructie heeft gehouden, zal uijt 't vervolg blijken; dien dag viel niets voor, dog den volgende dag wierden mij gebragt negen Engelsche roeijers, welke door d' Ampinnische volkeren uijt ordre van den heer oud president in zee waaren opgehouden; dog nog geene daadelijkheeden voor deese waaren gepleegd en ik de eerste in het doen derselven niet wilde zijn, zond ik deselve weeder terug aen den gouverneur van Caap Cors, dog naauwelijks waaren zij vertrokken, of ik hoorde duijdelijk het schieten van Commanij, alwaar het gevegt op de volgende wijse was aan den gang gegaan: De heer Westgathe, Engelsch Commandant hadde een brief afgevaardigt naa Caap Cors; de jonge die deese droeg, wierd geen teeken van een blanke dienaar hebbende, voor een spion aangesien, in 't fort en in 't gevankenis gezet, en zijn brief wierd hem ontnoomen en geopend. — De Engelsche commandant hiervan vervittigd liet den brief weeder uijteijschen, dog de heer Ilsen vond niet goed hem uijtteleeveren. — Dit geval venden de Engelschen voor als oorsaek van het gevegt en geeven ons dus de schuld van agressieus te zijn; ik laat hiervan de decisie aan UWEd.; het is zeeker, dat het gevegt daarop is begonnen, zoo tusschen de twee forten als tusschen de negers, welk laatste tot

twee-

treemaalen seer bloedig is geweest, zijnde van weers-
-kanten zeer veele gesneuveld en gequetst; dog het
is ook waar, dat de Engelschen uijt landgeweer en geschut
het eerst vuur hebben gegeeven, het schieten der for-
-ten heeft veertien daagen geduurd, bijde hebben
schaade geleeden, schoon het onse naar proportie
vrij minder als het Engelse, wijl zij vijff schooten
teegen ons een hebben kunnen doen, al uijt swaer
geschut, waervan de minste twaalffsponders waa-
-ren; eijndelijk zijn vij tot een accoord gekoomen,
waerin zij tot naadere decisie vande bijde maat-
-schappijen in Europa de baaij vrijelijk zullen ge-
-bruijken en vij de vrijheid hebben bedongen, om onse
forten naa goedduncken te versterken en te voor-
-sien; had men vij tijds gesorgt ons fort in staet te
houden en met onse buuren egaal aengewerkt,
soo zouden vij soo veel niet hebben hoeven toe te-
-geeven, dog alles vervalt, wijl elk hier denkt en
zegt, het zal mijn tijd wel uijt houden. —

321

Huydecoper
maakt
reflexie in
dese letter
op de
conventie
met de
engelsch
ambr. Commandr
Bay. dd
19 mar. 1759
Extract
is was
enclosure
[copy in
p 28 post].

Siet hier E Grolgtb. Heeren een geval, dat voor d'Ed.
maatschappij zeer schaadelijk is en het geen vij egter
niet hebben kunnen tegengaan; wij vidden dat
HW Grolgt. ons duijdelijke ordres vild meede deelen, waer-
-na wij ons in dierglijken omstandigheeden weeten
te gedraagen, wijl het zeeker is, dat wij hier een
ernstige tijd beleeven; naauwelijks kunnen HW-
-E Grolgtb. zig een regt denkbeeld maaken van het
verloopen der Hollandschen zaake alhier ter kuste;
wij hebben te doen met een magtige en een mijdige
Nabuur, die niets versuijmd, om ons te onderdrui-
-pen, en op onse vernietiging zijne grootheid zoekt
te bouwen, en ik zeg het met smerte, het kan hem
door den tijd wel lukken, soo HHWolgt. naa
desselvs wijse en kennisse daarin niet weeten te
voorsien; het onderscheijd tusschen haer en ons is
te groot; zij zijn van alles dubbeld en dwars voor-
-sien, en wij zelf bijna van alles ontbloodt, de
toevoer van coopvaardij- en oorlogs scheepen houd
bij haer, hoe zeer zij door den oorlog beslommert
moesten zijn niet op, en baart dit veel ontsag

bij

bij de negers; voor hun trekken zij onze onmagt in vergelijking met hun overmagt, en dit merkende, worden zij aan het wankelen gebragt, vijl zij bij ons den hulp en steun niet kunnen verwagten die zij bij de Engelschen zeekerlijk zullen vinden. —

Om ons gebrek een vejnig te vervullen, neem ik de vrijheid UWEGct. onder de oogen te brengen een Petitie van Trainsgoederen, en eene van koopmanschappen en vivres, dewelke vij ootmoedig smeeken, dat ten spoedigsten moogen werden voldaen; voorts bidde ik dat UWEGct. ons met pensioen en militairen gunstig gelieve te voorsien. hier aen het hoofdcasteel zijn dertien schildergasten, en op de buijtenforten is het nog ruijm zoo slegt, vij hebben nog medicijnen nog medicijnmeesters. — Chilly is de eenige over de heele kust, des is het te duoten, dat hij ons ontvallende, de meesten door gebrek van hulpe zouden moeten vergaen. hebt medelijden met ons, en vild ons goedgunstiglijk van het noodige voorsien. —

Vij zijn hier nu ook zonder vaartuijgen als alleenlijk de boot, die ook oud en slegt is, en vij kunnen hier onmoogelijk zonder deselve zijn; des bid ik UWEGct. ook hierin gelieve te voorsien. —

Nog bid ik UWEGct. ons eenige trainvolkeren toetezenden, als een scheeps- en huijstimmerman, waervan vij beijde ontbloot zijn. —

Vij hebben hier bomben en mortieren, dog kunnen deselve niet gebruijken bij gebrek van bombardiers. waare het moogelijk bij aanvoer van nieuw volk daarvan te voorsien, zoo zoude zulks van veel nut zijn. —

Eijndelijk bid ik UWEGct. ons met metaale agttien ponders te voorsien, om de batterij aan Commany mede te begeken, vijl het ijser zelo verteerd, en zoodaanig vergroest dat het naauwelijks te gelooven is; ten zij men daar oogetuijge van zij en men met geschut van minder qualiteijt niet veel kan uitregten. —

Ik haadde gaerne bij deese geleegentheijd alle papieren deese kust concerneerende, overgezonden, dog

de

Fante

de Engelsche oneenigheid en eenige Fantijnse palla-
-bers, waardoor de weegen van hier tot Accra niet vrij-
-lig zijn, hebben zulks belet, wijl ik de papieren van
daar naa herwaards niet heb kunnen bekoomen,
doch met het eerste schip hoope ik deselve te zenden,
alleen heb ik hier bijgevoegt de correspondentie tus-
-schen mij en den gouverneur van Cabo Cors gehouden,
gedurende de Commanische geschillen en de Instruc-
-tie aan den oudpraesident naa Commany meede-
-gegeeven; ik hoope dat d'een en ander UWEgcht.
goedkeuring zal wegdraagen en dat UWEgcht. bij
zigselve zulks kunnen zien, dat ik de onlusten boven
verhaeld niet heb gezogt.

324 Nog gaat hier ingesloten een lijst der overleede-
Personeel -ren, waaruijt UWEgcht. zult merken, dat wij waerlijk
volk noodig hebben. De heer Bellinger,
waarnemer van St Jago is thans hier in het
hoofdcasteel en zijn plaets op St Jago is vervult
door den heer Douglas; bijde deese heeren neem
ik de vrijheid om aen UWEgcht. in't vervolg van
tijd tot verdere avancementen te recommandeeren,
wijl zij zulks boven de meeste andere verdienen.

Nog neem ik de vrijheid om aen UWE-
-gcht. te recommendeeren den persoon van Pieter
Woortman; zoo waakzaamheid, iever, en goede
trouw voor de belangens der Ed. Maatschappij
trappen waaren om tot waardigheeden op te klimmen,
zoo zoude deese man zeekerlijk de meesten reeds
boven het hoofd zijn opgekomen; zijn vijanden
selve weeten niets ten zijnen laste, en zoo UWEgcht.
de oogen slaen op de boeken, deselve zullen ge-
-tuijgen, dat hij alleen meer voordeel aan de Ed.
Maatschappij heeft toegebragt, als alle de an-
-dere bedienders te zaamen.

Deselvs zoon Jan Woortman, op wiens gedrag
niets te zeggen valt, is nu seventein jaaren
provisioneel adsistent geweest, in welken tijd hij
de kust onder verscheijde kooplijden gedurig
hebbende doorkroopen, niet alleen de taal der
325 Inlanders, maar ook hunne gewoontens voor-

-naementlijk den handel in den grond heeft geleerd.-
Zoodat hij de Ed. Maatschappij van grooter nut konde
zijn, zoo het NWEgct. behaagde hem voort te helpen.
Oog neem ik de vrijheid van NWEgct. te prijsen als
buijten gemeen bequaam en voorbeeld van gedrag
den provisioneel adsistent Jan van ..... met
de Generael de Vietere reeds in 't land gekoomen
zijnde, gelijk met den prov. adsistent Johan Chris-
-toffel Lommer, die zig door vlijt en naarstig-
-heid reeds bekwaamer als veele heeft gemaekt,
en nog dagelijks in kennisse zoekt toe te neemen.-
Met denselven Generaal de Vietere is nog
aangekoomen Simeon Elin als cadet, door NWEgct.
als adsistent aangesteld in het jaar 1758, vierd hij
van sijn Ed.e van Lets en Raaden alhier met het
Commando van het fort Amsterdam tot Comentijn
begunstigd en heeft zig tot nu toe aldaer vol ge-
-draagen; hij is reeds over de vijfftig jaaren oud,
en bid om NWEgct.s gunst.- In Suriname
-men is hij ongelukkig geworden, omdat hij zig
niet teegens den gouverneur Mauritius heeft wil-
-len verklaaren; hier staet hem het selode tot te
duoten, zoo NWEgr.ct. hem niet bijstaen, vijl hij
verder geen vrienden heeft als mij, omdat hij
zig met geen parthijschappen en dwarsboomen wil
op houden. Mogten deese voornoemde bedien- 326 :-
-dens door NWEgr.ct.'s gunst werden geholpen, sneks
zoude in allen deelen voordeelig zijn, vijl de moed
der goede bediendens hierdoor zoude werden opge-
-beurd en zij aangezett om van dag tot dag ster-
-ker voor de belangens der Ed. Maatschappij te yve-
-ren: aen de andere kant het vertrouwen der
geene, die thans alleen op vriendschap steunen
door NWEgr.ct. wijse schikking werdende verminderd.
Zoude de vatzigheid en hoogmoed, die thans on-
-der de anderen, die het grootste getal uijtmaaken,
heerscht, vijl zij weeten, dat hun avancement hun
zeeker volgen zal, geheel en al werden uijtgeroeijt.
Voorts gaat per deese occasie naa het vader-
-land den ondercommies proo.r van Bakergem,
die

Mulatto
Mulattes
Fr. teders.

zig als vijman alhier ter needer wilde zetten, waar in de Raad swaarigheid heeft gevonden, desh nu naa het vaderland rijst, om mondelinge de ordres van NW EGct. te verstaen; de considerations bij den raad alhier gemaakt, zijn kortelings deese: Voorerst dagten wij rijt de resolutie bij NW EGct. den 19 augustus 1756 genoomen, te moogen besluijten, dat NW EGct. geen vrijlieden dulden wild, daarenboven denken wij, dat de Maatschappij en derselver bedienders groot naadeel zoude moeten lijden, zoo het aan de tapoeijers vrijstond, eerst in de forten den handel en leevenswijse der blanken te leeren, en zig daarnaa vrijelijk onder de negers met der woon ter needer te slaan, wijl zij dus den handel geheel tot zig zouden trekken, zig met minder bekelpende als de blanken, waardoor wij ons veelaast van alle negotie en de Maatschappij van recognitie verstoken zoude vinden; ja wat meer is, wat koud ons hier met een land vol volks teegen zooveel duijsenden op de been? niets anders als de onkundigheid der Inlanders, en het gebrek aan een goed hoofd, om hun in tijd van tweespalt aante voeren: dog deese onkunde weggenoomen, en dit gebrek vervult zijnde met lieden, van onzelve opgebragt en grootgemaakt, zoude het gauw gebeuren, dat onse maght van dag tot dag zoude krimpen, zoo wij al niet geheel wierden verdreeven.-

Ik zoude deese nog verkunnen uijtbreijden en zoodoende den geheelen staat deeser kust voor NW EGct. open willen leggen, dog ik spaar zulks tot nader gelegentheid, eensdeels omdat de tijd thans te kort is, en het beste saisoen voor 's E. comps. boden verloopt; anderdeels omdat ik veele dingen zoude vermeelden, die mij hier zeekerlijk nog meer zouden doen haaten en benijden, en die NW EGct. zelv misschien zouden aansien als uijtverkoelen van mijne ontevreedenheid; des vergenoeg ik mij te zeggen, dat den handel geheel is vervallen, de negen binnen

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

-lands aan alle kanten gesloten zijnde; de zaak 1760
der classiantijnen is nog weijnig gevorderd, en
zal nog voorreerst niet hersteld werden; ik zal
UWEdGct. dies aengaande zooras moogelijk een
breedvoerig verloog en verhaal toezenden zoo als
ook van de verderen staat van de kust, naa de
geringe en maatige kennis, die ik heb ontfangen.

Extracts from copij letter from Dir. Gen. David Pieter Erasmi and councillors Huijdecoper, Walmbeek, van Bijdenbergh and J. Clockenere, dd. 8th George tot Elmina 1 December 1760.- (Lectm X. 9.9.1762.)

Wij hebben ons bij de bekonden aankomst van het Ed. comps. scheepje de Maria en Susanna met een brieff van UWEdgrdgtb., gedagteekent 16e Meij deezes jaars, vereert gevonden.- Wij hebben van onze pligt geagt, op deeze hoog gerespecteerde missive spoedigijk te antwoorden, schoon wij zulks niet zoo kortelijk als wij wel wenschten, ter uijtvoer brengen kunnen, vijl het UEdgrdgtb. behaagd heeft, verscheijde dingen ter neder te stellen, teegens de welke wij ons gehouden reekenen als getrouwe bedienders onze bedenkingen op het allereerbiedigste onder de oogen van UEdgr dgtb. te brengen.- Onde vaste hoope en verzeekering, dat wij door deeze vrijheijd aan UEdgr dgtb. niet zullen misbaagen, alzoo wij volkomen vaststellen, dat UEdgct. het waare welzijn der Ed. maatschappij steeds zoeken, terwijl wij ons zelven aanden anderen kant, aanmerkende als wagters, door UEdgr dgtb. hier gesteld, om voor hetzelve te waaken, ons ook volstrekt verpliot oordeelen, voor al het geene dat schaden kan, bij tijds te waarschouwen.- Dit is nu ons voornemen, en om in itzelve met order voort te gaan, zullen wij bij elk articul van de geeerde missive van UEdgct. een weijnig stil staan.-
Wat het eerste bevel van UEdgrdgtb. rakende de afgaande presidenten, aanbelangt, wij hebben het zelve ter behoorlijker plaatze doen aanteekenen,

en

Art 4.

[champs]

Noch de disputes which Cause occured shall Cause altered within the ownership or limits but the owners shall remain in the same state as it was before the taking up of arms

Art 5/

And offended of the 2 nations shall Cause the same to repair impose, or punish for the Public entertainment & they shall judge Romable money unto the Court Secretary & President of the nations Causing the same to pay Such..

Art 6/

That Professors wrongs inspected shall be [illegible] pay out of — with or Common money immediately after the ratification of the Convention

Art 7

Finally that this instrument shall be Confirmed the Ratifications thereof shall be Compleated with all so Conveniently as it shall please our respective offended Princes & States to the ratifying Cause & the Chief Cities St Geo staf d'Clemis the 15 march 1759

(sd) J P Huydecoper / R Calsen / H Wolmerbeek / G W v Alphen den Burgh / D Clockner / Gedan of the Council / G de Klerk.

[Cod of Art 6 & 7]

...r in't toekomende ...ued President Huyde... ...een buytenpost aen... ...dgtb. gedimitteerden ...aten vertrekken voor... ...hebben bekoomen ...orden geweezen Dat ...dgtb & Illustre verga... ...ars wegens den bodel... de Pietere geschreeven, ...ynde van deeze zaake ...gtb. op het onderda... ...edig stipte ordres te ...de, dat het N Edgrchgt. ...op welken voorsz... ...omp^s dienst te zyn, ...n kostgelden opkom... ...articul van N Edg... ...tot een vet, dat wy... ...sten vier vaste raads... ...ten houden, tot pre...

...geoorloft, onze be... ...ngen, wyl dezelve niet ...en ten uytersten Ed. Maatschappy ...eer is, door het na... ...koomen derselver, zoude aan het oogmerk van N Ed... ...gr dgtb. in het geheel niet voldaen worden.—

Doch wyl wy weeten, dat N Edgrdgtb. Illustre verga... ...dering uyt mannen bestaad, te kundig om zig te laaten misleyden, en te voorzigtig om aan holle woorden zonder bewys geloof te slaan, willen wy den aandagt van N Edgrdgtb. hier nog een weynig bezig houden, om de drie hier boven ter needergestelde swarigheeden duydelyk en breedvoerig aan te toonen.

Eerstelyk gelieven N Edgrdgtb. aan te merken, dat de aanzienelykste sorten, doorde aanzienelykste persoonen met regt gecommandeert worden, en wyl dezen oock het eerste en laatste van N Edgrdgtb. be...

-lands aan alle
der Assiantijner
zal nog voorees
UWEdGt. dies aer
breedvoerig vert
ook van de verder
geringe en maar

Extracts from copij le
and councillors E
-bergh and J. Cle
1 December 1760.-

Wij hebben on
het Ed. comps xx
een brieff van
deezes jaars, ver
van onze pligt
Classive spoedigljk
niet zoo kortelijk
brengen kunnen,
verscheijde dinge
welke wij ons gek
bedienders onze
onder de oogen
Inde vaste koope
vrijheijd aan N

[Enclosure to letter President Huydecoper to Ass X dd. 4 June 1759.]

WIC 114 p. 406

[Hague Archives]

Articles of Consultation made between the Council of the Committees of the Zeylick merchants residing in Batavia on the one part / en/ Mr Jan Pieter Theodorus Huydecoper President of the Council appointed by the Hooge Mog. SS. of the WIC under the Chamber of the 17 Lords of Batavia on the other part

Art 1/

De Contracting parties have agreed, mutually to save the welfare and profit of the Mog. Lords. To oppose all damage and violence Conformity shall be observed in the actions, subjects of the Lords and the Inhabitants of the Mog. Lords for their Security, Letters of Credit will accordingly their mutual peace (Consequentie) and welfare between the Mog. Nations.

Art 2/

In case differences should arise touching Country Culture, it is agreed that the matter & its decision shall be left to the Councils of the 2 Lords Countries.

Art 7/

That until this decision the disputed matter subjects shall have the free use of the Bay of Coromandel until the dispute matter & its subjects shall finally from thence under pain of [illegible]

[illegible] Bay.

alzoo wij volkomen vastrellen, dat 't dagel. het vaare welzijn der Ed. Maatschappij steeds zoeken, terwijl wij ons zelven aanden anderen kant, aanmerkende als wagters, door NEdGr dgl6. hier gestelt, om voor hetzelve te waaken, ons ook volstrekt verpliqt oordeelen, voor al het geene dat schaden kan bij tijds te waarschouwen.- Dit is nu ons voorneemen, en om in t zelve met order voort te gaan, zullen wij bij elk articul van de 9e Eerde clusive van UEdGct. een weijnig stil staan.-

Wat het eerste hoofd van UEdGdgl6. rakende de afgaande presidenten, aanbelangt, wij hebben het zelve ter behoorlijker plaatze doen aanteekenen,

en

en snellen zorgen, dat daer aan in 't toekomende
stipt gehoorsaamt werde; de oud President Huijde-
-kooper heeft het commando van een buijtenpost aen-
-vaard, doch den door N Ed Gr Agtb. gedimitteerden
heer Ulzen kunnen wij niet laaten verbrekken voor
dat wij antwoord van N E Gt. hebben bekoomen
1086 op den breedvoerigen brief door den geweezen Pre-
-sident Huijdekoper aan N Edgrotgtb. Illustre verga-
-dering, op den 27e Februarij deezes jaars wegens den boedel
van wijlen den Directeur generaal de Pietere geschreeven,
en wijl wij gaarne een volkomen eijnde van deeze zaake
zaagen, zoo bidden wij N Ed Gr Agtb. op het onderda-
-nigst, ons dienaangaande spoedig stipte ordres te
doen toekomen, te gelijk verzoekende, dat het N Edgr Agt.
behagen, ons den tijt te melden, op welken voorn-
heer Ulzen eijndigt in de Ed. comps dienst te zijn,
en dus vanneer zijne gagien en postgelden opkou-
-den. -
In het tweede articul van N Edg.
-Agtb. brieff, stellen N Edg Agtb. tot een wet, dat wij
in het toeko mende hier ten minsten vier vaste raads
-vergaderingen in een jaar moeten houden, tot pre-
-ciser afdoening van zaaken. -
Periodical Meetings of Council
Tegen deeze resolutie zij het ons geoorloft, onse be-
-langens met ootmoed in te brengen, wijl dezelve niet
alleen voor de raaden schadelijk, en ten uijtersten
verderffelijk, maer zelfs voor de Ed. Maatschappij
nadeelig zijn zoude, jaa wat meer is, door het na-
-koomen derselver, zoude aan het oogmerk van N Ed
-gr Agtb. in het geheel niet voldaen worden. -
Doch wijl wij weeten, dat N Edgr Agtb. Illustre verga-
-dering uijt mannen bestaad, te kundig om zig te
laaten misleijden, en te voorzigtig om aan holle
1087 woorden zonder bewijs geloof te slaan, snellen wij den
aandagt van N Ed Gr Agtb. hier nog een weijnig bezig
houden, om de drie hier booven ter needergestelde
swarigheeden duijdelijk en breedvoerig aan te toonen.
Eerstelijk gelieven N Ed Gr Agtb. aante merken,
dat de aanzienelijkste forten, door de aanzienelijkste
persoonen met regt gecommandeert werden, en wijl
Cochin en Cleera het eerste en laatste van N Ed Gr Agtb.
be-

bezittingen, alle de andre voortreffen, hebben zij beyden een lid van den raad tot hunnen commandant, doch aan deeze zoude het opkoomen vier maal 's jaars ten uijtersten nadeelig zijn, zoo ten opzigte der reijze heen en weeder, als ten opzigte van hunne afwezentheijd van hunne eijgen posten, de eersten zijn lang, moeijelijk en veeltijts gevaarlijk, het opkomen van cleera kan niet als over zee geschieden, de weg voer land, aan veele plaatzen onweijlig zijnde, wijl men verscheijde Fantijnsche dieve kroomen doorgaan moet, jaa wat meer is, de reijs van cleera na Elmina is zelf op zee niet veijlig, want om niet te spreeken van 't weijnig staat, dat men op dat trouwloose Element maaken kan, zoo loopt men steeds gevaar, door de Fantijnen aangehouden, en in zee onderscheept te worden, zooras zij maar het minste geschil, hoe ongegrond het ook zijn mooge, met yemand van de Hollandse natie hebben. daeren booven werd de opkomst van cleera nog moeijelijker gemaakt door den sterken stroom, die bijna met eene onbegrijpelijke snelheijd den meesten tijt van 't jaar steeds na beneeden spoeijt, voer bij nog coomen de zeevinden, die den geheelen dag fel doorblaijende volstrekte verhinderen over dag te reijzen, waar door de opkomende canoas gedwongen zijn, alleen bij nagt te vaaren en hoe verderfelijk dit voor de gezondheijd zij, hoeven wij niet breedvoerig aan kundige luijden te schrijven. — Alle deeze moeijelijkheeden die de gouverneur van cleera opkomende heeft, moet die van clein in zijne terugreijze ook ondergaan, tenzij hij dezelve over land neeme, doch deezen weg werd ook menigmalen, en vast in de reegentijden ten uijtersten gevaarlijk gemaakt door de sterke uijtwatering der rivieren, welke men voor het grootste gedeelte digt bij den mond, door twee neegers gedraagen, doorvaaden moet, en deeze dikwijls raakende, of door een valschen stap, op een en gliberigen steen of klip struijkelende, loopt hij die gedragen word, het grootste gevaar, van door den stroom te worden weggesleept, en dus elendig te ver-

-drinken.- Doch dit alles is het minste, deeze
moeijelijkheeden en gevaaren zouden wij veijnig tellen,
als bij ons vertrek uijt het vaderland alreeds verzee
-kert, dat deeze cust is een land der schaduwen des
doods, welkers landen, wij moogen zeggen, dat ons
dagelijks omringen, zoo bij dezelve niet nog quame,
de groote vreeze, dat wij door het menigvuldig af-
-zijn van onze forten zouden verliezen, ofte min-
-sten voor een groot gedeelte zien benoeijen, dat-
-geene, dat het eenigste voorwerp is van onse hoop,
ende eenigste troost in de menigvuldige ongemak-
-ken, die wij hier dagelijks doorstaan moeten. -
1089 Want Edelgrachtbaare heeren, het zoude eene dwaaze groot-
-spraak zijn, zoo iemand onzer zig zoude willen
beroemen, alleenelijk hier te zijn, om Eer en roem te
bejaagen, neen, want zoo ons hiertoe de vereijschte
bequaamheeden niet ontbreeken, zoo zoude het va-
-derland voor onsen rijpen veld verschaffen, alle
zijn wij hier gekoomen, om onder het waarneemen van
onsen Eed en plicht een ordentelijk fortuijn te maa
-ken, waardoor wij ons in staat stellen moogen, om
eens op eene fatzoenlijke wijze de vrugten van onzen
arbeijd in Europa te connen plukken; doch dit oog-
-merk is voor ons onmogelijk te bereijken, zoo wij
ons alleen met onse gagien vergenoegen; nog met
onze Kostgelden, die met die der sergeanten egaal
zijnde, zo verre na niet toereijkende zijn, om de
oncosten van de reijze heen en weer van onze forten
na 't Hooft casteel goed te maaken, dus willen wij
jets winnen, zoo moeten wij het in den handel
zoeken, en in deezen opzigte mogen wij met regt
zeggen, dat verre van huijs naabij onze schade is,
onze meeste rijkdommen bestaan hier op de cust
in koopmanschappen, en moeten wij viermaal 's
jaars opkoomen, zoo zal hier noodwendig uijtvol-
-gen, dat bijna al wat wij in de weereld hebben,
den meesten tijt in handen zal zijn van jonge en
veeltijts onbequame, onervarene lieden, die on-
-magtig zijnde jets te voldoen, zoo zij te kortkwa-
-men of door losheijd of onbedagtzaamheijd

in

in staat zouden zijn, ons, in onze afweezendheijd voltomen te ruineeren, en arm te maaken, jaa, vijl het N Edchgtb. behaagt heeft, den handel der hooge bedienders, met die der minste adsistenten onbepaalt gelijk te stellen, 1090
zoo hoeven de mindere bedienders niet eens ontrouw te zijn, om ons groote schade en nadeel toe te brengen, vand de oncosten aan een fort zijn dezelve, het zij, den commandant afweezig is offe niet, de onderbedienders zijn gevoon des commandants tafel te krij-gen, dus gaat dezelve haar voortgang, al is de gouverneur aan het hooftcasteel, dog wie zal daer enteegen onderstellen, dat in znlk een geval de commandeerende onderbedienders zoo edelmoedig zouden zijn, om 's coopmans belang boven het haare te stellen, en desselfs handel bij zijn afweezendheijd te drijoen; wij denken de cust en derselver bevonders te wel te kennen, om ons met deze hoop te vlij-en, 't is waarschijnelijk, dat zij die wij op onze forten zullen agterlaaten, den tijt van onze afweezendheijd vlijtiglijk waarneemen zullen, hun handel voortzettende, en onze pakhuijsen gesloten houdende; de schaade die hier uijt noodwendig volgen moet, kan niet als ten uijtersten voor ons verderffelijk aangemerkt worden, te meer terwijl wij opbouderde met vinnen, egter genoodzaakt zijn, swaare oncosten te maaken, om de agtbaarheijd van het caracter, ons door N Edgr chgtb. gunst opgedragen, zoo voor onze Engelsche nabuuren, als voor de naturellen en inboorlinge deezes Lands, op te houden, dus moet de resolutie van N Edchgtb. stand grijpen, en wij des jaars viermaal opkomen, zoo moeten wij kondborstig uijt verklaaren, dat wij den naam van Raad ongaarn dragen, en dezelve als een groote last aanmerken, vijl wij dan op het punt staan, om daerdoor te verliezen alle het geen wij van te vooren met veel moeijte en ongemak hebben 1091
vergadert, en dus voor eeuwig in dit akelig gewest gebannen zijn, in 't welke wij geen vermaaken of aangenaamheeden meer te wagten hebben, vijl het zij met Eerbied gezegd, in N Edgr chgtb. laaste ver-

-gaderinge, onse voordeelen niet alleen zijn benaeyt, maer ons gezag daer en booven zoodanig is vermin-dert geworden, dat wij door alle bedienders voor haar'sgelijken zullen werden aangemerkt, waer-door de agting voor ons bij de naturellen ook veel haast verdwijnen zal, dog wij zullen gele-gendheijd en plaatze vinden, om dit breed voeri-ger en klaarder aan te toonen. -

Thans gaan wij over tot het bewijs van onse tweede stelling, dat namentlijk de afweezendheijd der commandanten van hunne posten niet alleen voor hun zelven, maer ook voor de Edele Maat-schappij nadeelig is. - Wij willen hier niet eens spreeken Edgrelgtb. heeren, van den sluijk-handel, die door de mindere bedienders bij het afweezen hunner opperhoofden geschieden zal, en daer de Edele Maatschappij geene recognitiegelden van moet verwagten, wij hebben sterker bewijs van ons gezegde bij derhand, wijl het gedurig opkomen der commandanten, eene vijder dedre openzet voor onlusten en moejelijkheeden, die gee-ne andere gevolgen met zig sleepen konnen, als het verderff en den geheelen ondergang van Nld-grelgtb. bezittingen - Om dit tast-baarder te doen zijn, gelieven Nldgrelgtb. aan te-merken, dat op die forten, die Engelsche nabuuren hebben, gedurig gewaakt moet worden teegens de ondernemingen van die heerschzugtige natie, die 1093
geen geleegendheijd voorbij laten gaan, om haar magt te vergrooten, en haar gezag van dag tot dag te doen vermeerderen. - Hier zouden wij veer het opperhooft van decra booven andere tot een voorbeeld connen bijbrengen, die het ge-zag der Edele Maatschappij, nu teegens de En-gelschen, dan teegens de Deensche ondernemingen verdeedigen en handhaven moet, een werk, waer-toe een zorg en oplettendheijd vereijscht werden, wel-ke men van geen mindre bedienders zonder eva-rendheijd kan off mag verwagten. -

Nldgrelgtb. gullen hoopen wij, ons niet verdenken, even

zoen als of wij, om onze stellingen kragt bij te zetten, deeze onderneemingen breeder opgaaven, dan zij in der-daad zijn; de oude archives zouden in deezen voor ons getuijgen, hoe meenig een plaats door ons alleen wel eer vreedzaam besseten, is hun in vroeger tijt ten prooij geworden?. Hoe menigmaal hebben zij, daar wij gelukkig genoeg geweest wären, ons fort te behouden, zig neevens ons tot onze groote en onherstelbaare schaade, needergezet en vastge-nesteld, jaa, wat hoeven wij tot zulke oude tijden op te klimmen, het geen in de laaste jaaren onder de regeering van den Directeur Generaal de Petersen aan Commanij, onder van Voorst aan Bossua en laastelijk onder den President Huijdekoper is geleurt, moet een ijeder overtuijgen, dat alle hunne pōgingen daar alleen heenen strekken, dat zij onze agting bij de naturellen moogen vermin-deren, ons gezag verkleijnen en de overhand, die wij tot nu toe, boven hun hebben door allerhande vee- 1093
-gen te verkrijgen; geen schip ten zij ten oorlog uijtge-rust, 't zij door hun committé afgehuurt, Komt hier, zonder hun een goed getal van swaar geschut aan te voeren, het welk niet naar zee, om de Fran-schen af te weeren, die zij hier niet meer denken te vreezen te hebben, maar op de batterijen naar onze forten geplaatst worden. — Zog al hadden wij geen Engelschen of Deenen te vreezen, nog zoude het afzijn der commandanten voor de maatschappij nadeelig zijn, wand de beezig-heeden, die een commandant, die zijn pligt wel wil betragten, het meeste werkzaam houden, be-staan voornamentlijk in het afmaken van neegergeschillen, en in het onderhouden van rust en vreede tusschen de differente volkeren onder het district van zijn gouvernement gesteld, het geene al weeder door mindere bedienders niet ligt ter uijtvoer kan gebragt worden, zijnde het een werk, tot het welk alle de beenaamheijd van den erva-rensten commandant dikwils te kort schieten zoude, zoo zij niet door het gezag van het opper-

-hooft zelve wierd ondersteund. —
De neegers zijn alle, hier meer, daar min, woest en
wild van aart, het minste geschil verandert
haast bij haar in eene gemeene landszaak, die,
zoo zij niet uijt den weg geruijmd werd, stoffe tot
strijden en doodslagen geeft, wijl ijemand uijt
een quartier verongelijkt zijnde, alle zijne mak-
-kers uijt het zelve terstond ter zijner hulpe gereed
vind, om me zijnen gevaanden hoon te wreeken,
en wijl dit bij beijde parthijen egaal is, zoo vliegt
1094 de wilde hoop terstont tot het geweer, en schiet zoo
veele van zijn eijgen lands genoten ter neder als
mogelijk is; de gevolgen hier van zijn deeze, zoo zij
in hunne woede niet werden gestuijt, dat het ge-
-tal der Maatschappijs onderdanen vermindert,
wijl zij, of dood geschooten, of verjaagd werden, in
welk laaste geval zij spoedigijk tot de Engelschen
overloopen, daer zij met open armen worden
ontfangen, jaa, al komt het niet tot vegtens toe,
zoo geheurt het egter niet zelden, dat de neegers
geen spoedig regt cunnende verkrijgen, misnoegd
van onder onze forten verhuijsen en elders heil en
troost gaan zoeken, dat nu dit verloop van onder-
-hoorige voor de Edele Maatschappij nadeelig is zal
niemand loekenen, wijl in den overvloed van volk
des Konings heerlijkheijd bestaat —
Dog hebben wij hier booven aangetoont, dat het on-
-derhouden van rust onder de forten voor de Ed.e
Maatschappij van 't uijterste belang mag gerec-
-kent worden, niet minder legt haar gelegen aan
het aanqueeken van vreede en vriendschap tus-
-schen de onderscheijdene volkeren onder haare
jurisdictie gesteld, wijl door dergelver geschillen
de neegen ten eersten van rondsomme gesloten
worden, der neegers gewoonte zijnde, om hun pre-
-tensies te erlangen, in de neegen malkanderen
op te ligten, of te panjaaren, zoo als het hier genoemd
word, waardoor de mercadoors, of neeger kooplie-
-den bevreest, andere doortogten zoeken moeten,
en dus den handel dikwils van onze forten na

die

die der Engelschen verbrengen, en vijl het nu een vaste waarheijd is, dat een fort van zijn negotie ontblood, ook ophoud voor de Maatschappij recognitie opte brengen, zoo volgt van zelven, dat de matten of boschgeschillen voor haar ten uijtersten verderffelijk zijn, dog derselver beslissing is wederom boven het bereijk der onderbedienders, voor wien de matte neegers in deezen geen ontzag genoeg zouden draagen; behalven dat dit ook zonder oncosten niet geschieden kan, vijl men met leedige handen bij de naturellen niet veel can uijtregten, daar het aan den anderen kant voor een commandant gevaarlijk zijn soude, bij zijn afweezendheijd aan zijne onderbedienders vrijheijd te laaten, zijne goederen na goeddunken weg te schenken.- 1095

Eijndelijk hebben wij hier boven vastgesteld, dat door onse menigvuldige opkomsten aan het kooftecasteel het oogmerk van Mdgrdgtb. niet soude worden bereijkt. Om dit te bewijzen bidden wij Mdgrdgtb. naa te gaan, welke zaaken het zijn, die hier sleepende gehouden worden, wij kunnen geen andere uijtdenken, die ons van verzuijm souden connen verdagt doen houden, dan alleen het vereffenen der boedels, dog hetzelve verd niet door onse afweezendheijd verhindert, maar door de verwarring, die meest in de Guineesche nalatenschappen gevonden word, welke voor het grootste gedeelte, meer uijt schulden ten baate des boedels uijtstaande als uijt liquide goud bestaan, buijten welkers invordering de boedels niet ligt vereffent en gesloten konnen werden; dog deeze valt uijtermaaten moeijelijk en swaar, jaa is dikwils volstrekt onmogelijk, veele Kooplieden en commandanten, verlockt door de hoop van hooge prijsen voor hunne goederen te erlangen, of wel verleijt door den waan, dat zij hierdoor de negotie alleen tot zig zullen trekken, zijn dikwils los en onoorzigtig in het uijtborgen, daar aan den anderen kant de armoede der strandneegers onder alle de factien schier onbeschrijffelijk is, en dagelijks groter 1096

Staten of deeds Invents.

worden zal, zoo de Asiantijnsche handel niet weeder doorkomt.- Het eenigste middel om nog yets te bekoomen, is het aanhouden of in de boeyen zetten der schuldenaaren, die dan nog wel zomtyts door hunne familien gelost worden, doch hiertoe kan het aangien van den Raad, niets meer der als den Directeur Generaal doen, wyl die alleen de magt heeft, aan het hooftcasteel in de boeyens te sluyten, en gekluystert van de buyten forten, mits zy niet in 't Cantijnsche gelegen zyn, te doen opkomen, alle diegeene, op welke de boekhouder ter soldy, als executeur van meest alle de nalaten schappen, eenige pretensie heeft.-
Nyt het boovenstaande smeeken wy H:Edgr:dgtb. niet te willen opmaaken, dat wy ongeneegen zouden zyn, om alles toe te brengen, en onze uyterste vermoogen in te spannen, om het algemeen belang, en dus het spoedig afdoen der voorkomende zaaken te helpen bevorderen, dit zy verre van ons, die alle ten vollen zyn overtuygd, dat onze eyge welzyn voor het publique interest steeds swigten moet, eene overtuyginge, die ons op het eerste spontbod van den Directeur Generaal bereyd zal doen zyn, om ons aan het hooftcasteel te baaten, zoo dikwils als zyn Edelheyd onse teegenwoordigheyd aldaar zal noodig oordeelen, waervan wy eene klaare blyk gegeeven hebben, doen wy in het voorleeden jaar, om den beedel van den Directeur Generaal de Pietere te ontvarren, en andere zaaken af te doen, negen maanden agter een vergadert zyn geweest.-
1097
De ordre van H:Edgr:dgtb. om geene particuliere vergaderingen buyten kennisse en convocatie van den Directeur generaal te beleggen, prillen wy met alle gehoorzaamheyd in 't verdolg, naarkoomen.- Hier wenschten wy, Edgrdgtb. heeren onzen brief te kunnen sluyten, doch wyl wy als lieden van Eer, niet gaarn verdacht willen zyn, van in het waarneemen onzer ampten, Injustitien of ongeregeldheeden te be-

begaan, en het N Edgr clgtb. egter bekaagt heeft, ons daer meede te beschuldigen, vinden wij ons met leedwesen genoodzaakt, om deezen nog verder wijt te breijden en ons van voorn. blaam, is het mogelijk, te suijveren, wijl wij alle eenpaarig vast-stellen, dat regters, die wijt vriendschap het regt verkrommen, of bestierders van een gewest, die in het begeeven der ampten, ongeregeldheeden plee-gen wijt haat off gunst, de aanzienelijkste, en bequaamste voorbijgaande, om lumme lievelin-gen, van aanzien en kennisse ontbloot, met de-zelve te bekleeden, voor geene eerlijke lieden mogen werden gehouden.—

Wij hebben, Edgr clgtb heeren! lang bij ons zelven nagegaan, welke bedienders wij dus teegens alle regt en reeden hadden bevoordert en door welke ongeregeldheeden wij het misnoegen van N Ed- 1098
-gr clgtb. op onzen hals hadden gehaalt, om in ge-valle van schuld, denzelven openlijk te belijden, en onze handen op den mond te slaan, dog wij hebben inde bevorderingen gedurende de Directie van den geweezen Presidente Huijdekoper gedaen, niets gevonden, dat ons van Injustitie of onge-regeldheijd met regt kan overtuijgen, en wij hoopen, dat N Edgr clgtb. van welkers regtvaardig-heijd wij ten vollen moeten zijn verzeekert, ons volkomen gnllen regtvaardigen, zoo ras de per-zonen der door ons geavanceerde bij N Edgr-clgtb. regt gnllen zijn bekent.—

Dog hier van genoeg, vinden wij hier meerder bijvoe- 1122
-gen, zoo zouden wij gewis vervoelende worden, te
meer, wijl het vervolg van N Edgr clgtb. 2 brieff ons
noodzaakt, dit ons antwoord nog verder wijt te-
-rekken, wijl onze ondergang en totaal verderff
op handen zijn, zoo N Edgr clgtb. bij het aan ons
meede gedeelde besluijt volharden, en zoo de ne-
-gotie voor alle de bedienders egaal vrij blijven moet.

Wij hebben Edgr clgtb. heeren niet zonder leet-
-wezen vernoomen het ongenoegen, dat het plac-

-caat ten tijde van den Heer generaal van Tets afgekondigt, bij N Edgrelgtb. veroorzaakt had, en hebben ombrent hetzelve, en den Eed, die daar bij was gekoomen, reeds aan de ordres van N Edgrelgtb. voldaan, vijl wij van de prijen van 't hooftcasteel hebben doen afkondigen, dat alle bedienDens van dien Eed waaren ontslaagen.-

1123 Doch het zij ons geoorlooft Edgrelgtb. Heeren, hierop het allerbitterste te klaagen over het ongeluk, dat ons hier in deezen veer getroffen heeft, nu wij de bestraffing van N Edgrelgtb. moeten ondergaan, eeven als hadden wij met den gaaligen Heer van Tets de landen zaamen geslaagen, om de bedienDens te onderdrukken, en op hunne schade onzen welvaart te bouwen, daar het in teegendeel bekent is, dat noch de generaal van Tets, noch wij, yets nieuws hebben uitgevonden, maar alleen gevolgt, ketgeen in 't jaar 1754 op 26 Julij onder den generaal de Gietere in een raadsvergaderinG reeds was beslooten, in dewelke een dierglijk formulier van Eed was opgesteld, daar de bedienDens ook weezentlijk ondergebragt zijn geworden, zonder dat ons tot nu toe blijkt, dat hij of zijn opvolger hierover immer door N Edgrelgtb. is bestraft geworden; de reeden hiervan is deeze, dat hij als opperhooft niet alleen ontzien was en gevreest, maar dat hij daarenbooven gelukkig genoeg was, om onder zijne directie te hebben redelijke en verstandige bedienDens, te billijk om zig met het hooft der regeering gelijk te willen stellen, en niet waan wijs genoeg, om zig in staat te reekenen, de gekeele huijshouding deezer custe te doen veranderen, en een algemeen gebruijk te doen vernietigen.-
Anders is het gesteld geweest onder de regeering van den generaal van Tets, bij welkers verkeering het onbegonne dwarsdrijvers en ontundige wargeesten is gelukt, onder de gequalificeerde bedienDens in te sluijpen, door welken stap zij, die alles aan hunnen eijgen baat gaarn zouden op-

-offeren, zig aanstonts gereghtigt gereekent hebben, om 1124
het hooft tegens hunne regeering bij alle voorvallende
geleegendheijd optesteeken, dezelve bij N:d Gr:d Gt:b. swart
en verachtelijk te maaken en als een groot ongelijk
hun aangedaan bij N:d Gr:d Gt:b. afte schilderen. -
Een besluijt dat naauwkeurig onderzogten na-
gegaan, nuttig niet alleen, maar zelfs ten uijtersten
noodsakelijk zal worden bevonden. -
Dit zal aan N:d Gr:d Gt:b. zonneklaar blijken, zoo N:d-
Gr:d Gt:b. goedgunstiglijk met ons willen beschouwen
en overweegen, welke de gevolgen vanden vrijen
handel zijn zullen; geene andere kunnen wij uijt-
dezelve verwagten als de ruine van alle opperhoofden
en commandanten, eene algemeene wanordre en
dus ook een algemeen verderff en verwilderinge,
waarvan de schade de Edele Maatschappij niet
minder als ons zelve treffen zal. -
Wat het eerste aanbetreft, weijnig woorden zullen
vereijscht worden, om de waarheijd van hetzelve te
bewijzen, wijl zij aan elk, die maar de geringste
kennis van de omstandigheijd deezer kuste heeft,
in de oogen springt. Wie weet niet, dat het opper-
hooft aan Elmina, en alle de respective commar-
danten met swaare oncosten belast zijn tot welkers
goedmaking noch hunne gagien, noch hunne kost-
gelden in 't minste toereijken kunnen; de negers
zijn het getrouwste aan haar, die hun het meeste
geeven, onze naabuuren spaaren niets, dus moeten
wij gedwongen steeds met de landen open staan,
om onze onderhoorige te behouden, die bij het aan-
komen van een commandant op nieuwe jaaren 1125
en andere geleegentheeden, hunne vaste costumen
hebben, van dewelke niets meer afgeschaft can
werden. - En wie dog moet deeze costen draa-
gen? De Commandant alleen, wijl hij van de-
zelve niets in reekening brengen mag. Zoo min
als van de dagelijksche geschenken, welke hij nood-
wendig doen moet, om de negotie aantelocken
en de weegen open en vrij te behouden; en staat
het nu aan alle de mindre bedienden vrij, met

hun

hun opperhoofden gelijk aan te handelen, zoo zullen de laaste schielijk te gronde gaan, vijl zij voor de oncosten, en hunne bedienders voor de winsten zitten zullen, terwijl het zeeker gaat, dat deeze laaste altoos, en slaaven en land teegens hunnen commandant zullen opjaagen, vand geene oncosten te maaken, noq caracter staande te houden hebbende, en volgens een oud gebruijk de tafel vanden commandant genietende, volgt van zelven, dat zij aan agt Engels winst meer voordeel hebben, als de koopman, vanneer hij een once trekken kan, dus zij ook altoos een slaaf duurder inkoopen en beeter koop weeder afzetten connen als hij die de oncosten, daar zij van bevrijt zijn, ook reekenen moet.—

Doq afziende vande particuliere belangens der commandanten, gaan vij voer om aan te toonen, dat uijt den vrijen handel een algemeene verwarring noodzakelijk ontstaan zal, vand voorerst zal dezelve stoffe geeven tot geduurig moeijelijkheeden en kibbelarijen der opperhoofden met hunne bedienders, vijl het den mensch is ingeschapen, zijn eijgen voordeel te bevartijen, en met leedvezen aan te zien, dat andre maaijen, daar hij heeft gemaaijt.— Ten anderen zal door de menigte der kooplieden de markt verbaast beduuren, en de Europiaanse goederen op verschrikkelijke laage prijzen gebragt verden, vijl elk ten naauwsten uijtreekenen zal, om zijne goederen goedkoop te geeven, op hoop van hier door zijn mededingers ondersteek te doen, en den handel alleen tot zig te lokken.— Ten derden zullen de slaaven in teegendeel rijzen, vijl dezelve geduurig zullen verden opgejaagt, ten nadeelen niet alleen van ons zelven, hier in't bijzonder, maar tot schade van't algemeen, gelijk de slaavenhandelders verbaast ontvaar zullen verden.

Ten vierden zullen de ampten en bedieningen met minder vlijt verden vaargenomen, vijl elk met zijne bijzondere beezigheeden bezet, weijnig om die der Edele Maatschappij zal denken.—

1126

Ten

Ten vijfden zullen door den vrijen handel alle de ampten van eenig aanbelang in kleenachting raaken, wijl in dezelve minder fortuijn, als in de tegenwoordige qualiteijten te maaken zal zijn, waardoor alle Eergierigheijd, alle najver, en prijselijke ambitie, om boven anderen wijt te munten geheel en al zullen worden verbannen, terwijl argistigheijd, bedrog en veinzerij, die nu reeds hier zoo sterk in swang gaat, van dag tot dag zullen toeneemen en vermeerderen. - Dat dit nu alles 1127
Edlgr. Heeren verwarring baaren zal, durven wij hoopen, dat niemand in twijffel zal trekken, dog dat deze verwarring voor de Edele Maatschappij zelve nadeelig en verderffelijk weezen zal, agten wij der moeijten dobbel waerdig, een weijnig breedvoeriger aan te toonen, en om zulks met eenige ordre te doen, zullen wij de vijf hier booven ter-needergestelde puncten articulatim volgen. -

De menigvuldige en gedurige moeijelijkheeden der commandanten met hunne onderhebbende bedienders verbannen de onderlikking en veroorsaaken dus een vanordre in een fort, die van de nadeeligste gevolgen zijn kan, vand om hier niet te zeggen, dat de compagnies dienst door dezelve noodwendig lijden moet, zoo heeft de ondervinding ons hier in meer als een geval geleert, dat de vanordre eens in den fort ingekropen zijnde, gelden binnen de muuren van hetzelve beslooten blijft, wijl de neegers, gelijk wij hier booven hebben aangetoont, zig na der blanken voorbeeld steeds gedraagen, en dat hij, die bij de saaken is veragt, niet ligt van de eersten geeert en ontzien zal worden. - De ongelukkige tijden van den Directeur Generaal de Bordes bevestigen dit ons gezegde, en leveren een merkwaardig voorbeeld uijt, dat de oneenigheijd der opperhoofden en de partijschappen der bedienders voltoomen in staat zijn, om alle de bezittingen van Nwl Edlgr. in de waagschaal te stellen, en deze partijschappen zijn onverwijdelijk zoo de

opper-

opperhoofden en commandanten de voordeelen, die
1128 zij wel eer genoten hebben, nu met kunne onderbe-
diendens deelen moeten, wand Edgr.dgtb. heeren, de
bequaamste en edelmoedigste commandanten hou-
den niet op van menschen te zijn, en in die hoedanig-
heijd kunnen zij onmogelijk met onverschillige oogen
aanschouwen die geene, die hun het gras, om ons dus
eens uijt te drukken, onder de voeten weg maaijen; de
vruchten plukkende van den arbeijd, die zij hebben ge-
daan, en welvarende bij den handel, die zij zelven
als commandanten na kunne forten met veel moeijten
en kosten hebben toegelocht, te meer in deeze tijden
Edgr.dgtb. heeren!, in welken de negotie van rondsom-
me dood en vervallen is, zoodat op veele forten de
commandanten naauwelijks toereijken cunnen, en
steeds verlegen zijn, hoe zij gouds genoeg bij den an-
deren zullen vergaderen, om de verschuldigde reco-
gnitie aan de Ed. maatschappij te voldoen.—

Dog, Edgr.dgtb heeren! wij gaan nog verder, wie zal
voor de recognitie penningen waaken, en oppassen,
dat door de mindere bedienders aan de maatschap-
pij niet verde te kort gedaan? Geen comman-
dant is hier in staat toe, wand de pakhuijzen der
forten zijn of met goederen der Ed. maatschappij, of
met die van 't opperhoofd bezet, dus mogen de min-
dere bedienders pakhuijzen hebben, gelijk zij zeekerlijk
vermoogen, zullen zij onbepaalt handelen, zoo moe-
ten zij dezelve onder de neegers in de kommen plaat-
sen; dog dit is het grootste quaad, dat uijtge-
dagt can worden, wijl het eene wijder deure open-
stelt voor sluijkerij en ontrouw in het betaalen
der hoofdgelden, wand geen mensch, al had hij
argus oogen, is in staad om na te gaan, den be-
1129 dekten handel, die in deeze cromopakhuijzen gedree-
ven word, en die de duijsternisse des nagts be-
dekt, gedurende welke de slaaven gemakkelijk
en ongemerkt na boord cunnen worden verson-
den.—

Het opslaan der goederen in de
kommen is daaren boven Edgr.dgtb. heeren nog
gevaarlijk, wijl onder de courant te goederen het

palver

polver en geweer gereekent moeten worden, en dat
dezelve onder strooije daaken, gelijk al de neegers-
huijzen hebben, bevaard, ligtelijk door onweer, of on-
voorzigtigheijd groote schaden veroorsaaken connen,
behalven dat nog daar en booven deeze goederen in
de handen der Neegers zijnde, in tijt van onraad
ligtelijk waapenen tegen ons zelven zouden ver-
schaffen.- Zoo Ed Gr edgtb. heeren men
onderstelle dat de vrije handel geen oneenigheeden
tusschen de commandanten en haar onderhoorige be-
diendens baaren zoude, en dat de forten ruijm ge-
noeg waaren, om de goederen der opperhoofden
niet alleen, maer ook die der mindere bediendens
te cunnen bergen, zoude dan Ed Gr edgtb. heeren
nog niet te dugten staan, dat de commandanten
de negotie voor hun alleen niet cunnende behou-
den hunne handen ook geslooten zullen houden, en
geene oncosten meerder maaken, om de negotie
te boeken, en de neegers te beveijligen, of zoo zij die
al maaken, mag men dan niet met reeden vree-
zen, dat zij andere middelen zoeken zullen, om
hunne schade te vergoeden, en dat dit aanlej- 1130
ding zal geeven tot sluijkerij en knevelarij, waer-
van wij de nadeelen voor de Ed. maatschappij hier
booven breedvoerig hebben aangetoont; wij den-
ken jaa, en agten van onzen pligt, deeze onze
gedagten aan N Ed Gr edgtb. meede te deelen, schoon
wij voor ons zelven, wat ons ook moge voorkomen
in 't betragten van onzen Eed en plicht, nimmer
wankelen zullen.- Maer om hier van
af te stappen, gaan wij voort tot het tweede gevolg,
dat wij uijt een onbepaalden handel voorspellen,
het bederven, namentlijk der marckt, zoo als wij het
hier noemen, dit is, Ed Gr edgtb. heeren geen ijdele
hersenschim, die de vreeze van door den handel
der mindere bediendens nadeel te lijden, bij ons
verwekt; het geene wij gedurende ons verblijf al-
hier van de nieuw uijtcomende gezien hebben,
doed ons klaarlijk begrijpen, wat wij te verwagten
hebben, zoo ras zij alle van goede cargasoenen voor-

zien zullen zijn; de veelheijd der kooplieden zoo wel als de overvloed der goederen doen de prijsen schielijk daalen, en de waardij der koopmanschappen verminderen, dog bij deeze twee dingen zal nog zeekerlijk koomen den ijver, om elkanderen den loef af te steeken, en de negotie, door het goedkoop weggeeven der goederen, alleen naa zig, ten nadeele van zijn mededingers, te trekken;

Dat dit nu voor de Maatschappij nadeelig is, kan niemand teegenspreeken, vand de prijs der goede-
1131 -ren voor de kooplieden gedaalt zijnde, zoo raakt dezelfde schaade de Ed. Maatschappij zoo wel als ons, vijl de koopmanschappen in den handel daa-lende, in de kostgelden onmogelijk tot de oude prij-sen verstrekt cunnen worden, vijl geen neeger van een armen militair voor teen Engelz aan-neemen zal, hetgeen hij elders voor 8 £. bekomen kan; de schaade nu, die hier uijt jaarlijks voor N Ed Gr Agtb. te wagten staat, zullen vij om niet langdradig te werden, hier niet verder uijtreeke-nen of uijtpluijsen.-

Dog hebben N Ed Gr Agtb. hier bij nadeel te verwagten dezelve zal zig nog verder uijtstrekken tot merké-lijk verlies van alle diegeene, die cunne scheepen om slaaven na Kersvaards zenden, te meer dewijl de goederen in waarde verminderende de prijs der slaaven daaren hooren rijzen zal, gelijk vij reeds als een derde gevolg van den vrijen handel hebben voorspelt.-

en dat dit waar-agtig is, zal niet moeijelijk zijn om aan te too-nen, vand een koopman teegen zijn onderbe-diende moetende negotieeren, zal ook genood-zaakt zijn, zijnen gevooren prijs te moeten ver-hoogen, waardoor de slaaven ongemerkt tot on-geloofde prijzen zullen worden opgejaagt: dit zal wel in den eersten opslag voor de belangens van N Ed Gr Agtb. niet naadeelig schijnen, dog wanneer vij met bedaardheijd de gevolgen hier
1132 -van meer als oppervlakkig beschouwen, zoo den-ken vij, het zij met Eerbied gezegd, te mogen be-

-sluijten, dat niets schadelijker voor de Ed. Maatschappij kan uijtgedagt worden; want de scheepvaart op deeze cust zal door dit misbruijk geheel en al geruineert worden, wijl de scheepen niet als tot hunne schade vaaren cunnen, zoo de goederen in prijsen verminderen, en de slaaven daer enteegen opslaan; en wijl het zeeker gaat, dat geene Kooplieden zonder hoop op groote winsten hunne Kielen naar Oostvaards waagen, zoo denken wij, dat, zoo de onbepaalde handel doorgaan moet, wij na verloop van weijnig jaaren geen Hollandse zeijlen meer zien zullen, waardoor de recognitie-penningen bijna het eenigste nut dat N. Edelgr. dagtb. van deeze cust trekken, ophoudende, dezelve voor de Maatschappij wel haast alleen ten laste zal worden. –

En gaan wij verders tot de particuliere huijshouding over, zoo zien wij in dezelve ook niets als verwarring tegemoet, wijl elk gelijk wij hier booven, als tot een vierde gebolg van den vrijen handel ter neederstelden, met zijn eijge bezigheeden beget, om dieder Edele Maatschappij weijnig denken zal, de schrijfcomptoiren zullen met minder vlijt waargenomen worden, wijl de commisen over dezelve gestelt met hun eijgen handel bezig, het swaarste en meeste werk op hunne onderbedienders zullen laaten aankoomen, dewelke meede hunne bijzondere verrigtingen hebbende, de zaaken der Edelen Maatschappij met teegenzin en als gedwongen zullen doen, zig niet toeleggende op nettigheijd of naauwkeurigheijd, maar alleenig op een spoedig eijnde, en hierdoor zal alles in 1033
wanorder en verwarring geraaken, de boeken zullen steeds met fouten vervult moeten voortgaan, zonder dat ooijt op dezelve een regte staat te maaken zal zijn; een wanorder, die geen Generaal, al was hij nog zoo bequaam en kundig, voor kan koomen, wijl elk, die maar de minste schaduwe van kennis heeft, van het oppergezag, en het geduurig werk daer aan verknogt, voltoomen over-

-tuigt moet zijn, dat hij, die met het zelve is bekleet, onmogelijk alle de boeken post voor post nagaan can, wijl hiertoe een man alleen vereijscht zoude worden.

Eijndelijk hebben wij Ed Gr dgtb Heeren, hier boven ter needergesteld, dat een onbepaalde handel alle de aanzienelijkste ampten in Kleijn-agting zal brengen, dat hierdoor alle eergierig-heijd, naijver en loffelijke ambitie zal werden weggenoomen, en dat arglistigheijd, bedrog en veijnzerij van dag tot dag vermeerderen zullen, en toeneemen; de waarheijd hier van breedvoerig te bewijzen, agten wij onnodig wijl niemand aan dezelve twijffelen kan, de hoop van beoorderingen immers, is de sterkste band, om de bedienders in toom te houden, de onbepaalden handel ver-breekt derzelver geheel, wijl alle beoorderingen als onverschillig niet alleen maar zelfs als ten uijtersten lastig aengemerkt werden, voor hun, die in mindere bedieningen eeven, jaa beeter als in de eerste posten, hun fortuijn maaken kun-nen, en die zig aan den rang veijnig kreunen, 1134
zoo zij slegter geld vinnen mogen; of nu deze stelling niet ten uijtersten nadeelig in alle vin-gevesten weezen moet, zullen wij kortheijds haaren niet breedvoerig ondersoeken, slegts als in het voor-bij gaan aanmerkende, dat de Eergierigheijd en list, om boven anderen uijt te munten, eens ver-barmen zijnde noodwendig plaats maaken moet voor de vadzigheijd en sorgeloosheijd, terwijl aan den anderen kant de armoede, die steeds listen zoekt, om rijk te worden, de arglistigheijd en be-drog van dag tot dag doed aangroeijen, voor-namentlijk in een land als dit, in het welke de Eeden zelve, hoe duur beswooren, veijnig geschat worden, wijl dieselve, waar over U Ed Gr dgtb. ons bestraft hebben, door veelen nooijt in agt genoomen is;

Struijkman, van Bakergem en van Rhijn hebben zelden zonder slaauen gezeeten en zijn nimmer in hunnen handel belet geworden.-

Ziet hier Edgr dgtb Heeren, zoo kort ons doenlijk

UNIVERSITY OF GHENT LIBRARY

doenlijk was, ter neder gesteld de redenen, die wij alle gehad hebben, om onder den generaal van Tets de bedienden onder den Eed te brengen, en een placcaat omtrent de vrije negotie doen afkondigen, wij dagten vrijmig, dat wij hier door zoo grooten misnoegen tegens ons zouden verwekken, wijl wij in het geheel geen nieuwigheijd invoerden, den handel hier altoos op denzelven voet zijnde bepaalt geweest, en den Eed reeds onder den Generaal de Pietere zijnde afgelegt, jaa wij aanzelden hier in te minder, omdat wij een brief van H Edgrclgtb. Illustre vergadering vonden, gedag teekent 20 augustus 1756, wijt welke wij dagten te mogen besluijten, dat H Edgrclgtb. de bepaling in den handel stilzwijgende goedkeurden. — De fiskaal Daadelbeek had geklaagd, dat de generaal de Pietere zoo wel als den President Utzen alle en een ijgelijk den handel had ontzegt, denzelven voor zig alleen behoudende, op welke klagte H Edgrclgtb. ons aangeschreeven hebben, dat de fiskaal ook vermogt te negotieeren, zonder van ijemand der andere bedienden te spreeken, daar de klagten eigter algemeen waaren, en hier uijt verbeelden wij ons, dat H Edgr clgtb. van de billijkheijd eener redelijke bepaaling overtuijgt, verre waaren van dezelve te misprijzen. — Op deeze verbeelding nu zijn wij doorgegaan en hebben in onze gerustheijd volhard, tot op den ontfangst van H Edgrclgtb. laaste missive, die ons onze dwaling heeft doen zien, wijl wij uijt denzelven niet onduijdelijk hebben gemerkt, dat ons gedrag verd onaadgekeurt, wijl wij de berispingen van H Edgrclgtb. moesten ondergaan. —

1135

Deeze berispingen Edgrclgtb. heeren zijn ons des te vreemder voorgekoomen, omdat na den dood van den Generaal van Tets niemand onder den voorm Eed is gebragt geworden, en dat dus bijna drie jaaren lang onder de directie van den President Huijde Koper, de negotie hier aan 't Hooftcasteel zoo vrij, als immer van te voren geweest is, wijl

1136

nie-

-mand eenig verloff om goederen in te slaan, ver-
-soekende, met een vejgerend antwoord is afgezegt
geworden; ondertussken haalen vij dit slegts aan,
om aan N:dGr: edgt:b. te doen zien, hoe zeer sij, die ge-
-klaagd hebben, ter quader trouwe hebben gehandelt,
vijl het zeekerlijk hun pligt vaare geweest, zoowel te
vermelden, het geene ons voordeel als het geene ons
nadeel toebrengen conde, en aan N:dGr: edgt:b. bekend
te maaken, vaardoor zij zig zoo zeer verongelijkt
reekenden, weeder vij na vuijten effect was, vijl op
derselver nakoming niet stiplelijk werd aangedron-
-gen, het welke zij nu hebben versuijmt, klaare ken-
-teekenen gegeeven hebben van hunne wreevelende
steeds misnoegden aart, door welke zij N:dGr: edgt:b.
zelve met vervarde en duijstere geschriften, soken-
-de te misleijden, geen ander oogmerk hebben ge-
-had, als hunnen eijgen welvaart ten nadeele
van het algemeen te bevorderen, zig allen band
te ontrekken, en die hun in deezen hinderlijk
zijn souden bij N:dGr: edgt:b. als dwingelanders
en onregtvaardige bestierders af te schilderen, zon-
-der in staat te zijn hun gezegden te bewijzen,
of eenige goede redenen tot staaving van
hunne dwaaze en voor het algemeen verderfe-
1137 -lijke stellingen bij te brengen. -
Wat ons betrefft, vij denken op 't stuk in questie, den
onbepaalden handel, namentlijk hierboven ge-
-noeg te hebben gezegt, om derzelver schadelijkheijd
aan te toonen, dus willen vij hier bij berusten,
alleenlijk hier nog bijvoegende eene korte op-
-lossing van de twee voornaamste teegenverpin-
-gen, die teegen ons gezegden ingebragt cunnen
werden. - De eerste deezer ontleent
van onze nabuuren de Engelschen, bij de welke
der handel voor ijdereen onbepaalt open staat. -
In den eersten opslag schijnt dit bewijs
kragtig en onweder sprekelijk te zijn, dog naader be-
-schouwt en onderzogt, moet het van zelfs vervallen,
vijl tusseken de Engelsche en onze huijshouding
hier ter custe geen gelijkvarmigheijd ter wereld

ge-

gevonden werd.- Want voor eerst can het getal hunner bedienders bij dat van de onzen niet vergeleeken worden, wijl het zelve zoo gering is, dat veijnig commandanten, jaa zelf met die van den eersten rang, onderbedienders bij zig hebben, dus kunnen zij op hunne buijtenforten van den vrijen handel geen nadeel voor zig verwagten.-

Ten anderen zijn bij hun geen oncosten hoegenaamt bekent, die zij zelven dragen moeten, wijl een Engelsch Koopman geen vlesch brandewijn aan de neegers uijtschenkt, die hij niet op 's commités rekening brengt, en wijl zij de oncosten zeer swaar maaken, en eene wisse voldoening van hun committé erlangen.- Zoo connen zij van deeze verstrekking bij na zonder negotie leeven, daar wij in teegendeel op onze buijtenforten alle de oncosten, die jaarlijks groot zijn, en op sommige posten aanzienelijke sommen uijtmaaken, zelve dragen moeten, wijl wij niets daar van in onze maandpapieren passeeren mogen.- 1138

Ten derden zijn hunne gagien onmaemelijk veel sterker, als de onzen, schoon zij nog op die forten, die door eene geduurige scheepvaart veel aanloop van capiteijnen hebben, een vast tafelgeld extra bekoomen, waarvan wij al meede niet weeten, schoon wij niet min als zij aan deeze aanloop onderhevig zijn.-

Eijndelijk zijn zij volkomen vrij van alle recognitien, daar wij in teegendeel merkelijk doordezelve besvaard en belast werden, een last, die ons nogh meerder drukken zal, zoo de onbepaalde handel stand moet grijpen, wijl door dezelve het goud, dat nu reeds schaarser is, als oojt voorheen pleegde te zijn, veijnig in de handen der commandanten koomen zal, daar de kladdende onderbediendens hetzelve na zig trekken zullen, waerdoor alle die kooplieden, die aan de Edele Maatschappij het haare bekoorlijk willen voldoen, stil zullen moeten zitten, nadien het haar aan goud ontbreeken zal, om het kooftgeld op de slaaven gesteld, bekoorlijk opte brengen.- 1139

De

De tweede teegenverping, die wij aangenoomen hebben te weederleggen, is deese, men zegt het heeft veel schijn van waarheijd, dat het hart zoude vallen, zoo veele jonge luijden in het maaken van hun fortuijn te verhinderen, dog wij vraagen daarteegen, of het niet ongelijk veel onredelijker, jaa onverdragelijker zelf zoude moeten voorkoomen, dat luijden, die langs trappen en na veel sukkelens tot de hoogste waardigheeden zijn opgeklommen, of door eene bijzondere gunst van H.E.Mgdgelgtb. daertoe zijn verheeven, hunne voordeelen zouden moeten missen, om jonge lieden zonder kennisse en ervarentheijd, gelijk de meeste van degeene, die heer wijt's moeders keuken aankoomen, zijn, geleegendheijd te verschaffen, om spoedig rijk te worden, en weer na huijs te keeren; wij denken jaa, en houden ons zelfs vast verzeekert, dat zij, die thans het meeste klaagen, zoo zij nu hun oogmerk moogen bereijken, en den vrijen handel zien vastgesteld, de eersten zullen zijn, om derselver afschaffing weeder te versoeken, zooras zij zoo verre door H.E.Mgdgelgtb. gunst zullen zijn bevoordert, dat hun een commandement kan werden opgedraagen, daar de welmeenende aan den anderen kant verre van zig bij deeze onbesonne klaagers te vervoegen, zig zullen troosten met de hoope, dat zij door den tijt zelve de vrugten eens zullen plucken van eene redelijke bepalinge, die wij zoeken aan te prijsen, wanneer zij door H.E.Mgdgelgtb. tot die Exampten zullen zijn verheeven, aan welkers bezitters wij de voordeelen van den onbepaalden handel alleen hadden toegeweezen, terwijl zij ondertusschen geene vlijt op mooij te zullen spaaren, om den gewenschten tijt hunner bevoordering te verhaasten, en zig door een goed gedrag de beschermingh en hulpe van H.E.Mgdgelgtb. te verkrijgen, zonder zig met hunne opperhoofden gelijk te willen stellen; de reeden in deezen plaats geevende, en door haar ligt vaststellende, dat indien het billijk is, dat tusschen den Directeur Generaal en Raaden, zoo wel als de andere comman-

danten een onderscheijt gemaakt worde, gelijk door den Portugeeschen handel, die voor den eerstgenoemden alleenig open staat, geschiet, het ook niet min billijk is, eenige distinctie tusschen de laaste en hunne onderhoorige bedienders te stellen.—

Wijt alle het voorenstaande, Edgrclgtb. Heeren, denken wij eijndelijk te moeten besluijten, dat den handel noodzakelijk voor de mindere bedienders moet werden bepaalt, zoo Medgrclgtb., gelijk wij zeeker onderstellen, hier eene vaste orde onderhouden willen, en dat zij zig in 't geheel van den slaavenhandel dienen te onthouden, niet als in het Kleijn voor goud verkopende, wijl buijten deze bepalingh geen opperhoofden of commandanten hier langer bestaan kunnen, waer uijt schielijk volgen zal, dat de oudste en bequaamste van Medgrclgtb. bedienders, zig genoodzaakt zullen vinden, den dienst der edele Maatschappij te verlaaten en na huijs te keeren, liever als nu eensklaps te zien vermeerderen alle het geene zij met veele moeijten hebben vergadert, ten zij dat Medgrclgtb. conden goedvinden, ons op andere wijze in onze gagien en costgelden tegemoet te koomen en aan alle de commandanten toe te staan, hunne oncosten in reekening te brengen, gelijk het bij de Engelschen gebruijkelijk is, vand door deeze goedheijd zoude alleen onze geheele ruine voor te koomen zijn, wijl zij de schade, die wij uijt den onbepaalden handel der onderbedienders te vagten hebben, nog maar pas ten halven zouden connen baeten.— 1141

Wat het maaken van placaten aanbetreft, hier omtrent zullen wij aan de ordres van Medgrclgtb. stiptelijk gehoorsamen, en niets nieuws, hoe nut het ons mage voorkomen in 't vervolg bij afkondiging beveelen, zonder alvoorens daartoe verlof verzogt en verkreegen te hebben.—

Wij hebben gezien de aanstelling van den nieuwen Directeur Generaal, en de orders ten zijnen opzigte aan den President Huijdekoper gegeeven, ingevolge van dewelke de voornoemde President de Regeering

be-

behoorlijk en na gewoonte overgegeven heeft, zullende den nieuwen Generaal best in staat zijn, om aan Ed. Gr. Agtb. breedvoerig bekend te maaken hoe hij de verantwoording van den President heeft gevonden en in wat staat zijn Edelheijd de contanten, boeken, chartres, papieren en andere compagnies effecten heeft overgenoomen. —

1142 Op de verderen bijst der bevorderden zullen wij hier niets meer zeggen, als dat wij hoopen, dat alledaar Ed. Gr. Agtb. begunstigde aan de verwagting van hunne weldoenders zullen voldoen. —

D

W.I.C. 116

№ 25

Brieven en Papieren

van

Guinea

aan de Vergadering

van Thienen

beginnende den 14 December 1764

en

eyndigende den 25 Maart 1767.

[Holst]

UNIVERSITY OF GHENT LIBRARY

BALME LIBRARY

Letter from fiscal W. Snijard van Leefdaal and Councillors P. Woortman, C. Klok and J. C. Tennekol to Assembly of X. W.I.C., dated 14 December 1764 (W.I.C. 116, p. 1.)

1764

p. 1. – p. 10.

p. 1. Nae veele goede en loffelijke voorstellingen, door den W.E.L.Ed. Agtb. gestr. Heer Directeur Generaal, aen den Raed gedaen, op de welke alle wij met eenpaerigheid van stemmen, besluijten hebben genoomen, vond zijn W.E.L.Ed. Agtb. gestr. goed, in het begin van November laest leeden, ons onze advisen af te vaegen in de zaeken, raekende den oorlog die de Edele Maetschappij voerde teegens den Kap Appolonischen Caboceer Amenichia, en wat wij daer omtrent dagten. –

p. 2. De voorzichtigheid noopte ons, om tijd van beraed te verzoeken, en alvoorens wij over een zaek van dat gewigt onze gedagten uijtteden, naauwkeurig vlijtig en met opletendheijd de correspondentien en verdere papieren tot deezen oorlog betrekkelijk, alsmede dat gedeelte van de deductie van zijne Edelheijd in den voorledenen jaere, aen U.W.Ed. Gr. Agtb. overgezonden, het welke relatie tot den oorlog was na te zien. –

Nae eenige daegen daermeede te hebben doorgebragt, bevonden wij, dat den oorlog op al te schoon schijnende berigten, door onzen thans regeerenden Directeur Generael aen Directeur generael en Raeden in der tijd gegeeven, begonnen was; dat zijn W.E.L.Ed. Agtb.e te veel was vooringenomen geweest met den magt van de Edele Maetschappij hier te Lande, en de onmagt van onzen vijand, dat niet tegenstaende zoo als het ons voorkoomt, den overleedenen generael was mi en Raeden alles hadden aengewendt, om den oorlog met kragt en vigeur voort te zetten, de onwilligheijd van onze onderhoorige, en de kwaede trouw van onze bondgenooten, het succes onzer

p. 3. wapenen had verhinderd; dat die zelve onwilligheijd en kwaede trouw bleef aenhouden; dat bij het voortzetten van den oorlog wij geen staet zouden kunnen maeken, op onze onderhoorige; dat wij verbintenissen maekende met vrije en vreemde volkeren, aenzienlijke sommen zoude moeten uijtschieten bij voorraed, en dat deeze onze nieuwe bondgenooten ons dan nog veelligt met schoone woorden zouden paaijen, en het voorbeeld volgen

1764

van den dissineeschen Caboceer Amontuffer; dat wijders de Engelschen alles zouden in het werk stellen, om onzen vijand, zoo niet direct, ten minsten indirect met alle hunne vermogens bij te staen, en het noodzendige van vivres, ammunitie en wat dies meer is, verzorgen en aenvoeren; dat eijndelijk den oorlog begonnen was, zoo als wij hier booven hebben aengehaelt, op al te schoon schijnende berighten, die bij vervolg van alle grond verstooken zijn bevonden; en dat, toen etmenichia 's Ed: Maetschappij's grondgebied, (zo als men voorgaf) gevioleerd had, hij zekerlijk toen in de vaen is geweest, dat hij zijnen vijand onder het geschut van een vriend vervolgde.

p. 4. Wij zaegen vervolgens in de Caep Corsche correspondentie, dat een particuliere schuld, om welkers betaeling etmenichia mooglijk ontijdig en al te indiscreet gemaent hadde, eenige verbitterdheijd in het gemoed van den toenmaeligen gouverneur van Axim, thans ons opperhoofd, had kunnen verwekken, waerover gemelden gouverneur zig door den oorlog, welkers goed succes hij als onfeilbaer afmaelde, zogt te wreeken: Om alle welke reedenen wij een parij van advis waeren, dat deeze roekeloose ontstookene oorlogvlam, door eene zo voordelige Vreede, als onze omstandigheeden zouden toelaeten te verderen, behoorde te worden uijtgeblust; en dat wij zodanige maetregelen moesten neemen, die het meeste zoude kunnen medewerken tot het bereijken van zoeen heijlzaem oogmerk; dat onzen eed en pligt medebraght, 's Ed: comp: belangens en gezag hier ter lande met goed en bloed te handhaeven wanneer de nood zulks vereijschte, maer dat het ons niet vrij stondt, op een onzeker, buijten noodzakelijkheijd, en in een tijd dat onzen vijand zig stil hield, op hem aen te vallen 's comp: welvezen in de vaegschael te stellen, p. 5. hun goud te verspillen, en de kwijnende negotie op de booven cust den laetsten doodsteek te geeven: Wij besloten dan onze advisen, ieder van ons voor zig zelven op te stellen en gaeven vervolgens kennis aen zijne Edelheid dat wij in gereedheid waeren: hierop vierden Meetinj of Council 21 Nov: 1764. wij den 21 November geconvoceerd en gaeven onze advisen, die wij de eere hebben hier neevens onder

het oog van Uwel Edele groot agtbaerheedens te brengen, schriftelijk over; na gedane Lecture scheen zijne Edelheijd over den inhoud van dezelve ten uijtterste misnoegd, en bestempelde onze gevoelens met de naem van lache, laeg en laf hartig, een van ons vond zig over die uijtdrukkingen bezwaert, en vierd daerin door de andere bijgesprongen, waerover eenige debatten voorvielen, die eijter door onze Moderatie niet hoog liepen, laetende wij ons te vreeden stellen met de verklaering van zijne Edelheid, dat de benaemingen, waerover wij ons beklaegden, betrekkijk tot onze advisen en niet tot onze perzoonen waeren. –

Zijne Edelheid verklaerde wijders, dat wij een resolutie
p. 6. zoals het ons behaegde Konden doen opstellen, dat zijn Edeheid van een geheel tegengesteld gevoelen was, en zig direct nog indirect met de zaek meende te bemoeijen; dat wij meester waeren om een vaertuijg te zenden na Amenichia, met een witte vlaeg en daerin een mannetie met de hoed in de hand, om "Carpoes te tiraeren" (het welk een neeger uijtdrukking is, en zoveel zeggen wil, als de vreede aftesmeeken) en dat hij daertoe zijn eijgen Schoender aenbood, maer dat hij voor het overige zijne handen van de zaek afwierch, en aen de Raeden, daervan de Directie overliet. –

Wij poogden zijne Edelheid in een ander denkbeeld te brengen, en aen dezelve te doen begrijpen, dat ofschoon de zaek bij meerderheid van stemmen op eene andere wijze als zijn Edelheijd dagte goed te weegen, vierde gedirigeert, zijne Edelheid opperhoovd over deze Custen zijnde, nogtans verpligt was, in zoeen geval, zo veel doenlijk, van een kwaede zaek eene goede te maeken; doch alles was vrugteloos. Wij stelden voor om Uw El. Edele groot agtbaerheedens van de waere omstandigheeden der zaeken schriftelijk kennis te geeven, en derzelver ordres afte wagten; zulks vierd mede van de hand gewezen,
p. 7. veronderstellende zijne Edelheid, dat, als men schriftelijke ordres, in soortgelijke omstandigheeden moeste vraegen, den Raed hier ter custe dan onnoodig was, en dat vervolgens hunne Edele groot agtbaerheedens onkundig in de Custstreeken zijnde, jae nog onkundiger als wij, die moeijte vrugteloos zoude weezen, en wij geene

1764

ordres dienaengaende te vaagten hadden. –
Eijndelijk gaeven wij de zaek aen zijne Edelheid oover
(mits dat wij nergens voor verantwoordelijk zouden
weezen) om daer omtrent te handelen zo als hem goed-
-dagt, onder solemneele belovte, zijn Edelheid in alle
gevallen met raed en daed te zullen bijstaen; dit vond
mede geen ingang, en nae eenige voordevisseling van
weijnig belang, kwam zijne Edelheid hier in met ons overeen
om bij deeze zitting tot geen besluijt te koomen; Den
Raed scheide vervolgens, en wij naemen op nieus visie
van de papieren en correspondentien, doch konden eed-
en gemoeds-halven niet anders adviseeren, als wij
reeds gedaen hadden; maer stelden een nader
advis op memorie op, om die mite leeveren bij de
eerste Cessie.–

p. 8. Den Raed wierd op nieuws geconvoceert op den 5 December
laestleeden, en na dat over d'een en d'andere
Vuerling of Cessie 5 Dece 1764 zaek van minder belang geraedpleegt was, zeide ons
zijne Edelheid dat wijl wij alle vier van een gevoelen
waeren, hij zijne Edelheid zoude berusten in het door
ons geadviseerde, doch dat het teegens zijn zin was;
dat den Ed.te Heer Tennekol zo spoedig doenlijk nae
zijn Gouvernement zoude vertrekken; dat hem een
commissaris zoude werden toegevoegt, en vijders, dat
zijne Edelheid zig genoodzaekt vond, in het bijzon-
-der aen de Edele Heeren majores te schrijven. –
ons laetst opgesteld advis, door ons alle ondertee-
-kend, het welke wij insgelijks de eere hebben, aen U.
Wel Edele groot Agtbaerheedens te doen toekoomen,
vond den eerst ondergeteekenden, onder wien het be-
-ruste, niet goed ter taeffel te brengen, wijl zijne
Edelheid zig op een handelbaerder wijze uijtliet,
als bij de voorige zitting, maer bood zig aen om
den Ed.te Heer Tennekol als commissaris te vergezellen,
waer in zijne Edelheid en wij alle genoegen naemen.

p. 9. wij hebben niet kunnen af zijn Wel Edele groot agt-
-baere Heeren, U. Wel Edele groot Agtbaerheedens, van
dit boevenstaende te verwittigen, om ons te verant-
-schuldigen (in gevalle zijne Edelheid U. wel Ed. gr.
Agtbaerheedens schrivtelijk over deeze zaeken on-

-derhield / weegens onze verschillende gevoelens met ons opperhoovd, en wij vleijen ons, zo Uwel Edele Agt-
-baerheedens, in de Atzinsche correspondentien van 23 October 1761. tot 27 julij 1763. de brieven mieen bij-
-laag hier neevens gaande genoteert, gelievt op te -
-slaen, en nae te leezen, dat onze manier van han-
-delen en denken, de gunstige en veel gerespecteerde goedkeuring van U. Wel Edele Groot Agtbaerheedens zal wegdraegen.-
Dit is zeeker WEl Edele groot Agtbaere Heeren, dat wij onze advisen in gemoede hebben gegeeven, en in het opstellen van dezelve nimmer uijt het oog verloren hoezeer wij als luijden van eer het vaere welweezen van de Edele Maetschappij, volgens eed en pligt moeten bekartigen; wij zullen zulks ook nimmer doen in het vervolg maer ons meer en meer, door onzen trouwen ijver en vlijt, de reeds beproevde
p. 10. gunst van UWEl Edele groot Agtbaerheedens t'ons-
-waerts tragten waerdig te maeken, en in al zulke gevallen van aenbelang, waerin wij met onzen Di-
-recteur Generael mogten verschillen, alle drift, eenzijdigheid, hoovdigheid, eijge belang, en wat dies meer schadelijks kan genaemt worden, aen een zijde stellende, als trouwe dienaers van de Edele Maetschappij, onze gedagten op zodanige eene bekamelijke wijze uijtten, dat noq ons opper-
-hoovd hier ter custe, daerdoor beleedigd, noq U. WEl Edele Groot Agtbaerheedens, daerdoor op ons verstoord worden.- ... ... Sijnd &c

---

vervolg p. 13. - p. 37. Z.O.Z.

1464

Advis door mij ondergeschreve, raekende het staeken of het voortsetten van den oorlog teegens den Caep Appolonischen Caboceer Amenichia, ingeleevert den 21 November 1764.

(W.I.C. 116, p. 13.)

p. 13. – p. 17.

p. 13. Zonder in eenig detail te treeden over den oorsprong van deezen oorlog, zonder te onderzoeken, of den overleeden Generaal Krasmi, en de Ed.e Heeren Raeden in der tijd, dezelve hadden kunnen voorkoomen, of te niet; zonder naete gaan of den oorlog, begonnen zijnde, men dezelve met kraqt en vigeur heeft kunnen of willen voortzetten; zonder te willen beweeren dat 'er mooglijkheijd geweest is met den vijand meer dan eens in onderhandeling te treeden, en een voor de Ed.e Maetschappij voordeelig verdrag te sluijten; houde ik alleen, na vlijtig en met oplettendheid de correspondentien en verdere papieren tot deezen oorlog betrekkijk te hebben geleezen en naegezien, thans mijn oog gevestigd op de omstandigheeden in de welke wij, en onze magt ons teegenswoordig bevinden; en ik merk aen, dat onzen vijand, wel is waer zig tzedert een geruijmen tijd heeft stil gehouden, en niet aenvallender-
-wijze heeft geageert, het welk een gevolg kan zijn van
p. 14. de gevoelige slaegen aen hem toegebragt; terwijl de vreeze dat zijn stilzitten ook het gevolg kan weezen van zijne voorzigtigheid, die hem aenzet, om niet anders als verweerender wijze te handelen, niet ten eenemael zonder grond is.– In gevalle nu die vreeze eens gegrond was, is het ontwijffelbaer dat hij, door een gevolg van zijne staetkunde, waervan hem de oppervlakkige kennis, zo meeger als hij is, niet kan worden teegengesprooken, en door het spendeeren van een gedeelte zijner overgebleevene schatten, verbintenissen zal hebben gemaekt, en zig op die wijze zodanig zal hebben verterkt, dat hij geruster als voorheen onze aenvallen kan afwagten.– En wie onzer is onbekent, dat hij van polver, amunitie, en verdere oorlogs noodwendigheeden voorzien is? Wie onzer houd zig niet verzekert, dat zulks hem door de Engelschen word aengewoert? En wie onzer is niet ten vollen overtuijgd, dat gemelde Engelschen, een Etablissement Fort, Loge

of cage aen de Edele Maetschappij behoorende, ongeerne
aen ~~Chep~~ Cep Appolonia, zouden zien? Waer uijt natuurlijk
voort vloeijt, zo wij mogten goed vinden hem op nieuw
p. 15. aen te vallen, dat hij direct en indirect zal worden on-
-dersteund, en dat nae maete hij zal worden bijgespron
-gen, onze hoope om hem te verdelgen, zal kwijnen, zo
niet ten eenemael verijdelt worden. –
Tot hiertoe hebben wij geene alliantien als met de zulke,
die van het begin van deezen oorlog aen ons met schoo
-ne woorden hebben gepaaijt, en die, nae reeds aen-
-zienelijke onderstanden van de Edele Maetschappij ge-
-trokken te hebben tot heeden toe geen pas in ons voor
-deel hebben gedaen; jae die veelligt door het goud
van Ctmenichia tot stilzitten worden bewoogen; de
ondervinding heevt ons geleert, met hoe veele moeijte
en zwaere uijtgaeven wij die Negers, die zelve onze
onderhoorige zijn, hebben kunnen te velde krijgen;
wij hebben ondervonden, hoe zij, nae zelvs met voordeel tegens
den vijand gestreeden te hebben, gewijgert hebben kunne
overwinning uijt te bruijden, en zulks is geschied onder het
oog en in het bijweezen van hunnen dapperen comman-
-dant, thans ons gerespecteerd opperhoovd; dus blijkt het
zonneklaer, hoe weijnig staet er te maeken is op Neger-
-bijstand, wijl zij onderhoorige van de Edele Maetschappij
zijnde, egter nae geene beweegen hebben gelustert. –
p. 16. Zouden wij dan als 'er beslooten wierd, den oorlog met alle
magt voort te zetten, deeze weerspannelingen weder aen-
-neemen onder onze banieren of zouden wij ze als on-
-nutte dienstknegten in hunne comme laeten? het een
noch het ander zoude weijnig mede werken tot den goeden
uijtslag van onze onderneemingen; weshalven ons, in
zoo een geval, niets zoude overblijven om te doen, als
vrije en vreemde volkeren om te koopen, en onze magt
langs die weg zoeken in een geduchten staet te brengen;
het omkoopen van die volkeren zoude nieuwe en zwaere
onkosten nae zig sleepen, die voor het grootste ge-
-deelte promptelijk zouden moeten werden betaelt;
en wie verzeekert ons dan nog van hunne trouwe,
en schoon ze al getrouw bleeven, van het succes onzer
waepenen? Want de oorlogskans is wisselvallig. –

8

1764

Om welke geallegeerde redenen, en gemaekte consideration, ik de eere hebbe te adviseeren, dat, wijl onzen vijand zig thans stil houd, en niet aenvallender wijze ageert, wij zulks ook behooren te doen, en gelegentheid moeten zoeken, door beimiddeling van een derde, met hem in onderhandeling te treeden, en voor de Ed^e Maetschappij
p. 17. een eerlijk verdrag te sluijten, daerbij zo veele voor-
-deelen bedingende als onze omstandigheeden zullen toelaeten te vorderen; zullende den Heer Fennekol nae het aenvaerden van zijn Gouvernement hier toe veel kunnen medewerken, in gevalle dit mijn advis, door den W^el. Ed. Gr. Agtb. Oestr. Heer Directeur generael en de Ed^e Heeren Raeden mogte verden goedgekeurt. -
Voor het overige houde ik mij, op goede gronden verzee-
-kert, dat aen de Edele Grootagtbaere Heeren Majores niets aengenaemer zal zijn als het einde te zien van een oorlog, die reeds importante sommen tot hier toe nutteloos besteed, aen de Edele Maetschappij gekost heevt. - (sgd) W. Sulyard van Leefdael.

Advis van den oppercommies en Raad Pieter Woortman omtrent den oorlog met den Cabo Apolonischen Caboceer Amenichia, of men denselven zal voortzetten ofte niet?
(W.J.C. 116. p. 19.)

p. 19. - p. 20.

p. 19. Veele Reeden bijtebrengen zal ik niet doen om-
-dat ik te dier tijd in den Raad niet heb geseeten. -
Dit alleen is mij bewusst, dat de Ed^e Maatschappij zeer veele kosten tot denselven heeft moeten doen, en dat wij nog veele moeijte hebben gehad, om ons volk als met geweld tot den optoogt te dwingen; het is ook ge-
-noegsaam gebleeken, hoe wij door hun behandelt zijn, voornamentlijk door den Assineese Caboceer Amon-
-troffer, die ons zoo veele blijken van zijn aankleeving aan de Hollandse Natie had gegeeven, en eijter heeft hij zig niet ontzien, om ons te misleijden, doordien hij zig stil gehouden heeft ter tijd, doen onze volkeren den aanval deeden, en wie weet of hij ooijt zijn gegeeven woord zal houden, en om de langheid van deesen te

meijden, geen meer Reeden hierbij brengende, is mijn
Advis: Dat men niet alleen den oorlog niet moe
p. 20. voortzetten, maar selfs alle devoir aanwenden, omme
denselven door een honorabele vreede te doen eijndigen
om dus onse Heeren en Meesters niet bloot te stellen voo
verdere onkosten doordien onse magt hier te lande
veel te gering en te swak is, om teegen zoo een magtigen
vijand te ageeren. —
Elmina 21. November 1764. (Sgd) P. Woortman.

Advis van mij ondergeschreeven, gegeeven in de Raads-
-vergadering weegens de oorlog van Amenichia op de
vraag, om de oorlog door te zetten offe niet.
(W.I.C. 116. p. 23.)

p. 23. — p. 26.

p. 23. Ik houde mij aan de Resolutie van 9. Junij deezes
Jaars genoomen, om commisarissen na Axim te zenden,
t welk om reeden niet is geschiedt. —
Voor het overige blijkt uijt de Aximse correspondentie, er
op Amontuffer zijn meenigvuldige beloften geenstaand
is te maaken, maar ons om den thuijn leijdt, vant
anders zoude hij Amenichia met zijn magt, die de
adsistend Prehuijsen op thien of elf duijsent man be-
-groot, lang hebben verslagen, ten anderen heb bij
ondervinding dat de Antaese Neegers, om veeder uit-
-te trekken ongeneegen zijn, dat genoeg uit de Saccon-
-deese correspondentie van t gepasseerde Jaar is te
zien, niet teegenstaande ik alle moeijte desweegens
aangewendt heb; en wat goeds zoude men van
gedwongen volke hebbe te wagten, immers niets en
om de Negers tot den optoogt te dwingen zal ik mijn
stem niet geeven. — Doen ik volgens orderes de
Antaese Neegers tot den optoogt moest beweegen, heb
p. 24. ik alles in t werke gesteld, wat immers mogelijk was
om de Boutrijse Negers tot den optoogt te beweegen,
doch waaren onwillig, vijgerden zelvs juement te
mutigen of tijd te bepaalen: Ik dreijgde haar
van niet buijten t fort te zullen koomen, dat van
uitwerking was, zij op de door mij gestelde tijd na

1764

Axim trokken, op die beloften deedt Ik haar lieden, wijl zij wijgerden jurament te nutligen, op de overlee-dene Heer Directeur Generaal Crasmi zalig zijn hooft sweeren; de tijd gekoomen zijnde is er immers nie-mandt als d'Caboceers na Axim getrokken; de Maseros of jonge manschap waaren en bleeven on-willig, eer van Boutrij vertrok, gaf ordres aan de commandanten van Accoda en Hollandia uit de naam van den Heer President, dat zij haare onder-daene zoo spoedig mogelijk na Axim moesten doen trekken. — Aan Taccosorij komende vaare de onderhorige zelvs onwillig in't fort te koomen, uit vrees ik haar door list ook zoude zien te beweegen wilden hebben buijten bij haar kwam, dat niet goedt konde vinden, egter om te toonen ik alles wilde be-
p. 25. -proeven wat mogelijk was, deed ik de makelaer en Cromgrandes zeggen zij saamen agter het fort bij mij in't prieel zouden koomen, dat zelvs de com-pagnies makelaar zoo wel als de Cromgrandes ge-wijgert hebben, daar bekendt is, de meeste Neegers daar zijn, slaaven of pondelinge zijn, zonder dan geweldt te gebruijken is de makelaer, Cromgrandes en alle de maseros met zak en pak verhuijst, gelijk de commandant de kort met alleen, maar ik zelvs, ook heb gesien, nader in de Saccondeese correspon-dentie te zien. — Aan Sacconde wijgerde ook de makelaer en Caboceers om binne te koomen, lieten mij weeten, zij optrekken zouden, zoodra haar was gebleeken dat ctmontuffer weezentlijk opgestaan was, en zij lieden d'Elminaese Neegers meede zaagen op-trekken; zonder egter eenig gewelt te gebruijken vloo-den de neegers zoo wel bij dag als des nagts na de matten en in't Engels crom zonder dater ymandt als eenige oude neegers en neegerinnen in het Crom bleeven; t goed dat zij niet meede konden neemen
p. 26. in't Engelse crom verbergende, wat zoude zij nu doen als ik eens gewelt had gebruijkt, de Saccondeese neegers zijn immers niet weeder onder het Forbes gekoomen als na dat de Heer Fennekol daar al over de maandt was geweest, en nu Amontuffer zeedert

die tijd ons weer met moije beloften heeft gepaaijt zon-
-der iets weezentlijks te onderneeme, is te denken de
neegers nu nog onwilliger als voorheen zulle zien, en
wat heeft deeze oorlog d' Ed.e Maatschappij met alleen
groote somma gekost, zonder dat wij door de on-
-willigheijdt der Neegers onse vijand hebben kunnen
verslaagen; nog klaerder blijkt zulx uit het Akim-
-se dagregister, hoe onwillig d' neegers geweest en wat
zij niet hebben durven dreijgen te doen. -
Ik ben van gedagten wij Amenichia niet moeten
attagueren, zoo lang als hij geen vijandelijkheijdt
pleegt, en zien wat hij zal durven onderneemen,
hij heeft veel door de oorlog geleeden, des te eerder
zal hij vreede zoeken, ook blijkt het onze Heeren en
Meesters aangenaamer zijn zal de zaaken, is het
mogelijk, bemiddelt worden als dat de oorlog
door wordt geset. -
Mina, 21 November 1764. (sgd) C. Klok

Advis van mij ondergeschreeven op de vraag, of men
den oorlog teegens den Cabo Apolonisse Caboceer
Amenichia zal voortzetten of niet? in de Raads-
-vergaadering geleevert den 21. November 1764.
(W.I.C. 116. p. 27.)

p. 27. - p. 30.

p. 27. Op wat wijse en hoedanig den oorlog zijnen
oorspronk heeft genoomen, is een saak buijten mijn, en
reets voor mijnen komst hier te lande begonnen. -
Dierhalven gae ik over om mijn gedagten te uijtten:
Een ijder onser is niet onbewust wat grote moeijte
en swaare kosten men heeft moeten ondergaan, om
onse eijge onderhorige tot den strijd te doen op-
-trekken. - Hoedanig deese gedwonge volkeren zig
in 't gevegt hebben gedraagen? is gebleeken, daar
zij bijnae de volkome overwinning bevogten hebben-
-de door hun laf hartigheid zig soogten met de
vlugt te salveeren, ofschoon de vijand hun niet ver-
-volgde, en niteegenstaande hun dappere voor-
-vegter, den thans Regeerenden Heer Directeur ge-

1764

-neraal hun zo wel met zagtmoedigheid, als met drij-
-gementen poogde tot stant te brengen, was alles even
vrugteloos, jae zig selfs niet ontzagen te drijgen vuur
op sijn Wel Ed^e Agtb. Gestr. en de bij zig hebbende blanke
krijgsvolkeren te geeven, bijaldien zij belet vierden in
hun Retiraite.- Als men dit eens wel in over-
-weging neemt, wat moeten wij dan niet vervagten,
als wij eens resolveerden, om vreemde volkeren die
p. 28. buijten het berijk van onse vastigheeden woonen, in
onse dienst te neemen? al vilde men eens op de
gróte kosten niet zien, die voorseeker al een aansien-
-lijke somma zouden komen te bedraagen! daar
het nu waarlijk eenen tijd is dat de Edele Maatschap-
-pij zeer weenige voordeelen van deese Kust inte kome
heeft, door den thans geheel vervallen handel; zoo
zouwden wij moeten vervagten, dat zoodanige door
ons omgekogte malle neegers eene diergelijke, of nog
grootere somma van onsen vijand vierd aangeboo-
-den, wij niet alleen het onse zouwden quijt zijn,
maar door hun met ijdele hoop werden gevlijd tot
het tot den optogt zouwde gekomen zijn, en dan zig
met onsen vijand, in plaats van zig met ons, te
gaan vereenigen.- Waarbij wij dan boven alle
gedaane kosten nog schimpen schande zouden on-
-dergaan.- Wel is waar, dat men geen soo-
-danige somma betaalt, zonder dat zij juriament
muttigen, en gijzelaars aan ons overgeeven. Maar
wij hebben al in vroeger tijden gesien, dat de Natu-
-rellen wel hunnen Eed hebben gebrooken en hoe-
-veel te eerder moeten wij dit nu tegenmoed zien?
nu de neegers meerende meer ligt krijgende. de
ondervinding ons leert, dat sommige derselven
thans het juriament meer voor een blote ceremonie,
als eenen Eed aanmerken.-
De gijzelaars aangaande zij zullen wel zorg draa-
-gen, zij geen neeven of naebestaande van hun,
p. 29. maar wel hun slaven, die zij dan met die naem
doopen, aan ons geeven, om geen verlies te onder-
-gaan, bijaldien de blanken om zig over hun
ontrouw te wreeken de gijzelaars quamen te ver-

Ymmers hebben wij een klaarblijkelijk exempel
aan den Assineese Caboceer Amontuffer, die selfs een
vijand van Amenichia zeedert lange jaaren her-
-waarts is geweest, eer hem dagelijks drijgde met zijn
vermagt op 't lijf te vallen; wanneer had hij beeter
geleegenthejd daartoe kunnen vinden, als te dien
tijt doen Amenichia tweekeer door de onse is aange-
-tast geworden? Wie moet hieruijt niet be-
-sluijten dat hetgene van Amenichia zijn swaard
heeft in de scheede gehouden zeedert drie Jaaren
herwaarts heeft hij ons geduurig met ijdele hoop
gevlijt, met beloften van zijn opstant en verseeke-
-ringe van sijn trouw voor de Ed^e Maatschappij, waar-
-van tot nog toe niet de minste blijken zijn gegee-
-ven, ofschoon deese Alliantie de Maatschappij ge-
-noeg gekost heeft.- Om alle bijgebragte Ree-
-den is mijn Advis, dat men den oorlog geensins
moet voortzetten, maar dat zolang zig Amenichia
stil houd wij hetzelfde dienen te doen, en alle
pogingen aanwenden om me Kennis van zijn staat
en saaken te krijgen; is hij versvakt? dan zal hij
zeeker tot den vreede overhellen, zoodra hij weet
p. 30. dat wij 'er toe geneegen zijn; ten dien eijnde die-
-nen commissarissen benoemt te werden nae Axim,
om is 't mogelijk den oorlog, hetzij door bem'ddeling
of anders in der minne bij te leggen en te doen eijn-
-digen, zijnde wij al te onmagtig om dien met kragt
voort te zetten.- Maar bij aldien Amenichia
onverhoopt niet tot den vreede wilde overhellen?
maar ons op 't nieuw quam attacqueeren, dienen wij
zonder verswijm daarvan Kennis te geeven aan de
Heeren Majores, en haar Ed^e groot Agtb. ootmoedig te
smeeken, ons ten spoedigsten met volk en scheepen te
ondersteunen en soeken in dien tuschentijd al deffen-
-sief te ageeren en het sleepende te houden, zoo-
-verre het geschieden kan tot wij de verwagte verden-
-de Europeanse magt hier hebben. Ik ben verseekert,
dat onse nu onwillige onderhorige schielijk van
gedaante zullen veranderen en meer en meer aan-
-hang zullen krijgen.- Ondertusschen dient

1764

het Fort St. Anthonij telkens met een goed quarnisoen, vivres en amunitie voorsien te werden, om me tegen -weer te kunnen bieden, in cas van verrassing. -
Elmina 21. Nov 1764. (get). J.C. Fennekol.

Naeder advis door ons ondergeschreevene Raeden, over de noord en zuijd Custen van Africa, betrekkijk tot die, die wij ieder in solidum, op den 21sten der voorledene maend hebben ingediend. (W. J.C. 116. p. 31.)

p. 31. - p. 35.

p. 31. Nae andermael te hebben onderzogt en naegegaen, de reedenen die ons bevoogen hebben, om te adviseeren, zo als wij bij de laetste Raedsvergadering, op den 21sten van de voorledene maend gedaen hebben, volharden wij bij onze schriftelijke advisen, zo als dezelve leggen; doch vijl den Wel Edelen Groot Agtbaeren gestrengen Heer Directeur generael in een tegen gesteld gevoelen met ons is, willen wij gaerne daerin berusten, „ namentlijk dat „ de zaeken zullen blijven in statu quo, zonder dat van „ onze zijde, nog aenzoekingen tot vreede zullen worden „ gedaen, nog vijandelijkheeden zullen worden ge- „ -pleegt, mits dat 'er bij de eerste gelegentheid zal „ worden Kennis gegeven aen de Edele groot Agtbaere „ Heeren Majores van de waere omstandigheeden der „ zaeken zo als ze in der daed zijn; dat onze inge- „ -leverde advisen aen de Ed. Gr. agtb. Heeren Bewind- „ -hebberen zullen worden overgezonden, en dat het
p. 32. „ ons zal vrijstaen, dezelve op een betaemelijke wijze „ te verdedigen, en aen te haelen alle zodanige reedenen „ die ons tot het geeven van dezelve hebben verpligt, en „ bevoogen" het welke (onder verbeetering) ons voor- -komt, de beste, veijligste en gevoeglijkste weg te weezen, die wij kunnen inslaen. -
Der Raed is in een tegengesteld gevoelen met zijne Edelheid in de zaeken raekende den oorlog, en kan bij meerderheid van stemmen resolveeren, tenzij gemelde zijne Edelheid, alles voor eijge en particuliere reekening neemende, goed vind zijnen wil te doen stand grijpen, de eene nog de andere schikking zoude nog aengenaem

aen zijne Edelheid nog aen de Raeden kunnen weezen,
daer in tegendeel, als 'er na het vaderland geschree-
-ven word, als onze advisen, gestaevt met die reede-
-nen, die wij denken te zullen kunnen bijbrengen, om
hunne billijkheid aen te toonen, onder het oog van de
Edele groot Agtbaere Heeren Majores gebragt worden; als
het tegengesteld advis van zijn Wel Ed^e gr. Agt6^re gestr.
meede door reedenen beveert, aen hunne Edele groot
Agtbaerheeden word overgesonden; geene de minste
p. 33. onaengenaemheeden, aen de eene nog aen de an-
-dere zijde kunnen plaets vinden; wijl de zaek dan
van weerskanten, aen de beslissing van onze veel
gerespecteerde Heeren en Meesters word overgelaeten,
en zijn Edelheid en wij alle zullen te volgen hebben,
de stipte en uijtvoerige ordres, die wij ontwijffelbaer
in een zaek van zo grooten gewigt, te verwagten heb
-ben.— Gebeurde het inmiddels, hetwelke
wij niet verwagten) dat onzen vijand aenvallender-
-wijze teegens ons handelde, dan valt 'er niets te
doen als verweerender wijze te werk te gaen, en alle
onze kragten in te spannen, om de Eere van de Edele
Maetschappij, en haer gezag hier te lande, in die
gevoelens, die ons zijn aengeboren, als mannen te
handhaeven; en hoedan ook in zo een geval, de zaek
mag uijtvallen, blijven wij buijten verwijt, en kun-
-nen (zo de overmagt te groot was) wel schaede, maer
nooijt schande beschaelen.—
Wij vleijen ons, dat zijn Wel Ed. Gr. Agtb. Gestr. met
ons hierin wel zal willen beraden, en voor dit-
p. 34. -mael ons advis niet met den hatelijken naem van
lache of laeg bestempelen; wijl de voorzigtigheid
aen de eene zijde, en onzen eeden pligt, na de Lec-
-ture die wij van de correspondentien gedaan hebben,
aen de andere; ons als mannen van eer, en trou-
-we dienaers der Edele Maetschappij aenzet, jae
dwingt, om niet anders te denken noch te adviseeren
als wij doen; en wijl dieselve correspondentien ons
middagklaer aentoonen, dat onder de Regeeringe
van den overledenen generaal Krasmi, en de Raeden
in der tijdt, deeze fataele, en voor de Edele Maet-

1764

-schappij zo kostbaeren oorlog, alleen op al te schoon schijnende informatien, die bij vervolg van alle grond verstooken zijn bevonden, begonnen is, zullen wij ons wel wagten, onze stemmen te geeven tot het voort-zetten van dezelve, en tot het verspillen van 's comp^s goud.- Onze veel gerespecteerde Heeren en meesters, insgelijks de correspondentien naaleezende, zullen onze advisen daeraen toetzen, en hoe onkundig dat hunne Edele Groot Agtbaerheeden ook
p. 35. in de cust zaeken moogen zijn, jae al waeren ze onkun-diger als wij zo als zijne Wel Ed. gr. Agtb^r gestr. bij de laetste zitting van deese vergadering veronderstel-de, zullen gemelde Haere Edele groot Agtbaerheeden daeruijt genoeg ligt krijgen, om zijne Edelheid en ons, zodanige bevelen te doen toekoomen, die het meeste kunnen medewerken tot het waere belang van de Edele Maetschappij, en tot het herstel van de aenzienelijke schaedens en onkosten, die dezelve door het raakeloos beginnen van den oorlog, en het ongelukkig voortzetten van dien, tot hier toe heeft geleeden.—

Den 5 December 1764.
In 's Ed. comp^s Hoofdcasteel
St. George d'Elmina

W. Snijard v. Leefdaal
P. Woortman
C. Kloek
J. C. Fennekol

[a note in the same handwriting as the previous page]

p. 37. In de Aximsche correspondentie zijn de brieven onder de volgende datums het aenmerkelijkst:

Axim	23	October	1761	30 Junij	1762
	10	December	1761	26 Julij	1762
	2	Februarij	1762	2 Februarij	1763
	19	dito	1762	25 April	1763
	3	Mej	1762	8 Mej	1763
	24	dito	1762	10 dito	1763
	31	dito	1762	27 Julij	1763

Chep Corsche correspondentie
April 1763

N. B. De geheele correspondentie van 23 October 1761 tot ultimo Augustus 1763, verdiend geleezen te worden; alsmede de andere correspondentien van de boven Cust van ge-
-melde tijd.-

165

Extracts from letter from Directeur Generaal Mr. J. P. T. Huijdecoper to assembly of X. W. I. C., dated 8 March 1765.

(W.I.C. 116, p. 255.)

... ... p. 257. – p. 259./p. 261.

p. 257. Wat de Negotie aangaat, dezelve is allerelendigs schaarsheijd van gaud en slaaven, en overvloed van allerleij soort van coopmanschappen beletten ons tans eenig voordeel te doen voor onszelve off voor de Edele Maatschappij, dus hebben wij het in het allgemeen zeer slegt, jaa zoo dat ons bijnaa niets als hoop op beeterschaps overblijft, in deese kan spoedig koomen, zoo wij aan de geruchten die landwaards uijtkoomen geloofd moogen slaan. –

op den 6 Augustus des jaars 1760 schreeff ik aan U Wel Edele groot Agtbaarheedens, hoe wijnig hoop ik had op het openen der veegen, die zeedert de laatste jaaren der Directie van den Wel Edelen Agtbaaren Heer De Peetersen gesloten zijn, en ik melde toen breedvoerig de reedenen van mijne slegte vervagting, die door den uijtkomst tot nu toe gegrond zijn bevonden; nu heb ik beeter moed, wijl de zaaken
p. 258. landwaards in soodaanig van Natuure verandert zijn, dat de reedenen daar ik voorheen op bouwde, nu geheel in al ophouden. – Uijt voorige brieven, zoo door den Raad, als door mij geschreeven, hebben U Wel Edele groot Agtbaarheedens gesien, dat de verbonden volkeren, die tot hier toe de veegen gestopt hielden, onder elkanderen verdeelt zijn geworden, en hier door is
Cuij Zaay Son of Pilla succeeds Cuij Quisje f Cabenti
hun maght soodaanig vermindert, dat zij teegens de Adsiantijnen niet meer bestand zijn, maar genoodsaakt zullen zijn, een goed leenkoomen te zoeken, zoo ras zij aangevallen verden, dat nu vast (Vallys) off nimmermeer geschieden zal, wijl de valsige Quisje door Zaaij, een jongeling vol vuur, en zoon van den beroemde Pocquoe is opgevolgt, welke als was hij minder moedig, egter tot den optogt zoude gedvongen zijn, uijt agting voor zijn's vaders gebeente, dat volgens hunne dwaase pleegtigheeden niet kan
p. 259. begraaven worden, voor dat een der teegens hun opgestaane landstreeken verslaagen zij, en dat nu

1765

bereijds veertien jaaren booven aarden gestaan heeft.—

Deese mijne bedenkingen werden door de gerugten versterkt, welke wij hier van tijd tot tijd zijn ingekoomen, en melden dat de Adsiantijnen reeds tot op de grensen van hun land genadert zijn, dat zij de Akim-sche reeds hebben aangetast, en veele van hunne dorpen hebben vermeesterd, en wel die voornamentlijk, daar de Fantijnen gewoon zijn hunne Negotie te koomen doen; wat nu van deese gerugten werden zal, zal de tijd leeren, en ik zal niet in gebreeken blijven U.Wel. Edele Groot Agtbaar heedens van alles naauwkeurig te onderrigten.— ...

---

p. 261. Omtrent den Caapcoloniche Oorloog is niets voorgevallen, Cmontuffer heeft ons laaten zeggen dat hij van deese maand aanvallen zal, en de van daar koomende scheepen berigten, dat hij werkelijk daartoe veel toestel maakte; komt er egter nu weeder niets van, zoo zullen wij voortgaan en zien vreeden te maaken.—

Cape Apolonia

...

Extracts from letter from Directeur Generaal &c. &c. &c. J. P. de Chavonnes Huijdecoper to assembly of X. W.I.C., dated 8 May 1765.

(W.I.C. 116. p. 285.)

... p. 286. — p. 297.

p. 286. Wat de Negotie aanbetreft, deselve is zoo sleght, dat wij niet in staat zijn ons dagelijks onderhoud daaruijt te kunnen vinden; dus klaagt hier elk om 't seerst, zoowel de scheepscapitijnen, als wij die in het land woonagtig zijn, goud en tand word in de forten niet meer gesien, terwijl de slavenhandel al gruijnende gevoert werd, zijnde deselve ongemeen schaars, sleght, en op ongehoorde prijzen; het eenigste dat ons in deese droevige omstandigheeden opbeurt,

p. 287. is dat de voorheen gemelde gerugten van den opstand der Adsiantijnen van dag tot dag bevestigd

Ashanti werden, zoodat wij naauwlijks meer aan de gegrondheijd derselver twijfelen moogen.—

De omstandigheeden die ons tot nog toe ter oren zijn

gekoomen, zijn alle zeer voordeelig, en koomen in het saakelijkste hierop uijt, dat de oneenigheijd die tussen de vereenigde volkeren is ontstaan, waarvan reeds gewag gemaakt is, in een brieff aan U wel Edele groot-agtbaare Illustre Vergadering op den 15 October des voorleeden Jaars geschreeven, en door mij en Raaden geteekend, van andere maatjelijkheeden is gevolgt geworden, velke tot daadelijkheeden zijn uijtgebarsten.-

Oüsje Boëri

Oüsje Boëri opperhoofd der Dinkinase had zig bij de Wassase, Atkimse en Tjuffense, van verraat verdagt gemaakt, omdat hij in eene vergadering der vier vereenigde volkeren, de vreeden met de Adsiantijnen had aangepreesen, waarop zij beslooten hem

p. 288. geramentlijk te overvallen, en met al zijn magt uijt-te roeijen, doch terwijl zij hier haar volk versaamelde, wierd hij onderrigt van het onheijl dat hem naderend was, en nam het kloek moedig besluijt, van niet te wagten tot hij aangetast wierd, maar zelfs den eersten aanval te doen het welk hij zonder uijtstel verk-stellig maakte, zijne vijanden op het onverwagtst des nagts aangrijpende, en veele van hun afmakende, waardoor hij hun in groote verwarring bragt, welke hij verstandiglijk heeft waargenoomen, om met alles wat hij had te vlugten, en tot de Adsiantijnen over-teloopen met dewelke hij aanstonds een afsonderlijke vreeden getroffen heeft.-

Zaaij

Zaaij hierop in aanmerking neemende, hoe zeer zijne vijanden door dit voorverhaalde vaaren ver-swakt, heeft terstond zijn volk in groote meenigte te velde gesonden, om met deese hunne verslagenheijd zijn voordeel te doen, en de neegers naa het strand voor de zijne eens voor al vrij te stellen, door het ver-

p. 289. delgen van die geene, die hem in het vervolg zouden kunnen hinderlijk zijn, waartoe hij sulke goede voor-sorgen en maatregelen heeft genoomen, dat zij die hem den weg betwisten, lands waards in van drie kan-ten zijn omzingelt, en geene uijtvlugt hoe genaamd kunnen vinden, zijl alle de strand neegers, versaards hun de weg alleenig ooper blijft, ten uijtersten op hun zijn verbittert, schoon zij zig niet openlijk

1765

teegen hun verklaaren, uijt vreese van door de Wassa-
-sche en Cunne bondgenoten overvallen te werden
zoo zij zig teegens hun vijandelijk aanstelde, daar
zij nu in teegendeel onpartijdig schijnende, de vlugt
-lingen na zig lokken, om deselve daarnaa prijs
te verklaaren, en volgens hun trouweloos, dog voor
ons blanken voordeelig landsgebruijk te verkoopen.

groot is ondertusschen de verslagentheijd on-
-der diegeene, die nu twintig jaaren heere vaards
de weegen hebben gestopt, en al den handel gestremd
p. 290. jaa zoo groot dat zij hun land hebben verlaaten, en
tot op de grensen van het Fantijnsche zijn geweeken, en
dit is de oorsaak dat hier nu geene negotie hoege-
-naamd meer gedaan werd; alle de Fantijnen, die
tot nu den geringen handel welke er nog geweest is
aanbragten, meeden uijtgetrokken zijnde, om een
leeger te formeeren, en daardoor teegen alle opkoo-
-mende gevallen bereijd te zijn.-

Alle het boovenstaande Wel Edele Groot Agtbaare
Heeren houde ik voorzeeker, wijl het van alle kanten
werd bevestigd, jaa zelfs door eenige Wassasche
Negers, die mij als slaaven zijn verkoopt; latere ge-
-ruchten melden, wat meer is, dat de partijen reeds
verscheijden daagen zijn aan elkanderen geweest,
Arbeit gering
wijl Elke
afhandig
Abra
dat de Wassasche veel volk hebben verlooren, en
dat de Adsiantijnen reeds tot agter Abra (welke
het hoofd Crom is van Fantijn) genadert zouden zijn,
dog wijl deese berigten nog niet genoegsaam zijn
p. 291. bevestigd, geeve ik deselve niet voor waarheijd,
maar slegts voor losse geruchten op, voor welkers ge-
-grondheijd ik niet kan nog wil instaan, dog 't zij
met deselve zoo als het wil, dit is vast en zeeker,
dat het openen der weegen en het doorkoomen
vanden handel tans op een beeter voet staat
als het nog ooijt gedaan heeft, en dat indien er
nu veeder niets van komt, wij reeden hebben van
te vreesen, dat er nooijt beeterschap meer te wagten
is voor onsen handel, dat de slaaven van jaar
tot jaar zullen verminderen en dat de Adsiantijn-
-se goud mijnen voor ons voor altoos geslooten zullen

blijven, gelijk zij teegenswoordig schijnen te zijn.-

Om echter niet geheel stil te sitten, heb ik den onder-
-commies Prehuijsen naa Popo gesonden om slaaven in te han-
-delen, omdat ik wist dat aldaar altoos een goede handel-
Popo
-plaats geweest is daar rijkelijk slaaven en tanden vallen,
p. 292. daar onse Natie booven anderen getrokken is, en daar
het ons gemakkelijk zijn zoude voet te krijgen, zoo Uwel-
-Edele Groot agtbaarheedens konden goed vinden mij toe-
te staan, om aldaar eene Logie te bouwen tot huijs-
-vesting van de blanken, die aldaar de negotie drijven
zouden, en tot veijlige berging der coopmanschappen; he
welk voor veertig a vijftig oncen ligt te krijgen zouden
zijn; eene onkoste die voor de toestemming van Uwel Edel
-groot agtbaarheedens zeekerlijk reeds zal weezen opge-
-bragt door de recognitie der vandaar komende slaa-
-ven, welker getal ten minsten honderd koppen in 't jaar
zal bedragen; Uwel Edele Groote agtbaarheedens gelieven
deese mijne voorslag niet als iets vreemds off als een
nieuwigheijd aan te merken; de Directeur generaal de
Vietere had reeds op eijgen gesag en kosten zoodanig
p. 293. eene logie aan Popo doen bouwen, waarvan de muuren
nog in veelen zijn, schoon van kleij alleenig opgetrokken,
en deese zoude met de wijnige kosten hier booven opgege-
-ven ligt weeder in staat gebragt kunnen werden, en
zoo ik mij in beelde aansienelijke voordeelen door den
tijd aan de Edele Maatschappij opbrengen, ik heb ge-
-duurende mijn Praesidium een goed getal slaaven
vandaar met kleine vaartuijgen opgekreegen, de Gene-
-raal Erasmi vrij grooter getal, welker recognitie meest
als van Elmina is betaald geworden, en op alle de
Fonten te zaamen werd zoo veel tand niet ingehan-
-delt als jaarlijks aan Popo alleen.-

Quita
Eenige mijlen booven Popo legt een dorp ge-
-naamd Quita, dat ook een goede handelplaats is,
en alwaar onse natie wel eer eene besetting gehad
heeft, welke de commandant in een attaque met
p. 294. de neegers in de lugt heeft doen springen; seedert is
dit een plaats geweest, daar zig geene blanken ter
needer geset hebben en ik zoude deselve booven Popo
aan Uwel Edele groot agtbaarheedens aangepreesen

1765

hebben, zoo Aschampo, die over Popo en Quita bejde ge-
-bied, aan Quita blanken dulden vilden, zonder deselve
aan Popo te begeeren, dog bedugt dat alle den handel
van Popo naa Quita zoude overgaan, zoo op deese
laaste plaats en niet aan Popo blanken vaaren, wil
hij deselve aldaar niet dulden ten zij zij zig ook aan
Popo daar hij woond nederzetten, ondertuschen heeft
den gouverneur van Deens Accra een zijner blanken
aan Quita gelegt, en zoekt zig aldaar vast te neste-
-len, tot nu toe sonder vrugt, hebbende de Deensche
bezitneemer zig nu ruijm anderhalff jaar in een
Neeger logie moeten behelpen, om dat Aschampo hem
geen logie heeft willen laaten bouwen, die hij mij in
p. 295. Teegendeel heeft laaten aanbieden, mits ik hem aan
Popo nooijt zonder Hollandse blanken liet; hier om-
-trent versoek ik ootmoedig om Uwel Edel groot Agtbaar
-heedens orders, 't is zeeker dat de Edele Maatschappij
geen voordeel ter vereld heeft van alle de plaatsen
daar andere natien zig meester van maaken, en
dat wij als oude Meesters van Quita daar nog
eenig regt op hebben. —

C. Apol. Son

Omtrent den oorlog met de Caap Appolonischen
Kan ik Uwel Edele Groot Agtbaarheedens niet veel bijsonders
melden, de Heeren die gecommitteerd vaaren om den vree-
-den te maaken, zijn beiden doodelijk ziek geweest, en
hebben dus tot nu toe niets kunnen verrigten. —
Gisteren heeft het opperhoofd der Engelschen alhier mij
een brieff geschreeven vaarvan ik de Ier heb Uwel Edel-
Engels
-groot Agtbaarheedens een afschrift toe te zenden onder
L.a A. als meeden mijn antwoord onder L.a B., ik voor
p. 296/7 mij ben niet in staat geweest, om den voorslag van den
Engelsman aan te neemen, om de redenen in mijn
antwoord vermeld, dog vijl ik egter moet bekennen, dat
deselve voor het algemeen nut, en voordeelig zijn zoude,
neem ik de vrijheijd, om Uwel Edele Groot Agtbaa-
-rens toestemming te versoeken, om neevens den Raad
met onse naabuuren in onderhandeling te treeden,
om de slaaven en goederen op een vaste prijs te
stellen, daar een Markt brief van te maken, deselve
alom me te doen publiceeren en vervolgens te doen

naakoomen, wijl ik denk, dat zulks het kladden be-
-lettende, de goederen op hunne waarden zoude hou-
-den, ende scheepvaart bevoordeelen en aanmoedigen
... ...

---

p. 302. – p. 304.

p. 302. Van 's Edele compagnies zaaken op mij zelve
koomende neem ik eerbiedig de vrijheijd U Wel Edel groot-
-Agtbaarheedens onder het oog te brengen, hoe sterk ik
hier benadeelt verde in het voorregt gunstig door U Wel-
-Edele Groot Agtbaarheedens aan de opperhoofden toege-
-staan, van alleen met de Portugeesen te moogen han-
-delen, het welk alleen in staat is om een Directeur gene-
-raal in de teegenswaardige omstandigheeden destijds
van schaaden te beurijden, en zijne noodige on-
-Kosten goed te maaken, mits hij daarin niet onder-
-Kroope verde, gelijk nu op veelerhande wijse ge-
-schied, want vooreerst koomen hier tans vijnig Hol-
-landsche scheepen, die niet van Portugeese Tabak
zijn voorsien, welke zij de capitijnen van dien land-
p. 303. -aart dikmaalen door geweld afpassen, hun op de
boorenkust tot den Handel dwingende.
Ten tweede verd de cust door de geweldenarijen der
Engelschen met tabak als opgepropt, maakende
veele onser commandanten zelfs hun werk van de
tabak door deesen landaard de Portugeesen afge-
-dwongen in te koopen, en dermaalen portie te nee-
-men in de vaartuijgen daar het meeste geweld mee-
-de verd gepleegd; de Engelschen verden hierdoor
in hunne roverijen aangemoedigt, en de gunst van U-
-Welldele Groot Agtbaarheedens aan de opperhoofden
bereesen, geeludeert en vrugteloos gemaakt; tot nu
toe heb ik mij hierteegen niet verset, omdat ik niet
alleen opletend in het waarneemen van mijn
dienst, maar ook voorsigtig heb beloofd te zijn, en
dat het uijtroeijen van diergelijke misbruijken,
veel geschreeuw teegens mij zoude verwekken, wijl
hier nu openbaarlijk gedreeven word, en beweert,
dat de scheepen met de Portugeesen vrijelijk han-
p. 304. -delen moogen, en dat niemand de bedienders
kan beletten, om de Portugeese Tabak van de Engel-
-sche

1765

in te koopen; in deese voor mij zoo naadeeligen Handel, bid ik UWel Edel Groot Agtbaarheedens ootmoedig te voorsien, en niet te dulden, dat de goedheijd van UWel Edele Groot Agtbaarheedens voor mij door het gedrag der bedienders onder mij gesteld, vruchteloos werde, zij is het alleen, ik herhaale het Wel Edele groot Agtbaare Heeren, die mij in staat kan stellen, om zonder slinksche weegen te gebruijken, de Eer en aansien van het caracter daar ik meede bekleed ben op te houden; dus bid ik UWel Edele groot Agtbaaren, mijn zaak in deesen aantenemen en te verbieden aande Bedienders en Commandanten elders als aan het hoofdcasteel Portugeese Tabak in te koopen. –

... ...

Extract from letter from Dir. Gen. Mr. J. P. T. Huijdecoper and fiscaal W. S. van Leefdaal to Assembly of X. W.I.C. (to that Castle) dated St. George d'Elmina 19 July 1765. (W.I.C. 116. p. 377)

p. 377. – p. 382.

p. 377. Wij hebben dit deste meer van onsen pligt geagt, omdat wij hier tans eene seer critieque tijd beleeven door de onlusten die hier van rondsomme de

p. 378. volkeren in rep en roer stellen. –

De Eerste onser had de Eer in een brief gedateerd 27 Jumij aan UWel Ed^e Groot Agtbaarheedens breedvoerig te verhaalen, hoe het met den doortoogt der Adsi-

Attacks on Adsiane Fantijns

antijnen geschaapen stond, hoe zij reeds tot digt aan het strand genadert waaren, dog hoe de roofsugt der Fantijnen ons deed vreesen dat onse hoop weeder in rook verdwijnen zal, en dat den Handel hier geheel dood en te niet zal werden. –

Met het uijterste leedweesen moeten wij bejDeath returns again

den UWel Edele Groot Agtbaarheedens het voorgesegde bevestigen, en daar bij voegen dat de Adsiantijnse Koning Zaay met zijn magt terug getrokken is, zonder dat wij weeten waarheen; de Fantijnen geeven voor, dat hij is gevlugt dog andere geruchten, en die ons geloofljker voorkoomen, melden dat hij digter naa dit Hoofdcasteel getrok-

-ken is, om zig den weg na het zelve met geweld te baa-
-nen ; de tijd zal leeren, wat de waarheijd van dee-
p. 378a -se twee gerugten zij.-
Wij leeven zeer in het onzeekere, vijl wij geene bootschap-
-pen uijt het Adsiantijnse leeger meer krijgen konnen,
alle de weegen door de Fantijnen en hunne aanhan-
-gers zijnde beset.-
Deese laaste hebben door bedrijgingen de Fantousche,
Abrimboese en groot Commanijsche genoodsaakt hun-
-ne zijde te kiesen, en teegen de Adsiantijnen vijan-
-delijkheeden te pleegen, schoon wij aan hun de on-
-zijdigheijd bevoolen hadden; nu zoeken zij de Wassa-
-schen meede door schoone beloften op hun hand te
krijgen, doch deese zijn meer op hun dan op de Ad-
-siantijnen verbittert, en wij zullen hun in deese
gedagten zien te onderhouden om zoo het mogelijk
is de toeneemende magt der Fantijnen een paal te
stellen, vijl zij nu reeds tot digt onder dit Hoofd-
p. 379. -casteel stroopen, en zig niet ontzien oopendlijk
te drijgen, dat zij na het verjaagen der Adsiantij-
-nen dit Hoofd Casteel zoo wel als onse Cruijte-forten
in het Fantijnsche geleegen zullen aantasten, alleen
omdat zij ons de Adsiantijnse afgezanten hebben
afgeeijst en dat wij hun gewijgert hebben deselve
uijt te leeveren, vijl wij dagten dat sulx niet alleen
strijdig zijn zoude met de goede trouw, maar ook
dat het gevaarlijke gevolgen zoude meede sleepen,
in gevallen de Adsiantijnen eens de overhand kree-
-gen, het welk nog digt gebeuren kan, vijl de Adsian-
-tijnen zig tot nu toe alleen stil houden, omdat zij
het ongeluk hebben gehad dat al hun polver door
de swaare reegens is beschadigt geworden.-
Wij zullen Wel Edele groot agtbaare Heeren alles doen
wat wij kunnen, deese moeijelijkheeden tot voor-
-deel der Edelen Maatschappij te doen eijndigen, en
om hier toe niet deste meer nadruk te konnen wer-
p. 380. -ken, en ons bij de Naturellen geduchten te maaken,
zijn wij met onse Naburen de Engelschen overeen-
-gekoomen van in deesen de handen in elkander te
slaan, en gesamentlijk te arbeijden om de Fantijnen

1765

Vaylo copier Vivis CCC. Loude unsion to Kaap Zaay

het rooven te doen staaken, en de Adsiantijnen te bevreedigen, waer toe de Eerste onser in Persoon naa Caap Cors is geweest, alwaar hij bij uijtsteekendheijd wel, en vriendelijk is ontfangen, en van waar hij een zijner dienaaren, met een dienaar van den Engelschen gouverneur als affgesanten naa Zaay heeft gesonden, om hem van de ooptinq der klanken te verseekeren en van het leedweesen dat wij hadden van te zien hoe hij door de Fantijnen in zijne goede voorneemens verd verhindert, en hem tegelijk ook onse bemiddeling aante bieden, hem versoekende de voorwaarden, waarop hij vreede zoude willen maaken, aan ons te doen weeten.-

p. 381. Voorts hebben wij den geweesen Praesident Walmbeek met goedvinden van alle de Raaden versogt nog eenige tijd hier te blijven om ons met zijnen Raad bij te staan, wijl de effective Raaden hunne Posten in deese tijds omstandigheeden onmogelijk kunnen verlaaten en dat er dikmaals van den avond tot den morgen orders gegeven en besluijten genoomen moeten worden die geen uijtstel leijden kunnen.- Waarop zijn Edt geantwoord heeft, altoos tot dienst der Edele Maatschappij bereijd te zijn.-

Eijndelijk bidden wij U Wel Edt groot Agtbaarheedens ons zoo spoedig als moogelijk weesen zal een houdert soldaten te zenden, wijl alle onse guarnisoenen zoodanig zijn verswakt dat wij moeijte zouden hebben onse Posten met deselve te defendeeren.-

Bij eerste gelegentheijd zullen wij U Wel Edele groot Agtbaarheedens breedvoeriger schrijven; deese is alleen
p. 382. in haast om U Wel Edele Groot Agtbaarheedens van alles zoo veel het mogelijk is kennis te geeven.-

Extracts from letter from Dir. Gen. Mr. J. P. T. Huijdecoper to Assembly of X. W.I.C., dated 27 June 1765.

(W.I.C. 116, p. 384.)

p. 386. – p. 397/398.

p. 386. Wat het Adsiantijnse nieuws aanbelangt Weledel-groot achtbare Heeren, hiervan kan ik UWeledele grootachtbaarheedens nu met meer zeekerheijt verslag doen, vijl de afgesanten van den Koning Zaaij gisteren hier bij mij zijn gekoomen.— Van de vier vereenigd volkeren welke de reegen tot nu toe gestopt gehouden hebben zijn de Dinkirase tot de Adsiantijnen overgeloopen, met dewelke zij weeder afgekoomen zijn, om de Akimse, Wassasche en tjuffersche te helpen vernielen, deesen hadden zig uijt vreese voor de ontsaggelijke magt door Zaaij te velden gebragt in de armen der Fantijnen begeeven, om in tijd van teegenspoed, off naa een ongelukkige slag bij hun een schuijlplaats te hebben, die zij zoo veijlig reekende dat zij zelfs niet geschroomt hebben, hunne vrouwen en kinderen aldaar te verbergen, vijl zij waanden dat de Fantijnen hunne vrienden waaren, dog deeze alleen op rooff bedagt, lokten de vereenigde volkeren, die gebrek aan leevens middelen hadden naer zig toe om voorraad te koopen, en bragten alle de geene, die hier toe in hunne trommen verscheenen direct aan boord der Engelsche slaave scheepen off in de Forten die in hun land gelegen zijn.—

Deese trouweloosheijd kon wel een tijd, maar niet altoos verborgen blijven, de Akimsche hun voorraad haalders alle ziende wegblijven, en de reeden daarvan bespeurende beslooten zig op het felst te wreeken en hieruijt ontstond tussen hun en de Fantijnen een fel gevegt, in hetwelke de laaste geheel te kort souden geschooten zijn, zoo de Adsiantijnen niet tot hunnen hulp waaren toegesprongen, dog toen veranderde de kans terstond, vijl de Wassasche en tjuffersche, de Akimsche verlieten, en zelve een goed heenkoomen soogten; waarna het den Adsiantijnen en Fantijnen gelukten de Akimschen volkoomen te verslaan en zoo in het naauw te brengen dat hun koning Poobie om niet gevangen te werden zijn eijgen polver in den brand stak en dus deerlijk

1765

omkwam, verdende hier-in door verschijden der zijnen gevolgd, terwijl de anderen de overwinnaars ten prooij zijn geworden.-

Tot dusverre wel Edele groot Agtbaare Heeren scheen alles naa wens te gaan, en wij allen verheugden ons reeds met de hoop op een voordeelige en aanstaande
p. 389. handel dog nieuwe moeijelijkheeden door den onbeschrijvelijke roofzugt der Fantijnen veroorsaakt, doen mij vreesen, dat onse hoop in rook zal verdwijnen, en dat dit gantsche werk, hoe schoon het zig ook in den beginnen opgedaan mogt hebben, op niets uijtloopen zal, want naa het verslaan der Akinsche zijn de Adsiantijnen op de Fantijnsche grensen genaaderd, en hebben zig aldaar needergeslaagen, om naa het afloopen der Rivieren, die door den reegentijd verbaast geswollen zijn, de gevluchte Wassasche en t'jufferschen op te zoeken, dog ondertusschen moeten zij hun voorraad uijt het Fantijnsche haalen, en dagten dat zij snel, mids betaalende, zonder gevaar konden doen, maar hierin hebben zij zig bedroogen gevonden, wijl de Fantijnen al hun volk dat leevensmiddelen koopen kwam, eeven als de Akinschen hebben gestoolen en verkoopt, tevergeefs
p. 390. heeft Zaaij deselve laaten terug eijschen, steunende op het gemaakte verbond met het drinken van Juramment en 't geeven van gijselaars bekragtigd. Dus heeft hij beslooten door de waapenen zijne voldoening te vorderen, gelijk hij mij door het gesantschap dat hier teegenswoordig is, heeft laaten bekend maaken, meldende zelfs de gerugten heeden en gisteren ingekoomen dat zij reeds drie daagen agter den andere handgemeen zijn geweest zonder dat mij tot nu toe nog ter oren is gekoomen, wie de overwinning heeft behaald.- Het zoude wel niet kwaad zijn, dat de Fantijnen een wijnig wierden gekortwiekt, wijl zij van dag tot dag onhandelbaarder werden, en dit kan nu gemakkelijk geschieden wijl de Adsiantijnen oneijndig magtiger zijn als zij, dog ik vreese dat de Wassaschen en t'jufferschen met deese nieuwe
p. 391. stubbelingen hun voordeel snellen doen, en op nieuws

uijt hunne schuijlhoeken te voorschijn koomende de Adsiantijnen van agteren snellen besetten, in welk een geval ik vreese dat zij door honger genoodsaakt zouden verden om onverrigter zaaken terug te keeren.-

B. wordt vervolgt te Both campo. wijders, de eerstvolgende opdrachten.

Om dit voor te koomen heb ik een van mijn opperdienaaren met eenige grooten van dit Grom naa de beijde leegers gezonden, en heb hun volgens Lands gebruijk twee vreeden vlaggen meede gegeeven, om te zien of ik de vijandelijkheeden konde doen staaken.- Waarnaa ik aan mijn afgesant last gegeeven hebbe, om hun aan te bieden zelfs naa Corrientijn te gaan, en daar als middelaar hunne geschillen bij te leggen; het Engelsch opperhoofd heeft meede vreeden vlaggen derwaards gezonden, en ik hoop dat onse pooginge van een gewenste uijtwerking zijn snellen, anders zal het er door den tijd nog slegter als voorheen uijtzien, wijl de Fantijnen door hunne sotte onderneemingen zig zelve den weg naa Adsiantijn geheel snellen sluijten, en dat de Wassaschen door hun gesterkt nog veel ontzaggelijker snellen zijn als voorheen, waardoor niets meer aan het strand zal kunnen koomen.-

Engelsch opperhoofd heeft meede vreeden vlaggen derwaards gezonden p. 392.

Ik heb mij in alles onzijdig getoond, en heb snex aan alle die onder mij stonden bevoolen, de leegers zoo veel ik konde met geweld belettende partij te kiesen, om hier door voor te koomen dat de partij teegens wien ik mij zoude verklaaren den oogst onser onderhoorige kwamen bederven, alsoo zij daardoor in de uijterste verlegentheijd zouden verden gebraqt, de leevensmiddelen nu reeds bij uijtnementheijd schaars zijnde, dog schoon ik mij oopendlijk niet heb verklaard, heb ik egter niets versuijmd om de Adsiantijnen te verseekeren dat zij op de vriendschap van onse Naatie steunen mogten en ik heb om hun hier van te overtuijgen, zoo veele van hunne slaaven opgekogt als moogelijk was, welkers lossing ik hen zonder vinst heb laaten aanbieden; daaren booven heb ik nog het geluk van een der naastbestaande van Zaaij, Ajeraqua genaamd, die een der naaste Troonsopvolgers is tans in mijn magt te

p. 393.

Ajeraqua na de dood van Zaaij (Zie hoofdst.)

1765

hebben, het welk voor onse Naatie geen gering voor-
-deel geeven kan. — Jn zijn Jeugd nog maar
een kind zijnde was hij door Cocoa als gijselaar
aan de Akimsche gegeven bij dewelke hij gebleeven
is, doch in het jaar 1759, wanneer hij de oneenig-
-heeden tussen de Akimschen en Adsiantijnen ziende
toeneemen en vreesende dat hij het slagtoffer van
deselve worden zoude, besloot om naa het strand
en wel bij de Hollanders te vlugten, doch toen hij dat
werkstellig maaken wilde, wierd hij door de Engelsche
aan Cobocorse aangehouden, alwaar hij aan-
-stonds vriendelijk wierd onthaald en door een vast
Kostgeld aangemoedigt om van zijn voorneemen afte
p. 394. -zien en bij de Engelschen te blijven; tevergeefs heb ik
toen mijn best gedaan om hem naa herwaards te
lokken, de behandelingen der Engelschen waaren toen
zoo vriendelijk voor hem, dat hij nergens beeter dagt
te kunnen koomen, doch deese vriendschap is ver-
-flaauwt, om dat de gehoopte vrugten daarvan te
lang agterbleeven, en ik dit hoorende heb mijn best
gedaan om met deese fout der Engelschen mijn
voordeel te doen en voornoemden weeger hier aan
het Hoofd Casteel te krijgen; nu is mij dit gelukt,
hebbende ik zijne schulden voor hem afbetaald,
waarvoor de kooning Zaaij mij door zijne afgesanten
heeft laaten bedanken, met beeden dat ik zijn broe-
-der geen gebrek zoude laaten lijden, dat hij mij
alles rijkelijk betaalen zal.-
De Engelschen zoodra zij gehoord hebben dat de Adsi-
-antijnen in aantogt waaren, hebben alles aange-
-wend wat zij konden, om gemelde Ajiragija mag-
p. 395. -tig te worden, hebbende zij zelfs naa dat hunne
beloften niets uijtwerken konden volk in de weegen
gesonden om hem te ligten; doch deesen aanslag
heb ik vereijdelt door hem een plaats tot verblijf
in het casteel aantewijsen.-
Jn al het boovenstaande hoop ik dat mijn gedrag
van UWel Edele groot Agtbaarheedens zal verden
goedgekeurd, mag het ons gelukken de Fantijnen
en Adsiantijnen te bevreedigen, zoo is er geen twijfel

meer oft wij zullen in 't korte hier een bloeyende tijd beleeven, dog zoo ons dit mislukt, zoo vrees ik dat wij noq lang klaagen zullen. –
Hier zoude ik mijn brieff kunnen sluijten, zoo de onverdraaqelijke heerszugt der Engelschen mij niet noodsaakten deselve breeder uijt te rekken. –
Daar is een Frans schip ter Rheede van Mouree om zig aldaar van waater te voorsien, de capitijn van hetzelve schreef mij gisteren een brieff waarvan hier neevens afschrift onder p. 396. Lª C. om mij te klaagen dat de capitijn van een Engelsch oorlog schip dat aan Caap Cors legt hem had laaten gelasten, huijden te vertrekken off dat hij hem met geweld zoude doen gaan: bij deese brieff hadden commandant van Mouree een ander gevoegt, waarin hij mij ordres afwoeg hoe zig in deese te gedragen, gaande derselver afschrift hier neevens onder Lª D mijne antwoorden op beijde zullen Uwel Edele groot Agtbaarheedens zien onder Lª E. en F. –
't is opmerkelijk dat die Engelsche oorlogsheld hier aan Elmina een Frans schip vreedzaam leggen laat daar hij zulx aan Mouree niet wil gedogen, en het is ten uijterste hard voor mij en andere bedienders van Uwel-Edele groot Agtbaarheedens diergelijke klijnagtinge te moeten zonder ons daarteegens te kunnen verzetten; nu heb ik mij vergenoegt met het zenden van twee gedeputeerde naa boord van het oorlogschip met een brief waarvan Uwel Edele groot Agtbaarheedens den inhoud zien zullen onder Lª G. hoe deese zaak nu p. 397. af zal loopen weet ik niet, dog zal Uwel Edele groot-Agtbaarheedens daarvan binnen wijnig daagen verslag geeven per het schip van capitijn Bouvens dat hier tans meede ter Rheede legt, en naa gedagten over een week zal vertrekken; capitijn Groef dij deese meede neemt legt alleen op het kistje te wagten dus het mij onmogelijk is om deese verder uijt te brijden. –

---

p. 398. P.S. Naadat ik deese had afgeschreeven Koomen de gedeputeerdens welke ik aan den Engelschen oorlogscapitijn naa Caap Cors had gesonden, terug met een brief waarvan het afschrift hier neevens gaat onder Lª K. – Ik heb deselve voldoende gevonden, te meer wijl de capitijn mondelijk heeft laaten verzeekeren dat hij geen geweld pleegen zoude en alleen zorgen dat hij met geene Engelschen smokkeerden. –

32

1765

Fiscal Van Leffdael. De Chef Comp. Ge Prange D'Ilmuis

Extract from letter from Dir. Jan Mr. J. P. P. Huijdecoper to Assembly of X. W.I.C., dated 28 July 1765.

(W.I.C. 116, p. 448.)

p. 448. - p. 460.

p. 448 Voor veijnige dagen hadden wij de Eer met een Engelsch oorlogschip aan UWEdele groot Agtb aarheedens te melden, hoe de roofzugt der Fantijnen ons, in onze gegronde hoop te leur stelden, de weegen opnieuw ja erger als te vooren sloten, en hoe wij om zulx te herstellen, de handen met de Engelschen hadden in elkaar geslagen, om vreeden te bewerken, waartoe wij ieder een afgezant na den Koning Zaaij gezonden hadden; deeze afgezanten zijn nu terug gekeert en het is om UWEdele groot Agtbaarheedens van hun meede gebragte boodschap kennis te geeven, dat wij de Eer hebbe deeze te schrijven.-

p. 449.

Report of the messages sent to the Caboceer. of King Zaaij.

De Afgezanten hebben Zaaij aangetroffen vier groote dagreizens verder als zij gedagt hadden hem te vinden, zijnde hij zo hij voorgaf op zijne terug reijse na zijn Land, daar hij zijn volk een veijnig zoude laaten verfrissen en uijtrusten, om zig te herstellen van de ongemeene ongemakken, welke zij op deezen togt hadden uijtgestaan, en daar na terug te keeren, om vraak te neemen voor den hoon, hem nu aangedaan.-

They came up to his Camp to his Capt. & Black Council & returned.

Hierop opende onze afgezanten hunnen last, en gaaven hem te kennen dat alle de Blanken aan het strand tot in de ziele verheugd waaren geweest met zijne Komst en dat zij niets meerder verlangden als de weegen voor hem vrij en veijlig en zijne handelaars weeder in hunnen Forten te zien, dog dat de moeijelijkheeden tusschen hem en de Fantijnen ontstaan, hun smerten, dat zij dezelve gaarne geeijndigt zouden zien en dat zij hem hiertoe hunne bemiddeling aanboden en hem verzogten zig te verklaaren op welke voorwaarden hij vreeden zoude willen maken, en voorts twee witte vreede vlaggen vertoonende, waarvan hij de eene zoude aanneemen, zo hij vreede maaken wilden.

The offer of peace unsatisfactory.

p. 450. Zaaij asked to send his Caboceers.

Hierop gaf hij ten antwoord dat hij alleen was opgetrokken om de weegen na de Forten vrij te krijgen, om door zijn eigen volk zijne benoodigtheeden uijt

King Zaaij's reply

de Forten te haalen, en niet om eenige overlast of roove-
rijen te pleegen, dat hij nog zijne voorzaaten nooijt oor-
log of verschil met de Fantijnen hadden gehad, en
dat hij daarom nooijt hadde verwagt in hun zijne
vijanden te vinden, hebbende hij mi zelfs in deeze zijn
optogt, alles in agt genomen, wat eenigzints strekken
p. 451. konde om hun van zijne agting en vriendschap te
verzeekeren; hiertoe had hij hun zijne afgezanten
voor uijt gezonden en een verbond met hun getroffen,
het welke zij weederzijds met Jurament en de gijze-
laars hadden bekragtigd, waar in hij zo opregt had
de gehandeld, dat hij geen zwaarigheid had ge-
maakt om hun zijn eijgen broeder tot onderpand
in handen te geeven, dat zij met hem teegen de Akim-
schen hadden gevogten, en dat hij aanzienelijke ge-
schenken aan de Fantijnen had gegeeven, dog dat
zij hem trouweloos hadden behandeld, vijl zij, zijn
volk, dat met liquide goud leevensmiddelen kwam
koopen, hadden weggestoolen en verkogt, schoon zij
geen overlast van hem ter weereld hadden geleeden,
vijl hij door al zijn leeger had laaten verbieden op
straffe des doods eenig geweld teegen de Fantijnen te
pleegen, dat hij ziende hoe de Fantijnen al zijn volk
aanhielden had gedagt dat misschien eenigen der
p. 452. zijne teegen zijn ordres was aangegaan, en eenige
vijandelijkheid had begaan dat hij hierop vier Cabo-
ceers na de grooten van Fantijn als afgezanten had
gezonden, om zijn aangehouden volk terug te vraa-
gen, en teffens een volkoomen betaaling aan te-
bieden, zo iemand der zijner eenige schaaden veroor-
zaakt had, vijl hij hiertoe gouds genoeg hadde mee-
de gebragt, dog dat deeze vier Caboceers meede waa-
ren aangehouden teegen alle Negers gebruijken aan,
dat hij een Tetje en een Saabel drager had nagezonden
om na hun te verneemen, dog dat deeze zo min als
de andere terug gekoomen waaren, dat hij hierop
ziende, dat hij in het Fantijnsche geen doortogt kij-
gen konden, na het Akimboesche had gezonden
om te zien of hij aldaar leevensmiddelen zoude kun-
nen bekomen, dog dat dezelve aldaar eeven als in

1765

het Fantijnschen vaaren geroofd ofte gedood, dat hij
zulks uijt de vlugtelingen verneem ende, met zijn voor-
naamste opperhoofden had beslooten, dat alle de
strand Neegers zijne vijanden waaren, en dat het
p. 453. nu het raadzaamst was voor hem, terug te keeren om
zijn leeger te ververschen, en daarna weeder te koomen
om op eene gevoelige wijze af te wisschen de schande
die hij nu had behaald, dat hij tot dit besluijt was
gebragt door den hongersnood die reedts tien duijzend
der zijnen had vernield, zonder te reekenen vier duij-
zend die de Fantijnen hadden gestoolen en diegeene
die in den slag teegen de Akimschen gesneuveld
(Proh?) waaren, en dat hij reets over de Rivier aan welkers
oever hij nu was zoude gebrokken zijn, zo hij niet
hadde gehoord dat 'er twee Blanken dienaars in den
weg waaren, en dat hij nu bedankte voor het deel dat de
blanken naamen in hetgeene hem betrof, en dat hij
om hiervoor zijne dankbaarheid te toonen, een der
weede vlaggen zouden aanneemen en onze bemidde-
ling, mits dezelve afgezanten na twintig daagen
terug kwaamen, en met zig meede bragten de vier
Caboceers, de Sabeldrager en Tetje aan de Fantijnen
p. 454. gezonden, dat hij deeze zes terug krijgende, alles zou-
de doen wat de Blanken begeerden, dog dat hij, zo
zij verloren waaren, geen weeden maken wilden
met de Fantijnen, hoopende hij in dit geval, dat de
Blanken hem zouden laaten begaan, wijl hij koons
en smaads genoeg had geleeden, en hij verzeekerde
hier bij, dat hij magts genoeg had om de Fantijnen
hun moetwil te verleeren, al waaren zij nog zo
sterk, wijl zij slegts een ongebonden hoopvolks zonder
opperhoofd uijtmaakten, die niet bestand waa-
ren teegens de magt van een Koning als hij, op
wiens wenken alles vloog; daar en boven hadden de
't Juffer t'jufferschen hem aangeboden zig aan hem te on-
der verpen en weeden te maaken, en hij stelden
het in der blanken magt, deeze onderhandeling met
Wassa hun, ja zelfs met de Wassaschen te sluijten, wijl hij
dan altoos door het Wassaschen en t'jufferschen
veilig aan strand Komen Konde.-

p. 455. Wij hebben verstond een opperdie naar na Cabo Cors ge-
-zonden, om van daar in gezelschap van een Engel-
-schen afgezant na de grooten van Fantijn te gaan,
om onze bemiddeling aan te bieden, en na de zes Neê-
-gers door Zaay opgeeijscht te verneemen en te
zien of wij dezelve uijt hunne handen krijgen kun-
-nen, doog wij vreezen dat onze moeijten in deeze
vergeefs zal zijn, wijl ons ondershands verd berigt
dat zij alle ter dood zijn gebragt of verkoght; zo dit
waaragtig is, zo zal het zwaar vallen, vreede te
bewerken, wijl hierdoor alle overblijfzels van vriend-
-schaps zoude zijn afgesneeden, na de maal het doo-
-den van diergelijke afgezanten zelfs bij de Neegers
geen gebruijk is in de felste oorlog, zijnde een Fetje
bij hun zo veel als een heraut, wiens perzoon bij
hun heijlig is; wij zullen egter alles doen wat wij
kunnen, wijl het zeeker is, dat zoo Zaay na zijn
Land keert, de neegers erger geslooten zullen zijn
als van te vooren, want voorheen gingen de Fan-
p. 456. -tijnen vrij landwaarts in om hunne Negotie te verrig
-ten, terwijl de Akimschen meede het hunne zo weijnig
als het ook zijn mogte aanbragten, doog deeze zijn
nu verstrooijt, en het is niet denkelijk dat de Fan-
-tijnen vrijheid zullen hebben om te gaan handelen
bij een Natie die zij zo trouweloos lijk hebben misha
-deld, dus wijl zij van haar zelve noq goud noq
tand noq slaaven hebben is het zeeker dat alle
Negotie hoe genaamd, zal ophouden, het welk niet alleen
de ondergang van ons alle zal meede sleepen, maar de
last der Bezittingen van UWEdele grootachtbaar heedens
ondraagelijk maaken voor de Edele Maatschappij, wijl de
goederen in de bosschen geen afzet hebbende van geen waa
-de hier zullen zijn, en dat hierdoor noq Negotiaren
bij de wits noq Militaire bedienders van hunnen costgelden zullen
woyen & de kunnen bestaan.- Om dat alles zo veel mogelijk is
Sabbo & voor te komen en een vaste doortogt voor de Adsiantij-
Lijster vrouw -nen te bezorgen, hebben wij onder 's hands een afge-
p. 457. -zant gezonden na het leeger der Wassaaren en Tuij-
-fferschen, om hun uijt onze naam te groeten, hun van
de zijde der Fantijnen af te troonen en te hooren wat

1765

zij in hun schild voerden of het waar is, dat zij zig aan Laaij willen onderwerpen, en om hun in zulk een geval onze bemiddeling aan te bieden. –

Wij hebben hiertoe des te eerder besloten, om dat wij noodig geoordeelt hebben, ons teegen den moetwil der Fantijnen te sterken, wijl dezelve van dag tot dag grooter voord en zodaanig toeneemt, dat wij voor sleghte gevolgen vreezen, zo wij ons niet wapenen en in staat stellen om geweld met geweld te keeren, zij hebben door bedreijgingen Agoaffoe, Abrimboe, twee landschappen aan ons onderdaanig, van de gehoorzaamheid, die zij ons verschuldigd waaren, doen afwijken, de Cabo Corse hebben zij genoodzaakt meede met hun wijt te trekken, d'Elminasche alleen houden zig stil en gehoorzaam, dog dit is door de Fantijnen zo euvel opgenoomen, dat zij tot digt onder dit Hoofdcasteel zijn koomen stroopen, en den voorraad van leeftogt in twee onzer klijne Matte Grommetjes zijn koomen bederven met bedreijgingen het zelve des anderen daags over al te koomen doen, waar op wij rondsom order gegeeven hebben, geweld met geweld te keer te gaan, het welk wij over al hebben laaten omroepen tegelijk Polver wijtdeelende, en dit is van dat gevolg geweest, dat zij zijn afgetrokken en ons voor als nog ongemoeijt laaten. – Aan Cormantijn hebben zij den toegang tot het Fort geslooten, en elkeen belet vivres in het zelve te brengen, om dat de Commandant hun geen polver had willen schenken, en wijl het Fort geene genoegzaame vivres nog brandhout had, zijn wij genoodzaakt geweest hun een present te geeven, om weeder toegang tot het Fort te krijgen. –

Agoffo Abrimboe

Cabo Corse

p. 458.

Fantijne koomen de Elmina Oude Grons

Fantijne Neger in Fort Cormantijn

p. 459.

Wijt dit alles zullen Uwel Edele groot Edelbaarheeden bespeuren dat wij hier een gantsch haggelijke tijd beleeven, en welke de wijtkomst hiervan weezen zal, kan niemand bepaalen; daar is een gestrenge landwaarts in, waarvan wij geloven dat noog weinig weederga gezien is, die ons noog dag noog nagt rust overlaat, wijl wij gedurig boodschappen en tijdingen ontfangen, en dat wij niet buijten zorgen zijn, dus herhaalen wij oot-

-moedig ons gedaane verzoek, om tenminsten honderd
soldaaten tot recruteering der guarnisoenen te mogen
erlangen, vijl wij bij de hier booven gemelde moeijelijk
p. 460. -heeden nog het ongeluk hebben van een zeer ongezond
Jaar te beleeven dat daagelijks van ons volk weg-
-sleept, de meeste bedienders zijn ziek, daar zijn geen
vier woningen in dit Hoofdcasteel die vrij zijn van
kranken, en 't is geen wonder dat de blanken dit wee-
-dervaart, vijl zelfs de Negers in het Crom als muij-
-gen wegsterven; wij hebben bijna geen bedienders in
staat om werk te doen en dit is de reeden, dat wij de
Axinschen correspondentien nog niet overzenden. —

Extract from letter from Dir. Gen. elr. J. P. T. Huijdecoper and fiscal Sneijard van Leefdaal to Assembly of X. W.J.C. dated 8 November 1765. - (W.J.C. 116. p. 488.)

p. 488. — p. 491.

p. 488. In onse laaste van den 4 September [vide pol.] waarvan hier nevens het duplicaat is gaande, hadden wij de Eer van aan Wel Edele groot Agtbaarheedens te melden, hoe de weegen voor de Assiantijnen nog geslooten bleeven, en hoe er dus voor den Handel veijnig beeterschap bespeurd wierd; tot ons leedweesen moeten wij zulx weeder herhaalen, houdende de Fantijnen de wegen hier van rondsomme soodanig beset, dat wij niets van de Adsiantijnen vernemen kunnen, en dat de afgezanten die Zaaij aan ons gesonden heeft, hier alle in het Krom nog gebannen blijven. —

Fantijns houden de wegen van de Assiantijnen

p. 489. De Fantijnen hebben hun laaten opeijschen, om haar als slaaven te verkoopen, doch wij hebben hun deese onredelijke Eijsch afgeslaagen, hun verzekerende dat wij onzeijdig bleeven; hier op doen zij veel bedrijgingen, om ons te noodzaaken van partij te kiesen tegen de Adsiantijnen, waar toe wij nooijt sullen besluijten, vijl alle de negotie uijt het land der Adsiantijnen Koomen moet, het welk duijdelijk daar aan blijkt, dat er aan Apemaboe schepen leggen die in vijftien en sestien maanden met tooven de honderd slaaven hebben kunnen krijgen. —

Fantijns wonden de Assiantijnse slaven

1765

Wassa joins Fantijn

Hetgeene de Fantijnen des te stouter maakt is, dat zij thans met de Wassasche over een zijn gekoomen waar door hun magt aansienelijk vermeerdert is schoon sij bekennen, niet magtig genoeg te zijn, om tegen de Adsiantijnen voor de vuijst te overloogen; wij hebben alles gedaan wat wij konden jea zelvs is de Eerste oorzer na Choma gereest om deese vereeniging voor te koomen en met de Wassasche in onderhandeling te treeden en dit zou zeeker sijn gelukt, soo de Fantijnen aan hun niet hadde diets gemaakt, dat wij de Adsiantijnen hadden aangeset, om hun te verdelgen; dus siet het hier met den Handel slegt uijt, terwijl aan de andere kant de bedrijgingen der Fantijnen ons

p. 490. noodzaaken, geduurig op onse hoeden te zijn. Neshalven wij U Wel Edelen groot Agtbaar Heedens ootmoedig versoeken ons dog ten eerste van volk te voorsien.-

Breuw en Webster's pasjen bij de missive.

Wij zenden U Wel Edele groot Agtbaar-heedens hier nevens den brief, welke wij aan het Engelsch opperhoofd geschreeven hebben, ter bekooming van satisfactie over het aanhouden van onzen afgezant.- Door de vrijluij Breuw en Webster onder L.a. A. en de antwoorden daarop gekoomen onder L.a B. uijt deese brieven zullen U Wel Edelens Groot Agtbaar Heedens zien, dat de Engelschen selvs de gepleegde geweldenarijen misprijsen, dog dat zij niet in staat zijn, daarover eenig regt te sefferen; het is bij haar een gants wonderlijke bestelling: onder hunne Forten seiken sig soo veel vrijluij neder als maar willen, en blijven van de Commandanten geheel onafhankelijk; Breuw en Webster hebben aan Assemaboe een huijs, soo groot als het Fort selven, en hebben een compagnie opgeregt die van langzaamerhand de geheele negotie van deese kust zal opslokken en bederven, de grootste participant in deese compagnie is eenen Smit, die in Engeland een lid is van de Committe, welkers credit zijn medegezellen

p.491. stouter, en de bedienden van het Committe omsigtiger en bevreest maken.-

Wij zouden hier met nederom te Ponjaaren en vrij neegers aanteholden, onzen gezant

wel weeder los hebben kunnen krijgen; maar wij zoude hierdoor voor het aangedaane affront geene voldoening hebben, en wijl deselven ten hoogste noodig is, zullen wij al ons ontzag bij de negers niet verliesen. Bidden wij dat U Wel Edele groot Agtbaar Heedens ons dezelve gelieve te verschaffen, en dit zal niet moeijelijk zijn, wijl Breuw en Webster bij alle de Engelschen hier ter Kusten gehaat zijn als de Pest, en dat wij van goeder hand weeten, dat de Gouverneur over het geval seer sterk na Engeland heeft geschreeven, daar over klaagende, als over eene geweldenarije.—
other ways there is noth. else public of any use to him and to find no opportunity to make profit will
Overmits: de Vlaamsche Heeren ofter hebben veel niet veel om het lijf..

Extract from letter from Dir. Gen. Mr. J. P. T. Huijdecoper and fiscal W. Bruijard van Leefdaal to Assembly of X. W.I.C. dated 4 September 1765. (W.I.C. 116 p. 567.)

p. 567. — p. 572.

..567. Wij hadden de Eer U Wel Edele groot Agtbaar-Heedens in onse laaste van den 28 July deeses Jaars, waarvan hier neevens het duplicaat is gaande Breedroerig te melden hoe de zaaken hier ter Custe omtrent den handel en den doortogt der Adsiantijnen waaren gesteld, en schoon er tot heeden nog geene verandering ten goede kan verden bespeurd, agten wij
p. 568. egter van onsen pligt het geen zeedert voorgevallen is onder de oogen van U Wel Edele groot Agtbaar Heedens te brengen.— De Affgezanten door ons en het Engelsch opperhoofd naa de groote van het Fantijnsche Land gesonden, om de Negers door den Koning Zaay opgeeijst uijt hunne handen te krijgen, zijn terug gekoomen met tijding dat drie der Caboceers zig zelve hadden om het leeven gebragt, en dat de vierde het zelve meede had zoeken te doen, doch nog was gered, en in handen der Fantijnen was, maar dat zij wijgerden hem uijt te keeren.— Wij besloten hierop egter om onse goede wil aan de Adsiantijnen te toonen, ten tweede maal naa Fantijn te zenden om de nog overgebleevene neeger in het leven te behouden en aan Zaay ter hand te stellen; wat de uijtslag van deese pooging off het antwoord der Fantijnen

1765

geweest zij weeten vij tot nogtoe niet, vijl onse afp. 569. -gezant op een ongehoorde vijse door een Engelsche vijman aan Annemaboe is aangehouden en in hand en voetboeijens geslooten, terwijl hij terug kwam om ons raport te doen, een geval zoo ongehoord en verre gaande onregtvaardig, dat vij ons genoodzaakt vinden. U Wel Edele groot Agtbaarheedens bij Hetzelve een vijnig op te houden. —

Hier weegens de captuur bij Brest.

Toen de Affgesanten voor de eerste maal uijt het Fantijnse terug kwaamen, gaaven zij ons te kennen, dat de Tietje daar zaaij om had gevraagt, zig bevond aan boord van een Frans schip, leggende ter Rheede van Mouree, de eerste onser zond hierop terstond order aan den Commandant van gemelde Fort om dien Tietje het koste wat het wilde vijt te koopen ingevolge van deese ordre begaf hij zig aan boord en accordeerde met den commandeerende officiers, die hem de Tietje overgaff teegens een recipis en p. 570. obligatie, waar bij hij aannam een goede Mans slaaf voor den Tietje te gnillen betalen, dewelke ons terstond door den commandant van Mouree toegesonden wierd, aan wien de eerste onser weeder meldde, dat hij aan den Fransman zeggen zoude ymand naa het Hoofdcasteel te zenden om een slaaf uijt-te zoeken, naa zijn genoegen, doch in plaats van zulx te doen versogt den Franse capitijn de Tietje weerom onder voorwensel dat hij deselve reeds had affgestaan aan de Heeren Breux en Webster Engelse vrijlieden aan Annemaboe woonagtig, doch hij ontfing een en andermaal vijgerend antwoord, omdat aan het behouden van deese Tietje zeer veel gelegen lag, toen schreeven de Heeren Breux en Webster zelve om hem te erlangen, doch wierden insgelijks vriendelijk afgeweesen, vijl vij ons hielden aan het geslootene tusschen den Moureese Commandant en den commandeerende scheepsofficier, hierop hebben de twee voornoemde vrijluij onsen p. 571. Affgesant aangehouden en de Annemaboese Negers opgestookt om zoo veel Elminase Negers te steelen en te verkoopen, als zij maar zouden kunnen bekoo-

-men,

de Eerste onser heeft hierop terstond een wijdloopige brieff geschreeven aan het Engelsch opperhoofd, om over dit geweld te klaagen, en een eclatante voldoening te eijschen, en de Engelsche gouverneur heeft hierop geantwoord, dat hij het gevaelen zijner Raaden nineemen zoude, doch dat hij voor zig zelve over het aangedaan affront zeer te onvreeden was, te meer denijk hij vreesde dat dit geval ons zoude agterwijt zetten in het uijtvaeren van onse goede voorneemens tot nut van onse beijde Natien.— Wij hebben UWel Edele groot Agtbaarheedens van dit geval willen verwittigen om dat het misschien gevolgen hebben kan, wijl wij onmogelijk het zelve stil voorbij kunnen laaten gaan zonder
p. 572. al ons gesag bij de Negers te verliesen.—

De Affgesant die wij na de Wassasche hadden gesonden is ook terug gekeert verselt door vijff Wassasche afgesanten welke aan Chama waaren om met ons in onderhandeling te treeden, verwaards de Eerste onser zig heeden off morgen zal begeeven om met hun te spreeken.—

1766

Letter from Dir. Gen. Mr. J. P. T. Huijdecoper, fiscal U. Suljard van Leefdaal and Councillors C. Klok and J. C. Finnekol to the same- blij of X. W.J.C., dated Elmina 14 June 1766. (W.J.C. 116. p. 643)

p. 643. — p. 668.

p. 643. Wij zouden ons aan pligtverzuijm schuldig maaken, zo wij vergaaderd zijnde, UWeldele groot Agtbaarheedens van onze verrigtingen en van de omstandigheeden der zaaken alhier, geen reekenschap gaaven, voornamentlijk, wanneer in dezelve iets nadeelijks en voor de belangens der Edele Maatschappij gevaarlijks is te voorzien.

De onregtmaatige onderneemingen onzer Engelsche Nabuuren brengen ons thans in zulk een geval,
p. 644. uijt het welke wij ons zelve, zonder eene kragtdaadige
C. Apdl hulp van UWel Edele Groot Agtbaarheeden bezwaarlijk zullen redden, en dit is de reeden, die ons tot schrijven noopt, schoon wij nog niet veel hebben afgedaan, en onze vergaaderingen nog maauwelijks een aanvang hebben genoomen.—

A.
Mis: Comiss
12 may 1766
[not yet copied]

De Poincten, waarover wij bij den anderen ge-
-komen zijn, zullen UWel Edele grootAgtbaarheeden zien
uijt het afschrift van onze eerste Resolutie, hier nee-
-vens gaande onder Lit. A, zo als dezelve kortelijk door
den Directeur Generaal, bij het openen der Sessie zijn
opgegeeven.— over de twee eersten hebben wij tot
nu toe niets kunnen doen, wijl het laatste zo gewigtig
is geworden, dat het ons alleen tot nu toe werks genoeg
heeft verschaft, gelijk wij vertrouwen dat UWel Edele-
-groot Agtbaarheedens uijt de neevensgaande bij-
-laagen, ten overvloeden zullen bemerken.—

p. 645. Wij hadden in onze laatste Sessie besloten
den oorlog met de Caap Apolonischen niet door te zetten
gelijk wij de Eer hadden, op den 15-den December des Jaars
1764 aan UWel Edele grootAgtbaarheedens te berigten,
en ingevolgen van dit besluijt, hebben wij geene toe-
-rustinge gemaakt, noch aanvallender wijze gehandelt
schoon ctm nichia verscheijde nieuwe vijandelijkheeden
heeft gepleegd; hebbende hij in de Maand October
des Jaars 1764 een neeger Opperhoofd, die aan onze
zijde was, Cboumi genaamd, in zijn eijgen dorp door
zijn volk doen ombrengen en onthoofden; verscheijde
rijzen zijn onze vaaten door hem aangetast en in
augusto des voorleeden Jaars heeft hij vijff Equira-
-sche Neegers, die aan hunne meijnen arbeijden, doen
opligten; en een Axinschen Neeger, die wijn de Palm
was gaan tappen, doodschieten en den kop afhouwen;
behalven nog eenen Vassaschen Neeger, die zijnen
handel aan ctrim was gaan drijven, waarvoor
hij terug keerende, meede in den weg is vermoord en
p. 646. onthalst in de Maand Juni 1765.—

Ondertusschen hebben wij zo veel wij konnen
verspreijd en doen verspreijden, dat wij bereid waaren
hem de vreede te schenken, zo hij die op billijke voor-
-waarden begeerde, wijl wij hem over zijne laatste
weederspannigheid genoeg gestraft reekenden; meerder
konden wij niet doen, wijl onze Neegers ons zouden ver-
-laaten, zo wij opentlijk na vreede stonden en ge-
zanten hadden gezonden om de eerste voorslag daar-
-van te doen; en wij zijn nu verzeekerd, dat ctmni-

-chia den Oorlog moede, zig lange zoude hebben onder-
-worpen, zo hij niet door de Engelschen teegen ons waare
opgerokkend geworden: wijl wij bericht ontfangen heb-
-ben, door een Hollandsche stuurman, die met een
boot door Captijn Moorman afgezonden, aan Caap
Apolonia heeft genegotieerd dat hij aan de Neegers ge-
-vraagd hebbende, waarom of zij met ons geen vreede
maakten, ten antwoord heeft bekoomen, dat zij drie
gezantschappen aan de Engelschen hadden gezonden,
om de vreede voor hun te bewerken, doog dat zij tel-
p. 647. -kens vergeefsche moeijten hadden gedaan, wijl de
Engelschen hun hadden gezegd, dat wij van geen vreede
hooren wilden; hierop hebben wij een Baark na booven
-gezonden met ordre aan den schipper om aan de Caap
ten anker te gaan en te negotieeren zonder zijn last
direct te openbaaren, maar onder 's Lands de Nee-
-gers te polsen, en zo zij vreedens gezind waaren hun
dan te zeggen van waar hij kwam, en aante bieden
om de afgezanten aan dit Hoofd Casteel direct in
veijligheid te brengen, hebbende hij een Neeger bij zig om
Jurament volgens Lands wijze te drinken, doog daar is
niemand bij hem aan Boart geweest, denkelijk om dat
'er reets een Engelsman aan den wal was. —

De Engelsche ontdekt de Capsche

Uijt het boovenstaande kunnen U Wel Edele-
-groot Agtbaarheedens gewaar werden, hoe de Engelschen
zig bedektelijk aan Caap Apolonia hebben ingedron-
-gen, nu komen zij opentlijk voor zijne helpers uijt,
gelijk blijkt uijt het Extract van den Brief door den
Engelschen Gouverneur geschreeven en van woord tot
woord in onze eerste resolutie ingevoegd. —

p. 648. Om nu U Wel Edele Groot Agtbaarheedens naader
opening van de gantsche zaak te geeven, zal het niet
ondienstig zijn, hierbij te voegen een historisch ver-
-haal van het geene dat oorzaak tot de voorsoem-
-den brieff gegeeven heeft en van de slinksche be-
-handelingen der Engelsche Natie omtrent ons. —

Gedurende den gantschen Oorlog hebben de
Engelschen, gelijk nu van agteren duijdelijk blijkt, on-
-zen vijand van het noodige voorzien; zoo lang
zulx door de scheeps boots geschiede, hadden wij

de magt niet het te beletten, wijl het onder den naam van Negotie doorging, welke wij niet kunnen nog moogen stremmen; het eenigste dat wij doen Kon- den, was over deezen handel aan de Engelschen ge- veneur van Caap Cors te klaagen, en dit heeft d

B. Letter. Erasmi Co Bell 29 March 1762 [NB. XXX p 29.] p. 649.

directeur Generaal Erasmi gedaan, op den 29en Maart des Jaars 1762 in een brief, waarvan hier neevens een afschrift gaat onder Lra B. waarin hij ons regt op de Caap te kennen gaf en de ge- gronde reedenen van den oorlog aandwijde; de Heer Bell toen gouverneur aan Caap Cors, stelde hem op de allerkragtigste wijze gerust, in een brief ge- dagteekend 30en Maart 1762, waarvan hier neeven

C. Letter, Bell Co Erasmi 30 March 1762 [Ibid. p 30]

ook een afschrift gaat onder Lra C. aan deezen brief wierd geloof gegeeven, om dat men niet daagt dat losse Neeger gerugten teegen zulk eene nadrukke- lijke verklaaring van een Christen opperhoofd Konden opweegen. — Deeze gouverneur Bell vertrok na het Vaderland en wierd door een William Mutter opgevolgd, onder zijne directie gaf de teegenwoor- dige Directeur generaal, toen gouverneur aan Axim, naricht aan den regeerenden president Walm- beek, dat hij gehoord had dat de Engelschen aan Caap Apolonia eene vastigheid maakten; terstond

D. Letter Wolmbeek Co Mutter 29 Augt 1764 [NB① p. 116.]

schreef hij hierover een brief na Caap Cors, dato 29 dugusti 1764, waarvan Copia hier neevens on- der Lra D., waarop den gouverneur Mutter ten- zelven daage een ontkennend antwoord schreeff onder Lra E. hier neevensgaande. —

E. Letter Mutter Co Wolmbeek 29 Augt 1764 [Ibid. p. 117.]

Teedert dien tijd is het alles gebleeven bij be- dekte Kuijperijen der Engelschen en bij verscheide Rapporten, die geen volkoomen bewijs uijtleeverden; p. 650. doch het geene ons dienaangaande ontbrak heeft ons het geval verschaft, wijl het eijndelijk den teegenswoordigen Engelschen gouverneur Hippisley heeft genoodzaakt opentlijk uijttekoomen, waar- door wij in staat gesteld zijn geworden, om ook op vaster gronden te werken; dit geval heeft zig dus toegedraagen.

Eenige Equivasche Neegers van die geene, die

onderons Fort aan Axim hun toevlugt zijn koomen
zoeken, na hun Land gegaan zijnde, om aldaar
in hunne mijnen te arbeiden, vierden in de bosschen
aangetroffen door een hoop gewaapend volk van
den makelaar Beguour die in het begin der on-
-eenigheden tot Amnichia is overgeloopen; zij vier-
-den aanstonds handgemeen, en de onzen behielden
de overhand, kreegen twee gevangenen en kapten
een derden, die zwaar gewond was, volgens hun
lands gebruijk den kop af, die zij ten teeken van
hunne overwinning met zig bragten; dit heeft
den Engelschen gouverneur in het harnas gezet en
hem bevoogen dien eersten brief te schrijven; het
ant voord dat wij hem gegeeven hebben kunnen U-
p. 651. Wel Edele groot Agtbaarheeden meede zien in de Bij-
-laage Lea A; door het zelve zogten wij voor eerst den
Engelschman verder uijt te lokken, en ten tweeden tijd
te winnen om met naauwkeurige oogen de oude
Archives na te gaan, en uijt dezelve ons gegrond
regt op Caap Apolonia op te zoeken.—

Het eerste is ons volkoomen gelukt, vijl
onzen brieff den Engelschman heeft gedwongen, eijn-
-delijk rondborstig uijt te koomen, en van alle om-
-weegen af te zien, doch in het tweede zijn wij nog
maar ten deelen geslaagd, vijl wij tot nu toe hier
geene originele acte van onderwerping hebben ge-
-vonden, door de inborrelingen van de Caap ge-
-maakt, ten tijden dat onze voorzaaten het Fort
St. Anthonij tot Axim van de Portugeesen hebben
veroverd; doch daar zijn veele oude Pampieren
't zoek geraakt, die wij egter vertrouwen dat bij
U Wel Edele groot Agtbaarheeden te vinden zullen
zijn; en zo onder dezelve de acte mogt zijn, waar-
-van wij thans spreeken, zo bidden wij ootmoedig
p. 652. om een authentieq afschrift derzelver.—

F. Wij hebben egter genoeg gevonden om ons
Min. Comité regt provisioneel aan te toonen, gelijk wel haast
15 May 1766 zal blijken; nu volgen wij den draad der geschie-
[wit pel opd] -denis en koomen dus tot onze tweede resolutie, hier
-neevensgaande en gemerkt met Lea F. in welke

UWel Edele Groot Agtbaarheedens den tweeden brief van den Heer Hippisley van voord tot vaard gelesen vinden.
Dog eer wij tot dezelve overgaan moeten wij UWel Edele Groot-Agtbaarheedens een denkbeeld geeven van den schrijver wiens pen dezelve voortkoomt.—

Hij is een Toneelspeelders zoon, hier ter custe als Meester gekoomen en eijndelijk tot Commandant van Winneba bevorderd, van waar hij op ontbooden is, omdat hij teegens de beveelen van het Committé had gezondigd in Engeland zijnde, had hij niet genoeg, om na zijn zin te leeven, en zogt derhalven weeder in den dienst des Comm'tté te geraaken, waartoe hij niet koomen konde, zonder iets ongemeens uijt te werken, waar door hij zijne p. 653. gaaven en kennisse van deezen Kust mogt aan den dag brengen, en hier toe vond hij geene beetere geleegenheijd, als het schrijven van een boekje, waarin hij onze Natie schamper doorhaald, en onder anderen, zo wij gehoord hebben, want het boekje zelfs hebben wij nog niet kunnen magtig werden) het regt der Edele Maatschapp. om Recognitie van den Portugeezen te neemen, zoekt te ontzenuwen, en aan te toonen, dat de Engelschen uijt hoofden van hunne bezittingen alhier het zelve regt hebben, zo zij maar het eerst een wagter op de afkoo-mende Portugeezen kunnen stellen, en hiertoe slaat hij als een zeeker middel voor het helpen van Am-ichia en het bouwen van een Fort in zijn Grom, zo als men hier gewoon is de dorpen te noemen, en dit is hem zo verre gelukt, dat hij als President is uijtge-zonden en daardoor de opvolging had van den Heer Mutter, die voor veinige maanden na Engeland vertrokken is, hebbende zijn voorschreeven werk zo veel ingang gevonden, dat het Parlement van Enge-land een besluijt genoomen heeft om een Fort aan p. 654. Caap Apolonia te bouwen, tot welkers stigting enon-derhoud het een vaste somma heeft bepaald, zo als blijkt uijt den brief in onze tweede Resolutie nage-schreeven en uijt het Fransch vertaald.—

Wij gelen UWel Edele groot Agtbaarheedens aandagt hier niet langer op te houden met een nieuw onderzoek over den Brief, uijt wij die genoeg hebben

p. "Character Caracter van Hippisley, derselfs geschrift tegens ons."

P.
Ters,
Verkoper & Consorten
Hoffelijk.
1 July 1766.
[B (3) p. 88]

uijtgeploogen in het antwoord dat wij daarop vervaardigd
hebben, het welk hier neevens gaat geteekend L: J. -
In het zelve hebben wij, zoo veel onze kragten toelieten, de
onregtvaardigheid der Engelschen aengetoond, en het
regt der Edele Maatschappij op goede gronden, zoo wij
meenen, gevestigd, en wij hoopen dat onzen arbeid
niet vruchteloos zal zijn, zo UWel Edele groot Agtbaar-
heeden ons kragtdaadig ondersteunen, en het gebrekkig
dat in ons werk gebleeven is, door haare wijsheid en
kennisse vervullen, waartoe wij UWel Edele groot Agtbaar-
heedens neederig, schoon ernstig aanloopen, wijl het
zeeker en vast is, dat het blijven der Engelschen aan
p. 655. Caap Apolonia niets als schaade voor de Edele Maat-
schappij kan te weege brengen, op wat manier men de
zaak ook beschouwd; want voor eerst is het zeeker, dat
zo deese onderneeming den Engelschen wel gelukt, zij
daarbij niet zullen blijven, maar gedurig in hunne
onderkruijpingen voortvaarende, ons hoe langs hoe meer
zullen berooven en ons eijndelijk binnen de paalen van
onze Commen besluijten: wijl hunne hebzucht hier zo
wel als elders niets heilig reekend, maar daarheenen
strekt om van alles meester te worden, terwijl zij daar-
toe te gemakkelijker koomen zullen, zo de inboorlin-
gen eens bemerken, dat zij van ons afvallende door
hun beschermd en geholpen worden, en dat wij daar-
en teegen vruchteloos de verdediging van onze trouwe
onderhoorigen op ons neemen. —

Daaren boven is het zeeker dat zij zig met
geen kleijne streek Lands bij dit Fort zullen vergenoegen,
maar de landen hun door Amichia afgestaan
p. 656. zeeperlijk oneindig ver uijtrekken, gantsch Sumore en
Equira daar onder begrijpende, waardoor het Fort
van Acim niet alleen zeeven agtsten van zijn terri-
toir zoude missen, maar daaren boven van allen
handel beroofd worden, zowel als het Fort van Hol-
landia en Dorothea tot Accoda, wijl alle de Vas-
sasche, Addiantynsche en Akeinsche negotie voor
die drie voornoemde Forten alle door Equira passeren
moet; en wat de scheepen aangaat, voor hun zal
zeeperlijk niets aan Caap Apolonia te doen vallen zo

de Engelschen aldaar eens vast genesteld zijn, wijl het aan alle hunne Commandanten, wel uijtdrukkelijk is verbooden eenige slaaven aan andere Natien te verkoopen. —

En dit alles zoude nog niets zijn, in vergelijkinge der schande, die Uwel Edele groot Agtbaarheeden staat te treffen, zo zij zig eens onder vinden volgens het opgegeeven plan van Hippisleij, de Portugeezen van ons af te troonen en hun zelfs passen tot
p. 657. kunnen handel te verleenen, gelijk wij tot nu toe gedaan hebben. —

Wij weeten wel, Wel Edele Groot Agtbaare Heeren, dat ons regt, in deezen op goede gronden steunt; dog wat aan regt baaten bij luijden, die alleen op grootheid doelen, zonder zig te bekreunen op wat wijze zij tot dezelve geraaken, en die verwaand op haare overwinningen, geen ander oogwit hebben als den Meester te speelen; over alle die geenen die zij voor zwakker, als zij zelve zijn aanmerken; ja wij hebben deste meer reeden, om voor haare onderneeming te vreezen, in het stuk der Braziliaanen, omdat de oude pampieren ons leeren, dat zij meermaalen ons in het vreedzaam genot der Portugeesche Recognitie hebben gestoort, wijl wij dien aangaande zelve eene convention vinden, gemaakt tusschen den generaal Pieter Nuijts en den gouverneur Ridder d'Albij Thomas, bij dewelke de twee opperhoofden zijn overeengekoomen, dat geen Portugeesch door de Hollanders geattacqueert zoude moogen werden, zo hij een bedienden der Engelsche Compagnie aan boord had; nu is het zeeker dat zij bij deze convention staande blijvende,
p. 658. en een Fort aan Coap Apolonia hebbende altoos Meester zijn zullen om voor ons bezit van een Braziliaan te neemen en wij vreezen dat zij met het bouwen van hun Fort aldaar, hier wel het allermeest op doelen; hoe groot een nadeel nu zulx voor de Edele Maatschappij weezen zoude, hoeven wij hier met ten breedsten uijt te meeten, wijl de boeken die jaarlijks van hier overgaan zulx ten overvloeden aanduijden, en klaarlijk doen zien, dat de grootste

selfs der onkosten met deeze Recognitie betaald verd,
dus dezelve ophoudende UVel Edele Grootachtbaarhee-
dens genoodzaakt zullen zijn, 's jaarlijks eens zo
veel coopmanschappen uijt te zenden, om de bedienden
te onderhouden; het welk des te harder vallen zoude,
omdat de Engelschen van de Portugeeschen tabak
Meester zijnde, ook daar voor den handel alleen heb-
ben zullen, uijt het door dezelve alleen is, dat wij nog
eenige negotie krijgen; alle hunne andere goederen
doorgaans beeter zijnde gevilt als diegeene welke ons
scheepen uijtbrengen, waardoor de Recognitie off
p. 659. hoofdgeld der slaaven, zo niet geheel ophouden ten
minsten twee derde verminderen zoude en nade-
maal de meeste scheepen het restant hunner slaaven
onder de Forten krijgen moeten, spreekt het van zelve
dat zo de negotie onder de Forten te niet is, de vaart
meede haastelijk te niet zal loopen, en dus geene Re-
cognitie bij UVel Edele Grootachtbaarheeden in Cassa
koomen, waar op vel haast zal volgen dat deeze ge-
heele Cust, voor de Hollandsche Natie onnut, en voor
UVel Edele Grootachtbaarheeden in het bijzonder na-
deelig zijn zal. —

Wij hoeven hier geene groote omslag van
woorden te maaken om UVel Edele Grootachtbaarhee-
dens die verre kundiger zijn als wij, te overtuijgen
dat het verblijf der Engelschen aan Caap Capolonia in
allen deelen nadeelig zij, uijt het hier
booven ter neder gestelde van zelfs in de oogen
springt, en dus hoopen wij dat UVel Edele Grootacht-
baarheedens vaaderlijke zorge dit onheil zal af-
p. 660. weeren, en beletten dat haare bezittingen niet ten
prooij gelaaten verden aan de onverzaadbaare lust
onzer trouweooze nabuuren, die het alles zoeken in-
te slokken. —

Niemand onzer is stout of onbedagt genoeg
om UVel Edele Grootachtbaarheeden in een onregtvaar-
dige off twijffelagtige zaak in te wikkelen, zo wij geene
goede gronden hadden om op te bouwen, dog hier is
het regt volkoomen aan onze zijde, gelijk de neevens-
gaande bijlaagen aantoonen zullen; vant wat

H. Acte van Cessie & opdracht des Landschap Jumore. [copied from WIC. Versp. 1162 as dated 10 January 1654. 't 4 opz. suc. H., 5 blaadr. dd 16 January.]

I.

Extract van Journal of Pruijghaver te Jumore, in C. Arnd. of 13/14 July 1654. Thans extract alhier Translated Portugees sub anno.

Kan duijdelijken voor ons getuijgen als L.a (H.), waarin de invoonders hun Land aan de Edele Maatschappij opdraagen en bekennen, dat zij reeds onderhoorige der Portugeezen geweest zijn, en dus wijl het Aximsche Fort met alle deszelfs territoiren door ons is vermeesterd, zo bekennen zij daardoor, dat zij reeds onze onderhoorigen waaren, voor het maaken der acte vaarvan wij spreeken, want Jumore was een Landschap vaarvan Caap Apolonia sleghts een gedeelte is, gelijk blijkt uijt de bijlaage L.a (J.) in welkers hoofd duijdelijk kan gezien worden, dat Jumore of Caap Apolonia het gelvden is, jae het is klaar dat Caap Apolonia, dat nu sleghts uijt twee à drie groote dorpen bestaat, ons toe behoord, niet alleen uijt de hier boovon aangehaalde acte van Cessie maar ook daaruijt dat alle de omleggende Landschappen meede van ouds her onder de domijnen der Edele Maatschappij zijn geteld geweest, uijtwijzens de Renovatie der Acte van vazalagie aan die van Ctbripiquen door den Directeur Generaal Valckenburg verleend, vaarvan L.a (K) een afschrift is, en de opdraght van het Equiraschе Land, gemerkt L.a (L) welke van tijd tot tijd is vernieuwd geworden. –

K. Renovatie der Acte van Vazalagie Abripiquen 6 August 1658 [copied from WIC. Versp. 1162]

p. 661.

L. Decton, dated 29 Augt 1642 before de Tijtler ende Assen by Chiefs of Equira, of the Treaty (with Pungo) of 22 August 1644 (with copy Treaty annexed). [The Decton is copied in Copied Acta Book under 1742 at p 156 a. The Treaty of 1644 has been copied from WIC. 122. & therefore omitted this copy.]

Dat onze voorzaaten nu dit regt nimmer hebben laaten vaaren, getuijgen de hier neevensgaande deductie van den generaal Valckenburg L.a (M) met zijne bijlaage L.a C en het reeds aangehaalde journaal van den Directeur Generaal Ruijghaver, gemerkt L.a J. aantoonende dat beijde die opperhoofden het regt onzer Maatschappij op de Caap hebben staande gehouden tegen de Zweeden, die aldaar even als de Engelschen nu voet zogten te krijgen, en een vastigheid te bouwen, waartoe zij reeds de invoonderen hadden omgekogt, gelijk te zien is uijt de bijlaagen (N.) en (O.) –

M. Deductie of Valckenburg tegen de Kroon Sweden &c. This has been copied under date 1 January 1654 from WIC Versp. 1162] In this copy the date of the Portugis translated deed of Deductie is 5 July. In the copy in WIC Versp 1162 this date is 5 Sept.

p. 662.

N. Attestatie dd. 10 July 1654

O. Attestatie dd. 14 July 1654.

Both under before Kapenhoek & Assen by Cingelenburgh & Roelff Bryck. [copied Tijtler sub anno from the originals in WIC. 06. 12.]

Doch vaartoe zo ver terug gesprongen en bewijzen gezogt van oude tijden, daar wij dezelve in de laatste Jaaren vinden kunnen, namentlijk onder de bestiering van den Directeur Generaal van Voorst, onder de welke zig een Engelsman aan Caap Apolonia had nedergezet, met naame Richard Stockvell, die genoodzaakt is geweest van daar te verhuijzen, wijlde voor-

noemde Directeur Generaal van den Caboceer aldaar liet verbieden, hem langer in zijn Land te dulden, gelijk blijkt uijt den brieff van den Heer Bacot, toen gouverneur aan Axim, welke hier neevens gaat met de Letter ? geteekend; En bij deeze gelegendheid heeft de vreevele Amnichia zelfs een nieuwe acte van onderwerping gemaakt, welke hij door zijne afgezanten in dit Hoofdcasteel heeft doen teekenen, en volgens 's Lands gebruijk met het drinken van Jurament bekragtigen; het afschrift daarvan gaat hier neevens gemerkt Lta Q.

p. 663.

Zie daar Weledele grootachtbaare Heeren! alles wat wij tot nu toe omtrent de Caap hebben kunnen vinden, en schoon wij denken dat het zelve ons regt ten overvloeden aantoond, willen wij egter nog meerder zoeken, en zo wij iets vinden willen wij niet in gebreeken blijven UWel Edele groot Achtbaarheedens ten allerspoedigsten daar van Kennisse te geeven.—

Ondertusschen willen wij hier ons regt zo veel wij kunnen verdeedigen, dog zeemanschap gebruijken, om ons in geene noodzaakelijkheeden buijten noodzaakelijkheid te steeken, voor dat wij stipte beveelen van UWel Edele groot Achtbaarheedens hebben ontfangen, na de welke wij lijkhalzende uijtzien en verlangen, den brief of Memorie, hier neevens gaande onder Lta S. willen wij zoo ras de oppercommies Voortman hier zal aangekoomen zijn, door gedeputeerdens aan den Engelschen gouverneur doen overhandigen, en daarbij voegen een protest dat hier neevens gaat onder Lta R.

p. 664

Het verzoek om vrijen doortogt aan Axim hebben wij afgeslaagen, omdat wij dagten dat zulks een schijn geeven zoude, als of wij het regt der Engelschen stilzwijgende goedkeurden, en wij willen daarom dezelve blijven wijgeren, tot dat wij daaromtrent teegenstrijdige beveelen van UWel Edele groot Achtbaarheedens hebben ontfangen, gelijk UWel Edele groot Achtbaarheedens zullen zien uijt het slot van ons antwoord hier neevens gaande; welke uijtvlugt nu onze vrijgeving hebben zal moet de tijd leeren, en wij willen niet verzuijmen UWel Edele groot Achtbaarheedens van al het voorvallende ten eersten Kennisse te geeven, terwijl

1766

wij inmiddels nog alles doen zullen, wat eenigzints moogelijk is om de vreede te bewerken en die van Caap Apolonia te doen verstaan, dat zij door de Engelschen zijn misleijd en bedroogen, en wij vleijen ons, dat zo wij daartoe koomen kunnen, de Engelschen het aldaar niet zullen kunnen houden, vijl wij reeds hebben gehoord, dat de inwoonders van die plaats meer als eens halsstarrig zijn geweest teegen den Engelsman die 'er nu is, doch wij kunnen voorde waarheid van dat
p. 665. gerugt niet in staan;

De grootste zwaarigheid die zig hier in opdoed is, hoe wij best onze meening aan hun bekend maaken, vijl de veegen over land zo naauw gesloten zijn, dat niemand zig in dezelve durft waagen, en het openbaar zenden van vreede vlaggen zoude zeekerlijk, gelijk wij hier booven zeijden, onze onderhoorigen ons vervreemden, en daar en booven niet kunnen geschieden, zonder dat de Engelschen de lugt daar van kreegen, die dan zeekerlijk niet na laaten zouden weeder te stooken, en onze raadslaagen te verijdelen; dus hebben wij beslooten het compe schip 'Stad en Lande' onder schijn van vegatie na booven te zenden, met een vertrouwde Heeger aan Boord, om zo het moogelijk waare, de Heegers van de Caap van onze goede meeningen te hun waarts te vervullingen, en langs dien weg in eene bedekte onderhandeling te treeden. —

Doch zo ons dit mislukt, en zo onverhoopt Uwel Edele groot Agtbaarheeden de Engelschen met weeder van de Caap konden doen verhuijzen, zo zoude te
p. 666. om deeze schaade eenigzints te vergoeden raadzaam zijn een Fort of Logie aan Assine te stigten, waardoor wij weeder booven de Engelschen leggende, meester van de Portugeezen zouden blijven, en het zoude niet ongemakkelijk zijn, van de inwoonders aldaar hiertoe vrijheid te verkrijgen, vijl zij in en min met die van Caap Apolonia leevende, en die door een Europeaans Fort ziende versterkt, ook gaarne tot hun eijgen zeekerheid een sterkte zouden hebben. —

Doch Wel Edele Grootagtbaare Heeren niets is noodzaakelijker om ons gezag bij den Inlander staande

te houden als dat wij hiervan tijd tot tijd en ten min-
-sten 's jaarlijks een of twee oorlogscheepen hebben, wijl de
Negers gewoon zijn aan het wijtberijke te blijven hangen
en dus veel grooter denkbeeld van de magt der Engel-
-schen als van de onze maaken, alleen omdat zij gedu-
-rig oorlogscheepen van die Natie zien, daar het nie-
-mand hunner heugd, die met onze vlag te hebben
gezien, hetgeen hun doed denken, dat wij daar ten
eenemaalen van zijn ontblood; vergeefsch is alles wat
o. 667. wij hier teegen inbrengen, om hun van de magt van
onze Natie te overtuijgen, wijl zij niet verder gewoon zijn
te gelooven als zij zien, en wijl de Engelschen hunne
twijffeling gebruijken, om hun verder van ons af te trek-
-ken als van luijden, die niet in staat zijn, haar eenige
bescherming te verleenen; jae zij ontzien zig niet de in-
-boorlingen wijs te maaken, dat wij in Europa onder hun
staan en selve eijnsbaar zijn, waaran de Negers maar
al te veel geloof slaan, omdat zij in der daad geene schee-
-pen van oorlog van onze Natie hier ooit ter kusten zien.

Wij zouden Wel Edele grootachtbaare Heeren
hierop zo zeer niet aanhouden, zo wij niet van de
noodzaakelijkheid daarvan in gemoede waaren over-
-tuijgd en zo wij niet met leedwezen zaagen, dat de
magt van onze nabuuren daagelijks toeneemd en
het ontzag der inlanders voor hun langs hoe meer ver-
-meerderd, daar zij in teegendeel voorheen zeer veinig
gezag konden voeren. —

Maar wij stappen hier van af om nog een woord
van den handel te zeggen, en van de Adsiantijnen, die
jo. 668. dezelve moeten aanbrengen, schoon wij niet veel goeds
Behandt. daarvan te melden hebben, wijl de Fantijnen tot nog
toe geene vreede gemaakt hebben en de weegen door
Fantijn stelt stops de oorlog gestopt zijn; wanneer zulks een eijnde neemen zal weeten wij niet, dog vreezen dat het nog niet
rasch ten goeden zal veranderen, ten minsten niet, zo
lang de Adsiantijnen niet met geweld doorkommen,
wijl het zoeken der Fantijnen alleen is hun den doortogt
na het strand te beletten, om daardoor alleen met de
blanken te handelen en alle de Matte Negers te nood-
-zaaken, hunne waaren voor geringe prijzen af te staan,

1766

die zij dan daar na met aanzienelijke winsten in de forts of scheepen verkoopen; de Adsiantijnen daar en teegen willen de Europeesche goederen uijt de eerste hand hebben en zo zij hier op blijven staan is het zeeker, dat zij naegts genoeg hebben om de Fantijnen hun moedwil te verleeren, en doen zij zulks, zoo hebben wij een goede tijd te wagten, daar wij in teegendeel bujten dien niets als het totaal verval der Negotie tegemoet zien. —

C. Stalle

p. 846. — p. 848.

p. 846. L^a R. Wij Mr. Jan Pieter Theodoor Huijde coper, Willem Snijard de Leefdael, Pieter Woortman, Cornelis Klok en Jan Christiaan Fennekol, uijt naam en de van weegens Haare Hoogmogenden de Heeren Staten Generaal der vereenigde Nederlanden ende van weegens derselver Generaale geoctroieerde west Indische Maatschappij, directeur Generaal en Raaden over de Noord en Zuijd Custen van Africa

Protest. Hagelkruijs te Hippisley

Doen U Mijn Heer Johan Hippisley! Gouverneur en Chef over de Engelsche Bezittinge op de voorzeide Custen en President van den Raad aan Caap Corsessie houdende Aankondigen, —

Dat wij niet zonder de uijterste bevreemding hebben vernomen, zoo uijt Uwe Eijgene brieven als door verscheijden berigten; dat Gij U Mijn Heer! met meer vergenoegende die van Caap Apolonia onse veederspannige onderhoorige, teegens ons op eene bedekte wijse te sterken, nu eijndelijk voor Haare zaak openlijk uijtkomt, hun beschermt, en ons zoekt af te schrikken van hun als vijanden te behandelen: onder voorwendzel dat zij thans Uwe onderdanen zijn en hun Land een gedeelte van het Brittannisch grondgebied uijtmaakt,

p. 847. alwaar Gij zelve eene sterkte laat bouwen, en de Engelsche vlag waaijen, uijt kragt van eene overdragt van Amichia, geteekend door hem en zijn Caboceros, waarbij hij alle zijne Landen zoude hebben afgestaan aan de kroon van Groot Britanje: en naedemaal wij deese overdragt aanmerken alleen Instrument zonder eenige kragte of te waarde, wijl Amichia op de voornoemde Caap geen Regt bezat, dat hij aan U Konde

overdraagen; zijnde dezelve vanouds her geweest een Domain van de Generaale Geoctroieerde Nederlandsche Westjndische Maatschappij; op de Portugeezen veroverdt met het zwaard, en de invvoonders zigzelven hebbende onderworpen, door authentique actens meermaalen vernieuwt, en nog onder ons berustende, en zig altoos gedraagen als onderhoorige van het Fort St. Anthonij, gelijk wij breedvoerig hebben aangetoond in ons antwoord op Uwen laatsten brief, U ter deezer gelegentheijdt door onze gedeputeerden overgegeven; Zoo is het: dat wij Directeur Generaal en Raaden, als gesteldt om de regten der Edele Maatschappij te handhaven en haare bezittingen te bevaaren, ampts en pligtshalven genoodzaakt zijn, om uijt naam ende van weegens Haare Hoog moogenden de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, en de van weegens derselver Generaale geoctroijeerde Westindische Compagnie, op het nadrukkelijkste te Protesteeren, gelijk wij Protesteeren bij deezen,
p. 848. teegens alle Uwe onderneemingen reeds gedaan ofte nog te doen, om U Meester van Caapo Apolonia te maaren; teegens alle costen en schaaden die uijt dezelve zoude kunnen ontstaan, en teegens alle onheilen, die Uwe verdere pogingen zouden kunnen na zig sleepen; wijl wij deselven aanmerken als aanloopende teegens alle verbonden, tusschen Uwe Natie en de onze in het Vaderlandt gesloten en als strijdig met de overeenkomsten en conventien, door onze voorsaaten alhier gemaakt; en opdat U.E. hier van geene ignorantie zoude kunnen pretendeeren hebben wij onze commissarissen gelast, U dit protest mondeling aan te kondigen en copijen daervan over te leeveren, bijde in de Hollandsche en Fransche taalen. —

Actum in onze Raads vergaderinge gehouden in het Hooft Casteel St. George d'Elmina den

was geteekend: J. P. T. Huydecoper, Wm Snelgard v. Leeuwen P. Voortman C. Klok en J. C. Fennekol

gecoll. accoord bevonden met zijn origineel alhier ter Raadkaamer deses Hoofds Casteels berustende actum Elmina den 13. Junij 1766. — Verhagen secretaris

1766

Extract from letter from Dir. Jen. Mr. J. P. P. Huijdecoper to Assembly of X. W.J.C., dated 2 September 1766.

(W.J.C. 116. p. 955.)

p. 955. - p. 958.

p. 955. Sedert mijne laaste van den 14de laast leeden, is hier niets voorgevallen, dat verdient ter taafel van UWel Edele groot Agtbaarheedens te werden gebragt, alleen kan ik UWel Edele groot Agtbaarheedens melden, dat de plaats van den overleedenen gouverneur Hippisley tot mijn groot genoegen vervult is geworden door den Heer Gilbert Petri met wien ik voor lange jaaren kennis hebbe gehad, en een soort van vriendschap hebbe onderhouden, gedurende welke ik in zijn Ed. heb neene te bespeuren een vijand van onrust en moejelijkheeden, vrij van die vooringenoomenheijd en onmatige najver die hier ter kuste de meeste onlusten tusschen de p. 956. twee Natien pleegen te veroorsaaken, dog honores mutant saepe mores, en dus kan ik niet verzeekeren hoe hij zig in zijne nieuwe waardigheijd zal aanstellen. - Wij hebben evenwel wederzijts beloovt, al ons vermoogen aan te wenden, om de Eendragt tussen de twee Natien en de vriendschap tusschen ons beijden te onderhouden, dog op deese beloften alleen is niet seer vast te bouwen, vijl zij bij alle verniewingen van oppershoofden werden herhaald, en dus niet anders kunnen werden aangemerkt, als voor bloote pligtplegingen. -

C. Apol. Op onsen brief en protest raakende de zaak van Caap d'Apolonia is nog geen ant woord ingekoomen, hetwelk ik toeschrijve aan de Kortheijd destijts van het Praesidium van den Heer Petri, welke maar slegts eenige daagen geduurt heeft; nu ben ik voorneemens nog eenige daagen te wagten en naa verloop derselve op nieuws antwoord te versoeken en soo ras hetzelve zal ingekoomen zijn, zal het met aller spoed ter taafel van UWel Edele groot Agtbaarheedens werden overgesonden. -

Ondertussen neeme ik de vrijheijd UWel Edele groot Agtbaarheedens hier nevens aan te bieden, een vertaaling van onsen brieff en het daarbij gevoegde p. 957. Protest door mij in de Fransche taal gemaakt, vijl die taal diegeene is, waarin de Publieque Correspondentien tussen ons gehouden werden. -

De Negotie is en blijft bedroefd, wijl de Advantijnen tot nutoe niet hebben kunnen doorkoomen om de Fantijnen kunne moetwil te verleeren, waartoe hun kruijd en geweer ontbreekt; een los gerugt meldt wel, dat de Eerste met de Vassasche zijn versoent, en is dit waar, zoo zullen wij haast beeter tijden beleeven, en onse moeijten door een florissanten handel zien bekroont, om het regte van deese zaak te weeten heb ik een dienaar na het Vassasoken Land gesonden, en door denselven mijn persoon als middelaar aangeboden; de uijtslag hiervan zij goed zij quaad, sal ik volgens mijn pligt ten eersten aa UWelEdele grootagtbaarheedens bekent maken.—

Ik heb in het voorleeden jaar mijne klagten bij UWelEdele grootagtbaarheedens ingebragt, over den hoon mij door den Ingelschen vijnan Breur aangedaan in het vangen en kluijsteren van mijnen afgezant, ik bid nogmaals dat UWelEdele grootagtbaarheedens mij voor deselve voldoening verschaffen, wijl ik in het geval, de
p. 958. minste niet kan zijn, zonder daar door bij de negers, die alleen aan het uijterlijken blijven hangen, mijn gezag te verliesen; het welk mu reeds door dit geval aan het wagelen raakt, wijl die brutalen vijnan niets ontziet om mij te hoonen en hiertoe den voornoemde afgezant met een jonge neeger, die hem verselde en bij mij swaar staat verpand, reets aan boord van een slavenschip had gesonden, en hem seekerlijk zoude hebben verkogt, soo de Fantijnen in viens land hij legt snex hadden toegelaaten; nu is hij weeder aan de wal en even als ware hij een swoode misdadiger aen handen en voeten gebonden en swaar geklujstert—

Extract from letter from Dir. Gen. etc. J. P. T. Huijdecoper to Assemblij of X. W.I.C., dated 16 September 1766.

(W.I.C. 116. p. 998.)

p. 1010. — p. 1013.

p. 1010. Voor het overige kan ik niet afzijn UWelEdele grootagtbaarheedens Kennis te geven dat ik gelegentheijd gevonden heb, om het boekje van Hippisleij, waarvan in
p. 1011. mijne voorige op den 14 Junij 1766, met den Raad geschreven,

1766.

C Apoll.

melding gemaakt werd te sien en te leesen; gaarn zoude ik het aan U Wel Edele groot Agtbaarheedens hebben overgesonden, doch ik heb het maar weijnig daagen mogen behouden, wademaal ik het ter sluijt uijt de Bibliothecq van de wijlman Breur heb laaten ligten, alwaar het zelve om moeijelijkheeden voor te koomen weeder diende te werden besorgt en ik twijffel niet oft U Wel Edele groot Agtbaarheedens zullen het zelve gemakkelijk in Europa kunnen bekoomen, doch ik kan de vasten titel daarvan niet melden, wijl het voorste blad daar uijt was gescheurt; dit alleen weet ik, dat het in verscheijde Hoofdstukken was verdeelt, waar van het laatste alleen over Caap Apolonia handelden, en van het zelve heeft de Wel Edele Heer Temmekol in der haast een afschrift genoomen, het welk ik gaarn hier nevens zoude willen zenden, doch de tijd is daartoe te kort; ondertussen moet ik U Wel Edele Groot Agtbaarheedens ter waarschouwinge melden, dat wij ons hier ter kuste niet bedroogen hebben, wanneer wij in onse reeds hier booven aangehaalden brief ter neederstelden dat de Engelschen
p. 1012. meester van Caap Apolonia zijnde, ons de Tabak der Portugeesen zoude zien te ontputsselen, wijl dit veldijdelijk in het boekje, als eenen der grootste voorregten die zij van hun Fort aldaar trekken zoude verdaangehaalt, met bijvoeging dat het wel denkelijk was, dat onse Maatschappij compagnies scheepen of kruijsers zoude senden, om sulx voor te koomen, maar dat zij deselve gemakkelijk met haare oorloogs scheepen zoude kunnen verjaagen, voorts zoekt men nog in het zelve, ons Regt tot het invorderen der Tiende vande Brasilianen te ontzenuwen, en onse natie in het algemeen en mij in het bijzonder door verscheijde loogenen verdagtelijk te maken. dit laatste vergeer ik gaarn aan een man die om den brooden schreeff, doch de Tabak is van te veel aanbelang, en hierom bid ik U Wel Edele groot Agtbaarheedens ootmoedig hierop bijzonder agt te slaan, en zoo het onmogelijk is ons Regt ongekrenkt en het Eijgendom van Caap Apollonia te behouden, dan ten mindste haare gedagten te laaten gaan over het geene ik met den Raad

in onse Missive van den 14 July 1766, rakende het stig-
p. 1013. -ten van een Fort off Logie aan Assine, melde. —

Letter from Dir. Gen. Mr. J. P. E. Huijdecoper to Assembly of X. W.I.C., dated 3 October 1766. (W.I.C. 116, p. 1023.)

p. 1023. — p. 1034.

p. 1023. Sedert dat ik mijne laaste, waar van hier nee-
-vens het afschrift gaat, per Captijn Jacob van Bel heb
Envoys from Ashanti versonden, zijn hier twee Fjetjes off Herauten van den
Adsiantijnse Kooning Zaaij bij mij gekoomen, om mij te
bedanken voor de veldaaden aan zijn volk bewesen,
p. 1024. en voor het bewaaren van eenige der zijnen, die door
de Fantijnen in het voorleeden Jaar gestoolen en aan mij
als slaaven zijn verkoopt, voor welke veldaat hij mij
deet beloven zijne dankbaarheijd aan mij en de
gantsche Hollandsche Natie te zullen betoonen, zoo
ras hij zijn oogmerk omtrent het oopenen der weegen zou-
-de hebben bereikt. — Wijders hadden de voornoemde
Heraulten last, om naa de grooten van Fantijn te
gaan om van hun een wijen doortogt te vraagen voor
al de Afgezanten, welke hij in het voorleeden Jaar
so aan de Engelsche als aan mij had gezonden, en
Ho produit en Fantijn wel principaal de uijtleevering van een zijner naa-
-bestaande, welke hij bij zijne eerste optoogt aan de
Fantijnen ten bewijs van vriendschap als gijselaar
had gegeven, om welken last te verrigten zij eergis-
p. 1025. -teren van hier vertrokken zijn met beloften van hier
te zullen weederkeeren, om mij van het antwoord der
Fantijnen kennis te geeven; ik vrees dat hetzelve niet
voldoenend weesen zal, wijl de Fantijnen geen andere
oogmerk hebben als de Adsiantijnen van het strand
te weeren, en haar te beletten direct met de blanken
te handelen; doch nadien de Adsiantijnen hier niet
meede tevreeden zullen zijn, voorzie ik dat Zaaij
hun op het lijff zal koomen, en krijgt hij de overhand
Akim subject to Ashanti zoo zullen wij in het kort eenen bloeijende handel
hebben. — De Akimsche Hebben zig geheel en al
aan Zaaij onderworpen, dus hij moet door haar
versterkt werd, wijl zij de trouwloosheijd der Fantijnen

1766

in het voorleeden jaar meeden hebbende ondervonden, ten uijtersten teegen dezelve zijn verbitterd. —

Wat de Wassasche aangaat dezelve zijn meede met Fantijns gesind, schoon zij zig uijt vrees voor hun voor wijnige maanden door Juramente hebben verbonden: aan deese landaard had ik een mijner dienaaren afgezonden gelijk ik de eer gehad heb in mijne voorige te melden; deese is nu terug gekeerd met eenige afgezanten van den Wassasschen Koning Enimier, met bootschap dat hij met de Adsiantijnen vreeden had gemaakt, en de weegen voor hun vrij en vijlig zoude open laaten, vijl hij reeds naadeel en schaade genoeg had geleeden door het sluijten der weegen, en den oorlog te roekeloos door zijn voorvaat ondernoomen, dat hij mij derhalven liet bekend maaken dat ik de Adsiantijnsche afgezanten met een mijner dienaaren villende terug zende, zulx onbeschroomd door zijn Land mogt doen, vijl hun geen leed zoude weedervaaren, tot zeekerheijd van welke beloften hij een gijselaar heeft meeden gesonden; zoo deese bootschap opregt is, zoo is dit nieuws zeer voordeelig, vijl wij dan door het Wassasche handel genoeg zullen krijgen en om dit naate spooren zal ik alle moogelijke vlijt aanwenden, zonder de beloften der Wassasschen al te veel te vertrouwen off de Adsiantijnsche afgesanten belig onder hun te waagen. —

Wat de Caap Appolonische zaaken aanbelangt de comps Snaauw is derwaards heen om te zien off het niet moogelijk zijn zoude met de Inwoonders aldaar, buijten kennisse der Engelschen in onderhandeling te treeden, zoo ras sij weederkeerd zal ik mijn pligt betragten en Uwel Edelegroot agtbaar heedens van haare verrigtinge kennis geeven. —

De Engelschen hebben op onsen brieff en Protest nog geen antwoord gegeven, en toen ik om hetzelve heb gevraagd heeft de Praesident Petri zig verschoond met de drukke beezigheijd welke de nalatenschap van den Gouverneur Kippisleij hem als executeur verschafte. —

p. 1026. Bassa

King Enimier wants peace with Adsuanti

p. 1027.

C. Apol.

p. 1028.

Jk heb nog geene geleegentheijd gehad om de Edele maatschappij van slaaven te voorsien, wijl dezelve ijselijk duur en slegt zijn en dat daaren booven degeenen die hier vallen onder de Forten, te ligt door de vlugt wegraaken, dus ik mij liever behelp tot zig geleegentheijd opdoet, om slaaven van Cpee Fida, Popo off de Benijn te krijgen, welke de beste zoort van slaaven zijn.-

Seedert mijne laaste is aan Sacconde overp. 1029. -leeden, Bauwdewijn van Lijn oppermeester die wijnig van zijn kunst wist, en wiens verlies dus gemakkelijk is te dragen; alsoo blijven ons geen andere oppermeesters over als Schuijder die beguaam is, en Blok die het nog kan werden; het soude niet kwaat zijn dat Accra, Axim, Sacconde en Cormentijn altijd van een oppermeester voorsien waaren, wijl de zieken van de Buijten Forten na herwaards in opene canoos opkoomende schrikkelijk veel lijden, en dikwils halff doot zijn eer zij hier aanlanden, soo UWelEdele grootachtbaarheedens kunnen besluijten tot het uijtzenden van nog een Meester. soo denk ik dat er geleegentheijd is, een zeer goed en beguaam man te krijgen, namentlijk Miltz die onder de Directie van den Directeur generaal Erasmi is na huijs gevaaren en zig tans digt bij Koningsbergp. 1030. -gen op zijn landgoed onthoud, van waar hij mij een brieff heeft geschreeven om mij als Directeur generaal geluk te wenschen en zijnen dienst aantebieden om weeder hier te koomen wijl hem het leeven zonder beesigheijd aldaar verdroot.-

Jk verlang zeer naar het Edele compagnies schip wijl de vivres schaars zijn, en soo de Adsiantijnen opstaan zeekerlijk nog schaarser zullen werden.-

Jk zende hierneevens weeder een lijst van overleedenen en geluentieerdens, waar bij ik niets anders voor het teegenswoordige heb te voegen als een ootmoedige beede, dat UWelEdele Groot achtbaarheedens op mijne voorgaande een gunstige agt gelieven te slaan, voornap. 1031. -mentlijk omtrent het stuk van den vrijen handel, door dewelke ik schrikkelijk benadeelt werde, wijl ik tans aan het Hoofd Casteel veele onkosten moet dragen tot

voortzetting vanden handel, en het openen der weegen,
waarvan de vruchten meer door van Bakergem als mij
getrokken werden; Kwam het op een vijnig aan, waar-
lijk ik zoude UWel Edele groot agtbaarheedens met geene
klaagten lastig vallen, doch mijne uijtschotten zijn te
groot, welke ik tot welsijn van het algemeen heb moeten
doen, dan dat ik zonder verdriet een ander zoude zien
maaijen, daar ik heb gezaaijt; het is nu meer als veer-
tien maanden geleeden dat ik een groote partij Ad-
viantijnen heb ingehandeld, toen zij hier in het Hoofd-
casteel waaren liet de Koning zaaij mij versoecken, bij
de handert derzelve te bewaaren, de tijds omstandig-
p.1032. -heeden lieten mij niet toe hen znlx te weijgeren, wijl
mijn eijgen belang niet alleen maar dat der Edele
Maatschappij en vanonse geheele Naatie vorderde
dat aan gemelde Koning alle teekenen van vriend-
-schap gegeven vierden, dus heb ik dezelve bewaart
en tot nu toe geene daar van verkogt; ondertussen
zijn er in de twintig gestorven en ses gevlugt, welke voor
mij verlooren zijn, daarenbooven zijn de vivres bij uijt-
-stek schaars en duur geweest, zoodat ik agt Engels heb
moeten betaalen voor een kist mais, die anders nooijt
meer als drie Engels kost, en hieruijt kunnen UWelEdel
-groot agtbaarheedens naagaan welke onkosten ik
heb moeten draagen; Koomen de weegen nu open,
zoo is het zeekerlijk dat onse Naatie hierdoor bij de Ad
-viantijnen meer getrokken zal zijn als de Engelschen,
en dat wij meer negotie znllen hebben als die; doch
zoo er geen verandering komt, in de vrijen handel zal
p.1033. het meeste voor van Bakergem zijn; want zoo ras heb
ik geen weg geoopend en vijlig gemaakt, off dezelve is
met zijne zendelingen en Familje vervult, die hande-
-laars van mij aftroggelen; komt er een Canoa met
slaaven, straks is deselve omringt met zijne Jongens,
die de Negers door het uijtlooven van groote prijsen,
en beste coopmanschappen naa hem trekken, en van mij
verwijderen; en hoe hard dit mij, die de onkosten alleen
draagt, vallen moet, kunnen UWel Edele groot agtbaar-
-heedens gemakkelijk nagaan; dus ik niet veel woorden
hier bij zal voegen, maar mij alleenig zoo in deese als

in alle andere gelegentheeden mi de gunst van UWelEde
-le Grootachtbaarheedens aan te beevelen, wenschende dat
heijl, voorspoed en zegen over haare persoonen, Famelli-
p. 1034. -en en besluijten steeds overvloedig moogen zijn, en
ik in staat om dikwijlen nog te toonen, hoezeer ik
met opregte eerbied en ontzag ben. —

1764 Extract from letter from Dir. Jen. Mr. J. P. Huijdecoper to ~~Wed. Chr. Lastr. H. Falck & Mossel~~ Assembly of X. W.I.C., dated 24 March 1764.

(W.I.C. 116, p. 1057.)

p. 1057. — p. 1061.

p. 1057. Bij de meenigvuldige brieven, zoo door mij alleen
als door mij en mijne Raaden gezamentlijk geschreeven
en per het schip de Carolina Medio Burgensis gevoerd
door Captijn Bouwers aan UWelEdele grootachtbaarhee-
-dens overgezonden, vinde ik mij verpligt, deese nog te
voegen, om UWelEdele grootachtbaarheedens verslag te
doen van het wijnige dat zeedert het vertrek van het
voornoemde schip alhier is voorgevallen. —

C. Apol. Op den 27ste Februarie kwam hier een sloep van
een Engelsch oorlogschip, mihebbende de Eerste Luijtenant
Beaumaster welke mij een brief overhandigde van
p. 1058. den Captijn Robbert Lambert, commandeerende het oor-
-logschip de Phoenix dat voor Cabocors ten anker lag;
N.B. "Phoenix Captn R. Lambert, de CCC. van deselve zende ik UWelEdele grootachtbaaren hier
neevens een afschrift onder Lta A.; mijn antwoord is
te zien mi de bijlagen Lta B, op het welke Captijn Lam-
-bert op een vriendelijker toon heeft gerepliceerd; zoo
als Lta C aantoont — op het welke ik heb gedagt te
moeten schrijven, hetgeene Lta D. behelst, hier meede is
alles afgedaan geweest en ik begrijp dat de Praesi-
-dent aan Cabocors den oorlogs captijn heeft gebruijkt
eensdeels om ons af te schrikken, andersdeels om zig selfs
de moeijte te spaaren van onse laatste brief, raakende
Caap d'Apolonia, waar meede hij verleegen is, te beand-
-woorden. —

Uijt de brieven die ik hier neevens over zend
zullen UWelEdele grootachtbaarheedens zien, dat het geschil
van weederzijde aan de uijtspraak van onse weeder-

—zijdse

1764

C. Apol.

Meesters is verbleeven; ik twijffel niet of de Engelse zullen spoedig orders ontfangen, en hierom bidde ik UWel Edele Groot Agtbaarheedens mij ook ten eersten daarvan te voorzien, op dat ik weete waarna mij te gedragen. Volgens het seggen van den voornoemde Luijtenant zijn der verschijden scheepen in Engeland voor vier Jaaren in commissie gestelt die geduurig op deese Kust zullen vaaren. De Phoenix en de Hond, die nu weeder van hier zijn vertrokken zullen zeekerlijk binnen wijnige maanden weeder hier zijn en met haar zullen ongetwijffelt stipte orders uijt Koomen; ondertusschen kan ik niet naalaaten UWel Edele Groot Agtbaarheedens bij deese geleegentheijd te bidden, zoo het moogelijk is, het Regt van onse Natie op de Caap te doen gelden, wijl het de Engelschen niet alleen om de Caap te doen is, maar dat zij daar gevestigd voorneemens zijn, ons op alle wijse te dwarsboomen gelijk UWel Edele Groot Agtbaarheedens duijdelijk zien zullen uijt het boekje van Hippisleij, waarvan ik in eene van mijner voorige reeds heb gesprooken en waar van ik hier neevens een afschrift zende onder Lit. E.-

p. 1059.

Moeijelijk zal dit niet vallen, wijl ik reeden heb om te gelooven, dat Amenichia zijne nieuwe Heeren reeds moede is geworden, en dat deese bij hem meerder Kinderpaalen vinden als zij haadden verwagt, ten minsten dit is zeeker, dat zij reeds eijschelijk schelden op dien Man, waar meede zij in den beginnen zoo veel hebben opgehad, hem voor een magtig vorst en dapper held uijt krijtende; daar is onlangs een schip met materialen en kanonstoffen uijt gekoomen om de wooningen in hun nieuwopgeworpen Fort te maaken, doch de Apoloniase Rimadoors hebben de canoos omgesmeeten en twee derde der Klinkers in zee geworpen, het welke mijnes bedunkens op order van den Caboceer aldaar is geschiet; ik worde in deese gedagten gesterkt door het gesprek dat ik met den Luijtenant Beaumaster heb gehad; ik had zijn Edelen twee rijsen, dat hij als gedeputeerden bij mij is geweest, bij uijtstek vriendelijk onthaald en ontfangen, het welk hem bewoogen heeft, als vriend ten derde malen

bij mij te koomen; ik bragt toen de conversatie op de zaaken van Caap. Apolonia, om daardoor geleegentheijd te vinden, van hem die Bescheijdender scheen als de bedienders der Engelschen hier ter Custen, een vaar denkbeeld van het geschil te geeven en van het ongelijk ons door het Engelsche committé aangedaan, en hier op zijde hij rondborstig dat het Fort aan Caap Apolonia nooijt aan de verwagting zoude beandwoorden, dat Amenichia een schuur was die onder geen Fort leeven konde en die reeds zoo veel moeijelijkheeden
p. 1060. teegens de Engelsche begon als hij voorheen aan ons veroorzaakt had.—

Ondertusschen zoekt hij de vreeden met ons, en hoe ver vij met onse onderhandelingen gevorderd zijn zullen U Wel Edele groot Agtbaarheedens uijt den Brief van de Wel Edelen Heer Tennekal zien, waar van hier neevens een afschrift is gaande onder L.a F., in de-zelke U Wel Edele groot Agtbaarheedens een nieuw bewijs vinden zullen, van ons Eijgendom op de Caap, Amenichia zij zelvs volmondig een gehoorsaam onderdaan der Hollanderen noemende; ik twijffel niet of vij zullen haast vreeden met hem hebben, en ik zal zorgen dat inde onderhandelingen zoo veel mogelijk verden gezorgd dat aan d'Engelschen geene billijke reedenen van klaagten gegeeven werden.—

Wat de Negotie aanbelangd omtrent dezelve staat alles op een goede voet, zoo dat ik hoop in 't kort geleegenheijd te krijgen, om U Wel Edele Groot Agtbaarheedens met den vrijen doortogt der Adsiantijnen en dus met een bloeijende handel geluk te wenschen; de Afgezant in het laast van December aan den Koning Saaij gezonden is nog niet terug gekoomen, doch voor vijnige dagen is hier een Neeger van zijn gevolg met eenige Adsiantijnen aangekoomen, mij een jonge slaaff meede brengende voor een geschenk ter blijke van zijne dankbaarheijd voor het onthaal aan zijne afgezanten gedaan, en voor de zorge die ik voor dezelve had gedragen, om te beletten dat zij niet in handen der Fantijnen vielen, voorts liet hij mij zeggen dat ik niet meer ongerust behoefden te zijn dat hij met

1767.

p. 1061.

de Wassasche vreeden hadde gemaakt en dat dierhalve de weegen na hervaards vrij vaaren, en dat hij mij hiervan bij de terugkomst van mijn afgesant een blijk geeven zouden, door het zenden van een aanzienelijk partij Negotianten, welke hij ten dien eijnde door zijn gansche Rijk bij malkanderen deed verzamelen; hier bij was nog een geheijme boodschap, die niemand als ik alleen hooren mogt, hierin bestaande; dat hij de Hollanders aankleefde en voor niemand aan het strand bevreest was als voor haar dat deese vrees hem alleen tot nu toe had belet vraak te neemen over de trouwloosheijd der Fantijnen; doch dat hij dit slegts uijtgesteld had, om mij verloff te vragen van hun aan te tasten, en dat hij hoopte dat ik hem hetzelve niet zoude wijgeren wijl ik ten overvloeden wist hoe groot eenen smaad hij van dien landaard had ontfangen, en dat hij in zijn Eer gekrenkt zoude zijn, zoo hij dezelve niet afwaschte. Ik zal hem hierop laaten andwoorden dat hij op de vriendschap van onse Natie staat maaken kan, doch hem teffens de vrede aanraaden met aanbod om als middelaar zijne geschillen met de Fantijnen te vereffenen; hierdoor zal ik de Fantijnen niet ten onvrienden krijgen, terwijl ik egter verheugd zal zijn, zoo zij slagen krijgen, wijl daardoor haar hoogmoed en brutalitijt die onverdragelijk worden eens voor al gefnuijkt zullen zijn.—

Extract from letter from Dir. Gen. Mr. J. P. T. Huijdecoper, fiscal W. Suljard v. Leefdael and councillors P. Woortman, C. Kloek, G. de Mist and J. C. Fennekol to assembly of X. W. I. C., dated 27 January 1767.— (W. I. C. 116, p. 1099.)

p. 1107. — p. 1117.

p. 1107.

Het maken van een contract met de Engelschen, en formeeren van een vaste mark brief agten wij nu niet noodzakelijk, wijl de negotie nu niet op dienselve voet is, waarop zij was, toen de Directeur generaal de propositie daarvan aan U Wel Edele groot Agtbaarheeden gedaan heeft; veranderen de tijden weeder en kan een vaste markbrieff nuttig zijn, zoo zullen

p. 1108. vrij van de vrijheyd van U Wel Edele groot Agtbaar heedens gebruijk maaken. zonder ons egter verder te verbinden, als het voordeel der Edele Maatschappij zal koomen te vereijschen. –

De Edele comp^s Snauw, Stad en Lande, is van Caap Apolonia terug gekeert binnen vrijnig daagen zal hij na de booven Cust steevenen, en van de Sierra Lionis afzakkende zoo veel tand inkoopen als moogelijk weesen zal en teffens zijn best doen, om eenige smokkelaars te agterhaalen en magtig te verden, off ten minsten hun te ontdekken, en de naam van de schippers en Reeders, om bij vervolg daarvan kennis aan U Wel Edele groot Agtbaar heedens te geven. – Wij zullen zorgen dat de Directeur generaal voortaan niet meer benadeelt. verden in zijne handel met de Portugeesen, en aan de orders van U Wel Edele groot Agtbaar heedens dienaangaande gehoorzaame. –

Wat aangaat de oorlog tegens Amenichia, wij zoude deselve alle lange ten eijnde hebbe gebragt, zoo zulx in onse magt geweest vaare, openblijk om vreede vraagen was niet oorbaar, wijl zulx te veel tot verklijning van het gezag der Edele Maatschappij gestrekt zoude hebben; ook was het niet veijlig, wijl de negers van onsen aanhang hier-door van ons zoude zijn vervijdert als weesende, van ons te zullen verden verlaaten, dus bleev ons maar een weg open, Amenichia namentlijk in den mont te geven, om vreede te vraagen, en hem te verseekeren dat wij hem deselve gaarne toestaan zoude; wij hebben hiertoe alles gedaan wat wij konde, doch tevergeefs wijl hij geene aansoek hoegenaamt bij ons heeft gedaan, 't zij dat hij ons mistrouwde, 't zij gelijk wij eer geloovem, dat hij door de Engelsoben tegens ons is opgestookt geworden; ondertussen heeft deese natie sig meester van ons grond gebied aan Caap Apolonia gemaakt, en een Fort aldaar gebouwt met een bijna ongeloovelijke spoed; toen hebben wij het over een andere boeg gewent en door Hollandse stuurlieden verwittigt, dat Amenichia tot drie differente reijzen zijne afgezanten aan de Engelse had gesonden, om hun te versoeken de vreede bij ons te bewerken en

C. Stpd. p. 1109.

p. 1110. Engl. Cols Fort de C. Stpd.

1764

dat zij telkens ten antwoord gekreegen hadde, dat wij geene vreede met haar maaken wilde, zijn wij te raade geworden zelve een vaartuijg na de Caap te zenden onder schijn van negotie te drijven, om hun bekent te maken dat zij door de Engelsche vaaren misleijd en bedroogen, wijl die Natie nooijt eenige aansoek tot vreede bij ons gedaan had, ten dien eijnde heeft de Directeur Generaal sijn eijgen bark derwaarts gesonden in het begin van het voorleeden Jaar, doch tevergeefs wijl niemant bij hem aan boord is gekoomen. nu voor eenige maanden hebben wij op nieuws gesogt, met die van de Caap in onderhandeling te treeden en hebben ten dien eijnde gebruijk gemaakt van de Edele compagnies Snaauw. Stad en Land, welke aldaar onder een Deensche vlag op de Rheede gekoomen zijnde terstond volk bij zig aan boord gekreegen heeft. — Doch het viel hem in den beginnen moeijelijk in onderhandeling te treeden, wijl de Engelschen seedert langen tijd de voorzigtigheijd hebben gehad, van geene neegers aan vreemde scheepen aan boord te laaten gaan, zonder een Engelsche bedienden met hun te zenden; Gelukkig had Kraamer op de booren Cust van Capteijn Dankers twee adrisenten overgenoomen, waar van de oudsten Scheffer genaamt, hem toescheen beguaam om hem in het uijtvoeren van sijn last te helpen, hetwelk hij zeer wel heeft verrigt, wijl Kraamer den tweede dag dat zij aan boord Kwaamen, de Engelsman in de cajuit aen de praat hield, terwijl Scheffer de neegers openbaarde dat zij door de Engelsche vaaren misleijt en dat de Hollanders, zoo zij Caap Apolonische zig weeder onderwierpen, hunne gaarne in vriendschap aan neemen zoude, hetwelk van dit gevolg is geweest, dat Amenichia zelvs den volgende dag vroegtijds sijn eijgen zoon aan boord zond, om met een dienaar van de Directeur Generaal die aan boord was meede gesonden, om als tolk te verstrekken volgens landswijze Jurament te drinken, dat hij zijn afgezanten aan Axim zendende gerust zoude kunnen zijn, dat hun geen quaad van onse komt zoude weedervaaren; Kraamer is hierop weeder

Attempts to negotiate a peace with Amenichia: hampered by the presence of English men of war p. 111½. C Rpd

p. 113.

terug gekeert en de afgezanten van Amenichia zijn
aan de Revier van Ancober gekoomen, en zijn zelvsten
teeken van hunne vertrouwen over de Revier gevaaren,
p. 1114. alwaar zij op nieuws met de dienaars vanden Direc-
-teur generaal en die van de Edele Heer Fennekol gouver-
-neur van Axim Jurament gedronken hebben ten be-
-wijze dat de aangevangene onderhandeling van
weerskanten ter goeder trouwe geschiede. Hierna zijn
zij nog eens aan de Revier geweest, om te sien off den
Edele Heer Fennekol op zijn Post geretourneert was,
met beloften van weeder te koomen, zoo ras zij zijn Wel
-Edelens terugkomst zullen vernoomen hebben. —

Wij verhaalen hier sleegts het begin deeser
onderhandeling beknoptelijk; alle derselver omstan-
-digheeden kunnen U Wel Edele Groot Agtbaarheedens
breedvoeriger sien uijt de Resolutien, velke bij deese
-zelve gelegentheijd aan U Wel Edele groot Agtbaar-
-heedens werde overgesonden, namentlijk uijt die van
Vide N.B.K. (4) pp. 66. 69. 76] den 10de, 13de en den 22de Januarij 1767; uijt de-
-selve zullen U Wel Edele groot Agtbaarheedens ook
p. 1115. bemerken, hoe wij voornemens zijn, de vreede te maken
en op velke voorwaarden de grootste swaarigheijd, die
wij hierin zullen ontmoeten, zal zekerlijk sijn de
besitneeming der Engelsche, vijl wij overtuijgd zijnde
van de eijgendom der Edele Maatschappij op de Caap
in gueste niet kunnen Besluijten, het vreedsaam be-
-zit daarvan aan een andere natie afte geeven,
doch vijl wij aan de andere kant geen magt hebben
hier ter Kusten, om hun met gewelt daarvandaan
te drijven, zoo het door de negers zelvs niet geschiet,
soo komt onses bedunkens ni aanmerking de aan-
-bieding velke Amenichia door zijn afgezanten
gedaan heeft blijkens de voor hun aangehaalde
Resolutie van tegelijk met de Engelse aan de Caap
een Fort te bouwen, waaromtrent wij U Wel Edele
p. 1116. -groot Agtbaarheedens ootmoedig bidden ons ten spoe-
-digste stipte beveelen te doen toekoomen, als meede
omtrent het gedrag dat wij met de Engelsche ni deese
te houden hebben. —

Omtrent de abuijzen ni het dateeren der

1767

brieven gepleegt, bidden wij om verschooning en zullen zorgen dat daarover in het toekoomende geene klagten meer vallen.— Hetwelk nu is geschiet door het verkeert begrip van den Directeur generaal, die in de verbeelding geweest is, dat de gegeeve order alleen zag op van de vergadering van Tienen off aen een en deselve Kamer geschreeven waaren.—

We have now explained by Brest

De afgezant zit nog in de boeijen bij Breuven wij hoopen dat de pogingen van U Vel Edele grootachtbaarheedens ter verkrijging van reparatie, bijaldien Hoog moogende aangewend, van eene gewenschte uitwerking weesen zullen, anders raakt ons gesag

p. 1117.

hierin duijgen en de negers verstert, van het-geen de Engelsche hun dagelijks inprenten, dat wij geheel en al onder hun staan, hetgeen zij door den tijd lig gelooven zullen, wijl der Engelsche magt dagelijk hier ter kuste toeneemt, daar de onse in tegendeel eenige jaaren agtereen soodaanig is verminderd, dat oude Directeuren generaals, die hiervoor twintig jaaren de Directie hadden, nu hier koomende waarlijk de handen na den hemel slaan zoude, en de kust naauwelijks meer kennen; Wij doen wel onse best om het vervallene te herstellen, dog dit kan in een land als dit niet in een dag geschieden, wijl wij met zeemanschap en beleijd meer als met geweld moeten uijtwerken, soo wij de wond niet ongeneesbaar maaken en alles in de war helpen willen.—

Extract from letter from Dir. Gen. cMr. J. P. P. Huijdecoper to assembly of X. W. I. C., dated 11 februarij 1767.—
(W. I. C. 116., p. 1124.)

p. 1126. — p. 1147.

p. 1126. Van Caap Apolonia zullen wij hier niets melden, wijl wij daarvan breedvoerig gesprooken hebben in onsen brief van den 27 deeser, welke bij deselve gelegentheijd overgaat, waaraen wij ons eerbiedig refereeren, U Vel Edele grootachtbaarheedens alleenig ernstiglijk biddende ons in het handhaaven van een onbetwistbaar regt te ondersteunen en niet te

dulden dat de Engelschen over ons zeegen praalen en
p. 1127. vreedsaam de vrugten plukken van hunne slinkse han-
-del, die tegen het regt der volkeren strijdende alle
verbonden en placaten vrugteloos en onnut maakt.

Voor eenige maanden hebben wij hier een
Solipon" moeijelijk geval gehad met de inwoonders van het Ij-
land" -land Solipon, leggende in de Rivier van Chama en
Bepl. behoorende onder den gouverneur van 's C. comps Fortre
Ve dd 9C St. Sebastiaan, welke een pandeling van den Koning
Swarg wegh Lov van Solipon Cobbena Apo bij zijn opkomst na Elmi-
Evaine -na had agtergelaaten.- Deese Pandeling vond
Nsupome" gelegentheyd om te vlugten, en nam deselve waar
[ginds de de adsistent Klerck, die het Commando ad interim
Island] waarnam, liet hem weeder eijschen, doch tevergeefs;
toen ging hij zelve na het Eijland met zijn sergeant
en eenige compagnies slaaven, waarvan er twee
door de Eijlanders dood geschooten zijn; hier voor
p. 1128. hadden zij sekerlijk een swaare straff verdiend, doch
zoo wij hun baloorig maken zouden zij ligt zig aen
de Engelsche overgeeven en de Rivier van Chama daar-
door voor ons sluijten. Dus hebben wij de sagtste
weg gekoosen en hun de vreede aangeboden op
voorwaarde dat zij in plaats van de twee gesneuvel-
-de slaaven vier anderen geeven soude, beneffens
eenig goed aan de vrienden der gevallene, om vol-
-gens lands wijze de lijken ter aarde te bestellen en
de constume daarover te maaken, gelijk U Wel Edele-
-groot agtbaarheedens kunnen zien uijt onse Resolutie
van den 9 October 1766; zij hebben ons voorslag aan-
-genoomen uijtwijsens de Resolutie van den 5 Decem-
-ber 1766, doch zijl de schuld nog niet is betaald, is
de laaste hand ook niet gelegt aen het verdrag door
het drinken van Jurament; onze afgezanten zijn
derwaards gegaan, om de betaaling te vorderen
en dan volgens gewoonte der naturellen een nieuw
verbond door het nuttigen van Jurament te bevesti-
-gen.-

p. 1129. Aan Camantin hebben de neegers insgelijks
Dis Cabus eene ongehoorde brutaliteijd gepleegd, hebbende zij
et Camantin zig niet ontzien het Fortres met steene te attagueren

1761

niet alleen, maar selvs de voor poort in den brand te steeken, gelijk U Wel Edele Groot Agtbaarheedens met alle de omstandigheeden zien zullen uijt de Resolutien vanden 25 en 29 December 1760, en 7 January deeses Jaars, uijt dewelke U Wel Edele groot Agtbaarheedens zullen bevoogen, welke orders wij tot afwassing van den ontfange hoon gegeven hebben en om welke reedenen tot nu toe deselve niet ten uijtvoer zijn gebragt; De insolentien der Fantijnen zijn zoo groot, dat zij bezwaarelijk langer zijn te dulden, dus zullen wij van ons eens genoomen besluijt niet afkeeren om aan de drie belhamels een voorbeeld te stellen dat andere afschrikke van soortgelijke vijandelijkheeden te pleegen. De Commandant Jan Woortman heeft onse order niet soo wel volbragt als wij hadden gehoopt, en
p. 1130. hieron heeft de tweede onser vermeijnt, tegens hen te moeten ageeren, twelk egter door den Raad niet is toegestaan om de reedenen in de Resolutie van den 7 January deeses Jaars vermeld, doch dit is alles niets in vergelijking
Portugeese de St Thomé cuijs Dalle Jacht van een ander geval dat wij thans met de Portugeesen hebben, en dat zoo wij vreesen van meerder nasleep zal verden, het zelve bestaat hierin: voor eenige tijd quam een barco van den Directeur generaal terug van een togt uijt de Benin en was in zijne terug reijze aan het Eijland St Tome aangeloopen om sig van vivres te voorsien. - Doch hij was al daar schier aengehouden geweest en nu slegts door den Gouverneur vrijgegeven tegen den sin van de verdere Regeering omdat de schipper zwoer dat hij niet aan de maatschappij maer aen den Directeur generaal toebehoorde, wijl zij aan St. Tome en Princes vast beslooten hadde
p. 1131. alle Hollandsche scheepen aan te houden en in beslag te neemen, omdat een compagnies schip op de hoogte van Caap de Loop eene Portugeesche bark toebehorende aen den gouverneur van Princes selve genoomen had; voorts bragt de schipper van des Directeurs generaals bark tijding, dat er reeds twee scheepen aan Princees aangehouden waaren; toen deese tijding kwam, was Kraamer nog in sijn voorsteek, zonder dat wij eenige naerigt van hem hadden, en dus weeten wij niet, wat er van deese

zaake was; dog wijl de onkosten van een slaaven schip soo groot zijn, dat zij was het gantsche capitaal verteeren, en dat wij niet wisten off er onder de aangehaalde scheepen ook slaaven haalders waaren, hebben wij een paarig goed gevonden en noodzakelijk geoordeelt, zonder tijdverzuijm twee gedeputeerden na de Regeering der twee Eijlanden aftesenden, om te sien deese stribbeling in der minne
p. 1132. aftedoen, en aan de regeering aldaar te verseekeren dat wij in geene twee Jaaren een compagnies schip na die gewesten hadden afgesonden, en dat wij dierhalven niet konde denken dat de bark van den gouverneur door soo een schip genoomen was, teffens beloovende dat wij hun goed regt zoude verschaffen in gevalle zij ons konde aantoonen, door wie deselve was meede gevoert en soo wij bevonden dat zulex ten onregte vaare geschied, tegelijk de loskaating der aangehoude scheepen eijschende en bij wijgering van dien op het eenstigste te protesteeren teegen deese geweldige en onregtmatige behandeling, en tegen alle de gevolgen, die daaruijt zoude koomen voort
- te spruijten, als zullende ons gehouden vinden Repre-
-sailles te gebruijken, en alle de hier koomende Portugeesche scheepen insgelijks in beslag te neemen. - Tot gedeputeerden hebben wij benoemd de Eerste Clercq, A. Thierens
p. 1133. en den adsistent A. Raams, tot welken transport terstond een bark van den Directeur generaal in gereedheijd is gebragt, met de welke zij op den 24 December des voorleeden Jaars van hier zijn vertrokken, voorzien met een Instructie en een geloovsbrieff in de Engelsche, Fransche, Latijnsche en Hollandsche spraaken geschreeven, alle het welke duijdelijker en omstandiger door U Wel-
-Edele Groot Agtbaarheeden kan verden gesien in de noluten van onse Raadsvergadering, gehouden op den 18de en 23ste December 1766. - [H.G.]

De gedeputeerdens zijn nog niet terug, dog wij-
-nig daagen na hun vertrek quam hier ter Reede de gemelde Portugeesche Bark, welke wesentlijk genoomen was door de compagnies captijn Kramer, die na boven willende gaan door de sleghte beseijltheijd van sijn schip in de Boght en bij Caap de Lope was vervallen, en van wien de bark in de voorsteek was afgeraakt, dog

1761

alle papieren en beschrijven aan boord van Kramer
p. 1134. zijnde Konden wij niets doen, voordat hij zelve hier ter
Rheede quam. — Dit is nu ook geschiet en hebben wij
terstond over de voornoemde bark en wat wij met de-
De questie of Port. Rijke Kroon in die Coast
-selve te doen hadde, geraadpleegt, en om den voor-
-zichtigste weg in te slaan, tot commissarissen benoemt
de Wel Edele gestrenge Heer Raad Fiscaal benevens de
Heeren oppercommiesen Klock en de Korte, om uijt de
oude archives en Papieren ons regt op de Portugeesche
na te vorschen en te zien off wij geen uijtdrukkelijk be-
-veelens van Ure Wel Edele Grootachtbaarheedens dien aan-
-gaande vinden Konde, blijkens de Resolutie van den
22 January deses Jaars.—

In de eerste vergadering hierop volgende, brag-
-ten haar Edelens hun Rapport ter Taafel en vierden
de stukken in hetzelve aangehaald en vermeld, naauw-
-keurig nagesien en overwogen, zijnde het voornaamste
daarvan, een deductie off memorie der illustre ver-
-gadering van Thienen in den Jaare 1727 overgeleverd
ter wederlegging van eenige objectien door den Porte-
p. 1135. -gesche afgezant Diego de Mendoca Corte Real gemaakt
tegens het exclusief regt, dat onse maatschappij hier
ter Kuste heeft, in welk vertoog vierd aangetoond en
bewesen, dat de Portugeesen van Caap Palmes af tot
Rio de Benin onvrij zijn, en als de zoodaanige genoomen
en prijs verklaart kunne worden. — Dog wijlhet vaar-
-tuijg in questie beneden de Benin genoomen is, kan
voornoemde memorie ons nu weijnig helpen, en wijl wij
aan den anderen kant vast van begrip en gedagten zijn
dat ons regt zig verre beneede de Benin, en dus ook
aan Caap de Loop en de Gabon uijtstrekt, en dat de
Portugeesche vaart aldaar voor de Nederlandsche
goud Haalders ten uijterste nadeelig is, hebben wij ons
in verleegentheijd gevonden, over den weg die wij te
kiesen hadde, wijl wij aen den eene kant vreesden
door het prijsverklaaren ons in moeijelijkheeden in-
p. 1136. -te wikkelen off aan de andere kant bedugt waaren
door het enkel vrijgeeven het regt der Edele maat-
-schappij te krenken; en de vaart der Portugeesen op
de Gabon, Camerones, Caap de Loop en diergelijke plaat-
-sen

meer aan te moedigen, het welk onses bedunkens van oneijndige gevolgen weesen soude, wijl die plaatsen nu meede slaaven uijtleverende, en voor de Portugeesen ten handel vrij zijnde, niet alleen de Eijlanders maar ook de Brasiliaanen na zig lokken soude, waardoor alle de Recognitie van Tabak oneijndig verminderen, so niet geheel ophouden soude; om dan deese twee uijterstens te mijden, hebben wij gesamentlijk een middelweg gevonden, en beslooten dat de Directeur generaal als uijt zig zelvs uijt dankbaarheijd voor het beslaaten van sijn Bark, het Portugeesche vaartuijg aan de gouverneur van St. Thome terug zal zenden, en om het Regt der Edele Maatschappij te behouden, aan hem tegelijk zal toesenden een pas, omme gedurende twee Jaaren vrij en onverhindert
p. 1137. te vaaren, hoopende wij in die tusschentijd nadere en uijtdrukkelijke beveelens van U Wel Edele groot clogbaarheedens te ontfangen, waarom wij ootmoedig smeeken, om ons daarna te kunnen gedraagen. — Ook bidden wij om de bewijzen van ons regt op de Portugeesen, ende tractaaten waar op wij de Recognitie van hun vorderen, om daar van bij gelegentheijd ons gebruijk te kunnen maken als volgens Resolutie van den 26 januarij 1767. —

Eylit Van de moeijelijkheeden met de Portugeesen koomen wij tot onse nabuuren de Engelschen, die ons
Inpoho aan Poko Poho weeder soeken te onderkruijpen, de onderdaanen op haare hand te krijgen en zig ons veer van die plaats meesters te maken; de opperste Cabocier aldaar Saboa genaamt, heeft zig altoos een Hollands onderdaan genoemt en sijn Crom off dorps tot het Adomsche behoorende dat meede altoos Hollands is geweest, is voor ons van veel aangelegentheijd, wijl het voor eerst de plaats is, daar de meeste passegoederen op de booven Kust verden afgezet, en
p. 1138. het beste goud valt, en het ten tweede soo gelegen is, dat het den weg landwaarts in voor de meeste booven Kust Forten kan geslooten houden, dus wij ons genoodzaakt gevonden hebben, om aldaar meester te blijven, en Saboa naderer aan ons te verbinden,

1764

hem een once koopmanschappe des maands toe te leg
-gen en hem een stok, een Hollandse vlag, een paas
en een gegallonneerden hoed te vereeren, gelijk UWE
-Edele Groot agtbaarheedens sien zullen uijt onse Reso
-lutie op den 22 January deeses Jaars genomen, uijt
dewelke UWEdel groot agtbaarheedens ook zullen be
-oogen dat wijom diergelijke reedenen insgelijks 6
koopmanschappen aan Cobbena Apo Koning van
Schipon hebben toegelegt zonder hem egter daarvan
te spreeken voor al eer zijne schuld van vier slaaven
aen de Edele Maatschappij heeft afgedaan. —

Auta Dood of King Enties

De oude Koning van het Antesche Land Entien
is overleeden, waarop zijne naaste opvolger Aouissie
Usson zig terstond hieraan het Hoofd Casteel heeft ver
-volgd, om door ons tot Koning te verden aangesteld
p. 1139. in de plaatse van Entien; wij hebben hem zulx gaarne
toegestaan, mits hij de Edele Maatschappij behoorelijk
Hulde deede, zig haare onderdaan verklaarde met
Aui succes Aoussie Usson beloften geene andere Natie in sijn Land te zullen
gedoogen en de Edele Maatschappij altoos met al zijn
volk ter dienst te zullen zijn; dit heeft hij beswoo
-ren, en is hierop plegtelijk door ons tot Koning aan
-gesteld, verdende volgens gebruijk met een groote
stok met een silvere knop, een roode Lakense Paas,
een hoed met goud galon, een snaphaan, en harte
-vanger met zilver gemonteert, en eenige brande
-wijn beschonken en van een behoorelijke acte voorsien

Elmina

Nog hebben wij noodig geoordeelt tot herstel
van orde en rust in het dorp van Elmina onder het
Hoofd Casteel en tot voortzetting van den handel
Makelaar Quouw Meijsang opgeset te weesen voor Abocan een makelaar aan te stellen, en hebben hier toe be
-noemt eene aansienelijke neeger Quouw Meijsang
genaamt, die de naaste afstammeling is van de ge
-weesene makelaar Abocan, het welk wij meede
p. 1140. met plegtigheijd hebben verrigt, om hem bij de
neegers meer aansien te geven, en hem daardoor bee
-ter in staat te stellen, zijne dienst na behooren te
verrigten, terwijl wij hem een ons kostgeld des maand
zoo als aan sijne voorzaaten hebben toegestaan, ge
-lijk blijkt uijt de Resolutie van den 7 November des

voorleeden Jaars. –

Eijndelijk hebben wij een antwoord van Caaps Cors gekreegen, op onsen brief geschreeven ter staaving van ons Regt op Caap Apolonia, waarvan wij de Eere hebben een afschrift hier nevens te zenden in de Reso-luitie van den 19 januarij deeses Jaars; terwijl wij tot speculatie van U Vel Edele Grootachtbaarheedens het Fransch originneel mede hebben doen afschrijven en hier nevens zenden onder Lit. A. – Wij znllen ons hierin het breeden niet uijtlaaten over den in-houd daarvan, wijl wij vertrouwen dat de swak-heijd daarvan genoeg in het oog springt, althans
fo. 1141. wij hebben onnoodig geoordeelt, breedvoerig op tzelve te repliceeren, ons vergenoegende de onwaarheeden en de teegenstrijdigheeden die in het zelve voorkoomen, kor-telijk als met een vinger aante toonen, gelijk U Vel-Edele Grootachtbaarheedens zien znllen uijt onse Reso-luitie van den 19. en 31. januarij 1767 en uijt het Fran-sche afschrift van onse brief hier nevens gaande on-der Lit. B., en wij hoopen dat al het geschreevene ge-noeg zal aantoonen, dat niet wij maar wel de En-gelschen schuldig zijn aen meneeds en kruijperijen, strijdig met de harmonie welke U Vel Edele Grootacht-baarheedens ons zoo dikwils aanbevoolen hebben, en de welke wij steeds zoo veel als het met onse pligt be-staan kan zoeken aante kweeken, vertrouwende van de billijkheijd van U Vel Edele Grootachtbaarheedens dat wij ook door haar znllen werden ondersteunt, in gevalle zij eeniger maate wierd verstoort door
fo. 1142. het trouw waarnemen van onsen pligt, het geen ligt zoude kunnen geschieden, wijl de onderkruijpin-ge der Engelsche onophoudelijk zijn, en dat wij niet vermoogen iets van het regt der Edele maatschappij over te geeven. –

Wat de negotie aanbelangt, de slaavenhan-del is seedert october des gepasseerden jaars aan dit Hoofdcasteel seer goed geweest, doch anders is en blijft zij slegt, over de geheele kust; wij hoopen egter dat zij eijndelijk zal beeter werden, en dat de lang ge-wenste doorlogt der Adsiantijnen nu haast plaats

1764

zal hebben.- U Vel Edele groot agtbaar heedens zijn van tijd tot tijd, zoo door ons als door den Directeur generaal alleen verwittigt van de Lust der Adsiantijnen om zelve aan het strand met de Blanken te handelen, en van de middelen die zij tot verkrijging van dit hun oogmerk hebben aangewent, als meede hoe deselve door de trouweloosheijd der Fantijnen vruchteloos is uijtgevallen.- De Koning Zaay had voorgenoomen zig over diese trouweloosheijd te wreeken en de hoon hem aangedaan in het bloed sijner vijanden af te wasen; doch zij van zijne toerustinge verwittigt en weetende dat zij alleen tegens hem in het veld niet bestaan konde, hebben hun best gedaan om sig door verbonden met andere te sterken, waar toe zij de Elminasche meede hebben aangezogt, doch die zijn door ons bevoogen neutraal te blijven en kort na hun genoome besluijt zijn de Fantijnen eens klaps van gedrag verandert, hebbende zij ons hunne afgezanten gesonden om ons bekent te maken, dat zij voorneemens waaren, de weegen voortaan vrij en vijlig te laaten en alle de Adsiantijnen, die zij tot nu toe aan het strand gehouden hadden weder aan de Koning Zaay terug te zenden, een alleen uijtgesondert welke zij van den voornoemden Koning tot een gijzelaar hadde gekreegen, deselve sij meenden te behouden, tot dat den gijzelaar, welke zij aan Zaay gegeven hadden weder in hunne handen soude zijn gestelt, ons versoekende, dat wij de afgezanten die tot dus verre bij ons waaren opgehouden meede vrijheijd geven wilde van te vertrekken, en hun een dienaar ten geleijde mogten meede toevoegen wilde; doch voor dit hun besluijt en voornamentlijk voor de vijligheijd der weegen eijschten zij van de Edele Maatschappij 80. bendos, dat is 160. oncen Koopmanschappen voor het jonge volk van het Fantijnsche Land, drie Laven Rhum, twee kisten pijpen en eenige rollen Tabak voor de onderlingen en Landsgrooten.-

Ashanti & Fantijn

p. 1143.

Elminaers advieren te neutraal

Fantijns suddenly decides to open ways, & wants free exit Ashanti

p. 1144.

Must buy with for 80 bendos in lieu W.I.C. in a condition

Men kan met de inboorelingen deeses lands, en voornamentlijk met de Fantijnen sonder geven

niets uijtregten, dies zijn wij genoodzaakt geweest de handen open te doen en hun iets toe te leggen, hetwelk na veel haspelings gekoomen is op drie haven Rhum, twee kisten pijpen en 8. rollen Tabak, waarvoor zij afzaagen van hunne Vijsch van 80. bendos
p. 1145. en beloorden de weegen voor alle Hollandsche Fortten veijlig, sonder iemand der commandanten eenige verdere gaaven off gifte afte persen; hier meede hebben wij hun afgezet, zonder hun egter te veel te vertrouwen off de Addsiantijnen si hem land te waagen; hebbende wij verkoosen deselve door het Wassasche heen te zenden, voor eerst omdat de Fantijnen alle negers in trouweloosheijd overtreffen en dus minder geloov als de Wassasche verdienen, ten tweeden heeft de koning van deese laaste Landaart zijne vreede reeds met de Koning Zaaij gemaakt, en ons een gijzelaar voor de vijligheijd der weegen door zijn land gesonden, en vijl wij hem om den doortogt het eerst hadden aangezogt, vreesden wij hem ten onvriend te krijgen, zoo wij nu eenen anderen weg als de sijne verkoosen hadde, om de Addsiantijnen na hun land te zenden. – Daaren booven legt ons meer aan sijne weege gelegen als aan die der Fantijnen, vijl alle de Addsiantijnsche negotie zoo voor het Hoofd Casteel en alle de boovencust Forten door
p. 1146. het Wassasche passeeren moet, en meest voor onse natie is, vijl de Engelsche aldaar slegts drie Forten hebben, tegen agt die de Hollandse vlag voeren, daar zij in het Fantijnsche si teegendeel net zoo veel bezittingen hebben als wij, en door hunne geduurige geschenken meer op die landaart meer als wij vermoogen; en dus ook het grootste gedeelte hebben van de negotie die door de Fantijnsche weegen afkomt. –

Om alle deese Reedenen hebben wij de afgezanten van Koning Zaaij, die bij de twintig maanden op onse hals geweest zijn, met aansienelijke geschenken voor hunne koning en de voornaamste landsgrooten van dat Rijk, door het Wassasche gesonden, en hebben reeds naricht, dat zij aldaar bij uijlstek vriendelijk zijn onthaalt en hunne reijs

verder na Adsiantijn reeds hebben voortgeset ; wij he-
-ben bij hun gevoegt een afgesant van den Konin
van onse aanhoudende vriendschap te verzeekeren
en wij twijffelen niet off wij zullen eene voordeelig
boadschap weeder terug krijgen , hoe zij ook weesen
p. 1147. mag het zij goed off quaad , wij zullen niet na-
-laaten U Vel Edele grootachtbaarheedens ten eerste
daarvan Kennisse te geven. —

---

		pag.
Extract from letter, dated	14 December 1764	1
	8 March 1765	17
	8 May 1765	18
	19 July 1765	24
	27 June 1765	27
	28 July 1765	32
	8 November 1765	37
	4 September 1765	39
	14 June 1766	41
	2 September 1766	56
	16 September 1766	57
	3 October 1766	59
	24 March 1767	63
	27 January 1767	66
	11 February 1767	70

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

E

N° 26

W.I.C. 117.

1764 - 1768.

[sketch]

QUEEN'S UNIVERSITY BELFAST LIBRARY

N° 26.

Brieven en Papieren
van
Guinea

aan de
Vergadering van Thienen

beginnende met den 13. Maij 1767.
en eijndigende met den 27. Maij 1768.

W. I. C. 117.

1767

Extract from letter from Dir. Gen. J. P. T. Huijdecoper to assembly of the X. W.J.C., dated on the Chief Castle St. George D'Elmina 24 May 1767. (W.J.C. 117, p. 7.)

p. 9. - p. 12.

p. 9 Op den eersten Februarij heb ik UWelEdele Groot-
Agtbaarheedens benevens den Raad kennis gegeven van
Insurgentie de Brutaliteijt der Comantijnsche onderhoorigen en welke
maatregelen wij genoomen hadden om hun voor deselve
te straffen, namentlijk het opeijschen der Calhamels die
de Poort van het Fortres in brand hadden gestooken, en
op den 20sten der zelver maand. had ik de eer aen UWel-
-Edele grootagtbaarheedens te berigten, dat deselve nog
p. 10. niet waaren uijtgelevert; Kort daarna heeft een der Knaa
-pen sig verstoort, dagelijks in ons Fort aan Moure te
verschijnen, alwaar ik hem heb laate grijpen en in boeijens
Kluijsteren. - De Comantijnsche gnlx hoorende hebben ter-
-stond weeder moeijelijkheeden begonnen, gelijk UWelEdel-
-groot Agtbaarheedens gelieven te sien uijt den brief van
den Commandant J. Woortman hier nevens gaande onder
Lte B., op welke ik na voorgaande deliberatie en overleg
met den Weledele Gestrenge Heer Fiscaal heb beantwoord
zoo als Lte C. aantoont; teffens een dienaar van mij
aen de onderhoorige afzendende, om hun zoo het moo-
-gelijk waare, tot vreeden te brengen, dog tevergeevs den
volgende dag hebben zij het Fort met handgeweer for-
-meel geattacqueert, uijtwijzens de Bijlaag Lte D, welke
na bevaards is gebragt door een daartoe ongekogte
neger met den welke ik geschreeven heb hetgeen in de
bijlaage Lte E. staat uijtgedrukt, sedert deselve heb
ik nog geen tijding, de negers zijn uijt het Crom ge-
p. 11. -vlugt, dog houden sig op agter de Klippen, om soo
veel doenelijk de communicatie te beletten, egter gnl-
-len zij het daar niet lang kunnen houden, wijl de
naderende reegentijd hun ligt van daar zal doen ver-
-huijzen, de stoutheijt dezer negers komt nergens van-
-daan als van de groote slapheijd des Commandants
die hun altoos gesient heeft, kunnen sin te doen, en
van vien zij nooijt hebben gedagt, dat hij op hun
zoude durven schieten, nu zijn wij genoodzaakt, hun
met geweld te keer te gaan, wijl kunne stoutheijd on-

1764

-gestraft blijvende, ligtelijk bij de onderhoorigen van onse andere Forten zoude verden nagevolgt; ik zal niet afzijn U Wel Edele grootachtbaarheedens bij eerste gelegentheijd kennis te geven van den uijtslag der zaak, die zoo ik hoop spoedig beslist zal zijn.

De afgezant die ik na het Adsiantijnsche heb gesonden is nog niet terug gekeert, men segt, dat de Axinsoken weeder van de Adsiantijnen zijn afgevallen, om sig met de Fantijnen te vereenigen, en soo dit waar is, is de tijding slegt, doch ik kan
p. 12 daar geen gelooff aen geven, vijl zij te veel proeven van de trouwloosheijd der Fantijnen hebben gehad. –

---

p. 13. – p. 14.

p. 13 Amenichia schijnt weeder door de Engelsche te zijn omgezet, ten minste toont hij minder lust tot
p. 14 het afmaken der Palabber gelijk blijkt bij zijne
C. Appl. laaste boodschap bij dewelke hij heeft laaten zeggen, dat hij eerst de Engelsman die bij hem legt spreeken moest, eer hij de onderhandeling verder voortzetten konde gelijk U Wel Edele grootachtbaarheeden zien zul-len uijt de bijlaag L^a F., ik ben hierover niet rouw vijl vij door dit middel de saak sleepende sullen kunnen houden tot dat vij nader order van U We-Edele grootachtbaarheedens zulle hebbe bekoomen. –

Letter from Dir. Jen. J. P. T. Huijdecoper to Pres. Chr. Amsdam W.J.C. dated on the Chief Castle St. George d'Elmina 26 May 1767.

(W.J.C. 117. p. 49)

p. 49. – p. 50

p. 49 Na het sluijten der brieven, en soo als ik de doos aen den Capitain meen te overhandigen, ontvang ik nog gevallig twee brieven, de eene van Axim en de andere
A. Letter van Elmeree, welke ik in haast heb laate naschrijven en hier nevens zend onder L^a A. en B.
Jenjen 25 May 1767 Elmeree [in letter-book W.C.]

L^a A behelst niet veel bijzonders als loose neegerijgten daar men niet op bouwen kan en moetwil der neegers, die niet veel om het lijff heeft, de Mouresche zijn alle vischers en hebben geen ander middel van bestaan,

dus zij altijd ligt te temmen zijn, wijl het Fort de Baay aldaar vrij kan houden en het uijtvaaren beletten; Prehuijzen is daar en booven een man aen wien met regt de p. 50. sorge van een Fort kan werden toevertrouwt als zijnde Kloek maar niet voor baarig.—

B. letter Secretd & Pl. 1 Nov 22 May 67. [NB (4) p 113]

De tweede Brief d.d. B. verdient meer opmerking, wijl zij een oprechte bekentenis van Amenichia behelst, dat wij zijn oude heeren zijn en hij onse onderdaan, beneffens zijne zugt en lust om sig weeder aan ons te onderwerpen; it zal zoo veel moogelijk deese lust bij hem zoeken aen te kweeken, en de saak soo veel doenelijk sleepende te houden, sonder hem egter stoffe van vreese te geven, in hoope dat er stipte ordres van H.W.Edele Groot agtbaarheedens in dien tusentijd zullen koomen; het is jammer dat de saaken na Europa zijn geranvoyeert geworden, anders zou er nu moogelijk goede gelegentheijd zijn om de saak uijt te maken, en hun van daar te doen nestelen.—

C Apol

Extract from letter from Acting President P. Voortman to Assembly of the W.I.C. dated on the Chief Castle St. George D'Elmina 8e September 1767. (W.I.C. 117, p. 95)

p. 101. — p. 102.

p. 101. De Afgezanten naar den Adjyantijnschen Koning Zaay zijn nog niet weder geretourneert, dus ben ik buijten staet aen H.W.Edele Groot agtbaarheedens deswegens eenig nader bericht te kunnen geeven; egter heb ik het genoege H.W.Edele Groot agtbaarheedens bekent te maeken, dat er door de goede Directie van de Edele Heer Commies en Raed Fennekol, met Amenichia reeds een stilstand van wapenen getroffen is, waerop over en weder volgens lands-gebruijk Juramenten gemuttigt is, met belofte van een nieuw Verbond van Vreede met onze Natie eerdaags te zullen maeken, de geschillen tusschen de Fantijnsche Negers en den Commandant van Cormantijn werden p. 102. van dag tot dag erger, zoodat wij genood zaekt geweest zijn tot het uijterste te moeten koomen, het welk H.W.Edele Groot agtbaarheedens naeder zullen gelieven te beoogen, uit de Resolutien deswegen tot hier toe genomen, en de welke bij deeze zelfde gelegentheijd overgaen; Ik zal de

C Apol

Fenn. ind Amenichia

1767

Eer Hebben aen UWEdele grootachtbaerheedens hier omtrent nader berigt te geeven, zo vel als van alle de verdere zaeken hier ter Custe, waerop ik bidde dat UWEdele grootachtbaerheedens zig gelieven te verlaeten; ook zal ik bij vervolg naauwkeurig verslag doen van den staet der Forten en nu maer alleenlijk en terloops aenhaelen, dat het Fort Vreedenburg aen Commany, en Orange aen Sacconde volkome gerepareert en in goeden staet zijn, ook zal dat aen Boutry door de vlijt van den Equipagemeester, waeraen hij thans bezig is, schielijk in ordre gebragt verden, daerna zal hij het Fort St. Sebastiaen aen Chama, dat bijna geheel omver leegt, onderhanden neemen en in order brengen. van den staet der verder Forten ben ik tot nog toe niet naauwkeurig geinformeert waerom ik hier alleenlijk nog bijvoege, dat het Fortres Crevecoeur aen Accra, bij mijn vertrek van daer in een goede staet was, en alleen maer twee vooningen mangneerde, die nog niet gerepareert waeren.-

---

Extract from letter from President P. Woortman, fiscal van Leefdael and councillors C. Klok, G. de Hart and J.C. Fennekol to assembly of the X. W.I.C., dated on the Chief Castle St. George D'Elmina 27 December 1767.- (W.I.C. 117. p. 278.)

p. 285.

p. 285 Van Kleijn Popo Hebben wij tijding bekoomen dat de Koning Assiampo overleden is, en dat den onder-commies Wm C. Baeot in't opkomen was, om het aan hem toevertrouwde Fort Dorothea tot Accoda te aanvaarden; wegens de dood van gemelde Koning Assiampo is het nët wel mogelijk thans een gesantschap na Popo te zenden wegens den opbouw van een Logie aldaar naar oordeele beeter te zijn, om eerst te zien wat subject men aldaar tot Koning in zijn plaats sal koomen te verkiesen.-

Little Popo

King Assiampo

1768

Extract from letter from Pres. P. Woortman, fiscal v. Leefdael and Councillors C. Klok, J. de Kort and J.C. Fennekol to Assembly of the X. W.I.C., dated on the Chief Castle St. George d'Elmina 20 January 1768. — (W.I.C. 117, p. 382.)

p. 386. – p. 391.

p. 386. Die van het Chamasche Eiland hebben een afgezant herwaards gezonden, en ons kennis gegeven, dat zij door de Engelschen aan Commanij geroepen waaren, om aldaar de verschillen tusschen hun en de neger Effina te vereffenen en wijt den weg te ruijmen, doch dat zij zulx hadden van de hand geweesen en van ons vergogten te weeten, wat hun te doen stond; de President laudeerden hunne trouwe en schuldig aankleeven aan de Edele Maatschappij, gelasten hun niet na Commanij te gaan, maar gaff hun kennis dat binnen korten een lidt uijt den Raad aan Chama zoude koomen, om aldaar alles te beslissen. —

Nog hebben wij de Eere U Wel Edele Grootachtbaarheeden eerbiedig te herinneren den inhoud van de missive van wijlen den Directeur Generaal, de dato 16 September 1766 met betrekking tot den Portugeeschen handel aan de illustre vergadering van Thienen geschreeven, en tot neerder opheldering daar bij te voegen, dat de Brasiliaanen die hier ter Rheede koomen, door onse verregaande toegeeventheijd in het geloov slaan aen de Passen die zij ons vertoonen (: en die voor het grootste gedeelte valsch zijn :) de Edele Maatschappij meer en meer onbeschroomd te kort doen in p. 388. het betaalen van de Recognitie, geevende dikwils kunne Carga tegens 600. Rollen op, daar ze er wel drieduijzent aan Boord hebben, zoodat het voor het behang van de Edele Maatschappij ten hoogste te verschen waare, dat Haare Edele Grootachtbaare konden goed vinden, soodanige Positive orders te geven, waar door het opperhoofd in der tijd buijten vreese van te zullen misdoen, sodanig een schip off scheepen, derselke hij van fraude zoude suspecteeren, zoude kunnen doen ontlaaden, en na exigentie en bevind van zaaken met de capitainen, cargas en scheepen handelen; beddende wijders om eenige Eluci-

1768

-datie op vat vijze de Laading moet begrepen werden, off dat deselve verstaan word te bestaan in zoodanige een quantiteijt van Tabak, aqua dentur etc. als door de Rederij word afgescheept, van welke quantiteijt alleen Recognitie moet betaald worden, off wel dat de carga moet begrepen worden te bestaan in de geheele scheeps-
p. 389 -laadinge, zoo wel die voor rekening van de Rederij, als die voor Capitains, stuurlieden en verder scheepsvolk is ingescheept, en dus Recognitie van het geheel: De eerste Explicatie zoude, onder verbetering de deur openen voor fraude, terwijl de Tweede de Edele Maatschappij het rigtig ontfangen van haare Recognitie zoude verzekeren. — Nog blijft er eenige swarigheijd over Wel Edele groot Agtbaare Heeren, doch deese kan alles op de magtige intercessie van Wel Edele Groot Agtbaare Heeden bij den Souvrain worden uijt den weg geruijmt; zij is dese: De schippers van de vrije Handel-
-scheepen op de boven Cust negotieerende, en een Brasiliaen aentreffende, dwingen denzelven, om met hun te negotieeren; zij die door het bekoomen van Tabak hunnen handel gemakkelijk maaken, zien op geen kleinigheijd en bederven de prijzen van de goe-
-deren soodanig, dat als zoo een Brasiliaen, die met
p. 390. hun gehandelt heeft, hier ter Reede komt, hij ten eenemaal onhandelbaar is; voorcerst omdat hij de goe-
-deren, die hem worden aangebooden, dikverff niet en wil betaalen, tegens vaderlandse prijs, waardoor een opperhoofd die de tabak niet en kan missen, dikwils dezelve tot zijne merkelijke schaade, in plaats van tot voordeel moet inruijlen. — Hieruijt worden twee inconvenientien geboren, beijden nadeelig voor de Edele Maatschappij; het Eerste hierin bestaande dat hoe meerder slaaven op de boven Cust worden in-
-gehandelt hoe minder onder de comptoiren, waardoor zij verliest in de Recognitie: Het Tweede, dat een opperhoofd in der tijd niet genoegzaam van Tabak voorsien zijnde, dezelve niet kan afleveren aen de Commandanten van de buijten comptoiren, aen wien ze ten uijterste noodzendig is tot voortzetting van den handel, terwijl de voorraat die er in

's Edele Maatschappijs magezyn gevonden word, dik-
wils niet toereykt, tot behoorlyke verstrekking van
de costgelden, veel min tot noodzendig geryff van
de Commandanten; wy derven ons vlyen Wel Edele-
p. 391. -groot agtbaare Heeren, dat het boovenstaande Haare
Reflexie meriteren zal, en zy gunstig in het een
en ander zullen voorzien. –

Letter from President P. Woortman, fiscal v. Leefdael and councillors C. Klok and J.C. Tennekol to Assembly of the X. W.I.C, dated on the Chief Castle St. George D'Elmina 25th may 1768. – (W.I.C. 117. p. 456.)

p. 456. – p. 461.

p. 456. Deeze ter geleyde van de Duplicaaten van onderschey-
-dene Papieren met het schip de Dageraad Schipper Jacob
C. Apol Veer aen U Wel Edele groot agtbaer Heedens toegezonden, en van
hier vertrokken den 3 April laestleeden L.a.St.; vyders om
missive of U Wel Edele groot agtbaer Heedens Kennisse te geeven, dat 's
Lands oorlogschip de Amazone gevoerd by den Heer Ca-
Amazone -pitein Willem Clay, den 4.en April des avonds ten vyf
uuren hier is ten anker gekoomen, zynde het ceremoni-
p. 457. -eele in agt genomen, zoo als U Wel Edele Groot agtbaer-
-heedens by Haare missive vanden 26.ten Mey 1767 hebben
gelieven voorte schryven. –

By het arrivement van opgemelde 's Lands Capi-
-tein drie uuren boven Axim, gaaf zyn Weledele-
-gestrenge daervan Kennis, en schreef tegelyk een by-
-zondere brief aen de Edele Heer Tennekol, beduydende
in dezelve dat het hem aengenaem zoude weezen, zoo
zyn Edele zig aen Axim vervoegde, ten eynde hem
Capitein van zoodanig licht en informatien te kunnen
dienen, als hem in de Caap Apolonisse zaak zoude
moogen ontbeeren; de Commies en Raad Tennekol
vertrok hierop na Axim; 's Lands schip was inmid-
-dels ter Rheede van opgemelde plaats ten anker
gekoomen, en de Edele Heer Tennekol begaf zig aen
boord; de verrigtinge van wyde die Heeren hebben
dien uitslag met gehad, die men er van zoude
hebben kunnen verwagten, wyl Amsterdam mette-

1768

-genstaende hij reeds drie Kelders drank van weegens den Commandant van de Amazone tot een geschenk had ontfangen, en na dat hem de sterkste verzeekeringen van vrij geleide waeren gegeeven, gesuijgert heeft aen Boord van 's Lands schip of onder het Fort
p. 458. van Axim zig te vervoegen, om in onderhandeling te treeden over de Vreede; alleguerende onder andere frivole swaerigheeden ook deeze, dat hij die Pas niet konde begaen voor en al eer hij kennis van zijn voornemen had gegeeven aen de Engelsche, en de van hun om dezelve te doen verlof hadde verzogt (: wij merken in 't voorbijgaen aen Wel Edele grootachtbaere Heeren dat uit dit aengehaeld voorwendsel ten klaerste blijkt, hoe zeer hij zig afhangelijk reekend van die Natie, en het ook in der daat is :) de Heeren Elluij en Fennekol geen mogelijkheid ziende om mondeling met hem in onderhandeling te treeden, vond de eerste goed na herwaerts te steevenen, en de tweede om zijn Wel Edele Gestrenge te vergezelschappen nadat alvorens besloten was de presenten voor Amnichia gedestineerd aen Axim te laeten, om bij vervolg door de Edele Heer Fennekol te worden gedistribueert, zoo als de tijden en omstandigheeden zulks zullen koomen te vereijschen.—

Assinee Cabo Anantiffer

De geschenken voor de Assineesche Caboceer Amontuffer bleeven aen boord, en vierden na het arrivement van 's Lands schip hier ter Rheede door den Commandant van het zelve aen de val
p. 459. gezonden; dezelve zullen per eerste gelegentheid die haest staet geboden te worden na de boovenCus verden gezonden, en aen opgemelde Caboceer ter hand gesteld.—

Eenige tijd na de aenkomst van de Heer Capitein Elluij hebben alle de onderteekenaers een besoigne gehouden met zijn Wel Edele Gestrenge over de Caap Apolonische zaak; de Poincten door haer voorgedraegen benevens de consideratien van ons onderschreevene koomen onder het oog van U Wel Edele grootachtbaerheedens onder Lit. B.—

Ingevolge van het besluijt gedumende deeze

besoigne genoomen is de Instructie van de Edele Heer Fennekol geamplieerd, zoo als Haer Wel Edele Groot-clagtbaer heedens zullen zien uit de copien van die ampliatie onder Lit. C. –

Wijders is er een brief afgevaerdigt aen de Engelsche gouverneur Gilbert Petrie, dezelve mitsga-ders het antwoord van opgemelde Engelsche gou-verneur gaet hierneevens onder Lit. D. en een tweede brief aen denzelve insgelijks met het antwoord on-der Lit. E. –

Na het overlijden van den commies ter Secreta-rij Arnout Paling heeft zig per requeste bij ons aen-gemeld den persoon van Adolph Kieren, eerste clerco ter Secretarij, ootmoedig verzoekende hij mogte
p. 460. provisioneel met de waerneeming van dat Ampt en de qualiteijt daeraen annex tot nadere dispo-sitie van UWel Edele Grootclagtbaer heedens verden be-gunstigd; wij hebben niets onbillijks in het verzoek van den Suppt. gevonden, en aengezien hij reeds door verscheijdene brieven aen de bijzondere be-scherming van UWel Edele grootclagtbaer heedens was voorgedraegen, en wij overtuijgt zijn, dat zulks niet ten onregte is geschied, hebben wij goedgevonden hem zijn verzoek te accordeeren; wij vlijen ons, dat onze verrigtinge in deeze de goedkeuring van UWel Edele-groot clagtbaer heedens zal wegdraegen, en dat zijn provisionele aenstelling door UWel Edele grootclag-baer heedens gunstig mag verden geconfirmeerd. –

Port Ship confirmed by "Maasoe"

Al wat betrekkelijk is tot het neemen en opbren-gen van de Portugeesche Prijs, mitsgaders van de Procedure in die zaek gehouden, hebben wij de Eere aen UWel Edele grootclagtbaer heedens bij een bijzondere missive voor te draegen, deselve hierneevens gaet onder Lit. F; alleen hebben wij de Eere bij deeze te mel-den, dat wij op middelen bedagt geweest hebbende, om de geconfisqueerde Tabak ten meesten voordeele van de Edele Maatschappij af te zetten, en uijt te-handelen, bij resolutie van den 5 Mej hebben goed-gevonden een schikking te maeken, waervan UWel-
p. 461. Edele grootclagtbaer heedens copia bevoomen onder

L.a. S. — Wij meenen gegronde hoope te hebben dat opgemelde schikking voordeelig voor de Edele Maatschappij zal uitvallen, waervan het ons aengenaem zal weezen U Wel Edele Grootachtbaerheedens bij nadere gelegentheijd te mogen informeeren.

Thans schiet ons geen stoffe overig om deeze wijder uittebreijden, alleen hebben wij de eer U Wel Edele Grootachtbaerheedens te verzeekeren, dat onze wijze van denken altoos dezelfde is, en dat ze het betragten van onzen eed en pligt, en gevolgelijk het welweezen van de Edele Maatschappij alleen tot een regtsnoer heeft, zoodat wij hoopen dat de beproefde gunst van U Wel Edele Grootachtbaerheeden jegens ons alle, en ieder van ons in 't bijzonder steeds een beloonino mag blijven van onze ijver die langs dien weg meer en meer zal opwakkeren om met het grootste regt ons leevenslang verbindig te moogen noemen. —

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

21
40
10.40

F

№ 27.

Brieven & Papieren
van
Guinea
aan de
Vergadering van Thienen
begint den 12 July 1768
en
eyndigt den 30 septembr 1772.

W. I. C. 118

[Gold]

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

1768

Extract from duplicate letter from Presdt. P. Woortman to the X. W.I.C. dated in the Chief Castle St. George d'Elmina, 22 July 1768.
(W.I.C. 118. p. 27.)

p. 27. – p. 28.

p. 27. Zedert het vertrek van de vijhandelscheepen, gevoerd door de capiteijns De Boer, en La Maate is er in de bijsondere Huijshouding binnen dit Hoofd Kasteel, zoo min als in de Algemeene Landsaaken niets bijsonders voorgevallen, zijnde alleen den onderbaas Jurgen Soet, den 13e van de voorledene maand overleeden, en Provisioneel opgevolgd door den adsistent Bruijn, kunnende ik voor het overige aan U.W.Edele Grootelgtbaarheedens eenigliijk melden met betrekking tot de algemeene zaaken dat de Engelsche gouverneur Petrie aan mij geschreeven heeft, dat hij gaarne vilde meedewerken tot het vereffenen van de vijandelijk- en oneenigheeden tusschen den assiantijnschen Koning Zaaij, en de Fantijnsche volkeren, doch voor en al eer men in eenige onderhandeling konde treeden dat deese laaste eerst een Braffo of opperhoofd moeste verliesen, waarop ik hebbe geantwoord inegelijks mijne pooginge tot zoo een heijlsaam werk wel te willen aanwenden, zoo dat na de Electie van die Braffo wij een begin zullen maken met die negotiatie.

Ebantie v Fantijn

p. 28.

Electie v een Braffo v Fantijn

Den 25e der voorledene maand kwam uijt de Braziléen Portugees vaartuijg gelaeden met taebak hier ter Rheede gevoerd door capiteijn Mattieus, volgens den inhoud van zijne Pas, bestond zijne lading in 830 rollen, doch na dat ik hem ernstig had doen begrijpen, dat de Hollanders met langer voorneemens waaren zig door soortgelijke Pasen te laten misleijden, en dat hij verpligt was, volgens de Tractaaten en Conventien, tusschen het Hoff van Portugal, en de Repnblijcq der Vereenigde Nederlanden subsisteerende de Tiende van zijne gehoele lading aan d'Edele Maatschappij te betaelen, veranderde hij van toon, en beleed, 2316 rollen in te hebben, waarvan hij 232 in Recognitie in plaatse van 83 aan d'Edele Maatschappij betaald heeft; bij vervolg sal ik op gelijke wijze, omtrend de capiteijns van die Natie blijven handelen, wijl ik vermeene dat 's Ed. Maatschappijs belveesen zulks meedebrengd en ik vlije mij

Port Rhijs Recognitie

1769

langs die weg aan de Intentie van U Vel Edele grootachtbaarheedens te zullen voldoen. —

Extracts from letter from Presdt. P. Woortman to the X. W.I.C. d.d. ut supra 8th August 1768.

(W.I.C. 118., p. 49)

p. 50/51. - p. 52.

p. 50. Op het herhaalde versoek van de Fantijnsche grooten heb ik gezanten gezonden na Annemaboe, Affaire de Fantijns dewelke geassisteerd door die van de Engelsche verkeer een begin hebben gemaakt om te zien of er mogelijkheijd was de assiantijnsche Pandelingen te kunnen lossen en weder na hun Land te doen terugkeeren; tot hier toe kan ik op dat stuk niet anders melden, maar sal niet nalaatig zijn, zoodra ik de uijtkomst van deese Negotiatie met zeekerheijd kan melden dezelve aan U Vel Edele Groot Agtbaarheedens mede te deelen. —

p. 51. Voorleden vrijdag over agt dagen arriveerde hier andermaal ter rheede een Portugees Pas de schip Recognitie schip, waar van de Capiteijn aan de wal kwam en mij zijne Pas, en Papieren overhandigde; de opgaaf zijner Carga bestond in 1015 Rollen Tabak, met welke opgaaf ik geen genoegen nam, vermaanende hem in het vriendelijke om de gerechtigheeden, die hij aan d' Edele Maatschappij verschuldigt was te willen betaalen; hij bleef staan op zijn stuk en wilde tot geen hooger betaaling als na luijd van zijne Pas overgaan; de Fiscaal deede insgelijks zijn best dog vruchteloos, zoodat wij tesamen overeenkwaamen, om hem te dwingen, tot dat geene dat hij niet goedwillig doenen wilden; en nadat wij hem sonder vrugt hadde aangeboden, ons te zullen te vreeden houden met de betaaling van drie honderd Rollen voor Recognitie aan d' Edele Maatschappij, ordonneerde ik hem het Huijs Arrest binnen dit Hoofd-Kasteel, en zond een Commando van een sergiant met ses man na boord, om als wagters op hetzelve te dienen, waarna wij hem geregtelijk lieten aan-

-zeggen dat men des anderen daags een begin zou-
-de maaken, met zijn schip te ontlaaden, en dat
men de Carga grooter bevindende als zijn opgaaf
p. 52. tegens hem zoude procedeeren als na regten; toen
veranderde hij van toon en liet mij versoeken uijt
zijn arrest te moogen ontslagen werden, bereijd zijn-
-de 300 rollen tabak aan recognitie te betaalen,
mits men tot geen ontlaading van zijn schip overging;
ik vond raadsaamst in de omstandigheeden, waar-
-in de Republicq zig thans waarschijnlijk met het Hof
van Portugal zal bevinden, toegeevendheijd te gebruij-
-ken, en ik nam zijn aanbod aan condemneerende
hem egter in de betaaling van thien rollen tabak
daaren boven voor de onkosten van het Arrest eten,
ofschoon ik genoegzaam overtuijgd ben dat vaare hij
ontlaaden geweest, men vierduijzent Rollen binnen
zijn Boord zoude hebben gevonden. —

Extracts from letter from Presdt. P. Woortman to the X. W.I.C.
d.d. ut supra 9th October 1768.

(W.I.C. 118. p. 57.)

p. 57 — p. 62.

p. 57 Bij mijn laatste van den 8e augustus, waarvan
het Dupplicaat hier neevens gaat onder Litt.a A, heb ik de
eere gehad haar verslag te doen, hoe ik met de Portu-
-geesche capiteijn Ignacio Joze da Sijlva gehandeld
hadde; 't zeedert die tijd zijn 'er omtrend hem en
zijn schip zaaken voorgevallen die ik bij een bijzon-
-dere missive aan N.Vel Edele grootachtbaarheedens
zal meede deelen. —

C Apol De Vreedesonderhandelingen met Amerika
gaan met zoode schreenen voort, en niet teegenstaan-
-de d' commies en Raad Fennekol veele moeijtens
aanwend en aangewend heeft, om met hem aan
p. 58. de Rivier van Encober een onderhandeling te be-
-ginnen, heeft zulks tot hiertoe door gezogte uijt-
-vlugten van opgemelde Caboeer, die veel eer een
slaaf gelijkt van de Engelsche Natie als een gehoor-
-zaam onderdaan van d' Edele Maatschappij, zijn

1769

beslag niet gekreegen; ten bewijze van het even aangehaalde kan dienen, dat, toen hij het laatst genoodigd is, om aan Ancober te koomen, hij heeft voorgewend zulks niet te kunnen doen, omdat zijn teegenswoordigheid aan Cabo Apolonia vereijscht wierd tot het spoedig in gereedheijd brengen van het Engelsche Fort aldaar. -

Pleinti & Fantijn

De gezanten die ik op verzoek van de Fantijnsche grooten na Annemaboe hadde gezonden, ten eijnde een schikking te maaken, om de Adsiantijnsche, die zig aldaar bevinden te targeeren, zijn onverrigter zaaken terug gekeerd; doch 't zeedert eenigen tijd verneeme ik, en denke op goede gronden te weeten, dat den Engelschen vrijman Brew, na voor meer dan honderd oncen goud aan onkosten gemaakt te hebben, met de Fantijnen, van wien hij genoegzaam het opperhoofd is, is overeengekomen dat zij de twee voornaamste gijzelaars van Adsiantijn in zijne handen zoude stellen, waarna hij een van die, na zijn Land heeft gezonden ende
p. 59. andere bewaard tot dat den Kooning Zaaij hem zijne gemaakte onkosten ten beloopen van drie honderd en vijfftig oncen goud, zoude hebben terug gegeeven, voor welke somma hij inmiddels bij de Fantijnsche Natie is borge gebleeven, voorzoo verre zij belang in de onkosten heeft; ik denke niet dat hij 'er ooijt veel van vrijgen zal, en dat deeze onderneeming hem alzo min zal gelukken als veele anderen die hij beproefd heeft, waaronder een teegens den Fiscaal alhier, waarvan hij met schande is afgekoomen zijnde die zaak thans geheel afgedaan. -

---

p. 59. Den 28e September is hier ter Rheede gekoomen
Portug. Passeps Recapitie het Brasiliaanse schip Nossa Senhora Conceijcao Bom Jezus da Pedra e Almas, gevoerd bij den capiteijn Joze Francisco de Affonca, die mij bij zijn arrive-
p. 60. ment volgens gebruijk en pligt, zijne Pasen en Zeebrieven ter hand stelde, na dewelke zijne geheele Laading moeste bestaan in agthonderd en tien Rollen Tabak; ik deed hem aanstonds begrijpen,

dat ik niet voorneemens was, mij met zo een willekeurige en onwaare opgaave te vreede te houden, dat hij de Tiende van zijne geheele inhebbende carga aan de Edele Maatschappij moesten betaalen, en dat dezelve oneijndig grooter was, als na luijd van zijne Papieren; hij leijde aanstonds het Hoofd in de schoot en verklaarde geneegen te zijn, zijne schuld te willen betaalen, doch bad mij, ik wilde hem niet harder handelen als de Brasiliaanse Capiteijn Mathieus, wiens schip ten naasten bij in groote met het zijne overeenkwam, behandeld was; met kennis en overleg van den Fiscaal beruste ik in zijne voorslag, ingevolge van dewelke hij 232 Rollen aan de Edele Maatschappij betaald heeft, in plaatse van 81 Rollen, die hij anders zoude betaald hebben; mitsgaders nog drie Rollen voor Recognitie van drie Slaaven, die hij aan Boord had.-

p. 61. Den 1ste deezer kwam alhier een andere Brasiliaan ter Rheede, genaamt Manuel da Costa Ferere; hij kwam aan de val en vond mij ten huijze van den Fiscaal, gaf mij op een hooge toon kennis van zijn aankomst, en vilde den Fiscaal zoude, hoe eer hoe liever, aan Boord komen, om de zogenaamde Recherge te doen, ten eijnde hij spoedig van hier zoude kunnen verzeijlen, om zijne Negotie, waarvan hij zig veel goeds beloofde, beneeden te kunnen voortzetten. Ik vroeg hem na zijne Passen, Zee-Brieven, en verdere Documenten; zijn antwoord was, dat hij dezelve hadde aan Boord gelaaten, en dat het vertoonen van dien niet noodig was, vijl hij op zijn woort moeste geloofd worden, als zijnde een man van aanzien, en afgezonden door een niet min aanzienelijke Reederij; ik repliceerde zagtzinnig, niet te kunnen overgaan om hem te expedieeren, voor en al eer hij mij opgemelde Papieren zoude hebben geexhibeert; toen dupliceerde hij met brutaliteijt en met het uijtbraaken van veele injurien en smaadelijke woorden teegens mij, en het aanweezent gezelschap, zo als U Wel Edele Groot Agtbaare Heeren bij vervolg zullen zien uijt de verklaaring, die door den Fiscaal aan haar zal verden toegezonden. Ik vond raadzaam, ten eijnde mij met verder bloot-

1768

p. 62. -gesteld te zien aan de insultes van een brutaale en verwoede Portugeesch, hem door de Provisioneele vaandrig Scheffer het Huijs ctvest te doen aanzeggen, en gelasten den Fiscaal des anderen daags na boord te gaan, om visie te neemen van zijne Papieren, en dezelve aan de val te brengen, de Fiscaal volbragt zijne last, dog deed mij Rapport geene Passen ofte Zeebrieven te hebben gevonden, maar wel zoodaanige Papieren, waar uijt ten klaarsten bleek, dat hij binnen de Limiten van het Octroij van de Neederlandsche West-Indische Maatschappij verbooden Handel hadde gedreeven, verzoekende mij derhalven, ik wilde hem authoriseeren, tegens hem te procedeeren als na Regten. hetwelk ik gedaan hebben; thans is de Fiscaal met hem beezig, heeft hem reeds op Interrogatorien gehoord, en zodaanige antwoorden van hem bekoomen, die zijne valsitijten en kwaade bedrijven in haar klaar daglicht stellen, zoo ras deeze zaak zal zijn ten eijnde geloopen, zullen UWel Edele Grootachtbaarheedens van alles, wat tot dezelve betrekkelijk is, naauwkeurig worden geinformeerd.-

---

Extract from letter from Presdt. P. Woortman to the X. W.I.C. d.d. ut supra, 10th October 1768.

(W.I.C. 118, p. 69.)

p. 69. - p. 74.

p. 69. Den 17en July jongstleeden, na alvoorens te hebben voorzien gerecst van een behoorelijke Pas vertrok van hier het Portugeesche schip, gevoerd bij Ignacio Joze da Sylva; volgens gebruijk had hij een Sergeant van de Edele Maatschappij als vagter aan Boord, en ik hadde daarenboven goedgedagt hem onder bedekking van een klijne compagnies bark tot beneeden Ningo te doen begeleijden; uijt het copia Rapport vanden Sergeant, die zig met de vlugt van zijn Boort heeft moeten redden, en het welke hier neevens gaat onder Litr. A*, zullen UWel Edele Grootachtbaarheedens zien de Behandeling die een Engels Handelschip, genaamd . . . . , gevoerd bij den Capitein

Port ship

English Translation in CO 388/57 Pp 21. C.

p. 70.

Report Notaris Rasselaar to Fiscal

* English Translation in CO 388/57 (supra) has on copied sheet 1769-70 p 12.

Atkins van Leeverpool, met Heer Heeft gehouden.-

Ik Hebbe het van mijn Pligt geagt Kennis te nee-
-men van het geval, en aan de Engelsche Gouverneur
aan Cabo Corse af te vaardigen een Missive, waarvan
U Wel Edele Groot Agtbaarheedens Copia bekoomen onder
Litt. B.*, welkers inhoud ik hoope haar hooge goed-
-keuringe zal wegdraagen, en waarmeede ik mij vlije,
wijl ik op de zagste en vriendelijkste wijze het Regt
en de Prominentien van de Edele Maatschappij heb-
-ben aangedwijd; en ik konde niet afzijn, eene In-
-fractie in haare voor-regten en Privilegien onge-
-merkt te laaten voorbijgaan; thans is het aan
U Wel Edele grootagtbaarheedens, het zij eerbiedig
voorgedraagen, om in die zaak te handelen, zoo
als zij na haare Hooge kunde voor haare eijgene
belangens zullen denken te behooren; en aan mij
om haare bevelen afte vagten, en ze te gehoorzaamen.

p. 71. Dog laat het mij, ik bidde het, geoorloofd zijn
haar voor te draagen, de gevolgen, die de handelwijze
van de Engelschen, zo ze niet gestuit word, en die niets
minder als de geheele en onherstelbaare Ruine van
haar Africaanse Bezittingen zal na zig sleepen; want
die Natie, Meester worden de van de Bahia Tabak, of
zoo wij zelfs bij oogluikinge die Negotie met hun moe-
-ten deelen, legt den slaaven-Handel in het voetzand,
en de Edele Maatschappij vind zig verstooken van de
zo zeer benoodigde ontfangst van de aan haar be-
-taald verdende Recognitie; want zo de Engelschen
ons nu de loef afsteeken, door meerder te kunnen
betaalen als wij, om dat zij zig voor geene betaaling
van Recognitie behoeven te verschuldigen, en om dat
zij ongelijk beeter goederen als wij uijt Europa voor
den slaaven-Handel ontfangen, is het tastbaar,
dat voorzien zijnde van Tabak, zij de geheele Negotie
zullen na zig trekken, waarna de comptoiren in 't
Vaderland, die op de cust van Africa Handel dij-
-ven, niets zullen gereeder hebben, als zig van
p. 72. haare scheepen te ontdoen, dezelve afte laaden,
ofte ten beste mogelijk te verkoopen; waarvan bij
weerom kaatsing de Hollandsche Colonisten in etneri-
-ca,

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

1768

zig op het allerbitterste znllen gevoelen, vijle zij bij vervolg de slaaven teegens arbitraire prijzen uijt handen van de Engelschen znllen moeten breeken; va-van dan eijndelijk ook de geinteresseerdens in het welveezen van die Colonisten in Europa de vrange masmaak znllen ontvaar worden.-

Als ik met mijne aangeboorne en beproefde drift voor 's Edele Maatschappijs velveezen te raade gae, dan verbeelde ik mij het aaskelig voornijtzigt met leevendige verve te znllen kunnen afschilderen, doch mijne vermogens overtuijgen mij, dat zij dezelve niet opveegen, en daarom bepaale ik mij thans alleen bij het boovengemelde, verzeekert zijnde dat UWel Edele Groot clgtbaarheedens niets dat ter materdienende is, zal ontslippen; en dat zijna haar Hoge kunde, gepaard bij de loffelijke en vaderlijke zorgen, die zij draagen voor haare bezittingen, zoo vel
p. 73. als bij het belang, dat zij neemen in de velvaard van den Handel van het gemeene Best, van dewelke die in slaaven een zoo voornaame tak is, niets znl-len onbeproefd laaten, om zig te maintineeren bij haare Prerogativen en Privilegien en het schenden van haare Regten bij vervolg kragtdaadig voorz-koomen.-

De Trots en stoutheijd van de Engelsche Natie gaat zo verre, dat het niet lang geleeden is, dat het Hollandsche vrijhandelschip 't Surinaams vel-vaaren', gevoerd bij capitein Pieter Harmanus Sluij-ters, het welk ter Rheede van Annemaboe, een vrije Rheede, ten anker lag, door den Engelschen gouverneur aldaar schriftelijk gedreigd is, in de grond te znllen werden geschooten, zo het binnen een Etmaal niet van daar en verzeijlde. Ik vinde mij verpligt, tot haar naarigt hiervan Ken-nisse aan UWel Edele Groot clgtbaarheedens te moeten geeven.-

Thans hebbe ik hier niets bij te voegen als UWe-Edele groot clgtbaarheedens te melden dat 's comps Snauw schip, de Beschutter' den 22ten dito Augustus het
p. 74. Portugeesche schip, gevoerd bij den capitein hier boo-

-ven

gemeld, op de hoogte van Popo heeft genoomen en met hetzelve doorsteekt om het herwaards op te brengen.- Omstandigheeden tot dat Exploict betrekkelijk, weet ik tot hier toe niet, doch zal niet verzuijmen, bij de aankomst van die scheepen, ze zo drae doenelijk aan U Wel Edele groot Agtbaarheedens meede te deelen.-

---

Extracts from letter from Presdt. P. Woortman to the W.I.C.; d.d. ut supra, 15th November 1768.

(W.I.C. 118, p. 81.)

p. 81. - p. 84./86.

p. 81. Hebbende ik vijders de Eere, in pligtelijke voldoening van mijne belofte in dezelve gedaen, Haer Edele Kennisse te geeven, dat het Portugeesche schip, gevoerd bij Ignatio Joze da Sijlva, den 12en October onder geleijde van 's comps snauwschip, de Beschutter' alhier ter Rheede is gearriveert, welke capitein, na zijne vrijwillige Handel teegens den inhoud van zijne verkreegene Pas, op de hoogte van Caap Cors met de Engelsche overtuijgd zijnde, door mij in een boete is geslaegen van 360 Rollen Toebak; dewelke in deezer voege zijn verdeelt 110 Rollen voor de Edele Maatschappij, p. 82. 130 voor de Equipage van de Beschutter', 60 voor mij, en 60 voor den Fiscael; na betaling van dewelke ik hem onverhindert heb laeten vertrekken.-

In mijne Missive van den 10en October jongstleeden had ik de Eere Haer Edele Groot Agtbaarheedens Kennisse te geeven, dat ik aen de Engelsche gouverneur Petrie een Missive had afgevaardigt, waervan ik Copia aen Haer overzond: thans heb ik die Haer te melden, dat ik antwoord op dezelve bekomen heb, waervan Copia hierneevens gaet, onder Lit. B. - U Wel Edele groot Agtbaarheedens zullen met een oplaag van het oog ontvaen worden, hoe zwak en ontzenuwd de redenen zijn, die die gouvernr aenhaeld, om, waere het mogelijk, het Recht van zijne Natie met de Brasiliaenen hier ter Custen aen te duijden; terwijl ik in het voorbijgaen bidde, zij gelieven toe, dat van de onze met nadruk te

1768

C. Letter. Fiscaal (Lisbon) aan Worthman & Bg Boortman Carmantijn 28 Oct 1768

maintineeren.-

Den 28ten October ontfing ik een brief van den onder commies Jan Voortman, die mij kennis gaf, van het arrivement van een Bahiavaerder ter Rhee van Annemaboe, Copia van dezelve gaet hier neevens onder Lae C, alsmeede Copia van die van den Capitein van opgemelde schip onder Lae D. Copia van mijn antwoord aen den Commandant van Carmantijn, onder Lae E, en eijndelijk extract van het replicq op dezelve onder Lae F, aen alle welke bijlaegen om Haere beesigheeden zo veel doenlijk te bekorten, ik de Ere hebbe mij te gedraegen.- De opgemelde Bahiavaerder legt nogter Rheede van Annemaboe; en ten eijnde zo veel doenelijk van zijn gedrag, en van dat van de Engelsken te veezen geinformeert, heb ik aen meergemelde ondercommies Jan Woortman gelast, mij een omstandig relaes toetezenden, van al wat eenige betrekking tot de zaek in quaestie hadde; ingevolge die ordre heb ik hetzelve van hem bekoomen, verzendende het aen U Wel Edele grootachtbaarheeden onder Lae G.-

D. Fereira to Bg Worthman Mboe 27 Oct 1768

E. Bg Worthman to Jan Worthman 28 Oct 1768

p. 83.

F. Jan Worthman to Bg Worthman Boma: 29 Oct 1768

G. Jan Worthman to Bg Worthman Boma 10 Nov 1768

Ik zoude mij kunnen gedraegen aen de Proces-stukken en Bijlaegen betrekkelijk tot de zaek van de Portugeesche Capitein Manuel da Costa Fereira, die de Fiscael de Eer heeft, met deeze zelfde Bodem aen U Wel-Edele grootachtbaarheeden toetezenden, doch ik kan niet voorbij gaen, Haer eerbiedig onder het oog te brengen, mijne regtmatige verwondering over den inhoud van de Adviesen, door de Raeden Klok en Fennekol en de geassumeerde Raad Gallé gegeeven, welke regtdraeds strijdig zijn, teegens die, die zij gegeeven hebben in de zaek van Antonio da Costa Zast, terwijl deeze van geen valsiteit overtuijgd is geweest, en Manuel da Costa Fereira een overtuijgde, volgens eijgen bekentenis, valsaris was, en uijt dien hoofde meerder schuld hadde; het eenigste dat er onder verbetering tot verschooning van Hun advies en zoud kunnen werden ingebragt, bestaet hierin, dat hun gedeugen minder ondankbaer is geweest, in de maend van November, als in die van April.-

p. 84.

p. 86.

UWel Edele Groot Agtbaarheedens veel gerespecteerde Missive van den 9e Maij jongstleeden, betreklijk tot het gedrag van Brew en Webster, en het brengen van die zaek ter Taeffel van Haer Hoog Mogende, is mij wel geworden; in nedrige reschriptie op dezelve dient, dat eenige weeken geleeden gemelde Vrijman Brew, mij hebbende doen aenbieden, de zo onregtmatige in boeijen gekluijsterden geweezene Dienaer van wylen den Directeur generael Huijdecoper, mitsgaders de Zoon van die Neeger, te willen ontslaen, en op vrije voeten te stellen onder beding, dat ik den zogenaemden Tetje, waerover de questie is in de waereld gekomen, aen hem zoude uijtleeveren, hebbe ik in die voorslag berust, en de uijtwisseling is aen Cormantijn geschiet; zodat die zaek thans uijt de waereld is op de satisfactie voor de geleedenen hoon na, die men billijk mag verwagten.—

Extract from letter from Presdt. P. Woortman to the X. W.I.C., dd. ut supra, 10th December 1768.

W.I.C. 118, p. 129.

p. 129. – p. 131.

p. 129. De Kust papieren van den Jaare 1766 en 1767 die ik bij mijn laaste van den 15 November jongstleeden beloofden aan UWel Edele Groot Agtbaarheedens af te vaardigen, hebbe ik d'Eere bij deese aan haar toe te zenden, strekkende mijn Missive insgelijks ten geleijde van het Duplicaat van opgemelde van den 15e der voorledene maand, aan welkers Inhoud ik mij eerbiedig gedraage: – 't sedert het schrijven van deselve is hier ter

p. 130. Custe niets van aanbelang voorgevallen als alleen het overlijden van d'Heer Gerardus Verbeet, Praedicant alhier, wiens nagelaaten schulden de date van den Boedel verre overtreffen; de Doodenlijst die hier nevens gaat onder Lo St. duijd zijn Eerwaerdens sterfdag aan.

A Elmina 10/1 – 12/12 1768 5 St

Wijders heb ik d'eer UWel Edele Groot Agtbaarheedens Kennisse te geeven, dat het Portugeese schip, Port. Ship wiens aankomst aan Annemaboe ik aa UWel Edele Groot Agtbaarheedens hebbe bekend gemaakt, gisteren

van daer is verzeijld, vergeselschapt met een schip van den Vrijman Rielard Brew, die hetzelve na beneeden, alwaar het 4000 Pond Baesjes voor het Portugeezen Fort aan Fida moet lossen, zal begeleijden, en vaarschijnlijk zoude verweeren, nigevalle wij goed hadde mogen vinden die smokkelaer te doen neemen en opbrengen de goederen die hem competeeren wegens zijne vercogte Toebak, zijn niet aan zijn Boord maar aan dat van den Vrijman Brew, waarnijt wij derselve bij zijn behouden arrivement aan Fida sal over neemen. –

Nijt het Boovenstaande sullen U Wel Edele grootachtbaarheedens ligtelijk ontvaar worden, dat hoe zeer
p. 131. de Engelsche ook ons tragten te onderkruijpen zij egter nideese niet voor de vuijst durven nijtkoomen maar zig bedienen van de hulp van een vagebond, om op die wijze een schip te beschermen, hetwelk zij ten onregten onder het geschut van haer Fort in zijne verbooden Handel hebben geprotecteerd. –

1769 Extract from letter from Presdt. P. Woortman to the X. W.I.C. dd. ut supra, 26te Februarij 1769.

(W.I.C. 118. p. 149)

p. 150. – p. 151.

p. 150. Wijders hebbe d'eere aan U Wel Edele grootachtbaarheedens te laten toekomen eene Copia Missive
C Ad. van den Commies en Raad J. C. Fennekol onder Lo B. betrekkelijk tot het gedrag van den Caboceir Amenichia aan Caap Apolonia, waarnijt U Wel Edele Grootachtbaarheedens sullen zien, dat er geen aparentie meer is, om door dien weg tot een vaste vreede met die volkeren te koomen, veel minder om daardoor de Caab weeder in bezit te krijgen, en de Engelsche van daer te verwijderen, zoo dat ons hier ter custe geen
p. 151. middel meer overig is, en wij de Engelsche Natie in het bezit van dezelve moeten laaten tot tijd en wijlen die zaak in Europa beslist zal werden. –

Extract from letter from Dir. Jen. P. Woortman to the X. W.I.C. dd. ut supra, 22ste March 1769.

(W.I.C. 118., p. 192.)

p. 192. - p. 193.

p. 192. Ik zie mij dan, na weinig minder dan veertig jaaren, een trouw en ijverig Dienaer van U Wel Edele-groot Agtbaer Heedens geweest te hebben, en meer dan eens alle Haere Bedienden hier ter Custe te hebben

p. 193. overleevt, door Haere bijzondere gunst en hooge Be-schermings in het opperbevind over deeze Landen be-vestigd, en met de waerdigheid van Directeur Gene-raal over Neerlands Africa vereerd. -

Woortman pleit bij.

Hoe zeer ik mij verliese in de ernstige bespiege-ling van eene uijtkomst, die ik nimmer hadde derven hoopen, hoe zeer ik mij onmagtig bevinde, om mijne gevoelens van dankbaerheid in zoo een uijtgestrekte zin, als ik ze voede, Eerbiedig aen U Wel Edele groot Agt-baer Heedens aen te bieden, noopt mij nogtans mijn pligt, blijken van mijne tedere erkentenis aen Haer af te vaerdi-gen, voor de veldadigheeden aen mij bewezen, die de veelheid der grijze hairen mijnes hoovds te boven gaen. -

---

Extract from letter from Dir. Jen. P. Woortman, Fiscal van Leef-dael and councillors Klok, J. van der Penijs and J.S. Tallé to the X. W.I.C., dd. ut supra. 2 November 1769.

(W.I.C. 118, p. 299.)

p. 303. - p. 304.

p. 303. De Lectuura van de nieuwe Instructie aen den Di-recteur generael Woortman, door U Wel Edele Groot Agtbaer-Heedens toegezonden, en waer van de meeste articulen aen Generael en Raeden zijn luijdende, heeft bij ons geen kleine verwondering verwekt, ja dat meer is, wij vinden ons allen, en een ieder van ons in het bijsonder, daerover be-zwaert, gnllende wij niet nalaeten bij eerste gelegend-heid U Wel Edele groot Agtbaer Heedens von dit ons bezwaer eerbiedig Kennis te geeven, terwijl den eersten onder-teekenaer, zig zodanig over onderscheydene articulen verleegen vind, dat hij zwaerigheid zoude maeken, den tijd op dezelve in handen van den Raad af te leggen,

1769

waere het niet, dat hij pleds Procuratie na Europa hadde
p. 304. gesonden, om ter vergadering van Haer Hoog Mogende
dezelve in zijne ziele te laeten doen; in veerwil van dit
alles Wel Edele groot achtbaere Heeren! zullen wij als lieden
van Eer alle te zamen en ieder van ons in het bijzonder
alles aenwenden wat doenlijk is, om UWel Edele groot-
-achtbaerheedens genoege te geeven, en Haere beveelen,
na inhoud van die Instructie nakoomen en gehoor-
-saamen. —

Extracts from letter from Dir. Gen. P. Wortman, Fiscal van Leefdael and councillors Kleok, de Kort, Fennekol, van de Perijé, to the X. W.I.C., dd., ut supra, 22ten December 1769.

(W.I.C. 118. p. 389.)

p. 389. — p. 399.

p. 389. Eenige tijd geleeden hebben de Engelsche Negers aan
English Commanij gerebelleerd tegen haeren commandant, hem
A = a mess of copy correspondence between Kleok & Commanij & of Wortman & others between Sept & Dec 1769. Also enclosed with English Govt. John Trouble & Marcel Officers Alex Scott, Thos Ruelin "
B gevangen genomen en mishandelt; wij zijn van onze
zeijde neutraal gebleeven en hebben (offschoon de Engel-
-schen zig over het gedrag van onsen Commandant al-
-daer beklaegen) blijken gegeeven dat het verre van
ons was muijtzieke onderdaenen tegens haere Meesters
eenige hulpe off assistentie te bewijzen; tot staving
van het welke wij ons eerbiedig refereeren aan de bijlage
die hier nevens gaet onder Lit. A. —

Voor eenige tijd insgelijks gaff de Engelsche Gou-
-verneur aan Caab Cors aan de eerste onderteekenaer
p. 390. kennis hoe hij drie canoas op het Engelsch grondgebied
agter Commanij in gereedheijd hadde, voor dewelke hij
vrije Passagie versogt langs de Rievier van Chama; dan
na dien dat voorondersteld grondgebied ons dubbel-
-sinnig voorkwam was hij niet gereed zulk een vrije Pas-
-sagie zonder voorafgaande nadere explicatie in te
willigen, hebbende zulks egter voor ditmael bij vervolg
gedaen; breeder te zien in de bijlaege onder Lit. B. —

De onderkruijping van de Engelschen gaet zo ver
-re dat haere Commandant een Sacconde nu onlangs
onbescheimd genoeg geweest is, een canoa die in het
Hollandse Crom aldaer voor reekening van onsen

Commandant vervaerdigt was te reclameeren, doch sonder effect) onder voorwendsel dat de maeker een Engelsche Neger was; wij zullen Wel Edele Grootachtbaere Heeren zo veel in ons is met de naturellen in vreede en vriendschap trachten te leeven, doch wij derven niet verseekeren dat het gevolg van onze handelwijze aen onze pogingen zal beantwoorden, wijl de neegers van dag tot dag brutaelder en insolenter werden, waervan het hier boven aengehaelde staeltje aan Commanij tot een bewijs kan dienen; waerbij noch wij kunnen voegen dat zij voor eenige tijd zig niet ontzien hebben,
p. 391. het Deensche Fort aan Cleera te blocqueeren, de slaeven van die compagnie te mishandelen, te steelen en te verkopen, en geweldt te plegen zonder vedergaa; ja zelff hebben zij op den 5e September jongstleden alhier aen Elmina zig op een verregaende wijze te buijten gegaen; alle de dienaers op swaere straffe verboden binnen het Hoofd Casteel haere meesters te komen dienen, alle toevaer van vivres naer binnen belet, en zelffs zig niet ontzien toen de eerste ondertekenaer zig op het Bordes uijtziend naer de Markt vertoonde, hem hoon en smaedheijd aen te doen, welk alles men toen ter tijd ongemerkt heeft moeten laeten doorgaen door gebrek van vaeten, vivres en ammuntie. —

---

p. 395. Onaangezien de boete aan de verboden handel drijvende Nederlandse schippers opgelegd, gaen zij
P.N. Rijp voort met de Portugeesche te negotieeren zo als Wel-Edele Grootachtbaerheedens reedts zullen geinformeerd weesen, dat zulks geschied is door Ernst Louissen, voerende het schip, de Zeeberg', en volgens gerugten hebben zij er iets op gevonden om het betalen van de boete draaglijker te maeken; want op de boven Cust met hun drien off vieren ten anker leggen associeeren zij zig met elkander; een doet de negotie, werd hij betrapt zij deelen tezamen in de boete; daerentegen
p. 396. als de handel verrigt is, deelen zij de Tabak met malkander. — Wij geeven hiervan alleen kennis aan Wel-Edele Grootachtbaerheedens, opdat zij (zo zulks waer is)

1769

op haar beurd efficatieuse middelen zoude kunnen beramen, om soortgelijke abuijsen voor te komen.-

Die Vrije handel schippers maeken ook misbruijk van haeren vrijen handel ten nadeele van de Edele Maatschappij, veijl zij haer werk maeken om de courantste en meest gevildste goederen op de boven cust aan de Engelsche Boots voor goud te verkopen en aff te zetten, waarna zij met gemeene en incourante restanten onder's comps Comptoiren komen en de Commandanten eensdeels nadeel leijden door het overnemen van dezelve en anderdeels door de vermindering van haere inhandeling, veijl de Engelschen van beetere goederen voorzien verdende als wij uijt haer eijgen Vaderland en daeren boven de courantste Hollandse goederen meester veezende den handel tot zig trekken en de meeste slaven inhandelen.-

Wat de caapse Portugeesche verschillen aanbelangt over dezelve zullen wij thans met in het breed uijtweijden, maer vijsen haer terbiedig aan de nevens gaende bijlage onder Lit: C (4), die de gesteldheid van dezelve aen U Wel Edele Grootachtbaer Heedens ten klaersten zal aanduijden.-

---

p. 398. Wij wilden gaerne U Wel Edele Grootachtbaer Heedens iets voordeeligs aengaande de zo lang verwachte Assiantijnsche handel mede deelen, doch wij moeten tot ons leet weezen melden dat ze zover aff is als voorheen; daar zijn wel eenige affgezanten herwaerts uijt dat land gekomen, doch zij brengen geen nieuws van aanbelang meede en haere komst heeft alleen ten doel de Largeering van de Kleijne Zaaij die door de Fantijnen werd gevangen gehouden, en waarover de eerste onderteekenaer U Wel Edele Grootachtbaer Heedens reeds voor lange in het breede heeft onderhouden; inmiddels zijn deeze gezandschappen maer kostbaer voor de Compagnie en moeijelijk voor ons, veijl eenige dagen geleeden de Elminasche Negers, onder dewelke de kinderziekte eijschelijk woed en die niet minder bijgelovig zijn als alle die van

haar couleur, in de vaen geraekte, dat zeekere ge-
-snedene, een van de afgesanten van den Assiantij-
-nen-Koning, die ziekte in een calbas aan haer hadt
overgebragt, met dat gevolg dat zij alle de Assian-
-tijnen uijt het Crom wilden verdrijven; doch deeze
zaek heeft geen gevolg gehad, wijl de opgemelde ge-
-snedene zig met het gebruijken van Juramentvan
de hem aangevrevene blaem heeft gesuijverd. —

1770

Extract from letter from Dir. Gen. P. Woortman and Fiscal van Leefdael to the Pres. Chr. Zeeland, W.J.C., Ld., ut supra, 1st March 1770. — (W.J.C. 118. p. 552.)

p. 555.

p. 555. Het Assiantijnse gesandtschap is deezer dagen
Blauli na dat Land terug gekeerd, en heeft op ordre van
den Koning Zaaij alle de Adsiantijnen, die zig zee-
-derd een reeks van Jaaren hier aan het strand
hadden opgehouden, met sig genomen; welke de
reedenen van dit bevel zijn, kunnen wij niet nagaen
en deelen het slegts ter Notificatie aen U Wel Edele-
-groot Agtbaarheedens meede. —

Extract from letter from Dir. Gen. P. Woortman and Fiscal van Leefdael to the Pres. Chr. Zeeland. W.J.C., dd., ut supra, 30th August 1770. — (W.J.C. 118., p. 632.)

p. 633. - p. 638.

p. 633. Den 16den deezer kwam den Makelaer van
Bütenbaas of Fanti dit dorp ons kennisse geeven, dat'er groote moeijelijk-
-heeden ontstaan waeren, Tusschen de Aximsche gou-
-verneur Fennekol en zijne onderhoorige; dat zij
het Fort hadden geblocqueert; dat zij hun Crom had-
-den verlaaten, en dat een gedeelte van hun de
vlugt hadde genoomen na de Rivier van Ancober,
en een ander gedeelte, waaronder de Rimadoors,
na Etjammera; dat zij geene passage verleenden
na herwaerds over land en dat de Rimadoors, die
aan Etjammera waaren, zulks ook tragtede te be-
-letten over zee. — Deeze tijding wierd ons des an-
-deren

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

1770

daags geconfirmeerd door eene Elminaasche canoa, met vijf Rimadoors, die om haare bijzondere belangens na Axim geweest waeren.-

p. 634. Waerop wij besloten de makelaer met twee van onze opperdienaers na Axim te zenden, om te hooren, wat 'er van de zaek was; dog deeze konde niet vertrekken voor de volgende zondag of 19e deezer, aengezien het na de bijgeloovigheid van de Negers in de kwade dagen was; dog die zelve zondag, toen zij 's avonds zaude vertrokken hebben, ontfingen wij des middags ten 12 uuren twee Missivens van den oppercommies en Raed Temmekol, waer van wij copien hier neevens zenden onder Littres B. en C. geinformeerd zijnde van de zaek en oppervlakkig van de reedenen die oorzaek tot het misnoegen gegeeven hadden, bood den tweeden onderteekenaer zig aen ofschoon onpasselijk en zijn kaemer houdende, om 's woensdags den 22e daeraenvolgende, voorzien met ordres en een ampele Instructie, na derwaerds te vertrekken; dog zijne onpasselijkheid nam dermaaten toe, dat hij zig buijten staat bevond, die togt te ondernemen, om welke reedenen de eerste onderteekenaer goed vond, de opper commies en Raed Klok, die zig hier bevond, die commissie op te dragen, en hem te voorzien van de Instructie waervan copia hier neevens gaet onder Lta D, bij de welke wij nog voegen copia van een circulaire ordre in dato of 19e deezer, strekkende om voort te komen, dat de Atrimsche weederkoopige van geen polver, geweer etra worden voorzien.-

p. 635. Zeedert den ontfangst van de brieven, die hier neevens gaen onder Littas B. en C. hebben wij noch een nader bericht gekreegen in dato of 23e deezer, waervan wij insgelijks copia zenden onder Lit. C., terwijl wij verpligt zijn ons te refereeren aen opgemeld bericht en boovengemelde brieven, waerin de wij met ongeduld nadere informatien van den oppercommies en Raed Klok, die neutraal in de zaek is. Dit alleen kunnen wij de Eere hebben Uwel Edele Grootachtbaere Heeden te melden,

B. Temmekol to Hg. 11 Augt 1770
C. do to do 12 Augt 1770
D. Instruction for Klok 22 Augt 1770
E. Temmekol to Hg. 23 Augt 1770

dog slegts op Neegergeruchten, dat de Axinsche onderhoorige zeer verbitterd zijn teegens haaren Commandant; dat zij gevloekt hebben, hem bij vervolg niet te willen gehoorzamen, en dat de grond van de moeijelijkheeden alleen gegrond is op de duurte van de Brandewijn, die aen Axim een Engels gould de fles kost, terwijl de Neegers bij andere Commandanten twee, drie ja vier flessen voor een Engels Kunnen koopen.— Ook heeft de tweede onderteekenaer gisteren nog een brief ontvangen van een van de Commandanten op de Boovencust, in dewelke hem gemeld word, dat de Axinsche Manchevos (of het jonge volk het welk welden grootsten en brutaalsten hoop uijtmaakt) haare ouden en grooten gedreijgd hadden, in gevalle zij hun wil niet deeden, ze alle van daer te zullen verdrijven.—

p. 636. Dit is het al Wel Edele groot Agtbaere Heeren, dat wij thans de Eere Kunnen hebben, Haer meede te deelen, met betrekking tot de onlusten in questie zullen wij niet in gebreeken blijven, Haer bij eerste gelegendheid van onze nadere informatien eerbiedig te dienen; ondertusschen komt het ons onder verbetering voor, dat het niet raadzaam is, geweldige weegen in te slaan, maar wel de zaek in der minne tragten bij te leggen, wijl het pleegen van geweld, zo niet genoegsaem onmogelijk, agter ten uijterste bezwaerlijk, en zeeker important kostelijk voor de Edele Maetschappij zoude vallen; daer en booven zoude men tot het beteugelen van de Axinschen geen andere Neegers Kunnen gebruijken dan die van de Boven Cust, waeronder verre de meeste betrekking in den bloede tot die van Axim hebben, wijt welken hoofde men zeer veinig staat op hun zoude Kunnen maeken.—

Dan dcera is het meede in de war, niet met den Commandant en zijne onderhoorige, maer tusschen de Landsvolkeren onder elkanderen; zeekere verslagene AKKimse Koning, genaamd Ebicoran, van de Adsiantijnse Koning Taaij verlof bekomen hebbende, om een stroop te doen op zeekere

AKKim Kiing Ebikoran

1770

na bij gelegene volkeren tot betaalinge van zijne schulden, hebben deeze hem een honderd slaeven aengeboden, om zig vrij te koopen, doch hij heeft dit
p. 637. voorslag afgeslagen, en met succes zijn stroop be-gonnen, doch nadat hij twee dorpen had uijtgeplun-dert en een goed aantal gevangene hadde ge-maakt, is hij in het derde dorp zo vel ontfangen dat hij zijne geheelen buijt en veele van de zijne niet alleen heeft verlooren, maer dat alle zijne grooten zijn gesneuveld of gevangen gemaakt; waervan het gevolg is, dat de weegen aen Accra voor een tijd zijn geslooten en dat zelfs de Accras negotianten, die een aanzienelijke Parthij goe-deren van haaren Commandant tot het inkoopen
Cripee van slaeven in het Cripeesche hebben genooten, en zig derwaerds begeeven hadden, door de onveijlig-heid van de weegen tot hier toe niet hebben kunnen opkomen; doch wij wenschen en denken te gelijk, dat die moeijelijkheeden van geen langen duur zullen zijn, en dat wij bij eerste geleegendheid de Eere zullen kunnen hebben, gunstiger berigten va-daer aen UEdele grootachtbaerheedens te zul-len kunnen communiceeren.-

F. Van Elmouré moeten wij hoe ongaerne ook
Klerk to Cape Coast 1 July 1770 insgelijks een onaengenaem berigt aen UEdele groot achtbaerheedens toe zenden; hetzelve is ver-vat in de twee Bijlagen die hier neevens gaen
G. de 6 de de 10 Augt 1770 onder Litt. F en G. zodra Chama zal hersteld weezen, zal 'er ook aan de herstelling van Elmou-ré gewerkt worden, zo veel zulks doenelijk zal weezen. ondertusschen mangelt het ons aen
p. 638. werklieden, en de woedende kinderziekte, die nu zeederd drie jaeren hier geregeerd heeft, neemt dawagelijks een goed aental comps slaeven, en ongelukkig de beste werklieden onder dezelve weg

Copij letter from Dir. Gen. P. Woortman to Pres. Chr. Zeeland W.I.C., dd., ut supra, 14th April 1771.

(W.I.C. 118., p. 682)

p. 682. – p. 688

p. 682 Wel Edele etra. ~ Eenige dagen geleeden heb ik wel ontfangen UWel Edele Groot Agtbaerheedens geeerbiedigde Missive, in dato den 9e November Ct. P. aan het addres van mij en Raeden; ik heb den inhoud van dezelve medegedeelt aan den Fiscaal, en vervolgens copie Authentijck aen de Raeden toegezonden met last, om een project andvoord aan UWel Edele grootagtbaerheedens, het welk ik er bij gevoegd hebbe, te approbeeren en te teekenen; of mij haare consideratien, zoo op hoogstgemelde brief, als opgemelde project andvoord meedetedeelen; doch nijl zig thans door het vertrek van een Engels oorlogschip het welk direkt naer Europa steevent, gelegendheid opdoet, om spoedig een brief derwaards te verzenden, neem ik de vrijheid, mij in het bijzonder bij U.W.E.G.Ct. aantemelden en, in hope zij mij mijne vrijpostigheid zullen ten besten duijden eerbiedig te deduceeren, hoe zeer ik in de ziel getroffen ben, na het leezen van den inhoud van het verbod, doch U.E.G.-Ctns bij opgemelde Missive van 9 November aan mij, Raeden, en verdere Haere Bedienders hier ter custe gedaen; het is veinig minder dan 40 Jaaren Wel Edele grootAgtbaere Heeren! dat ik in onderscheidene qualiteiten de Eere gehad hebbe, Haare trouwe Dienaer hier te Lande te zijn; van alle tijden af aen, en vel voornamentlijk 't zeedert ik een commandement hebbe bekomen, hebbe ik mij bevlijtigd Haere Belangens daedelijk
p. 683 voorte staan, met dat gelukkig gevolg dat ik door, en onder het waar neemen van mijne pligten mijne bijzondere zaaken hebbe verbeeterd en op eene geoorloofde wijze vruchten geplukt van mijnen moijelijken arbeid, doch ik bidde ootmoedig Wel-Edele grootagtbaere Heeren! zij gelieven na te gaen en voor hun te doen openleggen het import van

1771

de heele sommen, die ik gedurende mijnen 40 jaerigen dienst aan mijne meesters hebbe opgebragt, en nadat zij vizie daarvan zullen hebben genomen, dan bid ik haar dat zij, in die gevoelens van billijkheid, die haar eigen zijn gelieven te overweegen, of het mij in mijnen tweeën seventig jaerigen ouderdom niet hard moet vallen, mij de handen gebonden te zien, dermaete dat ik de goederen, die ik onder het waarneemen van haer belangens voor mij selvs hebbe geacquireerd niet kan afzetten, noogte mij van dezelve ontdoen, en langs die weg middel vinden, om in den schoot van mijn vaderland de tijd teegens de Eeuwigheid te verwisselen; laat dit veronderstelde Wel Edele Grootachtb^e Heeren: H.E.G.et. niet vreemd voorkoomen: de zaaken hier ter custe zijn thans soo geschaapen, dat er geen goud voor goederen te bekomen is; en dat de eenigste weg die mij overschiet, om mij van mijn aanzienelijk pakhuijs te ontdoen, in het afzenden van slaeven op vragt be-
p. 684. staat, waervan ik zeedert eenigen tijd tot voordeel van de Edele Maatschappij en van mij selvs, mij bedient hebbe; dit houd nu eensklaps op, en om welke redenen omdat de particuliere negotianten in de provincie van Zeeland ten onregte de verzending van slaaven op vragt aan H.E.G.et. als ruineus en verderfelijk hebben afgemaald.— Het is thans veinig minder dan vier Jaeren dat ik d'Ere hebbe, aan het hoofd van de Regeering deezer Landen mij binnen dit Hoofd Casteel te bevinden en in al die tijd heeft er nooit een schip hier ter Rhede geankert, van het welk den schipper zig bij mij heeft aangemeld, of ik hebbe het in korter tijd, als 't zeedert lange mijne voorspoeten gedaen hebben, van Ruijks goede slaeven voorzien, en dit heilig geobserveerd, dat ik nimmer slaeven heb agtergehouden, maar dat de schippers altoos de vrije en onbelemmerde keur hebben gehad, uit alle die, die mij toebehoorden; het overschot hebbe ik dan vervolgens bij gelegendheid op vragt afgescheept en voor mijne rekeningh doen verkoopen; is dit nu zoo? gelijk het waarachtig is, wat nadeel brengt dan mijne wijse van handelen aan de particuliere negotianten toe, of wat

quaede en ruineuse gevolgen kan zij hebben, zoo ik voortvaere met te handelen zoo als ik tot hier toe ge-
p. 685 -daen hebbe? De particuliere negotianten met, vant die handelen op de Jnductie der schippers aan haer gegeeven, maer de schippers zelve, zijn in de ziele over-tuijgd van de onopgesmukte waarheid van het hier boven aangehaelde; en haar bijzonder belang, doog met dat van haare Reederijen noopt hun myn ge-drag zwart te maken, de vrees, dat het overvoeren van een zeeker getal slaeven op vragt bij vervolg in het algemeen zal plaats vinden, bekruijpt haer wijl zij daardoor zoude verstooken worden van het onge-oorloofd meedeneemen van aanzienelijke partijen goederen, voor de welke zij, voor haere bijzondere Ree-keningen slaeven inkoopen, ten nadeele van de Edele Maatschappij, die van de zelve geen Recognitie trekt, terwijl zij ook wel die goederen onder de prijs voor goud verkoopen, en voor hetzelve slaeven inhande-len.- Hier boven heb ik aangehaald en zoo ik mee-ne Wel Edele groot agtbaere Heeren! bewezen de genoeg-saeme onmogelijkheid, om mij van mijne goederen anders als door het overzenden van slaeven te ont-doen; en omdat voorgeeven te meerder kragt bij te zetten, zal ik maar een exempel bij brengen, na-mentlijk dat de gegoede of geaccrediteerde Engel-sche Bedienders remises in liquide goud uit Enge-
p. 686. -land zelvs doen koomen, zoo als de Heer Mill, die thans zig aan het hoofd van de Engelsche Etablis-sementen bevind jaarlijks ontfangd, om door mid-del van het geeven van goud in slaeven de Hollan-ders, vaere het mogelijk, de loef af te steeken, en zig te compenseeren van het gemis van de Brasiliaansche Tabak, jae zelvs gaat dit zoo verre dat de Engelsche Boods van de handelscheepen de cust zonder ophouden op en afvaeren, beladen met allerbeste sortementen van goederen, die zij onder de vaderlandsche prijzen voor goud verkoopen, als bij voorbeeld de Roemaals (Zeildoek) voor 2 Ell, en alles na rato; uit al het welk U.E.Gel. de egtheid van het voorgeevene kunnen opmae-ken.-

1771.

Tot hier toe heb ik alle mijne vermoogens aangewend, om de slaevenhandel, die zenuw van U.E.Gt. Africaansche be-zittingen, aan te kweeken en te doen bloeijen; ik heb e in geslaagd en slaage er daegelijks meer en meer in; ik heb een gegronde hope, om een doorslaande Adrian-tijnschen handel aan het strand te krijgen, en ik vorm de gelukkigste vooruitzigten voor het welzijn van deeze bezittingen; persisteeren U.E.Gt. nu, bij Haar veel ge-respecteerde, dag voor mij en andere Haarer bedienden zoo harde beveelen, en mag ik van den overvloed van slaeven, zoo min als zij geene voor bijzondere reke-ningh overzenden, dan zullen bij vervolg minder sla-
p. 687. -ven moeten inhandelen de Edele Maatschappij zal de Recognitie van de minder ingehandelde missen, en om Engelsche natiuren zullen voordeel trekken van het verlies van de Edele Maatschappij en van dat van Haar bedienden, en eens een zeker voor een onzeeker getal gesteld zijnde, dan vraage ik eerbiedig, of een getal va vijfhondert slaeven jaarlijks op vragt overgezonden, kwaelde, ik zwijge ruineuse gevolgen kan hebben, voor de Rheederijen van 35 à 40 scheepen, die jaarlijks hier ter custe navigeeren; en ik derve andvoorden Heen, ter-wijl dit geurs en vaaragtig is, dat zoo'er eens 500 slaaven jaarlijks op vragt vierden afgescheept, de Edele Maatschappij, een jaarlijkse extraordinaire Remise van tien duijzend guldens meerder ontfanga als dat Haare gegeevene beveelen van kragt blijven.

Ik bidde Wel Edele groot Achtbaere Heeren voor mij in het bijzonder, en voor al Haare Bedienden, die 'e belang in hebben, dat zij goedgunstiglijk Reflectie gelieven te slaan op den inhoud van deeze mijne Missive en ik derve mij vleijen, daar ik zoo dikwils in mijne jongere Jaeren doorslaande blijken en be-wijsen ontfangen hebbe, van Haare Hooge gunst en be-scherming, dat zij in mijne grijze ouderdom mij niet zullen willen doen missen de vrugten, die ik van
p. 688. degelve hebbe mogen hoopen, nee maer dat zij mij zul-len in staat stellen, om zoodaenige maatregulen te nemen, die mij hoope kunnen geeven, om de Eer te heb-ben, Haar eens bij monde te betuijgen, met welk een

Eerbied ontsag en erkentenis ik tot in mijne laatste snikken zal zijn.-

---

Copy letter from Dir. Gen. P. Woortman, Fiscal van Leefdael and Counciliars Klok, Fennekol and van der Peuje to the Pres. Chr. Zeeland W.I.C., dd. ut supra, 11 April 1771. -

(W.I.C. 118., p. 690.)

p. 690. - p. 692.

p. 690. Wij hebben den 7 deeser wel ontfangen U.C.G.ct. Missive in dato den 9 November 1770. en uit dezelve met eenige verwondering en oneindig meer Leedweezen ontwaard, hoe de schikkingen 't zeedert eenigen tijd hier ter custe tot voortzetting van den slavenhandel en ingevolge van dien tot bevordering van de meeste belangens van U.E.G.ct. hier te lande, door de particuliere negotianten van de provincie van Zeeland wierden aangemerkt als verderfelijk voor de intressen van de Reederijen hier ter custe handel drijvende. - De beide eerste onderteekenaers beklyden gaarne dat zij meten beneevens den provizioneel Commis Jan Woortman een contract hebben aangegaan met de Heeren Coopstad en Rochussen negotianten te Rotterdam; en dat deeze laaste hebben aangenomen, hun schip, de Maaze' lang over steeven 114 voet, zijnde een Fregatschip, na herwaards af te zenden, om alhier ter custe in te nemen 400 slaven in soort of te meerder, tot welk eene negotie en handelwijse zij zig tot op den ontfangst van U.E.G.ct. Missive in het hoofd deezes gemeld, gerechtigd reekenden; want ofschoon opgemelde armazoen voor hunne bijzondere Reekening na Surinamen stond overgevoerd te werden, en aldaar ten haaren behoeven te worden verkogt, is dit zeeker, eerstelijk dat de Edele Maatschappij de Lastgelden van bovengemelden Bodem ontvangd in het vaderland; en ten anderen, dat hoogstgemelde Maatschappij alhier in haare Casa daaren boven ontfangd 8. Eng.e goud P.r Kop, waar mede wij ons vleijen onwederspreekelijk te kunnen bewijsen, dat het na herwaards Komen van het Fregat de Maaze een

aanzienelijk en extraordinair voordeel aande Edele Maatschappij toebrengd.—

p. 691. Nu schiet ons over om eerbiedig te debatteren de vooronderstelde, gevaarlijke en ruineuse gevolgen die uit zoortgelijke verzendingen in quaestie staen gebooren te worden; en wilden eersten onderteekenaer 4 zeedert den 27 august 1767 van welken tijd af aan hij de Eer gehad heeft, zig aan het hoofd der Regeeringe deezer landen te bevinden, alle zijne vlijt en zorg bekroond met 's Hemels zeegen tot voortzetting van den slaven handel heeft aangewend met dat gevolg, dat geduurende al die tijd alle de handelsheepen, waer van de schippers zig bij hem hebben aangemeld buiten gewoon spoedig of haare geheele armazoenen, of haare Restanten aan dit Hoofd Casteel hebben bekomen dat de slaven handel dagelijks meer en meer is toeneemende en het eene schip naauwlijks geholpen is of het volgende kan veder geholpen worden; derft hij verzeekeren, dat niettegenstaende het schip de Maeze hier ter Rheede komt, en met 400 of meerdere slaven in zoort bevragt word, hij onder gods zeegen en door zijne vigilantie zoo wel als door de ontosten, die hij maakt voor zijne eigene Reekeningh tot het voortzetten van den handel en het uit de weg ruimen van de geschillen tuschen de naturellen in de matten hij in staat is, om zoodanige schippers, die zig bij hem zullen aanmelden, tot bekoming van haare Restanten met genoegen en afgeslaavd van hier ter Rheede te kunnen laeten vertrekken; vind nu deeze verzeekering geloov bij U Ed. dan verdwijnt de vreeze die de Zeeuwsche negotianten hebben opgevat, en welke vreeze de beweegoorzaak geweest is zij zig bij haar hebben aangemeld om bovengemelde gemaakte schikkingen heir ter
p. 692. euste met zwarte verwen af te schilderen; welke schikking om boven aangehaelde Reedenen, wij, onder verbeetering vermeenen niet strijdig te weezen teegens het derde articul van de publicatie van Haar Hoogmogende in dato 15 Februarij 1754, dan na dien wij weeten hoe zeer wij verpligt

zijn, zonder teegenspreeken aan de bevelen van
H.E.G.A. stiptelijk en na de letter te gehoorzaemen,
nemen wij plegtig aen, ons in het vervolg zorgvuldig
te wagten, zoortgelijke contracten in de tweede pa-
ragraaph deezes vermeld met wie hij ook weezen
mag, aan te gaen; terwijl de eerste onderteeke-
naer in het bijzonder plegtig beloovd en aan-
neemd, zijne tot hier toe zoo gezeegende pogin-
gen te zullen verdubbelen tot aanwas en meer-
deren bloei van den handel en tot merkelijk voor-
deel van de Bezittingen der Edele Maatschappij
hier ter Custe. —
Met alle schuldig ontzag en Eerbied hebben wij de
Eere ons te noemen.

Bl2 87
40
94.80

G

№ 28

Brieven en Papieren van Guinea aan de Vergadering van Thiener.

begind den 10e Februarij 1773
en
eijndigt den 29 Januarij 1778.

W.I.C. 119

[No 119. is the Copy of the Letters & Despatches to the X, in WIC archive]

[Hard]

UNIVERSITY OF GHENT LIBRARY

1775

Extract from letter from Dir. Jan P. Woortman to the X. W.I.C. d.d. Chief Castle St. Jorge d'Elmina, 6th June 1775.-

(W.I.C. 119, p. 281.)

p. 281. - p. 284.

p. 281. Op den ontvangst van de dispositien bij de laest gehoudene Illustre vergadering van Thienen gemaekt, was ik wel geneegen de Edele Heeren Raden tot het houden van een Raedsvergadering na Lexvaerds te ontbieden; doch na gedaene Lectuura van alle 's compagnies depeches bevond ik, dat'er slegts twee onder waeren, op dewelke de Advijzen van het geheele Lighaem van den Raed gerequireert vierden; Behelzende de overige alle positive beveelen, op dewelke geen Advijs te geeven nodig was; Ik nam in opmerking de nabijzijnde reegentijd, die het reijzen moeijelijk en gevaarlijk maekt; de indispooste toestand van den oppercommies en Raed Fennekol; de moeijelijkheeden aen

p. 282. Accra ontstaen tusschen de oppercommies en Raed van der Peuijt, en de gouverneur en Cheff van de Deensche Etablissementen aldaer, over welkers aenvang en voortgang wij nog niet kunnen, maer bij vervolg de Eere gehellen hebben, UWEdele dogtbaere nader en breed voerig te onderhouden.- Uijt welke oorzaeke desselvs teegenwoordigheid aen Accra ten hoogste vierde gerequireert; en ik besloot, copia authentica van die Missives aen de Edele Heeren Raden te zenden, om te dienen van Advijs, en vijders concecutivelijk van alle de papieren, die ik hadde ontfangen, refereerende de Raden niet buijten noodzakelijkheid op te ontbieden, boven hun te doen opkomen in het allerslegtste Saisoen.- Ik hebbe mijn besluijt volbragt; de Advijzen betrekkelijk tot de begeeving van de commies plaetze ter Secretarij, zijn reeds gevoegd bij de Missive door mij en de Fiscael geteekend van den 5e deezes; en gaende hier neevens onder Lo A. die, die betrekkelijk zijn tot verbeetering van de Rivier in een Pacquet.-

onder Lo B. zeekere correspon-

Mooré -dentie tusschen de Engelsche gouverneur Mill en mij, gehouden, bestaende in zeeventien papieren, genommereert van No 1. tot 17. inclusive, en betrekkelijk tot het panjaeren door de Mouréesche van 15 Engelsche Neegers, gaende deeze correspondentie in een Pacquet.-

onder Lra C. Resolutie, in dato
21 April jongstleeden, relatief tot opgemelde correspon-
p. 283. -dentie.- onder Lra D. in een Pacquet
zes Papieren, genommereert 1 tot 6 inclusive, zijnde een
correspondentie tusschen mij en de vijman Brew gehouden.

Ik hoope, dat UWel Edele Agtbaere mijn gehouden
gedrag, zo met betrekking tot het niet opontbieden van
de Raden, als wel tot dat, dat ik gehouden hebbe, in de
zaek tusschen mij en de gouverneur elliot, en mij en de
vijman Brew, haere Hooge goedkeuringe mogen weg-
-dragen.- En nadien bij UWel Edele Agtbaerheedens
laetste zitting de tijding nog niet is ingekomen geweest,
van het overlijden van de Magazijn Meester van Rooijen
en vervolgens niet heeft kunnen gedisponeert worden
van die vaceerende Post, hebbe ik de Eere, mij eerbiedig
te gedragen aen den inhoud van mijne Missive van
den 20e Augusti jongstleeden aen de Pres. Kamer en
de Persoon van Mr Lieve van Bergen van der Grijp op
het allersterkste, niet mijt gunst, maer na verdiensten
aen UWel Edele Agtbaere voor te dragen tot het bekomen
van dat vaceerende ampt; hij voldoed in allen op-
-zigten aen de goede verwagting, die ik en Raden mijt-
-wijzens hunne Advijzen van hem gevormd hadden;
en zijne zeedelijke Leevenswijze, gevoegd bij Trouwe, kunde
opletendheid en naerstigheid, maeken hem, UWel Edele
Agtbaere bescherming waerdig; en het zal mij, die ver-
-antwoordelijk ben, voorden inhoud van 's compagnies
p. 284. Magazijnen tot geen gering genoegen en tot groote
gerustheid verstrekken, zo UWel Edele Agtbaere mijne
neederige, doch bij hem wel verdiende aenbeveeling in
serieuse opmerking gelieven te neemen en hem 'er het
gevolg van te doen ontvaeren.-

---

p. 299

Index van Bijlagen

behoorende tot de Resolutie van den 21e April 1775. —

№ 1. Missive van den Engelsche gouverneur D. Mill aen den Direct. generael P. Woortman, in dato 13 April 1775. —

" 2. —"— van de Direct. Generael aen de Engelsche gouvern^r, in dato 14 April 1775. —

" 3. —"— van de Direct. generael aen den ondercommies en commandant van Mouré, in dato 14 April 1775. —

" 4. —"— van de Commandant van Mouré aen de Direct. generael, in dato 16 April 1775. —

" 5. —"— van de Direct. generael aen den ondercommies commandant van Mouré, in dato 17e April 1775. —

" 6. —"— van de Engelsche gouverneur aen den Direct. Genl, in dato 17e April 1775. —

" 7. —"— van de Direct. Generael aen de Engelsche gouvern^r in dato 18e April 1775. —

" 8. —"— van de Engelsche gouverneur aen den Directeur generael, in dato 19 April 1775. —

" 9. —"— van de Commissarissen Burman en van der Stroom aen den Direct. Genl, in dato 19 April 1775. —

" 10. —"— van den Dir. Genl aen de Engelsche gouverneur, in dato 19 April 1775. —

" 11. —"— van den Direct. Generael aen de commissarissen Burman en van der Stroom, in dato 19 April 1775. —

" 12. —"— van de Engelschen gouverneur aen den Dir. Genl, in dato 20 April 1775. —

" 13. —"— van de commissarissen Burman en van der Stroom aen den Direct. Gener^l in dato 20 April 1775. —

" 14. —"— van de Direct. Gener^l aen den onder commies en commandant van Mouré, in dato 21 April 1775. —

" 15. —"— van den Direct. Gener^l aen de Engelsche gouvern^r, in dato 21 April 1775. —

" 16. —"— van den Direct. Gener^l aen de Engelsche gouvern^r, in dato 21 April 1775. —

" 17. Rapport van de commissarissen Burman en van der Stroom aen den Direct. Generael, in dato 21 April 1775. —

1775

Extract from letter from Dir. Gen. P. Woortman and Fiscal van Leefdael to Pres. Chr. Amst^m W.I.C., dd. ut supra 20. Nov. 177[illegible]

(W.I.C. 119, p. 411.)

p. 411. – p. 415.

p. 411. Wij gedraegen ons eerbiedig aen de Inhoud van onze Missive aen de Edele Presidiale Kamer Amsterdam, de dat. 11^e Maert 1775; en hebben de Eere 'er bij te volgen, volgens index in een Pacquet onder L^a B. twaalf Bijlaegen, N° 1. a 12. inclusive, mitsgaders een Bijlaeg onder L^a A. uijt den Apan & Brew inhoud van alle dewelke gebooren geweest hebbende, van 24 Junij tot 21 July 1775. U Wel Edele Agtbaere duijdelijk en echt zullen ontvaeren, alle het voorgevallene met Brew.–

p. 412. De eerste ondertekenaer vlijd zig, dat zijn gehouden gedrag de goedkeuring van U Wel Edele Agtbaere zal wegdraegen; terwijl hij gegronde reedenen heeft, om te vermoeden, zij zig zullen verwonderen, dat het gedetailleerde in die Papieren oorzaek heeft gegeeven tot een verschil tusschen hem en den Engelsche gouverneur en chef, David Mill; en dat deeze een Praetensie maekt ten behoeven van zijne Intendant Lomacks en dezelve vestigd op het contract, dat hij met Brew geslooten heeft.–

Onder L^a C. gaen hier neevens in een Pacquet vijftien Bijlaegen, genummereert 1. a 15. aen dewelke wij de Eere hebben ons eerbiedig te gedraegen; wijl derzelver inhoud egte stukken behelzende, U Wel Edele Agtbaere op het allernaauwkeurigste zal Informatie geeven van de oorzaek van boovengemeld verschil; zo wel als van het gehouden gedrag van den eerste ondertekenaer en dat van de Engelsche gouverneur en chef 't zeedert 27^e July tot 16^e October jongstleeden.–

Post Slup & English In een Pacquet onder Litt^a D. vijftien Bijlaegen van N° 1 a. 15., aen dewelke wij de Eere hebben ons insgelijks te gedraegen; en insgelijks inhoudende echte Stukken ter opheldering en aenduijding van het voorgevallene tusschen de Portugeesche Capitein Joze Gomez Roza en p. 413. vier capiteijns van Engelsche Handelscheepen; van het gedrag van de Engelsche gouverneur en van het onze in die zaek gehouden; en van de uijtkomst van dezelve; De Inhoud van alle opgemelde Papieren zal U Wel Edele Agtbaere klaerlijk overtuijgen, welke eene maijte ons

alle de omstandigheeden in dezelve vermeld gebaard
hebben; en hoezeer het maintain van 's Edele compagnies
gezag en geregtigheeden aen de eene zijde, en aen de
andere dat van de goede Harmonie en vriendschap tus-
schen de beijde Natien ons wel eens in verleegendheid
gebragt heeft; gelukkig, zo UWel Edelachtbaere bevin-
den, het welke onze yverige wensch is, wij het Middel-
pad hebben behouden; en dat uijt dien hoofde onze
verrigtingen Haere hooge goedkeuring mogen wegdra-
gen. — Om UWel Edele Agtbaere tegemoet te
komen in de taedieuse bezigheid, die het onderzoek van
alle de bovengemelde Papieren en annecdotes zeeker-
lijk zal na zig sleepen, gedraegen wij ons aen dezelo
zonder eenige verdere uijtwijding en buijten het mae
-ken van eenige aenmerkingen. — Alleen bidden wij,
zij gunstelijk toestaen, wij onze Missive van 11 Maert 1775.
aen de Edele Praesidiale Kamer Amsterdam aen Haer
eerbiedig herinneren, ten fine als in den Text; en dat
p. 414. zij door Haer veelvermogende invloed ter vergadering
van Haer Hoog Mogende geliven te bewerken, dat de
Engelsche Handel scheepen op het strengste word geinter-
dieert en verbooden, eenig geweld te pleegen teegens
de Portugeesche scheepen, voor en al eer deeze van een
behoorelijk Paspoort binnen 's Ed^re comp^s Hoofd Casteel
zullen weezen voorzien. —

Het Engelsch gouvernement hier ter custe heeft
nu onlangs, zo als UWel Edele Agtbaere zullen ontvaeren,
genoegzaem getoond, zij het gedrag door onderscheidene
Engelsche Handelaers teegens Joze Jomez Roza gehou-
den improbeert. — De Portugeezen vreeze voor de En-
gelschen en doen nimmer negotie met hen als door
dwang; zij worden door die van die Natie mishan-
delt krijgen dikwils geene betaling voor haer Toebak,
dikwerf halve, en altoos slegte; in teegendeel worden
zij hier wel behandeld, en op schoon zij vrijwillig en
veel aenzienelijker Prijsen betaelen als voorheen,
verstrekken zij, altoos vergenoegt van hier en beveelen
zig in de gunst voor een volgende Reijs; alle het
bovenstaende is waeragtig en UWel Edele Agtbaere
kunnen zig gerustelijk op die waerheijd en echtheijd

1775

van dien verlaeten. –

p. 415. Zo wij mogen doorgaen op de verzeekeringen van Joze Gomes Roza, zal hij bij zijne terugkomst in de Brazil zijn beklag inleveren bij het Hof van Lissabon; zo nu dat Hof zig het geval aentrekt en Haer Hoog Mogende op Intercessie van U Wel Edele Agtbaere Konden goed-vinden, zij eenige beweeging te geeven, zoude veelligt de Rooverijen van de Engelsche handelaars hier ter Custe efficatieuselijk werden teegengegaen. –

---

p. 416 b

Index der Papieren

betrekkelijk tot den Engelschen Vrijman Richard Brew.

1775

№ 1. Junij 24. Missive van den commies ter Negotie Jan Woortman, behelzende hoofdzakelijk: dat den Vrijman Brew securiteyd vorderd van dagt dans slaven, voor de uijtleevering der zes Spaansche Neegers;

" 2. Junij 25. –"– van den Direct. Gener.l in antwoord aen de commies Woortman, waerbij blijkt, dat zijne Edelheyd Beswt in de voorslag door Brew gedaen; mits dat Brew op verzeekering van den commies Woortman in naem van den Heer Dir. Gen.l onmiddelijk de Spaansche Neegers overleeverd;

" 3. Julij 7. –"– van den Dir. Gen.l aen de Heer Jan Woortman, te kenne geevende zijne Edelh.t verwondering van tot heeden geen antwoord te hebben bekomen op deselve Missive van den 25.e Junij jongstl.t en ordre om per Expresse van antwoord te dienen;

" 4. Julij 7. –"– van den Commandant Jan Woortman in antwoord op die van zijn Edelh.t van den 25 Junij jongstl.t en bijlaege, zijnde een copia auth.k Translaet van een Brief van den Vrijman Brew, waerin hij zegt, niet te bestelligen in de voorslag;

" 5. Julij 9. –"– van zijn Edelh.t aen den Commies Jan Woortman, waerbij zijne Edelh.t zegt, zig te verwonderen over den Inhoud van de laatste, wijl'er geen voorslag door zijne Edelh.t was gedaen, aen Brew maer de zijne was aengenomen, welke den Comd.t J. Woort-man had meedegedeelt bij Missive van den

24ten Juny jongstleeden; verdende den Commies Woortman gelast, zodra Brew aen Annemaboe zal weezen teruggekomen, hem aftevragen, waerom hij van het nakomen van zijne gedane Propositie afwijkt? En te zien, op welk eene wijze het mogelijk is, de Apansche Neegers te doen largeeren.—

p. 417. № 6. July 10. Missive van den Commies J. Woortman aen den Direct. Generl, behelzende niets zakelijks; dog de Bijlaege Missive van den Comdt Jan Woortman aen Richard Brew, vervat een verzoek aen Brew, of hij Capt.n Paisly gelieft orders te geeven, omme de Apansche volkeren in quesie aende val te leeveren, waerna den Commis J. Woortman hem belooft, bij hem te zullen komen, omde Apansche onderkoningen in zijne handen te ontfangen etra;

" 7. July 12. —"— van den Heer Direct. Generl aen den commies ter Negotie Jan Woortman; doed niets ter zaeke;

" 8. July 17. —"— van den Comdt Jan Woortman, aen zijn Edelheijd, waer in hij kennis geeft, de Apansche Neegers in zijn Fort te hebben bekomen, en verzoekt een canoa ter afhaling van de zes Apansche Neegers, voegende daer bij zeeker Instrument, het welke door hem aen Annemaboe, ten behoeven van den Vrijman Brew is gepasseert, dienende als Bijlaege: waer bij den Commies Jan Woortman verklaerd, de Eijsch van Richard Brew op de Inboorelingen van Apam billijk en opregt te zijn: beloovende wijders in de tusschentijd van vier maenden, na date van de passeering van dit Instrument, zijnde den 16e July 1775) aen Brew en compe te zullen betaelen agt mans slaven van zodanige Qualiteit als zullen verden goedgekeurt bij den Vrijman Brew en compe etra;

" 9. July 18. —"— van den Heer Direct. Generl aen den comdt Jan Woortman, waer bij geapprobeerd word, zijne verrigting in zo verre tot het uijtgeloofde ter Largeering van de zes Apansche Neegers; en geimprobeert, bij eigener authoriteit heeft

Kunnen goedvinden, de voorgegeevene schuld en ingeleeverde Lijsk van R. Brew & Comp.e billijk en op-regt te verklaaren, verdende Heer commies niet on-duijdelijk te kennen gegeeven, hij hierin kwalijk en onvoorzichtig gehandelt heeft; vervolgens verd.e gemel-de Commandant Voortman gelast, omme de zes Apansche Neegers per Canoa na Atpam te verzen-den etra. -

p. 418. N.o 10. July 18. Missive van den Heer Direct. generaal aan den onder commies Hendrik Voortman, ter geleide van de zes Apansche Neeg-gers, waarbij hem gelast verd, dezelve aan de Apansche Groten over te geeven, onder verklaring, dat de Praeten-tie, welke Brew op hun vermeend gehad te hebben, door onze geweerden is, en dat die zaak zo spoedig als doenel-ijk is, zoude onderzogt worden, en voldoening gelijk etra. -

" 11. July 22. — " — van den Commies ter Negotie J. Woortman aan zijn Edel-Reijd, waarbij hij kennis geeft, de zes Apansche Neegers volgens ordre per Canoa na Atpam te hebben verzon-den etra. -

" 12. July 21. — " — van den onder Commies H. Woortman aan den Direct. Generl vaarbij hij kennis geeft van de aankomst der zes Apansche Neegers, als mede, van de uijtleevering der gepanjaerde Boot van de Engelsche Intendant Lomacks aan Cabo Cors; en bijlaege Lra Ct: Zijnde eene verklaring ge-geeven door den stuurman Otto Jurgen, ten behoeven van den onder Commies Voortman, waarbij blijkt, ge-melde stuurman de Boot met de matroozen, coop-manschappen, Provisie en Ammunitie etra terug ont-fangen heeft zo en in dier voegen als ze gepanjaerd geweest is etra. -

Opgemaekt bij mij Hendrik Grijp, Secretario. -

---

p. 454.

Index der Papieren

betrekkelijk tot de Boot van den Equipagiemeester aan Cabo Cors. Lomacks. -

1775

N.o 1. July 27. Missive van den Engelsche gouverneur David Mill aan den Heer Direct. Generl, waarin de Heer Mill zegt, dat hij

BALME LIBRARY

eenige tijd geleeden Kennis had gegeeven, ree-
-gens een vaertuijg en deselfs Lading, toebehoorende
aen den Intendant Lonacks, het welke door de Spaansche
volkeren in beslag was genomen ter gelegenheid
van haer geschil met de vrijman Brew, dat gemelde
Intendant toepassing maekt, repraesaille te pleegen
teegens de Spanssche, en stelt zig voor wijt hoofde de
zaek ten voordeele van Brew geschikt is, hij ingelijks
betaling voor de geleedene schade zal erlangen, en zo
niet, hij zijn toevlugt zal moeten neemen tot geweld,
volgens neeger gebruijk, zendende als bijlaege:
een lijst of Carga van de Lading der Chaloup Nancij, ten
bedraegen van Londen een en twintig oncen en vijftien
Engels coopmanschappen:—

d.d. 2. July 28. Missive van den Heer Direct. Gener.l aen de Engelsche gouver-
-neur, dienende in antwoord op de bovenstaende, dat
het ontstaen van het in beslag genomene vaertuijg van
den Intendant een gevolg is geweest van het ontslag
der ses Spaansche vrijneegers, welke door R. Brew op
een voorgegeevene Praetentie in beslag genomen waeren,
Dat den Commandant van Cormantijn de ordres van den
Heer Direct Gener.l, in dato 25 Junij laestleeden te buijten
was gegaen, alzoo hem geen andere bevelen gegeeven
waeren als om opgemelde Neegers uijt handen van
Brew te krijgen, ten eijnde ze aen hun volk weeder te
geeven, zo als geschied is; alwaer gesints om de vetting-
heid van de praetentie van Brew te erkennen, zoals
hij teegens de intentie en gegeevene bevelen de on-
-voorzigtigheid gehad heeft te doen, Dat de Comman-
-dant van Spam insgelijks teegens de gegeevene orders
heeft gehandelt omtrent het in beslag neemen van het
vaertuijg; dog dat het zelve onmiddelijk na het ont-
-slag van de ses Spaansche Neegers is uijtgeleverd, zo
en in dier voegen als blijkt bij de gegeevene ver-
-klaring van de Stuurman; om welke redenen men
niet kan overgaen, om iets hoe genaemd aen opge-
-melde Intendant tot vergoeding van schade toe
te leggen, etc.a

p. 455. d.o 3. July 29. Missive van zijn Edelheijd aen den ondercommies Hendrik
Voortman, waerin hem gemeld word dat hij door de

gevolgen van zijn ongehoorzaamheid ons weeder onlusten met de Engelsche Natie op den hals gehaald heeft; wijl hij niet heeft kunnen goedvinden, de ordres vervat in een circulaire van den 26ste Januarij jongstleeden te gehoorzamen, zo min als kennisse te geeven van den ontvangst van die circulaire; vervolgens werd hem gelast, de onderhorige Cpanssche te waerschouwen, op hunne hoeden te zijn teegens alle verrassing van weegens de Engelsche Natie, wijl het te duchten is, zij op hun zullen panjaeren; enzo zij Cpansche teegens deeze waerschouwing zig moetvillig in gevaer begaeven, wenalsdan in't geheel haare zaak niet zoude aentrekken, etra. —

Nº H. Julij Ult° Missive van de ondercommies Voortman, in antwoord aen zijn Edelheijd, waerbij hij kennis geeft, dezo eevengemelde orders ter uijtvoer te hebben gebragt, enda de Cpansche hem geantwoord hadden, dat zij inagt zoude neemen, zo wel bij zee als te Land, dat de Engesche haer niet magtig verden, bedankende voor de waerschouwing; verder verontschuldigd den commandant van Cpam zig, dat het panjaeren van de Engelsche boot in zijn afweezen was geschied, wijl hij ingevolge 's comps beveelen zig na het Hoofd Casteel had moeten begeeven, etra. —

" 5. ditto. 9. Missive van de Engelsche gouv Mill aen den Heer Directeur Generael, zijnde een antwoord op die van den 28ste Lt., waerbij hij zegt, den Inhoud aen zijne Raed te hebben meedegedeeld, dewelke eenpaarig van gevoelen zoude zijn, dat zij gereghtigd waeren, zonder omzigtigheid teegens de Cpansche te werk te gaen om satisfactie te bekoomen; Den gouv Mill merkt aen, dat wij ons het regt hebben aengematigd, het in beslag neemen van de Effecten van zijne officieren voor Rekening van den vrijman Brew; vervolgens beweert hij, niet te weeten, in hoeverre den commandant van Cormantijn de gegeevene beveelen te buijten is gegaen; alaer dat hem verzeekerd is door een man van aenzien, welke bij het gebeurde teegenwoordig geweest is, dat de beveelen aengemelde Commandant luijdeden, om de Heer Brew te betaelen, of te ten minste schadeloos te stellen (mits hij

vrijheijd gaf aenhet volk van Spam) op alle zijn eijschen; Dat t de Praetentie van Brew in zijn geheel was, daer hij van spreekt, en of Brew gelijk of ongelijk had, dat zijne verrigtinge ons geenzints tot de geregtigen, de Effecten op te houden van zijne officieren; Hadde hij geloopt, dat wij ons zulke eijschen zoude hebben aengenatigd, ofte, dat wij de
p. 456. handelingen van onze onderhoorige door de vingeren zoude hebben gezien, vooronderstelt hij, deze zaek zo lan niet aen de spijker zoude hebbe blijven hangen; Maer dat de hoop, om de vreede te bewaeren, hem deselve had doen sleepende houden, tot dat men overeengekomen zoude zijn met Brew over het geschil; eijndelijk zoekt de gouv.r Mill te beweeren, dat de Stuurman een valsheid gehad, om reedenen, zo hij voorgeeft, dat die Stuurman een vreemdeling is, die geen Engelsch schrijven kan; dat hij dus een geschrift geteekend heeft, dat hij niet verstond, brengende tot een bewijs bij, dat hij een Brief geschreeven had, welke aen Cabo Cors in t Fort is, waer in hij zig beklaegde, dat het vaertuijg nodig had, om hersteld te worden en ten dien eijnde de nodige werklieden verzogt; zeggende de Engelsch gouverneur verder, dat hij het vaertuijg niet mag overneemen uijt handen van de Spanjaerde; en dat hij niet kan, nog wil beusten in andere voorwaerden als in die, welke vervat zijn in een Brief van den 28.e jongstleeden etc.a. —

N.o 6. Aug. 10. Missive van den Heer Direct. Gener.l aende Engelsche gouv.r Mill in antwoord op de voorenstaende, dat zijn Edelh.d in navolging van den Heer Mill zal overgaen, tot het inneemen van de advijzen van de Leeden van den Raed en na dat deselve zonde zijn ingekomen cathegorisch, te zullen antwoorden etc.a. —

" 7. Aug. 30. —" — van den onder Commies Voortman aen zijn Edelheid, waerin hij kennis geeft, dat de Engelsche Boot van Spam in de jongst gepasseerde nagt van daer vertrokken was, voorzien van zodanige goederen als de Lading had bestaen ten tijde ze door de Spanjaerde onderhoorige op Richard Brew in beslag was genomen, blijkens de bijlaege: zijnde een verklaering, geteekend door

den stuurman Otto Jurgen, ten behoeven van den Commandant van ctpam en in praesentie va getuijgen etra. —

Nº 8. Sept. H. Missive van den Heer Direct. Generl aen den Comman -dant van ctpam, dienende tot Kennisgeeving, da zijn Brief en Bijlaege van den 30e jongstleeden was ontfangen. —

" 9. Sept. 14. — " — van den gouvr eMill aen den Direct. Generael te kennen geevende dat hij nog geen antwoord beke -men had op zijne eMissive van den 9e dezer 1775: Dat de Commandant van ctpam eenige Repara -tie had laeten doen aen het vaertuijg, Ret welke aen Cabo Cors was aengekomen, refereerende zig aen zijne eMissive van den 9e jongstleeden, daer -bij voegende, dat hij in geen een punct de voorwaer -de veranderen zal, die zij behelst, verzoekende uijtsluijtend antwoord; zeggende op eendreijgen -de toon, zo'er ondertusschen eenige avarij aen de Lading mogte plaets gehad hebben, hij weeten zal, bij wien zig aen te melden om betaling etra. -

p. 457. " 10. Septr 15. — " — van den Heer Directeur generael aen de Heer David eMill, schrijvende in antwoord, dat'er reeds den 1e deezer aen schrijvens gekomen was, dat het vaertuig van de Heer Lomacko van ctpam was vertrokken, en wel in dier voegen, zo als het door de ctpamsche in beslag was genomen; blijkens de daervan getteken -de verklaering door de Commandant van hetzelve, ten overstaen van getuijgen; geevende zijn Edelhd zijne verwondering te kennen, dat de Heer eMill zegt, nog geen antwoord te hebben bekomen op zijne eMissive van de 9e der gepasseerde maend, daer dezelve daegs daeraen beantwoord is; ge -dragende zig aen den inhoud van die Brief met bijvoeging, dat zijn Edelheid van categorisch ant -woord zal dienen, zo ras de Adviezen zouden zijn ingekomen, en zo de gouverneur eMill ondertusschen mogte goedvinden onaengename weezen in te staen, zij als dan genoodzaekt zoude worden, zo -danige maetregelen te neemen, als de noodzake -lijkheid vereijschte etra. —

N° 11. Septbr 17. Circulaire Missive van den Heer Direct. Generael aen de Leeden van den Raed, behelzende een detail, niet alleen van alle het hier voorengemelde, maer ook over de zaek van den Vrijman Brew met deselfs gevolgen, waerop haer Wel Edelens Advijzen werden gerequireerd. –

" 12. Octobr 10. Advijs van den oppercommies en Raed J. C. Fennekol, merkende eerstelijk aen: Dat het meer als al te waer is, dat den Commandant van Cormantijn zig te buijten heeft gegaen met het overtreeden van de orders, zo wel als om twee slaeven meerder te geeven als de Cpanssche Vrij-Negers waeren; en daeren boven een schriftelijke verklaring te teekenen, waer bij hij de Eijschen van Brew regt en billijk erkend; Dat vervolgens den Commandant Woortman aen Cpan zig meede onnodig in de Cpanssche Neeger zaeken heeft ingelaten, vijl die getollereerd heeft, om de gepanjaerde Boord onder het berijk van zijn geschut te leggen; eafter hier bijvoegende, dat het wel zijn kan, den Commandant van Cpan zulx niet heeft kunnen beletten, vanneer zij, onderhorige van Cpan, in zijn absentie, repraesailles hebben gebruijkt; doch dat hij bij zijne terugkomst hun hadden kunnen constringeeren, de Boord ten eersten uijt te leeveren; dat de Brief van de Heer Mill van den 9e Aug. 1775 aentoond, de Jalousie weegens het onderhandelen met Brew over de Cpanssche Vrij-Negers; en dat zijn Wel Edele van gedagten is, zo de Engelsche Intendant na Neeger Palabbers wil handelen, dat zijn Edelheid (welke zig daerin met Brew heeft ingewikkeld) de Militie, het tuijg en vand, benevens de Maendgelden van de Stuurman en Matroozen zal moeten dragen; Dat de Stuurman noq Engelsch noq Duijtsch verstaet, geeft zijn Wel Edele te kennen, niet te weeten, zo min als dat hij een Brief heeft kunnen schrijven na Cabo Cors, en een verklaring, te geeven, alles met de Boord te hebben ontfangen, zo en in dien voegen als het geweest is; Dat de verklaring van den Stuurman Otto Jurgens ons regtmaerdigd en dus de opgaue van de Heer Mill niet kan noq moet voldaen werden, ex-
p. 458. -cept het hier voorenaengehaelde, zo zulx met be-

-eedigde verklaringen werd verzeekerd; begrijpende zijn Wel Edele het beste te zijn, met dien Engelsman een accoord aen te gaen weegens de Militie, maendgelden slijtagie van het vaertuijg etta; - en zo den Commandant Jan Woortman geen ordres gehad heeft, om twee slaven meerder te betalen, als'er Spaansche Neegers door Brew gepanjaerd waeren, die twee slaven door den Commies Vartman zullen moeten werden betaeld etta. —

Nº 13. Septbr. 27. Advijs van den opper Commies en Raed J. v. d. Reijé, waerin zijn Wel Edele van oordeel is, Brew zig misstaet heeft, de eenige Neegers op zijne Spaansche Pretensie aen te houden, en die aen een Vrijhandelsship te verkopen, wijl hij zig noch bij zijn Edelheid noch bij den Commandant van Spaen noch bij den gouverneur Mill, off deeze bij zijn Edelheid heeft aengemeld. Komende het zijn Wel-Edele voor, dat deeze oprapping aenhouding en verkoping der Spaansche Neegers door Brew met anders kan worden aengemerkt dan Roverij; Dat de Heer Jan Woortman zeer onvoorzigtig is geweest de Pretensie van Brew in naem van zijn Edelheid voor egt te erkennen bij geschrifte, zo lange die zaek noch niet onderzogt was; Dat noghtans die zaek de Heer Mill niet gerechtigd, om voldoening van schade te vorderen, die den Equipagiemeester Lomacks zoude geleeden hebben, wijl hij zig de zaek van Brew niet heeft willen aentrekken, veel minder, nu het regt heeft, zig op het gemaekte verdrag te beroepen, daer Brew zijn eijge Regter is geweest, en daer hij, volgens het zeggen van wijlen den Vice President Trender door de Engelsche Natie niet mag werden geprotegeerd zonder bevoorens ordre van het Commité ontfangen te hebben; Dat boven dien de verklaring van den Stuurman Otto Jurgens aenduijd, dat hem de Boot, Matroozen, coopmanschappen, Provisie en Ammunitie etta gerestitueerd is, even zo als ze door de Spaansche Neegers was in beslag genomen; Dat de gouverneur Mill dus zijn verhaal op de Stuurman of wel op Brew zelve moet zoeken en hem van onze zijde geen de minste vergoeding van

schade moet verden toegestaen onder be-
-drijging, wanneer hij geweld gebruijkt, als
dan represaille zal genomen worden etra. –

№14. Oct^{br} 9. Advijs van den Commies en Raed D. S. Gallé, waerin
blijkt, het zijn wel Edele voorkomt, dat de gerec-
-zene onlusten door toedoen van R. Brew haer
oorsprong hebben, alzo hij door het panjaeren
der zes Spaensche Neegers deeze, die nergens na
p. 459. luijsteren, teegen alle verbod, om haere kinderen
weeder te krijgen, heeft doen besluijten, een Bood
der Engelsche Panjaeren en in beslag te neemen,
Dat de Heer Edele Gr. nu spoedig bij is, om satis-
-factie te verzoeken over het panjaeren van de
Bood, behoorende aen den Intendant Lomax,
en daerbij een Cargalijst of Reekening zend,
die exorbitant en ongehoord is, te meer, wijl'er
articulen op staen, die niet in de Bood geweest
zijn, blijkens de gegeevene verklaring van den
Stuurman Otto Jurgens, gegeeven aen Spam; –
Ook merkt zijn Wel Edele aen, den gouv^{r} Edele
niet kan zeggen, dat de verklaring van den Stuur-
man fals is, wijl hij zig in dezelve brief van den
G. Edele^{gr} teegenspreekt, waerin hij zegt, een Brief van
die Stuurman te hebben, waerin hij zig beklaegd,
dat zijn Bood reparatie nodig heeft; daer de
gouv^{r} Edele te voren heeft willen beweeren, dat
die Stuurman een vreemdeling was en geen En-
-gelsch schrijven kon; blijkende egter het teegen-
-deel, wijl deeze vreemdeling Hollandsch spreekt en
dus wel moet geweeten hebben, wat hij heeft getee-
-kend; en ofschoon de Heer Edele Gr. het geslaten
verdrag met Brew tot zijn oog uit wil neemen,
om daerdoor Satisfactie te bekomen kan niet door-
-gaen, wijl hij Brew in het eerste niet heeft willen
erkennen en dus nu ook zijne Praetensie daerop
niet kan formeeren; waerom Wel Edele van gevoelen
is, dat men niet kan besluijten, den Intendant eeni-
-ge voldoening te geeven; en aengezien de vrijman
Brew oorzaek is van alle deeze onlusten, de gouv^{r} Edele Gr.
ook voldoening voor zijnen Intendant bij Brew kan-

zaeken; houdende zijn Welidele zig voor 't overige aen de Meerderheid van stemmen etra. –

N°15. Oct. 6-16. Missive van den Heer Directeur Generael aen de Engelsche gouverneur Mill, dienende tot een wijtsluijtend antwoord. –

Opgemaekt bij mij Hendrik Fruijs, Secretaris.

1775

Letter from Dir. Gen. P. Woortman, Fiscal van Leefdael and Councillors Fennekol, van der Feuijo, H. Thierens, J. S. Galle to the X. W.I.C., dd. ut supra, 23 November 1775. – (W.I.C. 119, p. 551.)

p. 551. – p. 563.

p. 551. Wij vinden ons meer en meer in de noodzakelijkheid gebragt, Welidelectgbaere eerbiedig onder 't oog te brengen, hoe zeer wijons bezwaerd vinden, 't zedert de ingekomene ordre van de Edele Présid.e Kaemer Zeeland bij Haere Missive, gedagteekend 9 November 1770 en die van de Illustre vergadering van X.e, de dato 2.e July 1772, waerbij het, UWel-Edelectgbaere behaegd heeft, ten verzoeken van de Neederlandsche cooplieden aen alle 's compagnies Bedienden te verbieden, eenige directe Handel op de Colonien in America te mogen doen, ofte eenige slaeven voor eigene p. 552. Reekening derwaerds over te zenden.

De gevolgen van dit verbod stellen de Negotianten hier ter cuesten Guijnea staet, om de slavenhandel met succes voort te zetten, en veroorzaeken, dat zij door 't gebrek aen goud en sommige Coopmanschappen, die zij tot het doen van den Handel nodig hebben, verstoken blijven van de gelegendheid, een grooter aental van slaven in te handelen; tot merkelijk nadeel van de Edele Maetschappij, welke de Recognitie missen moet; tot dat van Haer zelve, en in het bijonder tot nadeel van alle de navigeerende Neederlandsche scheepen op deeze Cust, de welke langer moeten vertoeven door de schaerskeijd van slaven, om aen Haer etmagazeenen of Restanten te geraeken, als zij het anders zouden behoeven te doen –

De minste bepaling in onze slavenhandel strekt veelgendlijk, om de Engelsche Natie te bevoordeelen, dewelke van tijd tot tijd zig meer en meer toelegd, om de geheelen slavenhandel na zig te trekken, gelijk zij ook

haer oogmerk bereijkt, door de fijne goederen, die zij uijt Europa erlangd; en niet minder door de voorregten, die zij booven ons geniet, bevrijd zijnde, niet alleen van het be-
p. 553. -taelen van Recognitien, die wij betaelen moeten; maer genietende daeren booven alle vrijheeden zonder eenige de minste bepalinge. —

Het is de schippers van de vrije Handelscheepen volstrekt onmogelijk, op die plaetsen, daer Compagnies en Engelsche Forten zijn, eenige slaven voor de goederen van Haere Carga te kooper van de Naturellen, vermits zij op verre nae die goederen niet kunnen aenvoeren, welke de Negers aldaer voor Haere slaeven verlangen, om redenen, deeze op fijne goederen en Engelsche Fabric-quen gesteld zijn; waerdoor dan ook onze negotianten in de noodzakelijkheid gebragt worden, om zig van de Engelsche scheepen voor slaeven van die sortimenten te voorzien. Ten eijnde, met dezelve de restanten van de Hollandsche scheepen te vermengen, om op die wijze, sla-ven te kunnen inhandelen bij den Inlander. — Zonder zulx te doen, is het hun onmogelijk, vooral op de beneeden-cust-Forten, daer de aenzienelijkste toevloed van negotie is, eenige slaven te bekomen; en zij zouden de ge-heele slaven Handel aen de Engelschen moeten over-laeten. —

p. 554. Wij kunnen ons om bovengemelde redenen niet ge-noeg verwonderen, hoe de Rhederijen onzer Landen bij U Wel Edele Agtbaere aenzoek doen, om ons in den Handel te bepaelen. Daer zij zelve ondervonden hebben, nog da-gelijks ondervinden, en bij vervolg, zo 'er niet in voorzien word, meer en meer zullen ondervinden, dat, hoe vrijer en onbepaelder wij den slavenhandel hier te Landen kunnen blijven voortzetten, wij zo veel te eerder in staet zullen weezen, haere Restanten over te neemen en voor dezelve de manogneerende slaven goeder beeter als thans, ook spoediger te kunnen leeveren. Daer zij (ons point van beslag in weezen blijvende) metter tijd ver-pligt zullen worden, met haere Restanten, ja dikwils met Haere halve Ladingen van de Cust te vertrekken, om dezelve na Europa terug te voeren tot oneindige schae-
p. 555 -den voor hunne Rhederijen, waerdoor deeze dan ook

1775

gevolgelijk van nieuwe Equipagien na deeze Cust zouden moeten afzien; Daer thans nooijt eenige zwarigheid en is, misluckt haer Handel op de booven Cust en aen Cabo Lahoe, zij behouden een gegrond vooruijtzigt, om door 's
p. 555. comp^s bedienders met slaven gehalpen te worden, zoals van Tijd tot Tijd tot hier toe is gebleeken; en daerom is het ook, dat in vroegen tijden de Coopliedden zelve aenzoek gedaen hebben, om voor 's comp^s Bedienders te bevercken, de vrijheid tot de Inhandeling van slaven; Blijkende dus, dat het de coopliedden voordeelig is, en dat hun eijgen belang meede brengt 's compagnies Bedienders alle onbepaelde vrijheid en gemak in het doen van den Handel te bezorgen, en geenzints hun daer in te bepaelen, ofte de voet dwars te zetten. —

Wij geeven aen U Wel Edele Agtbaere eerbiedig in bedenking, of het ons mogelijk is, in de omstandigheid in dewelke wij ons bevinden den Handel gerust en met voordeel te kunnen voort zetten? Wij ontfangen geen genoegzaem goud, om de Recognitie te kunnen opbrengen; zulx steekt ons in schuld bij de Edele Maetschappij, en hoe zijn de gevolgen van zodanig een schuld niet te duchten? Na Europa kunnen wij geene gelden remitteeren, om het noodige te ontbieden; onze winsten bestaen in coopmanschappen, daer wij niets anders als
p. 556. slaven voor kunnen bekoomen; dus is het onmogelijk, dat wij daervan eenig genot kunnen hebben, zo lange ons de weg geslooten blijft om die slaven tot geld te maeken; en welk een vooruijtzigt blijft ons over, om ooijt de vrugten te plukken van onze arbeid onder de alleligste Luchtstreek, die ons dageljks dreijgt met een vroegtijdige dood? Want indien ons de vrijheid niet vergunt word, met slaven, die wij voor onze goederen inkoopen, te repatrieeren, wat zullen wij met die goederen uijtregten? Dengezien, gelijk hier booven gezegt is, den ons bij gebrek aen goud geene mogelijkheid overschiet, ons van dezelve op eene andere wijze te ontdoen, zoals de Eerste en Tweede onderteekenaer bereijds de Eere gehad hebben, bij Haere Missive van den 27^en October 1773, U Wel Edele Agtbaere onder 't oog te brengen. —

Wat nadeel kan het dog aen de Rheederijen veroorzaeken, in gevallen 'er met haere scheepen eenige slaeven voor onze eijgene Reekening overgaen? Zo Ul- -Wel Edele Agtbaeren gelieven na te gaen, zullen zij be- -vinden, hoe zulx geenzints de prijzen der slaeven in de West Indien kan verminderen, als zijnde het getal, om zulx te weeg te brengen, veel te gering; terwijl het
p. 557. onze zaek in het geheel niet is, noogte ons het minste voordeel kan aenbrengen, om voor het Provenue van de slaeven, coopmanschappen uijt Europa te ontbie- -den; ook zouden de Rheederijen ons zulke coopman- -schappen, die wij verlangen en nodig hebben, niet wil- -len doen aenvoeren; en wij zoeken alleen slegts ge- -leegendheid te bekomen, onze verschuldigde Recogni- -tien in Europa aen de Edele Maetschappij te betae- -len met goede wissels en onze fondsen langsaemer- -hand derwaerds over te maeken. —

Sommige onder de Neederlandsche cooplieden zijn geneijgd, 's compagnies Bedienden hier in te ad- -sisteeren, als wel overtuijgd zijnde, zulx haer geen de minste afbreuk doen kan; en in teegendeel, dat zij langs die weg haere scheepen bevoordeelen met de vragtpenningen, die zij voor zodanige slaven naer usantie genieten; andere daeren teegen, dewelke niet begeeren 'er slaeven op vragt met hunne bodems over- -gevaerd worden, blijven daeromtrent meester en het hangt alleen van Haere willekeur af. —

Men heeft reeds getraagt, eenige slaeven voor vissels
p. 558. op de Rheederijen getrokken, te verkoopen, om op die wijze contanten in Europa te krijgen; dog zulx kan hier geen plaets hebben, ofte stand houden, in aenmer- -king, dat de Rheederijen Haere schippers zodanig be- -paelen omtrend de prijzen, dat het ons niet mogelijk is, tot zodanige Prijzen slaeven van de Naturellen te kunnen bekomen. — Ook zijn het slegts enkele Rhee- -derijen, die zulx gedaen hebben, terwijl de overige zig daertoe geheel ongeneegen toonen. —

Hierom bidden wij U Wel Edele Agtbaere Heeren! met alle mogelijke attentie, agt te slaen op het geene wij de Eere hebben, Haen aen Haer voor te dragen; En

1775

dat het Haer behaegen, goed te vinden, - de gegeevene
orders bij de Edele Praesidiale Kamer Zeeland, de da-
-to 9e November 1770, en die van de Illustre vergade-
-ring van Thienen, dato 2e July 1772 in te trekken, on-
-der vergunning aen de Compagnies Bedienders hier te
Custen, (zulke die zij tot de slaven handel gereghtigd
hebben) van vrijheid, om met de vrije Handelscheepen
van zulke Rheederijen, welke daer toe geneegen zijn
vraght slaven na de West Indien over te zenden; ten
eijnde zij langs die weg in de mogelijkheid gera-
p.559. -ken, haere Recognitie in goede vissels teegens twintig
guldens Holl. Courte per Kops te voldoen. En vijders haa-
-re schulden, die zij particulier mogten hebben, te
betalen; en specialijk, dat die, de welke van de Cus
repatrieeren, hunne slaven met zig mogen meede-
-voeren. - Wij kunnen UWel Edele Agtbaeren ver-
-zeekeren, zulx eene aenmerkelijke verandering en
Leevendigheid in onze quijnende Handel zoude te
-weeg brengen, door de ruijmte en het gelukkig voor-
-uijtzigt, dat alle de Negotianten hier ter Custen
zouden bekomen. - De vrije Handelscheepen zouden
'er insgelijks een groot voordeel van ontvaeren, vij
het grooter aental van slaeven, dat zij successieve
-lijk in de Forten zouden vinden, hun spoedigen
zouden in staet stellen, van de Cust te vertrekken,
en kunne Reijzen na America te verwonderen. -
De Edele Maetschappij zelve zoude aenzienelijk be-
-voordeeld worden door eene meerdere betaeling
van Recognitie; want om een zeeker getal voor
een onzeeker te bepaelen, zo wij eens vast stellen,
dat 'er slegts zes honderd slaven voor Reekening
en Risico van de hier ter Custen tot de slaven han-
-del gereghtigde Bedienders, door het in trekken
p.560. van de zo nadeelige beveelen van de Edele Praesidi-
-ale Kamer Zeeland, en van de Illustre vergadering
van Thienen hier boven vermeld; zo nadeelig zeggen
wij, en voor de Edele Maetschappij zelve, en voor Haare
Bedienders, en voor de Rheederijen jaerlijks na America
overgingen, word het middag klaer bewezen, dat
hoogstgemelde Maetschappij jaerlijks twalf duijzend

guldens meerder zoude ontvangen; En dat dat getal sla-
-ven gereparticieerd zijnde over de geheele Massa, van
haare slaeven inhandelende Bedienders hun allen buij-
-ten praejuditie van iemand tot het bereijken van
haare billijke en loffelijke voorneemens; namentlijk het
gemakkelijk en schuldpligtig opbrengen en betaelen
van Haare Recognitie, en het bekomen van zodanige
goederen, als 'er absolutelijk vorden gerequireert, om met hoop
en genoegzaeme zeekerheijd van een goed gevolg het hoofd
te kunnen bieden aen hunne Engelsche Nabuuren in het
stuk vanden Handel zouden in staet stellen, en eijndelijk
zouden vij, Wel Edele Agtbaere Heeren!, schoon vij alons oog-
merk niet bereijkten, om tot de onze in Europa veeder
te keeren, altoos in die vlijende hoop leeven, ons eens
te zullen kunnen doen; en die hoop zoude het leeven, het-
s. 561. -welk ons dikverf hier te cuisten door onderscheidene
redenen bitter en verdrietig vald, aengenaemer mae-
-ken, en ons ijveriger aenzetten, om's comps belangen,
die van de Rheederijen en het onze naeuwer aen elkander
verknogt zijnde met alle mogelijke vigelantie voor
-te staen en dadelijk te bewerken. —

De cooplieden Wel Edelagtbaere Heeren! zijn in
waerheijd, vij verzeekeren het, in denkbeelden, die voor
haer eijgen belang nadeelig zijn, het welke vij onder
verbeetering hier boven genoegzaem denken gededu-
-ceerd en bewezen te hebben; en in die denkbeelden
zijn zij gebragt door Haere eijgene schippers, die on-
-eijndig meer hun eijgen belang als dat van haere
Rheederijen voorstaen; hiervan kunnen vij met zeeker-
-heid spreeken; vij zien hunne handelingen dagelijks,
en de gevolgen van deselve stellen hun in staet, om
na eenige weijnige togten na herwaerds gedaen te heb-
-ben, van de vaert te kunnen afzien en onbekrompen
boven haare staet onafhankelijk te kunnen leeven in
Europa. —

Waeren vij zo gelukkig, dat al dit bovenstaen-
de aenmerking bij U Wel Edelagtbaere verdienden
p. 562. ten fine van een gewenscht gevolg, zoude aen de Edele
Maetschappij aen de Rheederijen en aen ons voordeel
worden toegebragt; en gnlx is het immers, dat zij

1775

in hunne hooge waerdigheeden zo regtmatig als edel-
-moedig buiteeren; uijt dien hoofde dan bidden wij, zij
„gelieven gunstiglijk haere geerbiedigde bevelen van
„ 9 November 1770 en 2 julij 1772 in te trekken, en ons
„de maght te verleenen, slaven voor onze bijzondere
„ Reekening te moogen overzenden na America, en
„vanneer iemand onzer ofte iemand van alle de
„slaven inhandelende cooplieden na den vaderlan-
„-den zouden mogen geneegen weezen te vertrekken
„ de vrijheid, zijne negotie goederen, die hij per Restan
„ hadde mi slaven te mogen converteeren, ten eijnde
„ op gelijke wijze dezelve onder zijne bijzondere di-
„-rectie te kunnen en te mogen overvaeren na de
„ Colonien. –

En wij hebben de Eere Wel Edele Agtbaere Heeren
U Wel Edele Agtbaere neederig en na waerheijd onder
't oog te brengen, dat zo zij niet kunnen goedvin-
-den, dit ons eerbiedig verzoek gunstiglijk in te wil-
-ligen, wij aen de eene zijde door een gevolg van
onse pligtelijke gehoorzaemheid veel zullen verstoo-
-ken blijven, ons andermael te kunnen aenmelden,
p. 563. ten eine als in den text, doch dat aen de andere
zijde het toeneemend verval van den Handel meer
en meer voor de regtmatigheid van onze gegronde
klagten zal plijten; en Wel Edele Agtbaere suc-
-cessivelijk overtuijgen, hoe wij 's comp^s belangens, di
van de cooplieden en het onze in een gelijke graed
hebben tragten voor te staen door het beweezen van
een billijk ontwerp. –

Letter from Dir. Gen. P. Woortman and Fiscal van Leefdael to the X. W.I.C. dd. ut supra 6 December 1775. –

(W.I.C. 119, p. 565.)

p. 565. – p. 567.

p. 565. Tot nader opheldering van het geene wij de
Eerste Pat. ships Eere gehad hebben te melden bij onze dissive van den
20^e November jongstleeden, betrekkelijk tot de Roverijen
die successivelijk door de Engelsche Handelscheepen
hier per custen gepleegd worden; en de brutaliteiten,

die zij teegens de Portugeesche scheepen begaen, hebben wij de eere, UWel Edele Agtbaere Kennis te geeven, dat op den 4e deezer alhier ter Rheede is ten anker gekomen een schip uijt de Brazil, gevoerd bij Joao Roiz Pera, de welke des anderen daegs ons zijne Pasen en zeebrieven overhandigden, en zig bitterlijk beklaagde over het geweld, teegens hem gepleegd, zo bij vaststeld door een vaertuijg toebehorende aen Richard Brew.

p. 566. Ten eijnde UWel Edele Agtbaere het voorgevallene onpartijdig ter kennisse te doen komen, hebben wij geen gereeder noq beter middel aen de hand als met het overzenden van een egte verklaring door de Portugeesche Capiteijn gegeeven en bij hem en zijne scheepsofficieren behoorelijk geteekend; zij gaet hier neevens onder Lit A en wij hebben de eere ons aen deselfs inhoud te gedragen, dewelke tot confirmatie kan dienen van het voorgegeevene bij opgemelde onse missive van den 20e jongstleeden. -

Wij vleijen ons Wel Edele Agtbaere Heeren dat de Zee-Roverij, van dewelke de verklaring mentie maekt, haere hooge oplettendheid om in de gevolgen te voorzien, meer en meer zal opwakkeren tot welvaeren van Haere Africaense bezittingen zo wel als tot dat van die geene, die hier te Landen de eere hebben haer dienaers te zijn. -

Het schip, gevoerd bij opgemelde Portugeesche Capitein heeft toen het de laetste Rijze hier is geweest, twee honderd Rollen aen Recognitie betaeld; thans bestaet deselfs Lading volgens opgave slegts in agttien honderd Rollen, doq de capitein praetexteert
p. 567 meerdere provisien ofte in te hebben als voorheen, waerom zijne Lading minder is. - Wij hebben dit Praetext voor echt aengenomen; dus heeft hij niet meer betaeld als een honderd en taotig Rollen, en tot de acceptatie van dien zijn wij overgegaen, om langs die weg blijken te geeven en aen de observantie van de Intentien van UWel Edele te willen voldaen; en om aen hem duijdelijke bewijzen op te leeveren van het groot onderscheid tusschen onze

1776

behandeling, en die van onze Engelsche nabuuren met betrekking tot zijne Natie. –

Letter from Dr. Jan. P. Woortman to the X. W.I.C., dd. utsup 1. January 1776. – (W.I.C. 119, p. 573.)

p. 573. – p. 578.

p. 573. Ik hebbe de Eere deeze te doen dienen ter geleide van het Duplicaet van mijne Missive van den 6e December jongstleeden, bij dewelke abusive was opgegeeven, dat het Portugeesche schip, gevoerd bij Joao Raij Pereira, den 4en December hier ter Rheede was aengekoomen, daer zulks op den 2en December is geweest onder Lit. A. –

Port schip

En onder Litt. B. copia van de verklaring door de Captein en zijne scheeps officieren gegeeven. –

p. 574. Onder Litt. C. een origineele Brief door de opperstuurman van opgemelde Portugeesch schip aen den Capiteijn geschreeven. –

En onder Litt. D. een verzoekschrift aen mij en de Fiscael geaddresseert bij opgemelde Capiteijn, ten einde met een Detachement van dit garnisoen onder de ordres van een Officier te mogen voorzien worden tot op de hoogte van Cipam. –

En eijndelijk onder Litt. E. copia van de Instructie aen de Officier van dat Detachement meede gegeeven.

Na rijpelijk met en beneevens de Fiscael overwoogen te hebben, wat mij te doen stond op het verzoek van de Portugeesche Capiteijn, zijn wij te raden geworden, hem zijn verzoek in te willigen; eensdeels, om dat ik in mijne waerdigheid met een ontleende magt van den Souverain vermag Protexie te verleenen; Ten anderen, om dat zij van mij verlangt word van wegens eene Natie, die plightelijk haare scheepen deer Cust doed langs steevenen, om aen het Hoofd Casteel te ankeren, aldaer de Thiende van Haare lading te betaelen en vervolgens voorzien te worden bij

p. 575. mij in naem van Haer Hoog Mogende en derzelver generale geoctroijeerde West Ind. Maatschappij van Paspoorten, om haare Reize te vervolgen. – Voorheen Wel Edele Agtbaere Heeren! was het een constant

gebruijk, onde vagters, die hier ter Rheede aen Boord van de Portugeesche scheepen gesteld vierden, met de-zelve te doen afzakken tot Beneeden Accra; eenige Jaeren geleeden hebben U Wel Edele Agtbaere dat ge-bruijk vernietigd, en 't geederd die ingekomene ordre zijn ook altoos, zo dra het Portugeesche schip voorzien van zijn paspoort het anker ligte, om na beneeden te zeilen, de vagters binnen dit Hoofd Casteel terug gekomen; doch veijl de omstandigheeden een zaek veranderen, ben ik en de Fiscael onder eerbiedige correctie van gevoelen, dat de Brazilianen in ma-nieren als boven beschreeven, vanneer zij met gegron-de reedenen dugten te zullen geplonderd worden, en zij zig om protexie te erlangen bij mij aenmelden, ik verpligt ben, hun dezelve te verleenen zonder daer-door des obedient te worden aen de gegeevene be-veelen betrekkelijk tot de vagters; waerom ik dan ook aen het verzoek van den capiteijn, zo als het
p. 576. lag, hebbe voldaen; en zijnde dat schip onder ge-leide van een klein compe vaertuijg om het aen Boord zijnde detachement op de hoogte van Apam mi te neemen, en het zelve na herwaerds te voeren, op den 21e December van hier ter Rheede na beneeden gezeijlt; gemelde detachement is den laetsten Decem-ber alhier behouden terug gekomen zonder dat het door Engelsche is aengerand, zijnde de Portugeesche capiteijn van hier zeer diep zee gestooken en heb-bende geen Land in 't gezigt geloopen, als op de hoogte van Tantumquerri

Hoe zeer ik mij ook vlije Wel Edele Agtbaere Heeren! niets misdaen te hebben in mijne booven-staende aen Haere meede gedeelde handelingen, bidde ik doch eyter ootmoedig, zij gelieven mij zo spoedig doenelijk haere approbatie, Improbatie ofte aenmerkingen meede te deelen, om te kunnen strekken tot een rigtsnoer voor mijn gedrag bij vervolg; en nadien het waerschijnelijk is, dat de volgende Portugeesche schippers in navolging van de voorige, mijt vreeze voor geweld zig om dade-lijke bescherming bij mij zullen aanmelden, zal, zo

1446

U Wel Edele Agtbaere Rot het geeven van die bescherming overgaen, de noodzakelijkheid om mijne Petitie van
p. 577. Militairen te voldoen des te grooter werden, en hebbende ik bij mijne voorige overgelaegen te melden dat, om opeen vaste voet van drie honderd Mannen te geraken en te blijven, er jaerlijks in het geheel of bij gedeeltens een remfort van eenhonderd koppen zal nodig zijn.—

Den Ingenieur Mattheij heeft zig bij mij aengemeld en ootmoedig verzogt, ik vilde hem een rol Tabak uijt de Lading van yder hier ter Rheede ankerende Portugeesch schip toeleggen; gelvende voor, dat de Advocaet van de generaele compagnie hem gezegt hadde, zulks een gebruijk te weezen; het kan zijn, dat zijn voorgeeven waer is, doch dan heeft den Heer Advocaet zig vergist, vijl de Portugeeschen altoos voor een douceur, een Rol Tabak aen den Officier toeleggen; doch dat het gebruijkelijk is, dat deeze Rol altoos gegeeven word aen den Officier van het guarnisoen aen Elmina.—

Waerom ik dan ook hem zijn verzoek niet hebbe toegestaen maer aengenomen, ten zijnen behoeve'er U Wel Edele Agtbaere over te onderhouden.— Het komt mij zo onbillijk niet voor; en vijl het accordeeren van het zelve een klein object maekt in de belangens van U Wel Edele Agtbaere en een zeer groot object, in zijne bijzondere, derve ik de vrijheid neemen
p. 578. Haer eerbiedig te verzoeken, zij gelieven hem die gunst toe te staan; en mij te qualificeeren, zo zijn gedrag goed is en hij kundig is daerin, waertoe hij hier ter Custe is gezonden, hem de agterstallige Rollen, die hij bij het inkoomen van U Wel Edele Agtbaere rescriptie mogte verneemen te goede te hebben, te mogen uijtkeeren.—

Met schuldig respect heb ik de Eere mij te noemen . . . .

Letter from Fiscal van Leefdael to the X. W.I.C., dd. ut supra, 20 Maij 1776. — (W.I.C. 119, p. 712.)

p. 712. — p. 719.

p. 712. Deeze is thans alleen dienende, om Uwel Edele Agtbaere Kennis te geeven, hoe den 7e dezer jongstleeden een Engelsch Konings Fregat gemonteerd met 36. stukken en twee honderdtwintig man Equipagie, gevoerd bij capiteijn William Cornwallis voorbij deeze Rheede na die van Cabo Cors is gezeijld en twee Braziliaensche scheepen hier ten anker leggende met scherp hoofd beschooten. — Dat hij Capiteijn Cornwallis ter Rheede van Cabo Cors geankert zijnde, een van zijne officieren na herwaerds heeft gezonden met een Missive p. 713. aen de heer Directeur generael eijgenhandig geteekend in de hoedanigheid van Commandant van alle de Britsche scheepen op de Cust van Africa, luijdende de Superscriptie in dienst van zijne Brittannische Majesteit aen etra. Bij welkers inhoud hij requireerde de betaling van een ongefundeerde praetensie, gemaekt bij zeekere Lomax, Equipagemeester aen Cabo Cors, als meede den inhoud van een dito, ten behoeve van de beruchte Richard Brew. — De Eerste in schadeloos stelling van een Engelsche Bood, die door de Kwade directie van de Equipage eenige maenden geleeden aen Cormantijn was op strand gezet en door de Negers geplonderd, de Tweede in declomanagement van een verongelukte en geplonderde Engelsche Bood beneeden Akpam.

De betaeling wierd beleefdelijk afgeslaegen, en redenen in het antwoord gedetailleerd, met dat gevolg, dat Capiteijn Cornvallis van Cabo Cors verzeijlden en digt onder de val voor Cormantijn ten anker ging, sommeerende de oppercommies en p. 714. Raed Thierens, Commandant aldaer tot de betaling van de eerste praetensie onder bedreijging bij ontstentenis van dien hem met geweld er toe te zullen dwingen, deese gaf Kennis van de aenkomst van opgemelde Fregat digt onder zijn Fort en vroeg bij herhaeling ordres, hoe zig te zullen gedraegen? illico op zijne eerste vraeg wierd hem gelast geweld

met geweld te keer te gaen; volgens zijn pligt zijn onderhorig Crom te beschermen, en het Fort aen zijne zorge toevertrouwd, te defendeeren. — Maer vel verre van te gehoorzaemen, toen het Engelsch oorlogschip het Crom en Fort Leevig canonneerde, vond hij goed geen enkelde schoot weerom te doen niet alleen, maer bij de aenkomst van een gewapende sloep na de canonnade zijn onderhoorige te beletten dat vaertuijg te vernielen en de Equipagie op te vangen; Hij ging verder en schreef eijgenhandig aen Capteijn Cornwallis, (die eijgen handige brief berust onder mij), dat 's comp.ª Forten hier ter custe niet aengelegd waeren tot defensie, maer alleen tot
p. 715. inhandeling van slaeven en bewaering van coopmanschappen, (een niet onduijdelijke advertensie, wilde den Engelschman zig meester van het Fort maeken, hij hem geen teegenstand zoude bieden) en stelde bij zijne brieven na herwaerds de omstandigheid van zaeken zo vanhooping voor, dat men uijt vreeze zijne Lafhartigheid, gevoegd bij een aenval van de Annemaboesche Neegers, die hij voorgaf het Fort voor de Engelsche te willen innemen, resolveerde aen de Engelsche oorlogscapitein zijn onbillijke Eijsch met 200. £. Sterl. te voldoen. —

Deeze zijd vervolgens na Apam, speeld aldaer dezelve rol als aen Cormantijn en word insgelijks vijze behandeld. — Een gevolg van het schandelijk en strafbaer gedrag van den Commandant Thierens, die, zo als ik het met egte stukken kan bewijzen, met den ondercommies Hendrik Woortman schriftelijk heeft gecorrespondeerd; en praesumtivelijk hem heeft aengeraeden den Eijsch van den Engelschman te voldoen, zoals deeze zulks ook gedaen heeft met de betaling van veertig oncen liquide goud. —

p. 716. Gedurende deeze onlusten was de oude Heer Woortman indispoost, en hadde mij schriftelijk gemagtigd, de gequalificeerde Bedienden binnen dit Hoofd-Casteel tot Leeden van den Raed te assumeeren, en aen het hoofd van de vergadering te praesideeren; (de oppercommies en Raed Fennekol ronde weegens krankheid van dewelke men in het zeekere onder-

-rigt was, met worden op ontbooden; de oppercommies en Raed van der Peuije konde men insgelijks niet verwijderen van zijne post, dog de Commies en Raed Tallé, wijl 'er aen Chama niets te dugten was, wierd na Kevaerds op ontbooden, hetgeene 'er door ons en gedeeltelijk ten bijweezen van den Raed Tallé is verrigt, koude ik mij verzeekerd, zal de hooge goedkeuring van U Wel Edele Agtbaere wegdraegen.-

In middels valt het mij en alle eerlijke en braeve compagnies dienaers hard, dat de Lasiteit, Plokertigheid, Pligtverzuijm en ongehoorzaemheid van twee commandanten de Hollandsche Natie hier ter custen een blaem aen wrijft, die de Lof wijtvischt, die zij bij het aenweezen van de Engelsche capitein Collingwood verworven
p. 717. had; en het smert mij te meer in het bijzonder, wijl al de schikkingen toen ter tijd gemaakt en die een gelukkig en loffelijk gevolg gehad hebben door mij alleen beraemd zijn en binnen een Etmael van Axim af tot aen Accra inclusive dertig duijzend gewapende neegers tot defensie van 's comps bezittingen hebben aen strand gebraagt.-

U Wel Edele Agtbaere begrijpen ligt, dat ik als gequalificeerd Praesident benevens de geassumeerde Leeden ons ongenoegen aen beijde opgemelde Commandanten hebben te kennen gegeeven; het welk van dat gevolg geweest is, dat de oppercommies en Raed Thierens zig per Requeste heeft aengemeld bij Directeur generaal en Effective Raeden, ten fine van demissie, staevende zijn verzoek met het gunstig privilegie bij U Wel Edele Agtbaere op den 25e April Ao p° aen hem verleend.- Dog zulks is bij eenparigheid van stemmen aen hem afgeslagen (de ingekomene advijzen daertoe betrekkelijk, zijn steek en remarcabel) tot dat, na dat U Wel Edele Agtbaere van alles zullen weezen geinformeerd, men hoogst derzelver intentien zal hebben vernomen; wijl ik, ende-
p. 718. -ke ik, mijne meede Regenten overdeeze Landen van gevoelen zijn, dat het gehouden gedrag van de oppercommies en Raed Thierens een capitale misdaed is; en dat 'er bij voorraed bij den Souverain zelve geen

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

1776

Privilegie kan gegeeven noq geconcedeerd worden, om langs die weg een onderdaen straffeloos teegens Eer, Eed en Pligt te laeten handelen.—

Mij aengaende in de waerdigheid, die ik de Eere hebbe te bekleeden, hebbe ik mij wel bevoegd gereekent, mij aen te melden bij Directeur generaal en Raeden, omme te worden gequalificeerd in regten teegens opgemelde Commandanten te moogen ageeren; doq ik heb zulks nagelaeten, om (onder verbeetering) goede en gewigtige redenen, die ik bij vervolg de Eere zal hebben aen UWel Edele Agtbaere te detailleeren; en gepraesenteerd alle de stukken en bewijzen ter Materie dienende aen UWel Edele Agtbaere Illustre vergadering over te zenden, tenejnde bij vervolg te handelen ingevolge derselver onmiddelijke beveelen.—

Opgemelde stukken en bewijzen zijn zo volumineus
p. 719. dat het mij niet mogelijk is (zij zullen veinig minder als 60 bijlaegen inhouden) bij deeze gelegendheid ze aen UWel Edele Agtbaere af te waerdigen, het welke ik, zo Opd mij gesondheid spaert, die ik, den Hemel zij dank, volmaekt geniet, bij het Eerst vertrekkend schip waerschijnelijk dat, het welk bij Capitein Forbus gevoerd word, doen zal.—

Extract from Letter from Dir. Gen. P. Woortman to the X. W.I.C. dd. ut supra, 26 September 1776.— (W.I.C. 119. p. 722.)

p. 722

p. 722. Ik kan niet af zijn, UWel Edele Agtbaere (aen) te melden, dat de zoo beruchte Richard Brew eenige weeken geleeden in een insolvente staet naa de Eeuwigheid gereijst is; waervan ik mij veel goeds beloove, voor de Rust in het algemeen hier ter custe.—

Death of Richard Brew 1 Nov

1777

Letter from Dir. Gen. P. Woortman, Fiscal van Leefdael and councillors Fennekol, van der Perijs, Thierens and Jallé, to the X. W.I.C., dd. ut supra, 12 January 1777.—

p. 754. — p. 776, (W.I.C. 119, p. 754.)

p. 754. Den 19. December jongstleeden ontvingen wij bij een

Engelsch vaartuijg een Pacquet met brieven en Pampieren (Dupplicaaten), inhoudende de Dispositien van de laast-gehoudene Illustre Vergadering van Thienen, bij Schipper Jan Harmel, voerende het vrijhandelschip, de Vrouwe Elisabeth' aan het zelve overgegeeven onderscheijdene beveelen etra en onder dezelve een Missive van de Edele Praesidiale Kamer Amsterdam gedagteekend al-daar den 12 Maart 1776 met derzelver bijlaagen, inhoudende onder anderen hoe wij met den aller-eersten Hoogst dezelve moeten informeeren, van't-gunt waarover zig niet finaal aan H. H. Ll. Laddenberigt, en voorts haar subpediteeren etra.—

Om te voldoen aan haar veel geëerbiedigde beveelen, hebben wij de Eere na waarheid en in ge-moede te deduceeren; eerstelijk, dat het voorgegee-
p. 755. -vene door de Directeuren van de commercie compagnie te Middelburg in Zeeland cum socijs alsof de laad-
Port: thijs
Compagnie Co
-cedullen door de Portugeesche Schippers eerst vierden overgegeeven, als er geen vriendelijke schikking Konde worden getroffen, ten eenenmaal abuseer is; wijl het een constant gebruijk is (en zelvs een noodzaeke blij-kens de Instructie van den Fiscaal ter custe) dat de Portugeeschen bij haare aankomst aan de wal, niet alleen hunne Laad cedullen aan den Directeur generaal en Fiscaal, in der tijd vertoonen, maar ook alle hunne passen en zeebrieven; en dat zij gewillig als in die gewoonte zijnde, alle die papieren in handen van den Directeur Generaal laaten be-rusten, tot dat ze gereed leggen, om na beneeden te verzeijlen, wanneer zij van hun Paspoort vor-den voorzien en aan hun ter gelijker tijd hunne Laad cedullen etra worden terug gegeeven. Wij zijn eenigzints geraakt over de uijtdrukking, vriende-lijke schikking, wijl wij voornamentlijk de twee eerste onderteekenaars, waervan de eerste 9 en de laatste meer als 13 Jaaren binnen dit Hoofd Ca-steel gesideert hebben, alwaar de Portugeeschen Koomen vertollen als Lieden van Eer kunnen en moeten getuijgen, dat wij wars zijn van alle vriende-lijke schikkingen, en het ook blijven zullen, zoodra

1111

de belangens van onze committenten door zoortgelijke Vriend-
p. 756 -schaps gevolgen (die de heeren Directeuren van de com-
-mercie compagnie cum sociis ten overegte en ten onzen na-
-deele voor onderstellen plaats te vinden) nadeel zoude kun-
-nen lijden; en dat er nooijt een vriendelijke schikking ge-
-duirende 13 volle jaaren, die de tweede onderteekenaar
de Eere gehad heeft als eerste Raad en Fiscaal ter cus-
-te fungeeren gemaakt is als in zoo verre, dat men de Por-
-tugeezen en zulks ingevolge de uijtdrukkelijke ordres
van UWel Edele Agtbaere, op eene vriendelijke wijze, zonder
van dadelijk heeden gebruijk te maaken, heeft getragt
over te raalen tot het betaalen van de schuldige Tiend
van haare inhebbende lading, affirmeert hij op den Eed
bij den aanvang van zijne bedieninge bij hem gedaan
en welke betaaling als schuldig, die van de commercie
compagnie schijnen in twijffel te trekken, en wij kunnen
niet ontveijnsen Wel Edele Agtbaere Heeren van gevoe-
-len te weezen, dat opgemelde compagnie in die zelve
tijd, daar zij Representant en Bewindhebberen en
die de Eere hebben, Haer, hier te lande te dienen, be-
-schuldigd van haare Ruine en tum voordeel te zoe-
-ken waarlijk voorneemens tragt te weezen, de geoc-
-troijeerde West Indische Maetschappij hier ter custe der
Boden in te slaan, en op haare prijnhoopen zijn bij-
-zonder voordeel te zoeken, het welk die van de com-
-mercie compagnie zoude vinden, ingevalle de vrij-
-handels scheepen met onvertolde Portugeesche scheepen
p. 757. geoorloofd vierd te mooghen negotieeren, het welke
hier onder zonneklaar zal worden aan den dag ge-
-legd. - En hoe kunnen die van de commercie-
-compagnie zoo sterk opkomen teegens een interpre-
-tatie bij den Souverain gemaakt van zeeker artt van
het Octroij? Wij neemen te weeten, toen op Re-
-praesentatien en Instantien van de Provincie van
Zeeland, commercie compagnie en Rheederijen de
vrije handel is toegestaan, zij tot een dedommage-
-ment voor de geoctroijeerde West Indische Maetschap-
-pij, welke toen ter tijd opheild, voor zig zelvs te nego-
-tieeren, een zeekere quantiteijd scheepen jaarlijks
uijt te rusten hebben toegezegd onder betaling van

zoodanige Last gelden, uijt de welke men konde bereekenen de schaade zoude vergoed worden van het mischen van Haare bijzondere handel; heeft nu de provintie van Zeeland haare commercie compagnie, haare Rheederij en aandie toezegging zonder interruptie en letterlijk altoos voldaan? Het is een quaestie; zo ja; hebben wij niets te zeggen? Zo neen, veel, dog zo het negative plaats heeft, laaten wij dat veel eerbiedig aan UWel Edele Agtbaere over, die hetzelve met minder woorden, dog duijdelijker en kragtdadiger zullen kunnen willen en moogen aan den dag leggen als wij; en om te bewijzen, dat die van de commercie compagnie ongelijk hebben in hun voorgeeven als of de Resolutie, waarover zij zig beklaagen bij H. H. M. genomen was op geheel abusive
p. 758. voordragt en aanklaagte dewelke bij weerom kaatsing een gevolg van abusive voordragt en klaagte van onzent weegen aen UWel Edele Agtbaere zoude zijn, neemen wij eerbiedig de vrijheid, ingevolge haare toestemming haer te subpediteeren de inhoud van de ollissive van de twee eerste Onderteekenaars de dato 27 October 1773, ten minsten Extract van dezelve, voor zoverre zij betrekking heeft tot de zaak in questie, te willen brengen ter Taeffel van H. H. M. en bij welkers inhoud wij persisteeren, als hebbende niets als de waerheid voorgedraagen, die wij niet zoude schroomen in onze laatste oogenblikken op het solemneelste te bevestigen en dan zoude H. H. M., vertrouwende op onze Eed en woord, middagklaar zien, welke de beweeg oorzaaken zijn, die de commercie compagnie cum sociis tegen ons in het harnes gejaagd hebben, om kort te gaan Wel Edele Agtbaere Heeren! het zijn de schippers van de vrije Handelscheepen, waarvan sommige waarschijnlijk zig met hunne Boekhouders verstaan, die de beweegoorzaken zijn van de moeijelijkheeden, waermeede UWel Edele Agtbaere trans vord belemmert, en die ons tot zoo moeijelijke als waerachtige deductien noopt en om dit boovengemelde te bevestigen hebben wij oneindig meerder grond (ja zelfs waare zeekerheid) als die van de commercie-

1773

-compagnie gehad hebben, toen zij onvoorzigtig genoeg geweest zijn, om bij herhaling haar bij den Souverain te willen verdagt maaken van een behandeling be-
p. 759. -needen haar in het algemeen, en beneeden een ijder lid van haar in het bijzonder en vij beroepen ons andermaal op den inhoud van boovengemelde Missive van 27 October 1773, waarin het onderste van de kaar na waarheid ontdekt word. -

Die van een kwade zaek een goede kragten te maaken, verzuijmen niets bij te brengen, dat haar voorkomt, te kunnen meede werken, om te slaagen in haare oogmerken; en daerom kragten die van de commercie compagnie H. H. oll. in het denkbeeld te brengen of als hoogstdezelven door schijnredenen en met zeekere Feijten in een verkeerd ligt voor te-draagen vaaren verascht, zo is het niet Vel Edele agtbaere Heeren! het teegendeel is vaar; die van de commercie compagnie, mitgaders de Rheederijen in de Provintie van Zeeland, zijn door schijnredenen bedroogen; en door voor waarheid te hebben opgenoomen zeekere Feijten, die in een verkeerd ligt zijn voorgedragen geweest, hebben zij ter goeder trouwe zig aangemeld bij H. H. oll. - De goede trouw is een loffelijke deugd; maar in zaaken, waar in het algemeen belang gemoeijt is, doed men in't algemeen onvoorzigtig, als men er zonder onderzoek in berust en zulks hebben die van de commercie-compagnie gedaan, uijt wijzens hunne handelingen. -

Ten anderen kunnen wij ons niet genoeg verwonderen, Directeuren van de commercie compagnie cum
p. 760. sociis, vast stellen „ dat de gevestrijeerde West-Indische compagnie geen duijm breed lands bezit op „ de geheele bovencust en dat 's compagnies handel „ zig alleen bepaald onder de Loges, Forten en Ca- „ steelen, die zij bezitten onder het District van 60. „ mijlen. - "

Die stelling zullen wij in haare gevolgen hier-onder wat naader in zien en concludeeren, welk het gevolg waarlijk en eenvoudig is, en onderstus-

- schen

voortvaeren „primo met ons te gedraagen aan de klaare en overtuijgende bewijzen, waarmede UWEdele Agtbaere het onbetwistbaar Regt diverse maaleen aan H. H. ell., zo het Haere als derzelver generaale geoctroijeerde Westyndische compagnie op de geheele cust van Africa beweert hebben, blijkens H. H. ell. Resolutie van 27 October 1769 en vervolgens beweeren uijt het opschrift van de commissie van den Directeur generaal actueel, als uijt dat van dezelvs voorzaten, dat H. H. ell van ouds her overtuijgd zijn geweest van hun regt; eijndelijk produceeren copia authentieq van een clissive van een schipper van de commercie compagnie, genaemd Olphert Maqielsen, aan de tweede ondertekenaar geschreeven van Cabo La Hoe aan boord van het commercieschip, de Aurora den 15 October jongstleeden, uijt welkers inhoud genoegzaam consteerd, dat hij schipper overtuijgd van het regt van H. H. ell. op de bovencust oneijndig verre boven de zo zeer bij de commercie compagnie gelievde Limiten zig schuldpleqtig aan meld bij H. H. ell. en WEdel Agt-
p. 761. -baerens Fiscaal, om zig te beklaagen over een diefstal door de capiteijn en Equipage van een Fransch schip gepleegd; van welk geval UWEdele Agtbaere bij clissive de dato 29 November jongstleeden ampel zijn geinformeerd geworden; Het is aanmerkelijk, dat een gezag hebber van een schip aan een compagnie toebehoorende, die het regt van Eijgendom van H. H. ell. over de geheele cust van Africa niet wil erkennen, zig als van een teegengesteld gevoelen zijnde, aanmeld bij derzelver Fiscaal over een Delict, dat geheel op de bovencust door een Fransch gezag hebber gepleegd is. —

Thans gaan wij over tot de Refutatie van de stelling van die van de commercie compagnie, dat „'s compagnies handel zig alleen bepaald onder de „Loges, Forten en Casteelen, die zij bezitten onder het „District van 60 Mijlen etc.". — Waaruijt natuurlijk en eenvoudig voortvloeijd, zoo der Landel van de compagnie zig bepaald binnen opgemelde

1777

District (het welk de commercie compagnie cum socii toestemd) dat zij, te weeten de compagnies bedienden, alsdaar den Handel privatio en exclusieve mogen en moeten exerceeren, zonder dat het de schippers van de commercie compagnie ofte van eenige andere Rheederijen vrijstaet binnen het zoo dikwerf gemelde District met ijmand te negotieeren als met de commandanten van 's compagnies Forten en casteelen.- Ook vervallen door die toestemming van de commercie compagnie cum sociis haare klagten over de belem-
p. 762. -mering, die aan hunne schippers word toegebragt.- Wij refereeren ons aanden Inhoud van de Missive van beijde de eerste ondertekenaars de dato 24 October 1773, alwaar het gedrag van de schippers onder de Forten na waarheid word afgemaeld; en wij beweeren, dat opgemelde hun gedrag met alleen ongepermitteerd maar ten uijterste schaadelijk is voor de belangens van de Edele Maatschappij, wijl dezelve op ijder slaav, die ter sluijk door de schippers werd ingehandelt twintig guldens verliest; en wij concludeeren, wanneer de commandanten die sluijkhandel kragdadig teegengaan, zij ijverig en pligtelijk meede werken tot de belangens van haare Meesters.-

Het is korte jaaren geleeden, dat een schipper, die binnen het Hoofd casteel het grootste gedeelte van zijn armasoen ontfangen had, den dag van zijn vertrek volmondig uijtkwam, bij sestig slaaven ter Rheede had ingekogt, bij welke negotie van die schipper de compagnie f. 1200.- verloor, en dat zij zoo stout voor die sluijkhandel uijtkoomen, komt hier uijt voort, dat zij ten onregten sustineeren dat haare Rheederijen de Lastgelden betaald hebbende in Europa, zij de geheele cust van Africa langs vrij en onverhindert moeten en moogen negotieeren.-

UwEdele ctgtbaere hebben ter Faelge van H.H.M. beweezen, hoogst derzelver en haer Regt op de geheele cust van Africa; en voor de Per-

-missie

om op dezelve te moogen vaaren en handel drijven
p. 703. op de booven Cust, namentlijk booven de gestipuleerde 60 mijlen betalen de Rheederijen de Lastgelden aan de Edele Maatschappij; Parthijen beroepen in, ons toe te stemmen, de vrije handel onder de Casteelen Loges en Forten, zeggende, dat 's compagn.s handel zig alleen bepaeld onder dezelve; (die stelling) alleen is reeds door U Wel Edele Agtbaerens gerefuteerd en het contrarie bewezen, gevolglijk moet nog mag het aan een vrijhandelaar vrijstaen, binnen de Limiten eenige negotie in goud, Tand, slaaven of wat dies meer Kon genaamd worden te doen, als met compagnies Kooplieden, commandanten; en vij bidde needrig, U Wel Edele Agtbaere gelieve bij den Souverain te bewerken, dat den schippers van alle Nederlandsche handelscheepen op „een zwaare boete te verbeuren ten behoeve van „H. H. M. en derselver Generaale geoctroijeerde West„Indische compagnie mag verden gemingeert „geene negotie te moogen drijven binnen het District „van de bewuste 60 mijlen als met de commandan„ten van 's compagnies Casteelen Forten en Loges „alleen; en behalven de opgemelde boete, dat „kunne in- en uijthandeling ter sluijk vervallen „zal aan de commandanten, die ze zullen attrap„peeren en aan Elmina aan U Wel Edele Agtbaere „Fiscaal in der tijd zoo de sluijk handel onder haar „Hoovd Casteel gepleegd vord'. - Uijt hoofde nu van de Privative en exclusive negotie ten behoeve van U Wel Edele Agtbaere Commandanten hier ter custe betaalen haar deze agt Engelsch goud per
p. 704. Kop aan Recognitie en de schippers betaalen de Lastgelden voor de Permissie om op de booven Cust te moogen navigeeren en handelen, maar geensints om door die betaaling de vrijheid te hebben, onder 's compagnies Forten, casteelen of Loges negotie met de Naturellen te mogen doen, vloeijende deze Stelling voort uijt die van de commercie compagnie cum sociis zelve.

U Wel Edele Agtbaere vreezen, dat in haar Addres

1771

aan H.H.ell. Ter needergesteld, dat bij het Generaal verbod in den Jaare 1770 aan Directeur generaal en Raaden gedaan om extra aan het woord aldaar in het 3de Articul van H.H.ell. Resolutie van den 18 Februarij 1754 een te allerstrikste Interpretatie is gegeeven.— Wij vreezen, het ingelijks Wel Edele Agtbaere Heeren: voor haare Belangens en voor onze bijzondere, zowel als voor die van de Colonien van den staat en voor alle de geinteresseerdens in dezelve.—

Als U Wel Edele Agtbaere met een onpartijdig oog, zo als zij uijt hoorde, en door een gevolg van haare bekende aegruiteijt en doorzigt het niet anders kunnen doen, het woord aldaar in den vaaren zin beschouwen, koomt het ons, onder eerbiedige correctie, voor, het niet anders als ten onzen voordeele kan worden uijtgelegd; de vrije handel (onder betaling van zeekere Recognitie) aan 's comps dienders bij den Souverain toegestaan, is immers een gunstige vergunning geweest; de plaats, p. 765. waer dezelve verguud vierd was immers ter Cust van Africa; waarom dan aldaar de geheele uijtgestrektheid van de geheele cust van Africa, waarop H.H.ell. en derselver geoctroijeerde Westindische Maatschappij Regt beweezen is, beteekenen vil.—

Kan men het nu een gunstige vergunning noemen, zoals ze het eijter is, wanneer ons geconcedeert word, slaaven, goederen en effecten in te handelen, terwijl ons tezelijk de magt benomen word, ze weer te verhandelen ten onzen meesten voordeelen? Immers neen; en dus is die gunstige vergunning van derselke wij thans niet als Chimerico en in naam jouisseeren, ons een Last geworden door het verbod in den Jaare 1770 aan ons gedaan.—

Wij hebben zeer vel en met dankbaere Laerten opgemerkt U Wel Edele Agtbaere aan H.H.ell. doen remarqueeren de handigheid, die er in zoude weezen, en het nadeel dat 'er uijt zoude proflueeren voor de compagnies bedienders, wanneer zij haaren handel niet mogten extendeeren, verder dan onder de casteelen, Forten en Loges van de compagnie;

en die hardigheid komt te tastbaerder voor, vanneer
U Wel Edele Agtbaere gelieve op te merken, hoe noodza-
-kelijk en ook altoos is geobserveert geweest, en nog
word, dat de commandanten van U Wel Edele Agt-
baere Casteelen, Forten en Loges hunne handel be-
-palen, binnen dat District, dat onder hunne com-
-mandementen ressorteert; waarvan het gevolg
dikwerf geweest is, en nog bij vervolg worden zal,
p. 766. dat door onlusten Landwaarts in, en onder hun
ressort den handel voor een tijd, ten eenemaal ces-
-seert en ophoud, in welk een geval, zo een comman-
-dant stilzit en geene voordeel bekoomen kan, voor
zig zelve noch voor de Edele Maatschappij. - Daarin-
teegendeel in geval het overeenkomstig is met de om-
-standigheeden van zijne zaaken, een vaartuijg
aan te leggen om hetzelve te laaten navigeeren en
handelen ter plaetze, waer het hem goeddunkt,
langs de geheele cust van Africa, alwaar het Regt
van H. H. ell. en derselver geoctroijeerde Vest Jn-
-dische compagnie bewezen is, door U Wel Edele Agt-
baere en bij hoogst dezelve erkend, zoo een koops-
-man commandant, langs een billijke en gepriviv-
-ligeerde weg, zig binnen den omtrek van het Res-
-sort van H. H. ell. en van U Wel Edele Agtbaere kan
schadeloos stellen van het genis van winsten en
voordeelen, die hij casueel voor een tijd onder het
zijne moet missen. — Waarom dan ook wel Edele
Agtbaere Heeren wij bidden dat Regt, dat wij al-
-toos gehad hebben te moogen behouden, alleen met
deeze Stipulatie, dat soodanig een vaartuijg in
„dienst van U Wel Edele Agtbaere Bedienders ter plaet-
„-se komende daar het meend te handelen en al-
„daar een vaartuijg van een vrijhandelschip vin-
„dende, het welke handel drijft, aanstonds zal
„moeten verzeijlen zonder eenige handel te doen.
„En zulks vice versa een vaartuijg van een vrij
„handelschip even eens in een soortgelijk geval,
„en zullende vaartuijgen van 's comp^s Dienaaren
p. 767. „voorzien moeten reezen van een Paspoort van den
„Directeur generaal of deselvs plaats bekleedende in

1779

„der tijd; en de vaartuijgen van de vrije handel schee-
„-pen van een dito van haare gezagh hebbers". —
Het komt ons onder verbeetering voor, Vel Edele Agt-
-baere Heeren! dat zoodanig een stipulatie alle-
-zints billijk zoude weezen, vijl U Vel Edele Agtbaere
Kooplieden, commandanten, en die van de handel-
-vreepen in een gelijke graad, en op een en dezelve
wijze zoude verden behandelt. —

Wijders gedragen wij ons eerbiedig aan den In-
-houd van onze Missive van 23 November 1775, en
wij bidden ootmoedig, zij gelieve te tragten H. H. d.
efficatieuselijk te permoveren, Haare, in slaaven
handelende Bedindens toe te staan, gezamentlij
het verzenden van ses hondert slaaven in soort,
jaarlijks voor onze privé Reekening, in zoodanige
manieren als U Vel Edele Agtbaere na rang en qua-
-liteijt die verzending zullen gelieven te reparti-
-tieeren, en welke gunst de eene door den anderen
gereekend, veertig stuks slaaven de man over vijf-
-tien, tot de slaavenhandel door U Vel Edele Agt-
-baere gregtigde Dienaaren zouden bedraagen
Een kleijnigheid Vel Edele Agtbaere Heeren! van-
-neer dat getal verdeelt word over alle de colo-
-nien van den Staat; en een Douceur voor 's comp:
Dienaaren, het welke de Edele Maatschappij voor-
-deel zoude aanbrengen, zonder de op Africa na-
-vigeerende Rheederijen te kunnen benadeelen.
En zo U Vel Edele Agtbaere ons het Privilegie, om geza-
p. 768. -mentlijk 600 slaaven op vragt gunstiglijk gelieve
te bemerken, bidden wij ootmoedig juijst zoo veele
slaaven daeren booven te moogen verzenden, waa-
-van de verkoop het Product zoude uijtmaaken
van het import van de Recognitie à f. 20. per kops
van de geheele verhandeling, van alle de slaaven
onder de casteelen, Forten en Loges en elders door
's Compagnies Dienaaren ingehandelt, ten min-
-sten van die 600. ons bij vergunning toegestaan.

En daar wij voorzien, zoo door de gunstige
en veel vermoogende Intercessie van U Vel Edele
Agtbaere bij H. H. ill. het verzenden van 600 slaaven

voor onze Privé Reekening vierde toegestaan, veelligt
veele Rheederijen uijt ongenoegen, om ons te dwars-
-boomen, geene slaaven op vraagt van ons zoude vil-
-len meede neemen, en al waanen zij ze meede,
door haare schippers zoude kunnen mishandelt
worden, bidden wij insgelijks ootmoetig, zij gelieve
bij H. H. ell. te effectueeren, in gevalle de verzen-
-ding ons vierd toegestaan, de vrijheid te mooge
hebben, jaarlijks twee scheepen te moogen doen uij
-koomen, geladen met zoodanige goederen als wij
gezamentlijk van onze correspondenten tot voort
-zetting van den handel zouden petitioneeren, en
bij dezelve de vergunde 600 slaaven af te schee
-pen na de volkplantingen van den staat. - Zoo-
-danig een vrijheid zoude noodwendig worden,
om ons de eerste gunst dadelijk en met meerder
nadruk te doen gevoelen, en om de fataliteijt
p. 769. van sterven buijten ons te houden voor het verlies
van onze capitaalen; en zo de vergunning van het
overzenden van een bepaald getal van 600 slaa-
-ven op vraagt, zo wel als het verbod, „ dat de vrij-
„ -handelscheepen geene handel met de Naturellen
„ zoude mogen drijven binnen de bepaalde 60 Mijlen,
„ eens plaats vond, zoude het doen uijtkomen, van
„ twee vraagtscheepen, jaerlijks des te noodzakelijker
„ worden, indien de Rheederijen uijt dien hoovde
„ eens beslooten, hunne scheepen van zoodanige car-
„ gazoenen te voorzien, waarvoor zij buijten die
„ 60 ellijlen, hun armasoen konde bekoomen, waar
„ door wij niet alleen zoude onvoorzien blijven
„ van de benoodigde goederen tot den handel, maar
„ ook van alle onontbeerlijke Provisien. —

Wij smeeken Vel Edele clogbaere Heeren! zij
gelieven onze beeden in serieuse en vaderlijke
reflexie te neemen; zij vervatten onder verbee-
-tering niets onbillijks noq ongerijmd in zig, en
zij strekken alleen om ons het voorwijtzigt te doen
vormen, eens zoo gelukkig te weezen, na, als trou-
-we dienaaren pligtelijk het vaderland in dienst
van U Vel Edele clogbaere gedient te hebben, dat

Vaderland in een min of meerdere gezeegende staat te
moogen weerom zien; en in de schoot van de onze scha-
deloos gesteld te worden van hun lang en bitter af we-
zen, en van ons verblijff in een land, zo zeer verschillen-
de van Climaat, godsdienst, zeeden, gewoontens en In-
p. 770. woonders met dat waarin wij het eerste dagligt aan-
schouwd hebben. — Ook strekken zij om in Staat gesteld
te worden aan de eene zijde om den Handel met meer
der drivt voort te zetten; en aan de andere om door
het betomen van Fondzen in Europa onze verschuldig-
de Recognitien in goede wissels aan UWel Edele Agtbaere te kunnen betaalen, het welk thans bezwaarlijk
voor veele, ja voor sommige onmoogelijk vald, mo-
tiven WelEdele Agtbaere Heeren! die wij ons verzeeker
houden bij haar Edelmoedigheijt gnllen worden ge-
billijkt. —

De commercie compagnie cum sociis beschuldigt ons,
dat wij zoude belet hebben, na het vertollen, dat er
met de Portugeesche vierde verhandelt; eene beschul-
diging WelEdele Agtbaere Heeren! ontbloot van alle
schijn van waarheid, en om welke reedenen kunnen
wij niet nagaan; malicieuselijk bedagt, om ons ver-
dagt bij UWel Edele Agtbaere te maaken van onge-
hoorsaamheid, t zeedert wij UWel Edele Agtbaere bevee-
len hadden ontvangen, om de Portugeesche scheepen
na de vertolling vrij en onverhinderd te laten verzeij-
len, hebben wij die ordres, altoos stiptelijk geobser-
veert, en de vaglen afgenomen en hun onverhindert
laaten vertrekken, except eenige malen, dat de Por-
tugeesche schippers ons schriftelijk bij supplijcq ver-
zogt hebben, een commando van eenige Fuseliers
uijt het guarnisoen van 's compagnies Hoovd Casteel
om hun te begeleijden tot op de hoogte van Apam
op cleera ten eijnde ze te beschermen teegens de ge-
p. 771. veldenarijen van de Engelschen, het welk wij drie of
vier malen gedaan hebben. —

En hoe zeer de commercie compagnie cum so-
ciis zig ook verongelijkt agten door den Inhoud van
de Interpretatie, aan zeeker articul van het octroij
bij H. H. ell. gegeeven, denken wij onpartijdig en in

genoede, dat die interpretatie in het geheel niet ten hunne nadeele strekt, maar veel eer haar verzeekerd dat haere schippers meerder de handen zullen gebonden hebben, om geen negotie ten hunne nadeele te doen, zoo als zij het tot hiertoe gedaan hebben door met de Portugeesschen voor eijge Reekening, en niet voor die van haere Rheederijen te hebben genegotieerd; en de importante goederen die zij ter Sluijk teegens Permissie, Eed en Pligt in den Vaderlande hebben aan boord gebraagt, voor Toebak hebben geruijlt en die gedeeltelijk voor goud verkogt, en gedeeltelijk onder hun gehouden tot onder de comptoiren van de compagnie, en aldaar beneevens een sortement extra couvante goederen in betaaling gegeeven aan de Naturellen voor goud, tand of slaaven, van welke twee eerste Articuls zij zig reeds voorzien hebben op de boovencust; en hier uijt proflueert Vel Edele Agtbaere Heeren! het nadeel, dat de Edele Maatschappij zoude lijden, zoo de billijke, doch aan de commercie compagnie cum socijs, zoo aanstootelijke Resolutie van H. H. M. vierde ingetrokken en buijten Effect gesteld, en zo aan de vrije handelscheepen den handel op de boovencust met de Portugeesscheepen vierde toegestaan, zoude zij door het afbrengen van dat Kruijt de Crommen onder de Forten, zoodanig voorzien, dat de compagnies Recognitie Tabak in de Pakhuijzen zoude beggen te verdroogen, en ten onbruijk raken, het welke meenigverf ook uijt die oorzaak bij onzen tijd gebeurd is.

p. 772.

En dat zo als die van de commercie compagnie cum socijs voorgeeven, de schippers al hun ingehandelde Toebak op de boovencust zoude verhandelen, is geheel bezijden de waarheid, daar zijn commandanten, of ze zijn er geweest tusschen Axim en het Hoofdcasteel, die verscheijdene maalen Toebak van de vrijhandel schippers gekogt of geruijld hebben; de tweede ondertekenaar affirmeert het met reederen van weetenschap; ook affirmeert hij, dat onder de Regeering van wijlen den Heer Directeur Generaal Huijdekoper een vrijhandelschip 60 Rollen Toebak aan wijlen denzelven geleevert

1771

Heest, in het restant, het welke het aan haar afgeleverde; dit geposeerde nu de waarheid zijnde, zo als zij het is, komen de nadeelen, die UWel Edele Agtbaere Dienaaren Commandanten, door die handel komen te lijden, tastbaar voor, en bij veeromtrent de Edele Maatschappij; terwijl de behandelingen van de schippers onder compagnies casteelen, Forten en Loges de commandanten de keel toebinden en hun buijten staat steld, goud genoeg in te handelen, om haare Recognitie te betaalen.

p. 773. Wij refereeren ons nogmaals aan het egt Tafereel den 27 October 1773 afgemaeld, en aan UWel Edele Agtbaere afgeraardigt, onder bijvoeging dat in waarheid de vrije handelaars niet onder de comptoiren komen als om een Praetext te hebben, om aldaar eenige tijd te vertoeven, terwijl zij inmiddels hun werk maaken om de commandanten buijten staat te stellen van te negotieeren; aangezien de goederen die zij aan boord hebben gehouden, vrij convanter zijn, als die, die zij hebben afgeleevert, daar zij ze oock tot mindere prijzen aan de Naturellen geven als aan de commandanten; dus wel verre, dat zij de 8 Engels voor de Recognitie aan de commandanten zoude voldoen, het welk hatelijk en abusive bij die van de commercie compagnie vord voorgegeeven, doen zij ongevoelig en stilzwijgend de commandanten een dubbelde Recognitie betaalen, door booven aangehaalde haar sinistre handel, zo dat Edele Agtbaere Heeren, „wanneer de Resolutie van H. H. Ml. betrekkelijk tot „de negotie met onvertalde portugeesche scheepen „vord opgeleeven, en den handel onder 's comp.s „Casteelen, Forten en Loges niet exclusiev voor „de Commandanten op hooge ordre van den Souve„rain vord in train gebragt, de geoctrojeerde „West Jndische compagnie, wel haest met betrekking „tot haare Africaensche bezittingen in de uijterste „verleegentheid zal raaken en haare bedienden „hier ter custe, (veele tenminsten) na trouw pligte-
p. 774. „-lijk en loffijk Haare Meesters een reeks van jaa-
-ren

„gediend te hebben, afgemat door den invloed van dit
„alvermielend climaat, en buijten Staat uijt dien hoovde
„om haar fortuijn elders te pausseeren, na den vaderlande
„bij gebrek van bestand alhier zullen moeten vertrek-
„ken, en aldaar oud, grijz en vermoeijd haare Familien
„tot Last posten worden", Een akelig vooruijtzigt, Wel-
-Edele Agtbaere Heeren, doch H.H.M. zullen er op UWel-
-Edele Agtbaere magtige en wel beredeneerde voorspraak
in voorzien: Wij beveelen ons dan in haare vaderlijke
en magtige bescherming, zo wel als in die van UWel-
-Edele Agtbaere; en daar de meeste van Haare Bedien-
dens hier ter Custe 's Landskinderen zijn, en veele ver-
-maagdschapt aan veele van die, die zij de Eere heb-
-ben te dienen, twijffelen zij ook niet, of zij zullen als
zoonen des huijzes bekandelt worden; ja zij vertrou-
-ven het zeeker. —

Op de zoo gunstige als billijke aanmerking van
UWel Edele Agtbaere ten behoeve vande thuijs vaarende
comp.ie Bedienders, om haare voorhanden hebbende
slaaven na America te moogen meede neemen, hebben
wij niets in te brengen als de verzeekering van onze tee-
-derste dankbaarheid, en wij twijffelen geenzints of
H.H.M. zullen haer deeze gunst op UWel Edele Agtbaere
magtige intercessie gracieuselijk concedeeren. —

Hier zoude wij kunnen afbreken, Wel Edele Agtbaere
p. 775. Heeren, dog het zij ons geoorloofd, haare opmerkzaamheid
nog eenige oogenblicken vatkzaam te houden onder
eerbiedige aanduijding, hoe het ons onder verbeetering
voorkomt, meer een nieuw beslag vande commercie-
-compagnie cum sociis zoude kunnen preveniëren. —
Wij zijn dan in maniere als booven vangedagten,
om het bezwaar vande commercie-compagnie cum
sociis uijt de weg te ruymen, als of door het verzen-
„den van eenige slaaven op vragt hunne schepen
„langer zoude moeten leggen ter bekoming van
„de aan hun benoodigde slaaven, en daar en boo-
„ven, dat zij de oudste en sleghte altoos hebben
„moeten bekomen, terwijl de beste voor Particu-
„liere Reekening vierden overgezonden, een ab-
„usieu voorgeeven op abusieve Rapporten, dat H.H.
M.

1777

zoude kunnen statueeren en ordonneeren; eerstelijk dat de twee aan 's compagnies dienaaren vergunde schee-pen ter inscheeping van 600 slaaven op een zeekere tijd van 't jaar als bij voorbeeld in Meij en Novem: uijt den vaderlande zoude moeten vertrekken, im-mers zeijlvaardig leggen, vijl het in zee loopen van gods weer en wind afhangd; ten anderen, dat een vrijhandelschip ter Rheede van Elmina leggen-de, bij aankomst van een van de scheepen voor Reekening van 's comp^e dienaaren (vijl die schee-pen aan Elmina zoude moeten werden afge-slaaavd voor algemeene Reekening) zoo een vrij-handelschip voor het particuliere zoude moeten
p. 776. werden afgeslaaavd; en eijndelijk, dat in zoo een geval de schippers van de vrije handelscheepen, de vrijheid zoude moeten hebben, zo veele slaaven te kiesen uijt die, die voorhanden vaaren, als zij in betaaling van haare geleverde goederen zoude moeten ontvangen; met deeze verstaande nog-thans, dat hun restant bij haare aankomst ter Rheede van Elmina niet meerder bedroeg, als de waarde van een hondert slaaven.—

Door deeze voorziening van den souverain, den-ken wij dat reedenen tot alle klagten zoude worden uijt de weg geruijmd en het belang van de com-mercie compagnie cum socijs niet minder voorde voorgestaan, als dat van de generale geoctrojeer-de West Indische Maatschappij, en derzelver die-naaren hier ter custe.—

En om de maat aan onze Parthij en vol te doen zoude H. H. M. ook kunnen willen, dat van de zes scheepen, die door 's compagnies Bedienden zou-de verden uijtontboden, drie zoude moeten werden uijtgerust te Amsterdam, twee in Zeeland en eene voor de Maeze, te beginnen met Amsterdam en verlangende wij ootmoedig de onbepaalde vrij-heid te hebben, in die scheepen te moogen doen laa-den zoodanige goederen, effecten en provisien, als wij tot voortzetting van den handel, en tot ons bijzon-der onderhoud en dienst zullen benoodigt hebben—

Letter from Dir. Gen. P. Woortman to the K. W.I.C. dd. ut supra 16 Febr. 1777. — (W.I.C. 119, p. 792.)

p. 792. — p. 793.

p. 792. U Wel Edele Agtbaere Missive m date 30 April 1776 dienende ter geleijde van Haar veel geerbiedigde Resolutie onder diezelve datum, is mij wel geworden; Ik Geruste gehoorsaemst in den Inhoud van dezelve en hebbe niet naagelaten, aan den Fiscaal tot zijn naricht van derzelver inhoud Kennisse te geeven; weijders was het mij lief, myne gehoudene handelingen, betrekkelijk tot de Portugeesche Capteijn Jozé Gomes Roza en vier capteijns van Engelsche handelscheepen waaren geapprobeert. —

Den Engelsche Gouverneur David Mill, die in de afgeloopene maand gerepatrieert is, word opgevolgt door Richard Miles, die thans in possessie van het Gouverne-
p. 793. -ment is; tot hier toe is er niets tusschen de beijde compagnien uijtstaande; en zoer na stijl en gebruijk iets uijtstaande raakt, zal ik zonder 's compagnies belang en de eer van de Natie uijt het oog te verliezen, teffens zoodanige Moderatie gebruijken, als ik weet, U Wel Edele agtbaere het aangenaemst is. —

(de Missive d. 1 Hs Leene Mijheers de dato 4 d. W.I.C. Luiding Zeeland et de Chr. Zeeland)

Extract from Dir. Gen. P. Woortman to the Pres. Chr. Zeeland W.I.C. dd. ut supra 8 March 1777. — (W.I.C. 119, p. 816.)

p. 818. — p. 819.

p. 818. Aan Accra zijn de zaeken op verre nae nog niet
[D.D.D.] beslist; de Hollandsche en deensche Accarase negers zijn reeds eenige maelen met elkander aan de gang geweest zonder dalter van weers kanten verlies van belang heeft plaats gehad. — De Engelsche negers houden het met de onze; de Engelsche negers zegge ik, om dat ik ignoreer, dat de blanken van die Natie in hun schild voeren. ondertusschen vlije ik mij, dat de zaeken ten onzen voordeelen zullen uijtvallen, aengezien wij meer magt hebben dan de Deenen, en dat onze onderhoorige tot aan Rio Volta toe aan onze belangens gehegt zijn. —

Aan Boudry en Apam valt thans niets bijzonders te melden als alleen, dat de wijselijk heeden

1777

p. 819. aldaar nog niet ten eenemaele zijn uijt de weg geruijmt.-

Zeedert eenige Maanden floreert den slavenhandel binnen dit Hooyd Casteel, dog goud word er niet ontvangen; meerdere en mindere voor al het guarnisoen rijkhalsen hier naer de aankomst van een compagnies schip, zo wel als de buijte Comptoiren; daar zijn geene vivres meer in 's comps magagijn, als alleen een geringe quantitijd spek en zo er geen ontzet komt voor de reegentijd, gedurende de welke er ook geen visch gevangen word weet ik niet hoe men aan de kost zal geraeken.—

---

de Representative of Hijskouwe Heijlewes rde deputies Fiscs of the WIC et de respective Chres Lidding sessions of the Assembly of X

Extract from Letter from Dir. Gen. P. Woortman to the X. W.I.C. dd. ut supra, 7 Maij 1777.— (W.I.C. 119, p. 831.)

p. 833. — p. 834.

p. 833. Aan deera zijn de geschillen op verre nae nog niet beslist, en schoon ik redenen hebbe om voldaen te zijn over de Exactitude van de Heeren commissarissen in het successivelijk overzenden van berigten, kan ik tog zoo volledig niet over de zaeken oordeelen, als of ik op de Plaatse zelvs vaere, waarom ik dan den eerste Maij jongstleden van opgemelde heeren commissarissen verlangd hebbe, hun advis hoe de zaek hun voorkwam en of zij denken, men meer ere van de zelve af zal raeken of te niet? —

D.D.D. Wij hebben in antwoord in het affermative van hun Edelens ontvangen, in dato den 5e deser mits dat de zaeken met kragt en geweld werden doorgep. 834. -jet, en dat er geene verdere moeite noq onkosten werden gespaard, staavende zij dit hun antwoord met goede en gegronde redenen, waarom ik met advis van den Fiscaal voornemens ben, hun tot maintain van 's compagnies regten distincte ordres te geven.—

Extracts from Letter from Dir. Jen. P. Woortman to the X. W.I.C. dd. ut supra, 4 July 1777. (W.I.C. 119. p. 845.)

p. 845. - 849/859 - p. 885.

p. 845. Bij het vertreck van den Boodem hier boven vermeld heb ik de Eere deese te doen dienen, om U Edelde-le etgtbaare Kennisse te geeven, hoe 'er den 22 Maij pass° alhier aen de wal en in 't Hoovd Casteel is gekoomen de Portugeesche Schipper Joze Gonsalves Silva, Port Ship Komende uijt de Bahia, voerende 't schip Nossa Seignora da Conseiçao e Sam Josi, en zig bij mij en den Fiscael heeft aangemeld onder het overgeeven van eenige zogenaamde Passen en Zeebrieven, uijt welkers Inhoud bleek, hij uijt de Bahia gedepecheerd was met een lading tabak etc.a na de Eijlande St. Thomé en del Principé, zonder dat 'er van het Hoovd Casteel St George d'Elmina veel minder van de betaeling van de Recognitie aan de Edele Maatschappij melding wierd gemaakt; ik en den Fiscael ondervroegen hem na de reedenen van zo een vreemdigheid, en hij verwarde zig dermaeten door het voorgeeven van verdigte Loogenen, die teegen het hoovd stieten, dat wij beiden genoegsaam overtuijgd wierden, hij een smockelaer en bedrieger was. - Het bleek, hij zijne reijse na St Thomé en Principé reeds volbragt hadde, en aldaer het grootste gedeelte van zijne laading hadde affgeset; doch p. 846. het bleek tegelijk uijt de gesteldheid van winden en stroomen, toen hij daags te vooren hier ten anker was gekoomen, dat hij er toe genoodzaakt was geweest, en zeekerlijk voorneemens, om met zijne nog inhebbende Tabak de boven kust langs te steevenen, ten fine dezelve aan de negers ten nadeelen van d'Edele Maatschappij te verhandelen. - Hij gaf voor, van de beneeden kust na herwaerts te zijn gezeijld, om van zijne nog inhebbende Tabak de Recognitie van de geheele laading, waermede hij uijt de Brazil was gekoomen, alhier te betaelen. En vijders, dat hij na zulks verrigt te hebben, andermaal na beneeden moest, om van daar een Portugeesch Heer van aanzien, die het verkuren had, in te neemen en na de Brazil te voeren. - Ik en den Fiscael

1781

begreepen hoe langs hoe meer, hij waerlijk was, zoals ik hem hier boven hebbe affgemaald, en wij besloten ons van zijn Persoon bij civiel arresten te verzeekeren en vervolgens beslag te leggen op zijn schip en laading en eijndelijk, om de Papieren, die 'er aan boord zoude moogen bevonden worden, aan de wal te doen brengen; het een en ander wierd ter uijtvoer gebragt, en onder het nazien van de Papieren vonden wij 'er onderscheidene in blanco geteekende die onse argwaan vermeerderde, en waervan wij 'er besloten, twee originelen van onderscheijdene handteekeninge aan U Wel Edele Agtbaere over te zenden, zijnde de teekeningen, zij zijn dan eigt of nagemaakt de naeme van Koninglijke Portugeesche Ministers, zij gaen hier neevens in een pacquet onder Lra A terwijl 'er nog twee originele van ijder alhier ter Raadkaemer blijven berusten, waarvan 'er bij versending van de Dupplicaten twee zullen overgaan.—

Ik verschte in Staat te zijn Wel Edele Agtbaere
p. 847. Heeren! U Wel Edele Agtbaere authentique copijen van de hier boven aengehaelde zogenaamde Passen en zee brieven onder dewelke de met 's Konings Zeegul verzeegelde, zeekerlijk vals zijn, wijl 'er groot onderscheid is, tusschen de gewoone zeeguls en deeze. Dog wijl het alle originele Papieren zijn en Ik, bij ontstentenis van iemand die de Portugeesche taal magtig is en kan schrijven, mij buijten staat bevinde dezelve te doen vervaerdigen, kan ik met overgaan, om die originelen aan het gevaer van de zee overtegeeven, inmiddels gaat hier neevens onder Litra B. een Bewijs van de ontvangen Toebak in 's comps magazijn voor hoogst derselver rekening, en onder Litra C. een Inventaris van het overuijt de Portugeesche Boodem gelost, het welk (ik) eerstdaegs bij Publique vendu, ten voordeelen van de Edele Maatschappij zal worden verkoogt, het verdere betrekkelijk tot deese zaak is gedetailleerd in het Dagregister, zeedert den 22a Maij, het welk originel en copielijk overgaat aen de Edele Praesi-

-diale Kaemer, en aan de Edele Kaemer Amsterdam;
copia authentico van zijne condemnatie en confis-
-catie bekoomen UWel Edele Agtbaere onder Litt.a D. -

De Fiscael en ik waeren verleegen, wat wij zouden aanvangen met het schip en eenige neeger Equipagie dat aan boord was, doch geluckig voor de decisie van de zaak kwam er den 26 Maij een Brasiliaans schip hier ter Reede, waervan de schipper zijne ver-
-schuldigde Recognitie heeft betaald; het vierd gevoerd bij Ignatio Baptista en het schips naam was Nosa Seignora de Rozario St Antonio e Almas. -
Ik en de Fiscael sloegen opgemelde schipper voor, of hij ook geneegen was, den Boodem met de victualij, alle Ab- en Dependentien van dien als meede de neeger matroozen overteneemen en wij accordeerden met hem voor een hondert vijftig rollen Tabak voor
p. 848 Reekening van onse Meesters, na ontvangst van welke betaling wij alle het bovengenoemde aan hem hebben getransporteerd, uijtwijsens copia Authenticq van het reevensgaende Instrument onder Litt.a E.

Alle de Advisen, die reeds hadden moeten ver-
-sonden worden, doch om reedenen bij een van voorige Missives vermeld, niet versonden zijn, gaan hier neevens in een Pacquet onder Litt.a F, terwijl de fiscael en ik ons gedraegen aen de consideratien en opgaave van den vaendrig Frenks, de welke alle in een bijsonder kisje overgaan onder Litt.a G. -

Het langen tijden buyten gewoon agterblijven van een compagnies schip verwekt geene geringe ver-
-leegentheid hier ter Custe; de vivres zijn op en door een gevolg van het ophouden van de vaart der Noord Americaenen kan men ze tot geen prijs becoo-
-men, en zo, de oogst qualijk uijtvalt, tot het leegen-
-deel van het welke vel eenige hoop is, kan men niet dan Hongers nood voorsijzien; en ofschoon de sterffte dit Jaar vel niet groot is, verminderen de guarnisoenen dermaeten, dat de gewoone Posten naauwlijks te besetten zijn, zo wel binnen
p. 849. dit Hoofd Casteel als elders, om al welke reedenen ik met en benevens al UWel Edele Agtbaere Dienar-
-per

met een uytgestreckt verlangen de aankomst van een compagnies Boodem verwagten. —

---

p. 859. Copia Authentica, Circulaire aan de Leeden van den Raad

Wel Edele Heeren ~

Deese ten geleijde van vier authentique copias resolutien en brieven, bij de laastgehoudene vergadering van Thienen, geschreeven en genomen, de dato 18 April, 19 April, 1ste Maij en 23 Maij ct° P°. —

Op de eerste dient met dankzegging, te worden beantwoord; de Tweede eerbiedig voor communicatie aangenomen, terwijl de ordres in dezelve vervat, buyten Effect blijven, vijl de zo zeer beruchte Brew overleeden is. —

Op die van den 1ste Maij en Resolutie onder dezelve datum verlangen vij U Wel Edelens advisen en consideratien ten eijnde de Edele Agtbaere Heeren Representant en Bewindhebberen van dezelve te kunnen dienen; eedog vij geeven haar kennis, dat noch de teekeningen, noch het profil, waarvan in de Resolutie, mi de Missive van de Heer Raelofs Waay melding word gemaakt, bij ons zijn ontvangen. —

In antwoord op die van den 23sten Maij valt niets te melden als kennisgeeving vanden ontvangst onder belofte, de gegeevene ordres te zullen observeeren, en te doen observeeren; vij verlangen op dit Praeadvijs U Wel Edelens consideratien. —

p. 860. U Wel Edelens hebben reeds mi het voorige pacquet ontvangen de Missive van de vergadering van Thienen vanden 20 Maij jongstleeden, mitsgaders het Extract van twee Resolutien onder die datum met betrekking tot de eerste, waarin de begeeving van de Post van Deurwaarder en Boode aan ons en Raaden word overgelaten, zo het ons aangenaam zijn, zo U Wel Edelens op onze voordragt hunne stemmen daartoe gelieven te geeven aan den Perzoon van Louis Leopold Willem Hendrik Reeder, actueel assistent mi dienst van de Edele Maatschappij, en die vij moogen

verzeekeren, dat weegens zijn goed gedrag dat faveur verdient. —

Met betrekking tot de tweede moeten wij U Wel-Edelens melden, dat het ons voorkomt, een Directeur Generaal of opperhooved in der tijd drie assistenten voor zig noodig heevt, en een Fiscaal in der tijd twee. — Wij zijn te raade geworden een berigt af te vorderen van de gequalificeerde bedienders binnen dit Hooved Casteel, aan wien de Administratie van de onderscheijdene departementen onder ons zijn toebetrouwd. — De ingekoomene berigten gaan hier neevens ter U Wel Edelens speculatie, Refutatie of approbatie; uijt dezelve blijken dat den boekhouder ten comptoire generaal vier bedienders requireert.

Den commies ter Soldij insgelijks vier, den magazijn- p. 861.
meester twee, en den Equipage Meester insgelijks twee, terwijl wij van gedagten zijn, er ses goede pennisten ter secretarij gerequireert worden. —

Wijders komt het ons voor dat op de buijten comptoiren het onderstaand getal Adsistenten gerequireerd worden: Axim 2, Hollandia 1, Accoda 1, Boutrij 1, Taccorarij 1, Sacconde 1, Chama 2, Commanij 1, Mouré 2, omdat aldaar de negotie van tijd tot tijd het werk volhandig maakt. — Cormantijn 2, Apam 2, om dezelve reeden als aan Mouré. — Berco 2, om reeden als booven, Secra 4, in aanmerking van de Posten na beneeden op de welke adsistentie ter verrigting van 's comp^s zaaken gerequireerd worden. —

Dus het geheele aantal van Adsistenten hier ter custe bedraagen zoude 40 stuks; dit getal komt in den eersten opslag groot voor; dog U Wel Edelens gelieven met ons te begrijpen, dat de Reductie van hetzelve wel op 50 percento mag en moet p. 862.
berekend worden, wijl het niet, dan te zeer waarschijnlijk is, dat de helft van 's compagnies dienaaren en specialijk in de posten van Adsistent aan de eene of andere toevallen en ziektens den meesten tijd voorheen gelaboreerd hebben en bij vervolg zullen blijven Laboreeren. —

Wij verlangen U Wel Edelens Rescriptie op den inhoud deezes, ten eijnde wij de brieven aan de vergadering van Rieneu Kunnen doen in gereedheid brengen. — Beveelen U Wel Edelens extra

In margine: was getekend
Elmina 17. Feb.ri 1777. — P. Woortman

---

p. 863. Copia Authentica

Wel Edele groot Agtbaere Heer!

Mijn Heer! De gesonde compte Papieren zijn mij alle wel geworden, ik heb die alle zoo veel mijne zwakheid het heeft toegelaeten, geleesen, en ik stem toe, dat die van den 18e en 19e April Ao Po beijde met dankzeggingen beantwoord werden, aangesien het overlijden van Mr. Brew daar meede een slegtert minder op de cust is. — Aangaende die van den 1e Maij, zo dient dat ik weinig kennis heb van de Ingenieurij, en dat het ook waer is, dat alle de casteelen en forten hier ter Custen zeer weinig sterkte van grof of swaar geschut hebben, vooral na de zeekant buijten Elmina en Accra en dat de andere forten alleen maar defensief zijn tegens de Inlanders of negers, waarom mijns oordeels het zeer wel zoude, dat het nieuw te bouwene fort van Taccorary met ligt geschut kan gemonteert, maar onder verbeetering, zo was het eevenwel niet quaad, dat na de zeekant en op de Landing plaats of Baaij wat swaerder caliber van geschut wierd geplaatst, aangesien het wel te wenschen, maar niet seeuur is, of ons Land althoos vrij van oorlog zal blijven, en in welk geval van oorlog (dat God verhoede) zodanige forten, die van ligt geschut voorsien zijn, zig niet kunnen defendeeren; men neeme daar bij hoe de forten van besettingen zijn, men neeme in overweeging, hoe slegt de forten van Leevensmiddelen zomstijds, ja ik durf wel zeggen gedurig zijn; zo dat bij de Komst van een Europaese magt weinig teegenstand zouwde kunnen werden gedaan, en dan nog hierbij Koomende het niet voorsien zijnde van leevensmiddelen en genoegsaeme amonitie en guar-

-nisoen, in welk een geval een commandant genoodzaakt zouwde zijn, zijn toevertrouwde fort vande compagnie met den hoed in den hand overtegeven; ketjy
864. dan dat de Naturellen zig onser aannaeme om het landen van den vijand te beletten, daar men somtijds ook al met veel staat op kan maeken. —

Het is ook nategaen, dat doen de Brandeburgers hun fort, groot Frederiksburg' hebben gebouwt, nu bij onse Maatschappij Hollandia genaemt op den berg Monpro', dat die Bouwmeester de borstweering na de zeekant circa 5 voet dik, en omtrent 4 voet hoog gemaakt, daar in teegendeel die nae de landkant op zijn best 2 of 1½ voet dik is; egter dit zij maar terloops aangehaald, en na myn voorstaat, so is 'er agter de ruine van 't fort te Taccorarij plaats genoeg om het fort soo groot te maeken als men wil, indien het so danig gemaakt of aangelegd word, dat het de baaij en het Crom kan bestrijken, en den opgang van dien Berg van Sacconde en Boutrij. —

Aangaende nu het ijzergeschut so het nieuw is en uijt Europa koomende ten eerste met de geproponneerde smeering werd begonnen en gecontinueerd, kan dat wel van goed effect en duur zijn, dog het oud ijzergeschut, dat hier opsommigen of liever op de meeste forten legd, voornamentlijk hier aen Axim, daervan kan geen roest meer afgeslagen of gebikt nog uijtgekraabt worden, door dien ik vooronderstel, dat de roest de stucken canon nog aen malkander vasthoud, en daervan beroofd zijnde zouwden ze schielijk bij het afschieten al was 't maer met los cruijd springen, so dat het so wel hier als op andere forten slegt gestelt is van geschut; dog weeder op den bouw van het fort te koomen, so koomt het mij voor, dat wel de kleisteenen met cement aen den andere gevoegt een groeijsaeme stoffe werdt onder water, gelijk in de reegenbacken en aende gemetselde hoofden in zee of rivieren ook wel tot platten op de woningen, maar heb nooijt vernomen,

dat dit in een drooge muur kan geschieden, en voor-
namentlijk als men van de sandsteenen neemt
welke van de reegen en de lugt zodanig wegspoe-
len en vergaan, gelijk op St Jago in het fort
Coenraedsburg te zien is, daar de Kalck een duym
hooger is blijven zitten als de steenen die van tijd
tot tijd al verder uijtreegenen, maar als bij en
p. 865. omstreeks Taccorarij Klipsteenen op het land of in de
grond spreijen, zo als aen Accra, en daeromstreeks
dan zijn de klipsteenen voorzeeker zo goed als klin-
kers, en verëijschen ook minder Kalck, als van neen
het met klinkers moet gemetzeld worden, dog tot
bogens of verwelfsels dienen wel klinkers gebruijkt
te worden, al hoewel ik hier ter custe een boogen
meer heb zien bouwen, zo wel bij de onse als bij de
Engelse van puure platte Klipsteenen, het welk aan
Jacob de in ons fort nog kan gezien worden, alsmee-
de in het Engels fort aan Comanij, en indien
soortgelijke platte Klipsteenen omstreeks Taccorarij in
t Land konde gevonden worden, dan konden alle de
vertrecken als Adsistend en militaire wooningen,
als ook het Cruijd Magazijn en slave vertrecken off
Tronken alle met bogens gemaakt worden, door
die steenen niet met siltigheid uijtslaen, zoo
als die, welke in zee en aan het strand gevonden
worden, die nooijt opdroogen, en dus ongesondheid
verwecken en de muure naten siltig maeken
en nooijt droog, en omtrend alle de aengehaelde
boogens en verwelfsels zoude met den tijd uijt-
winnen, dat ze nu veelligt meer Kosten als platte
of daken van Balken, planken, spijkers, Klinkers
etra, dewijle een verwelfsel honderd en meer
jaeren kan staen, daar in tegendeel een plat
van Balken en planken noq geen 20 jaeren
kan houden, of het moet wel en ter deegen ge-
legd zijn; immers heeft men exempel dat Hol-
landia twee maal is ingestort binnen de tijd
van 28 à 30 Jaeren of eerder minder of korter
tijd. —

De pallisades met scheurbrocken, waeraan Heer

Roeloffswaerd spreekt voor de lugtgaeten van het pol-
-ver Magazijn, het zal zijn Edl.s onbekent zijn, de
sterke lugt of Climaet, die hier te lande heerscht, dat
zoortgelijke palisados binnen een tijd van een
jaar in de grond zouwde verrotten of ook boven de
grond zouwde vergaan, zo dat in dien'er lugtgae
-ten in moeten zijn, die dienen maar 1/2 voet
of 4 duijm breed te zijn, en van buijten lager als
van binnen, en voor zo een lugtgat dunne ijsers
of wel houte deurtjes, waervan die des avonds
kan geslooten worden, met gaten daar in dit
s. 866. vat hoog zijnde, dat een neger'er niet aan kan
rijken, is'er ook geen swarigheid, dat'er vuur-
of brandstoffen kunnen ingebraegt werden, gelijk
aen alouré zoortgelijke lugtgaeten in het polver
-magazijn zijn, dit onder verbeetering. —

Wat nu aangaet de plaats van deese vaer-
-der, dewijle alle de aan Elmina zig bevindende
bedienders onder het oog van U Wel Edele groot dogt
-baere zijn, en zij best kan na hun gedrag zien.
zoo geeve mijn stem meede dat den Adsistend
L. L. W. H. Rheeder daertoe werd aangesteldt. —

Wat nu aengaet het plaetsen der Adsisten-
-ten, 'er zijn in vroeger tijden nooijd zo veel ge-
-weest, doog omdat mij bewust is, er nu meerder
werk op de schrijf comptoiren is als voorheen, zo
zijn ze daer wel noodig, als ook die voor een Direc
-teur Generael en Fiscael als meede voor het Ma
-gazijn. Op de secretarij heeft men in vroeger
tijden de slegtste schrijvers, die'er uijtquamen ge-
-stelt, om aldaar nog wat schrijven te leeren,
maer nu werden een gedeelte der bedroefde schrij
-vers, die naauwlijks een brieff kunnen copieeren
nae een buijte comptoir gesonden, gelijk ik ze
hier heb en dat nog wel bij een siek mensch, die
somtijds om zijn ziekte zelfs niet schrijven kan,
als tusschen beide met coortsen en andere cor-
-ruptien het bed moet houden, en waerom ik
dan verzoeke te mogen werden ontslagen van
den Adsistend dippel; kan'er een ander gemist

LIBRARY UNIVERSITY

verden, die goed is, dan verzoeke ik daarom in zijn plaats, doch zo ik geen goede mag hebben dan zal ik mij met eene behelpen, maar dunkt het mij ook niet qualijk genoomen verden als ik door ziekte en suckelingen met mijn affaires wat agterwaarts afzaak.—

Omtrend het gedrag van den Adsistent Appel voornaemd wil ik liever, als ikkeens het geluk heb, U Wel Edelheid mondelijk meede deelen, als het hier in 's E^re comps^s brieff te lassen.—

Ik hoop mi deese aan de adres van U wel Edel-
p. 867. heid voldaen te hebben, als hebbende geadvi-seerd, zo als het mij voorkoomt billijk te zijn, en heb de Eere etc^a

In margine: Was geteekend
Axim 28 Feb^ij 1777. J. C. Fennekol

---

p. 869. Copia Authentica,

Wel Edele Groot Agtbaare Heer!

Mijn Heer! Met Uwhoog Edelheids veel gehonoreer-de van 17^e Februarij ter geleijde van vier copia's Authentica Missives en Resolutien van Haer Wel Edele groot Agt-baarheedens in datis 18 en 19 April primo en 25^e May, der gepasseerde Jaere heb mij vereert gevonden, zoo op dezelve als die van 20^e May derzelver Jaere neem Ik de Eere te dienen.

Dat ik tegen het antwoord dat Uwhoog Edelheid gein-tentioneert zijt, op Haer Wel Edele groot Agtbaarheedens Missive van 18 en Resolutie van 15 April te geven niets in te brengen heb, feliciteere Uwhoog Edelheid hartgron-dig met de Prolongatie van het Generaalaat, onder toevensing den Heemel sijne milde zeegen over haer vil uijtstorten, tot het waarneemen van haer gewigtig Ampt, Haer volhardino in kragte en gezondheijd ver-leenen en Haer Regeering gelucktig en voorspoedig maeken.—

Met het antwoord op de Missive van 19en Resolu-tien van 15^e en 19^e April neem Ik genoegen, alzo aen de zaek omtrent den Engelsche vrijman Grouw, door sijn overleijding niets meer van gedaen verden.—

Aangaande nu Haer Wel Edel Groot Agtbaer heeden
copia's Authentieq Resolutie in dato primo Maij en brie-
-ven van de heere Roeloffsvaart in datis 4 Maart en
27 April der gepasseerde Jaere, valt moeijelijk te oor-
-deelen, voor die geen Ingenieur is, de teekening eener
nieuw te bouwen Fort tot Taccorarij, door de Vaendrig
2.870. Trenks ontworpen, nimmer gezien heeft en de verbeete-
-de teekening en profil van den heere Roeloffsvaerd,
agter gebleeven is, egter voor zoo verre mij mooglijk en
mijn geringe kennisse strekt, oordeele ik, dat de stel-
-ling van den heere Roeloffsvaert van de flanken per-
-pendiculair op de defenslinie te plaatzen, kan en
behoort te verden opgevolgt, niet alleen om de beetere
Defensie uijt de flanken en mindere gevaeren van
onvoorsigtige Kanonniers, die de daaglijksche onder-
-vinding leert, se door het stellen eener stuk in een
flank veelmaele de borstweringe van de Courtine-
-val aan stuckend schieten; maar ook om een vij-
-nig meer terrain voor een stuk in een flank te
vinnen; korte obrieponders stucken verwerpe ik om
reeden men gemvijlen in de noodzakelijckheid Kun-
-nen gebragt verden, men op een verre distantie
dezelve moeten gebruijken en wat de Koste der lan-
-ge stucken aengaen, zullen die al niet veel meer
als de korte komen te staen, en betreffende de
bouwing van het fort kan ik niet denken de inten-
-tie van de wel Edele gestrenge Heer Raed Fiscael is,
zulc alleen met klinkers te laeten geschieden; dat
zoude voor de Edele Maatschappij te kostbaer vallen
kunnende daartoe de steenen, zo van de overblijf-
-sels van het fort, zo ik meene door de Engelsche
gebouwt of besceten geweest, door den Heere de Ruij-
-ter hun ontveldigt, daarnae laeten springen en
aan de over en beneede kant aan de strand zijnde,
vlak op de beneeden baaij van de plaats, waerop
het vervallen fort Witzen staat en zo ik denk het
nieuwe fort een vijnig verder van het strand der
beneeden baaij zal aangelegd werden op een ree-
-delijke hooge bergh gelegen, als uijtklippen, welke
omme en bij de meeste forten genoeg zijn, hoe groo-
-ter

hoe beeter gehouwen, voldoenend dienen, als maar
geobserveerd verd, daartoe geen steenen uijt klip-
-pen aan strand, waer de zee bij hoog vaeter tegen
aan loopt of slaat, en welke door een silterige
uijtvasening, die de steenen van sig geeven, zig
met kalk niet laeten verbinden, noch sand steenen
p. 871. die te bras zijn en te veel uijt regenen noch ijzeragti
-ge steenen, die met roesagtige flecken vogtig uijt
-slaen, geemploijeerd verden; alle verwulfsels kun
-nen meede van klipsteenen, gelijk hier te lande
practicabel is, verden gemaakt, maar tot het mae
-ken eener regenbak, platten, trappen en kassijnen
snellen staer Wel edele groot agtbaer heeders klinkers e
vel tot een regenbak ook snelle tot een verwulfsel
en voor de kassijnen der beneeden vonsingen extra
snelle tot spondingen gebacken cement, zo voor de
Regenbakken als platten en voor het plat der bo-
-ven logementen, derzelver vloeren en kassijnen,
alle deuren en vengsters, eijke houte balken en rib
-ben en groen houte deelen gelieve uijt te zenden;
Edog om de hout vaeren voor het plat der boven
-logementen te menageeren, en ook om een digt
plat altijd te hebben, draag ik voor of niet beeter
vaere de bove logementen mede met een verwulf,
van welk practijk bij rapport de Engelsche natie
zig al bedienen, gemaakt vierde.—

Den Heere Raelofsvaert gelieft te zeggen,
dat een breete van agt voeten met het banquet
voor de valgang te smal is, om sesponders stucken
daarop te plaatsen; dit kan niet peegen gesproo-
-ken verden, en dus de batterijen buijten het banc-
-quet en borstveering de vloer na vooren dosseee
-rende, waar voor ik zou vesen, om reden dan
een stuk met zijn affuijt zo veere niet agter uijt
loopt, ligter zig laat aanzetten en de schot vis-
-ser geschied, een breedte tot sestien, maar na
agter dosseerende een breete tot agtien voeten
zou kunnen verden gegeeven, latende zig een
ruijme batterij beeter defendeeren, dan een nau-
-we, het is waer, men bij een dosseering na voren,

die waterlozing verliest, dog van de platten der boven
en beneeden logementen kan water ten overvloede in
de regenbakken vergadert worden, en zo haer Wel Ede-
-le groot Agtbaerheeders mijn propositie in den ge-
-passeerde jare gedaen, om de batterijen der forten
1872. met houte beddingen te beloeren, om reden in
mijne voordraeging gemeld, van de hand wezen,
denk Jk, voor de vloeren der batterijen zo van dit
nieuw te makene als andere forten, voor elk stuk
geschut met zijn affuijt, ondat op te plaetsen, twee harde stee-
-nen of parken à ses duijm dik, vijff voeten lang en twee
voeten breed, gelijk de Engelsche Natie aen Cabo Cors de vloe-
-ren der batterijen maaken zou kunnen worden ontboden.
Men geefft voor, dat dit fort alleen teegen den Inlan-
-der dient, dit is qualijk opgegeven, waervoor dan de
ses ponders stucken gevraagt, zeker omdat het ook bloot
legt even als de andere forten voor attacques uijt zee
van oorlogschepen (: van Europeaansche Mooghenthee-
-den :) komt het mij vier lange twaalff, tien lange seson,
twee lange drie ponders stucken voor de zee bastions en
twee lange zes en tien lange drie ponders stucken voor
de twee landbastion van meer defensie zullen wezen
dan twaelef ses en sestien lange drie ponders stucken,
vijf het mij toeschijnt dit fort uijt vier bastions zal be-
-staan, en elk bastion een plank zal hebben, die of
op de boven of op de beneede landing plaetsen en
een face van een landbastion op de beneeden landing
-plaats het laaste voor twee lange drie ponders stuk-
-ken kunnen spelen, en vonden Haer Wel Edele Groot-
Agtbaerheeders goed, metaal in plaats van ijser ca-
-non uijt te zenden, geloof ik, de stelling van den Heere
Roelofswaert niet ongegrond is, die specie menagie-
-ser door den Tijd zal zijn, zo ook de affuijten die
met meer grote kosten, indien Haer Wel Edele Groot-
Agtbaerheeders resolveeren, die gemaakt en uijt den
andere genoomen en genommert uijt te zenden, als
die hier te lande worden gemaakt, want de kostgel-
-den en gagies van Europiaenen, de kostgelden der
compagnies slaven en onkosten aan vrij negers
die het vervoeren en uijt het land aan strand

draegen etra gerekent, zullen de onkosten zo niet me-
weezen, dan ten minsten egaliseeren; ten anderen te-
p. 873. -nen die uijt Europa verden aengebragt, egt, sterk-
sijn caliberstuk in de uijterste order weesen. –

En om aan de Intentie van Heer Roelofsvaert te
voldoen, zoude tot speculatie twee à drie stucken
steenen van ses duijm onder de ballast per een op
ander schip Haar Wel Edele Grootachtbaerheedens Ku-
-nen verden toegezonden. –

De plaats tot Taccorarij, waar het oude fort op
staat en het nieuwe waerschijnlijk zal aangelegt
werden, heeft geen voordeelige legging aan de kan-
-zijde na de maet het op een distantie van circa tien
à twaalf roeden van het Fort afgereekent, rondom
niet dan of een doorgaande laegte met boschagie
of een bosch met hooge boomen heeft en beneeden
de laagte aan de beneeden landingplaats, alwaa
de canoos altijd aenlanden; de Berg, waerop de
overblijffzels van het gerui neerde Engels fort, mij
niet bedriegende, nog te zien is en teegenover het te
maakene nieuwe fort gelegen, zijn aanvang neem-
zijnde het niet wel mogelijk, het fort op een ande
plaats aan Taccorarij te bauwen eensdeels om de
Engelsche natie geen gelegentheid te geeven van
pretensie op die plaats tot Taccorarij te kunnen
maken, ten tweede dat het negerdorp onder de mu
-ren van het fort legt en door het fort beschermd
werd, en daerteegen die onderhoorigen verpligt
zijn, de plaats te helpen defendeeren, en het fort
bijstaan, en ten derde die plaats niet zullen ver-
-laeten, uijt hoovde haere hutten of huijsingen, niet
alleen wooningen, maer ook haer begraefplaetzen
zijn, waarin haere voorzaeten begraeven leggen;
egter zou den Heer Trenks nog een model na de
teekening, die zijn Ed^e na gedagte nog zal hebben
kunnen opgeeven, en daerop de plaats, zo als die legt
hoogtens, laagtens, berg teegenover en bosschagien,
beneden en boven landing plaetzen en stranden et^a
carteeren en Uwhoog Edelheid dat Haar Wel Edel groo
-chtbaerheedens hunnen toezenden, ten eijnde de teer

Roeloffs vaart een Edé kan hebben van de legging der plaats.—

p. 874 De opgaaf van d'Heer Roeloffs vaart van een breete ten minsten van tien voeten voor de courtine val buijten het banquet, is na mijn gedagten nog te smal, des een à twee voeten meer gegeeven kan verden.—

De Muuren zo van de bastions als Courtines na buijten, ofschoon mij onbewust hoe breed die door de Heer Frenks zijn opgegeeven, oordeele ik, zo dik moet verden gemaakt, dat'er buijten het banquet een borstweering op kan gemetzeld worden van ses voeten dik en de muuren aen de voet ten minste twee en twee derde voet van de hoogte breeder aenleg, dat die een dosseering na binnen buijgen, te geven geobserveert behoort te verden, de dichte der Muuren en borstweeringen, om reedenen het fort meede voor attacques uijt zee bloot legt, daer vanneer het teegen den Inlander alleen diende, een muur van ses voeten en een borstweering van twee voeten buijten het banquet dik ten overvloeden is; edog na mijn gedagten zou een borstweering aan de zeezijde kunnen verden gespaart, zo goed gevonden kon verden in plaats van een borstweering tussen elk stuk in een zak of baal met kapot gevult, dat van tijd tot tijd in te handelen is, of vel door de comps slaven kan verden verzamelt, ter plaatze daar die boomen wassen, tegen een daertoe gemaakte houte burrie te gebruijken, welke zoort ballen ook zeer dienstig zijn, op die forten die zo wel voor een Attacqué eener Engelsch fort als uijt zee bloot leggen, om buijten aan de borstweeringe met ketinge vast gemaakt te hangen en de canon-kogels te kunnen weederstaen, ten eijnde de geattacqueerde door de steenen der borstweering niet meerder dan door de kogels komen te smeuvelen of gequest verden, ten andere zou ik zeer voorvezen, om het plat der boven logementen egaal met de borstweeringen te laeten bouwen, vijl zná beeter voor een fort staat dan logementen, die verre boven het Fort uijtsteeken, was het niet dat

men daar door de lugt miste, zijnde het wel na te
-gaan, dat door het verbreeden der batterijen, cou
-tinewal en dikte der muuren het fort zijn be-
fo. 875. -hoorlijke ruijmte verliest, waerom het hoog noo
-zakelijk is, dat 'er na buijten gefortificeerd wer
het mannen slaven gat, denk Ik groot genoeg te
weezen, als daer in vijfftig man Slaven en het vro
-wen slavegat, als daer in vijffentwintig vrouw-
-slavinnen kunnen geborgen werden, en wat het
logement van de soldaaten aangaat, behoort zulk zo
groot te weesen, 'er veertig man kunne huijsvesting in
kunnen hebben, wanneer men compagnies bezetting za
bewaeren en Fort defendeeren zonder hulp der onder-
-horigen, die niet te vertrouwen en zeer luij zijn, en
om het polvergat met lugtgaeten te maeken is iets
dat nood zakelijk is, wijl men hier dagelijks onder-
-vind de polvergaeten te dompig en zonder lugt zijn
en uijt dien hoovde het Polver komt te bederven, en
aan een gedurige droging onderworpen is, waar-
-door het Polver in zijn kraght vermindert, daar
wanneer de polvergaten met lugtgaten zijn voor
-zien, het polver in zijn vaeten niet dan alle maan
-den eens verschut behoeft te werden, mits de vaeten
van zijn, dog om de lugtgaeten na buijten te mae-
-ken keure ik niet goed, wijl het alteveel gevaaren
wegens moetwillige negers onderworpen is, en hierom
approbeere ik het polvergat onder het Bordes voor
het pakhuijs geplaatst, de trap van vier tot ses voeten
daerom verbreedert, de muur verdikt en in dit
polvergat lugtgaten na buijten gemaakt werden,
maar dan zal het polvergat of magazijntje ter
plaats daar die togtgaten zijn, door een van de
Militairen altijd moeten worden bewaakt, de groote
der woninge zo voor d'assistenten als trainsgaster
omdat daar in niet boven de twee à drie man waer
-schijnelijk zullen moeten logeeren en de wagte der
-ke ik na behooren zullen opgegeeven zijn, uijt
welk laaste begrijpen moet, een dier wagten de
Hoovdwagt zal weezen, egter om aan het versoek
van d'Heer Roelofswaert te voldoen zou d'Heer

Trenks van een als ander een detail en zo wel van het fort als gebouwen accurate profilen op een groo-ter voetmaat kunnen geeven en dat mede overgaan

p. 876. danke U Hoog Edelheid voor d'Eere van communica-tie wegens het niet ontvangen der teekening en pro-fil, daerin de Resolutie en dissive van d'heer Roe-lofsvaart van mentie werd gemaakt. -

Aan belangende nu het smeren der ijzere stuk-ken ter voorkoming der roest en hoe daar mede ge-handelt werd, geloove ik meede zulx van Effect zal zijn, nu het Hoofd Casteel is zulx wel eer ge-daan geworden, ten tijden den Ingenieur en ca-piteijn Luitenant Renau nog leefde, maar op de buijten comptoiren niet, en of het na het overleij den van dien heer onderhouden is, laat ik daer, en verstaan voor het smeeren Lijn olij, dat dan al-hier nimmer zal moeten ontbreeken, en uijt dien hoovde zulx in een goede quantitijd telkens gepe-titionneerd en uijtgezonden moeten werden, van-neer de ordres hier omtrend zullen kunnen wer-den nagekomen. -

Het antwoord dat U Hoog Edelheid gelieft te ge-ven op haer Wel Edele Groot Agtbaerheedens Resolu-tie van 23 Meij der voorleedene Jare approbeere Jk, de ordres in dezelve vervat, is niet meer als bil-lijk geobserveerd werden, doch Haer Wel Edele Groot Agt-baerheedens zullen dan de genoteerde goederen ge-lieven telkens uijttezenden ten eijnde men het kan petitioneeren voor de Militairen, ten vare het ons verguind werd voor slaven goederen voor onse ree-kening met scheepen uijt den Vaderlanden te mo-gen laten uijtkomen, kan men dezelve voor het guar-nisoens volk verschaffen. -

Ook zullen haer Wel Edele Groot Agtbaerheedens die soort geweren, waervan het plan door den heer Roelofsvaert geformeerd melding maakt, sabels, patroon tasen en porte pees in een goede quanti-teijd meede gelieven uijt te zenden, ten eijnde al het volk op de buijten comptoiren, zo wel als het volk aan Elmine haer behoorlijke armature altijd

Kunnen hebben.-

p. 877. Met betrecking nu tot Haer Wel Edele Groot Agtbaer heedens Missive van den 20 May der voorleedene Jaare, Resolutie onde die datum en berigten der gequalificeerde bedienders aen Elmina, weet ik niet, als dat buijten een kennisgeeving aen haer Wel Edele Groot Agtbaerheedens zo van den ontvangst der commissien als uijtdeeling der zelver, onder den Eed van trouwe en purge, aan de geavanceerden aen welke alle niet twijffelen of is reeds geschied, genoegen neem in de schikking, die Uw hoog Edelheijd omtrend het getal goede pensisten hier ter custe ter behoorlijke afdoening van comps werk benoodigt, hebt gelieven te maeken, alleen heb ik een kleene aanmerking dat ses goede pensisten voor het secretarij voldoenend zijn, bij aldien dat getal altijd compleet kan blijven, dan nadien de begeving van het ampt van Deurwaerder en gerechtsbode door den tot ondercommies geavanceerde Johannes Gerardus Verbeet, opengevallen door haer Wel Edele Groot Agtbaerheedens aen generaal en Raeden overgelaeten is en Uw hoog Edelheijd tot dat ampt den actueel dienstent Leopold Willem Hendrik Reeder uijt aanmerking en verzeekering sijner goede conduite alhier, hem aen de heeren van den raed heeft gelieven voortedraegen en bij mondeling rapport heb, hij in de Revolt in de Berbice zig wel gedraegen heeft, geef ik aen hem voor die post ten vollen mijne stem, inmiddels dat met waere hoogagting blijve etra.

in margine was geteekent
dcera den 22e May 1777. Js v. d. Heijde

---

p. 879. Copia etuthenticq,

Wel Edele Groot Agtbaere Heer!

Mijn Heer, De vier etuthenticque copien van Briefen en Resolutien ex patria bij de laast gehoude vergaderring van Thienen, heb ik wel ontfangen en na lectura nae dcera versonden, in voldoening van de Beveelen heb ik d'Ere het volgende te adviseeren.-

Dat d'Eerste en tweede Missive in dato 18 en 19 April op die wijze moet werden beantwoord, als Uwe

Edele groot Agtbaere heft gelieve voor te stellen.-

En op die van d'eerste Maij is mijn advis dat het Fort aan Taccorarij ten menageuste kosten en van klip-steen moet werden opgebouwd, en dat door den vaandrig Ingenieur Trenks en na de Berigt en opgave moet gedaan werden, het velt vervolgens aan haer Edele Agtbaere de Heeren Bewindhebbere in voldoening van derzelve beveelen kan werden gesonden; wijders dat
p. 880. haer Edele Agtbaere ordre bij haer Resolutie in dato 23 Mej 1776. Ingevolge annex berigt van de Artillerij-meester Rolloffsaard sal werden in agt genomen.-

Tot den aanstelling van den adsistent L. W. H. Reeder geev ik gaarne mijn stem, also die Persoon snlks meriteerd om zijn toestand en goed gedrag.-

Eijndelijk om te voldoen aan de begeerte van Heeren Majores met betrekking tot het doen van een opgave van het getal der adsistenten, welke ter custe benodigt zijn en tot wat dienst zij vereijscht werden, daar omtrend heeft U Wel Edele groot Agtbaere een specifique aanwijzing bij derzelver Missive gedaen, welke ik goedkeure en over gnlks aan Heeren Bewindhebberen kan werden toegesonden.-

Met alle Eerbied heb ik d'Ere etc.a

In margine: was geteekent
Cormantijn den 25.e Feb.ri 1777. A. Thierens

---

p. 881. Copia Authenticq

Vel Edele Groot Agtbaere Heer!

Mijn Heer! Jn needrig antwoord op U Wel Ed. Gr. Agt.-baere zeer gerespecteerde Missive van den 17 Februarij ten geleijde vande daer bij zijnde Authenticque copien van brieven en Resolutien van haer Vel Edele Groot-Agtbaerheedens d'Heeren Majores, die mij zeer wel ter hand zijn gekomen, diend, als dat ik d'Eer hebbe U Vel Ed. gr. agt.e te dienen van mijn advijs.-

Op de eerste U Wel Ed. gr. agt.e betreffende valt niets op te melden; omtrend de tweede kunnen de or-dres daarin vervat door 't overleijden van den wijman Brew niet geexecuteerd werden, waerom dezelve needrig voor communicatie zal aangenoo-
-men

verden.-

Op die van d'Eerste Maij en Resolutie derselver Maar aangaende de rapporten van d'heer Roeloffswaerd, om trend den opbouw van het fort Taccorarij, moet ik be kennen, daer wijnig Kennis van te hebben, om me na behooren en volgens Ingenieurs Kunst te dienen, dog mijne gedagten zijn deese, dat dewijl de Teekening nog de Profil zijn ingekomen, men niet in staat is, zijne gedagten en consideratien daerop te geeven.- Later mijne oppervlackige gedagten en sentimenten zijn deese, aengaende den opbouw van het Fort Taccorarij, schoon ik geen Teekening gesien hebbe, da 'er zeeker bouwstoffen gerequireerd verden, alsmee de klinkers, dog dit laeste denke ik niet, het zou de zijn om het Fort Taccorarij ten eenemael op te bouwen, maar wel tot platten, Regenbacken, ver wulfsels en boogen etra kunnende de batterijen buijten en binne muuren alles gemaakt vorden van Inlandsche steenen, daer meest alle de forten
p. 882. hier ter Custe gebouwt zijn, en nog van gebouwt vor den, en waer van aan Taccorarij genoeg te krijgen zijn, als meede van 't oude fort als 't zelve affge brooken verdt, schulpen tot kalck en brandhout is hier in 't Land genoeg, dus zoude niet kunnen gelooven, 't opbouw van Taccorarij Heeren Bewind hebberen zo veel zoude kosten; dat metale stucken Kostbaerder aen de Edele Maatschappij zoude zijn is waer, dog dat is ook zeeker, dat met 'er tijd mena geuser, als zijnde niet zo onderworpen aen 't bederff door de penetrante lugt, als het ijser, gelijk men hier de ondervinding van heeft.- Ook komt 't mij voor, dat volgens 't berigt van d'Heer Roeloffswaerd, 3 ld. me taale stucken beter te pas zoude koomen als 6 ld. ver mits de courtine wal voor 6 ld. affuijten volgens de gegeevene Teekening van d'Heer Trenks daartoe niet breet genoeg is; en wanneer de geprojecteerde Loge menten en binne Muuren meerder na binnen moe ten inspringen, om 6 ld. te kunne plaetsen, zo zouw de het binnepleijn veel van zijn ruijmte verlieesen, waerom ik van gedagten ben, onder correctie, 't

beeter zijn zouwde de buijten vallen meerder na buijten
uijt sprongen, also 'er na mijne gedagten genoeg plaats
voor is. —

Op het tweede berigt van d'Heer Roeloffs waert vinde
ik mij buijten staat, eenige bedenkingen te kunnen ma
-ken, hoe't beste waere dat alles na de Eijgenschappen
van dit land kan werden verrigt, also mij de teeke-
-ning van d'Heer Frenks, en't profil van d'Heer Roe-
-loffs waert beide onbekent zijn; Kleijsteenen zijn hier te
lande genoeg, zo als ik de Eere gehad hebbe hier voo-
-ren aan te haelen en met dezelve kan het fort aan
Taccoraij opgebouwt worden; het terrain binnen wel
-ke men het fort zal bouwen zoude kunnen wer-
-den opgenoomen, en van 't zelve een afteekening
gemaakt, ten eijnde dat aen haer Edele dogtbaer-
-heeden s over te zenden, egter ben ik van gevoelen,
dat dat fort zodanig dient te werden gebouwt,
p. 883. dat 't zelve in tijd van nood zo wel ter zee, als te
Land genoegzaeme defensie heefft, also de onder vin-
-ding heeft geleert de forten door vreemde Natien
insgelijks van zee geattacqueert werden; en dat die
zee batterij dus met lange in plaats van met korte
stucken werden gestercht. —

De slavengaeten off Logementen moeten zo ruijm
gemaakt worden als mogelijk is, en niemand is in
staat accuraat op te kunne geeven, hoe veel men'er
in moet konnen bergen, alzo zulks afhangt van
de veele of weijnige negotie; het polvergat diende
insgelijks, na mijne gedagten, zo ruijm gemaakt
te werden als het zelve kan vallen, om in cas van
veele negotie niet genoodsaakt te zijn, t polver
in t crom onder de negers te moeten bewaeren
en om lugt gaeten te maeken zo van binnen als
buijten in t zelve, is niet alleen gevaerlijk voor
onvoorsigtige constapels en moetwillige negers maar
ook voor swaer onweeder zo als men hier te lande
veeltijds heeft. —

Om een Teekening zo van 't Fort als gebouwen
op een groter voetmaet te geeven, en een detail
van de wagten en bijsondere vertrecken, zulks den-
-ke

UNIVERSITY OF GHANA LIBRARY

ik door de Heer Trenks zal kunnen geschieden en aan-
gaande 't smeersel met olij tot Praeservé van de
Roest der ijsere canons kan onderzogt verden, of 't
zelve bestaenbaer is teegens de penetrante lugt.-

Op die van den 23e Maij ben ik van gedagten
dat men aen die orares moet obedieeren en dezelve laaten
executeeren, zo veel mogelijk is. mits dat'er Kleermaekers
daarvoor zijn, en dat datgene, dat'er toe nodig is, uijt
den vaderlande verd gepetitionneerd door dien selfde
hier niet te krijgen is, en zo'er bij geval zeep is, door de
schaarsheid zeer duur verkogt verdt, en de militai-
ren daerdoor niet in staat soude zijn, om van haer
Kostgelden in te koopen, hebbende moeijte genoeg omm
't zelve te bestaen.-

Met betrecking tot de Post van deurvaerder en
boode aen UWel Edele Gr. Agtbe en de Raeden door Heeren
Majores tot het begeeven derselver overgelaeten, volgens
p. 884. 't extract Resolutie van den 20e Maij Ao Po hebbe ik
de Eere te melden, dat ik volkomen op UWelEd. Gr. Ag
baere voordraege, mijne stem geeve aan den Adsis-
tent L. L. W. H. Reeder, en neeme volkoome genoegen
met zijne aenstelling.-

Ik ben meede van UWelEd. Gr. Agtbe gevoelens om
trend de benoodigde Adsistenten hier ter Kuste gere-
guireerd ter afdoening van 's compe affaires in het
tweede Extract Resolutie van dieselve datum, na-
mentlijk dat een opperhoofd drie bedienders nodig
heefft bij sterfgevallen en voorvallene ziektens van
den eene of den andere dat de onderwinding ons
genoeg alhier geleert heefft, dat wanneer 'er maar
een is, bij sterfgevallen 't opperhoofd ten eerste
buijten staat is, om iets door een ander als on-
kundig te laeten waerneemen, 't welk dan ook voor
een opperhoofd zeer moeijelijk valt, alsmeede dat
een fiscael twee nodig heefft, om boven gemelde
reedens.-

Wat de comptoiren aan 't Hoovdcasteel aanbe-
rangd, zijn die bedienders èr ook nodig, om 's
compe zaeken in ordre te maeken, also het dikwijls
gebeurt, dat door swaere sterffgevallen en ziektens

de comptoiren etc. aan 't Hoofd Casteel leedig zijn, moetende door de hoofden derselve alleenig werden waergenomen. —

Omtrend nu de buijten Comptoiren of Forten ben ik absoluit van gedagten, dat de Raeden in de eerste plaats nodig hebben twee goede bedienders volgens U Wel Ed. Gr. Agtb. reeds gemaakte schicking, te meer, om dat haer persoon gedurig aen 't Hoofd Casteel of elders gerequireerd werd, en daar door de meesten tijd van huijs zijn, gelijk het mij tot mijn leetwesen overkomt, zijnde nu reets over de agt Maanden van huijs, dus iemand nodig is, om het commando aldaar waer te neemen, en die de zaeken van de comp. als haer eijgen ook in agt neemt, en vooral moeijelijkheeden die in haer absentie kunnen voorvallen onder de Naturellen; en zo wanneer 'er een Jndispoost is, de andere 't zelve dan kan waarneemen, verders de andere comptoiren na rato van haere negotie en volhandigheid, een of twee bedienders zo als U-
p. 885. -Wel Ed. Gr. Agtb. reets heeft gelieven te reguleeren, dus het getal dier bedienders die gerequireerd jnllen werden, groot voorkomt is zeeker, dog aan de andere kant is ook waer, dat de meeste tijd de helfft ziek zijn, off aen ziekten blijven laboreeren, waardoor 't niet te verwonderen is, dat men 't getal op de helfft reduceert, die teffens in staat jnllen zijn, om de affaires te kunnen waarneemen. —

Jn verwagting ik aen den intentie van U Wel-Edel Grootagtbaere voldaen zal hebben, teekene ik mij met alle schuldige Eerbied en ontzag. —

Jn margine: was geteekent:
Accra den 27 April 1777. G. S. Dalle'

Pres. Ch. Zeeland

Extract from letter from Dir. Gen. P. Woortman to the × W.J.C. dd. ut supra, 18 January 1777. (W.J.C. 119. p. 904.)

p. 905.

p. 905. [D.D.D.] Het geschil tusschen onze Natie en de Deensche aan Accra is nog onbeslist; en ofschoon ik geene

1777

zeekere tijding van daar hebbe, vereeene ik echter bij deeger-
gerugten, dat de zoogenaamde Deensche onderhoorigen, de
geheele beneeden Cust langs, en voornamentlijk aan Accra
zelve, meer en meer zig aan onze zijde houden; en daar
ik aan de eene zijde vreeze, dat het tot daadelijkheeden
zal koomen, hoope ik, en vleije ik mij, dat de Deenen zul-
len moeten onderdoen; hoe of het ook uijtvalt, Wel Edele
Agtbaere Heeren, zullen zij bij verwolg ontvaaren, ja ov-
tuijgd worden, dat men van onze zijde alle moogelij
moderatie gebruijkt heevt, en alles aangewend, wat
eenigzints moogelijk was, om daadelijkheeden voorte koo-
men; wanneer de zaak eens afgemaakt zal weezen
zal ik niet affweezen, UWel Edele Agtbaere van het zaa-
kelijke van de afmaking kennis te geeven, doch bij voo-
raad bidde ik om verschooning, zoo ter gelijker tijd
aan haar niet afvaardige, alle de volumineuse Pa-
pieren, die tot dezelve betrekking hebben gehad, en
reeds meer als twee boeken Papier bestaen.-

Gaan. Dan Apam is het nog in de war, doch vijl de Gom-
baasche en andere volkeren met de Apamsche eens
zijn, heb ik eenige koops de geschillen aldaar geene
kwaade gevolgen zullen hebben, immers geene kost-
baere voor de Edele Maatschappij.-

Extract from copy letter from Fiscal van Leefdael to Pres.
Chr. Zeeland. W.I.C., dd. ut supra, 20 January 1777.-
p. 923. - p. 924. (W.I.C. 119 p. 923.)

p. 923. De hooge jaaren van den Heer Directeur Generaal
die bij naa zijn agtenseventigste bereikt, zullen geen
invloed maaken tegens de prompte en exacte expe-
p. 924. -ditie van haare zaaken; mijne jaaren en geestver-
-mogens gevoegd bij mijne werkzaamheid en een
genoegzaam gestaadige gesontheid, geven mij hetreg
UWel Edele Agtbaere daarvan te mogen verzeekeren,
zoo als ik zneks de eere hebbe te doen bij deze onder
afbeede van haare magtige bescherming, die ik mij
meer en meer zal trachten waardig te maaken.-

Letter from Fiscal van Leefdael and Messrs. v.d. Puije, Talle & Hendrik Stadlander to Pres. Chr. Zeeland W.I.C., dd. in Fort Crevecoeur Accra 19 November 1777. – (W.I.C. 119. p. 946.)

p. 946. – p. 957.

p. 946. I. Wij hebben de Eere ons te gedraagen aan den inhoud van onze voorige, en moogen niet afzijn, UWel-
D.D.D. -Edele Agtbaere Kennis te geeven, van het voornaamste betrekkelijk tot onze geschillen met de Deensche Natie, het welke zeedert die tijd is voorgevallen.–

I. Alle de Deensche Raaden aan het Hoovd Fort Christiansburg opgekomen zijnde, heeft den Major en gouverneur von Hemsen, en de geheele Deensche Raad ons daar van kennisse gegeeven, en wel op den 30 Pas-sato; verlangende, wij wilden een dag bepalen tot het maaken van een begin van zaaken; des anderen daags beantwoordede wij die Missive en gaaven op onze beurd kennis, dat den Fiscaal den 3 November
p. 947. daar aan volgende zig na het Hoovd Fort Christiaans-burg zoude begeeven, om zijne Missive van credentie in den vollen Raad aldaar te overhandigen; den 3 November vertrok hij derwaarts, ten Fine voorschreeven.

III. Ten eijnde UWelEdele Agtbaere niet onkundig te laaten van het voorgevalle op die dag, hebben wij de Eere, te doen volgen het dag Register onder die datum bij den eersten onderteekenaar gehouden.–

3 Nov. des morgens te een uuren vertrok ik per draag-stoel, verzeld van den 1ersten Clerq, de Graaff per hang-mat na het Deensche Hoovd Fort Christiansburg en wierd beneeden aan de Trap door de actueele en af-gegaane gouverneur, alle de Leeden vanden Deen-schen Raad, en alle mindere bedienders ingehaald, en na de Audientie zaal geleijd en plegtig vernel-komt; na een weijnig toevens, gaf ik mijne Missive van credentie aan de actueele Deensche gouverneur over, die dezelve opende, las, en vervolgens aan zijne Raaden ter Lectura overgaff; waar na zij gezaa-mentlijk zig eenigzints afzonderden in het zelve ver-trek, en over den inhoud zaamen confereerden; de Major en gouverneur von Hemsen verklaarde mij genoegen te neemen met opgemelden inhoud, dien

1777

p. 948. Hij voldoenende vond en wijders het hem bijzonder aange-
-naam was, mij aan het Hoofd van de commissie te moo-
-gen begroeten; wijders, dat hij en zijne Raaden van gevoe-
D.D.D. -len was, dat de zaak te ver gekomen was om alhier ter
custe te verden gedecideerd, en dat men van weerzijden
alle de stukken en bewijzen betrekkelijk tot dezelve moes
overzenden na Europa, ten fine de beslissing over te la-
-ten aan de beijde Hooven; Ik stemde daar in toe, on-
-der Kennisgeeving, Ik met Twijffelde, of mijne meede-
-commissarissen in de commissie zouden insgelijks dae
in toestemmen, doch ik deduceerde dat wijl die decisie
nog ver af was, en er een gerumme tijd stond te ver-
-loopen, eer de Europeesche beslissing alhier zoude be-
-kend weezen, het ten hoogsten noodzakelijk was, zoo-
-danige middelen te beramen, als men het dienstig
zouden oordeelen, om in die tusschentijd de zaak met
erger en neteliger te maaken, als ze reeds was, het-
-welke door opgemelde gouverneur van Hemsen vierd
goedgekeurd; met deeze mits dat hij en zijne Raaden
voorafverlangden antwoord op drie brieven bij hun
geschreeven, die onbeantwoord gebleeven waaren, alo-
-meede op eenige articulen van andere, waarop men
p. 949. van geen antwoord hadde gedient, nog dat de drie
laatst opgeligte Ningosche neegers bij hem gerecla-
-meerd wordende als konings slaaven moesten verden
wijtgekeerd, mitsgaders een dito Negerin een kind
over dit laatste gaam ik in geen detail, en ik ant-
-woorde in het algemeen, verlangende te weezen zijn
Edele mij de datum van opgemelde brieven en de
onbeantwoorde articulen in andere schriftelijk
wilde toezenden onder bijvoeging van zoodanige
zaaken en omstandigheeden, die na kunne gedag
-ten behoorde beslist en afgemaakt te worden, voor-
-dat men tot het maaken van een provisioneel be-
-stand zouden kunnen overgaan; neemende ikaan
bij den ontvangst van zoodanige kennisgeeving zon-
-der uijtstel met mijne meede leeden in de commis-
-sie daar over te zullen beraigneeren, en onmidde-
-lijk dienen van antwoord; Hij nam aan, des an-
-deren daags aan mijne verlangens te zullen vol-
-doen,

verklaarende, zoodra die praeliminaire schikkingen zouden gemaakt zijn, hij gereegen was, zonder tijd-verzuijm, tot het beginnen van onderlinge conferentien over te gaan.- Ik repliceerde mij zulks, hoe eerder, hoe liever aller aangenaamst zoude weezen, doch wijl de zaak in questij de beijde Natien aangingo, het billijk was, dat de conferentien vice versa
p. 950. dan in het Deensche Hoovd Fort, dan in het onse gehouden vierden; dat ik vel wilde overgaan, aangezien hij heer gouverneur in een Koninglijk Fortresideerde, de eerste conferentie collegialiter in hetzelve bij te woonen, doch dat de volgende in ons Fort moeste gehouden worden, en zoo vervolgens vice versa, het welke bij hem en zijne Raaden vierd toegestemd en vastgesteld.- Tot dus verre gekomen zijnde maakte ik mij gereed om te vertrekken, doch op de vriendelijke invitatie van beijde de gouverneurs bleef ik aan Christiaansburg het middag maal houden; gedurende de maaltijd vierd er in het vriendelijke over onverschillige zaaken gereedeneerd, en de hooge gezondheeden betrekkelijk tot de beijde Natien vierden plegtig en gedistingueerd gedronken met dat gevolg, dat de vreugde de overhand nam, en alle geschillen en moeijelijk heeden gedurende die tijd vergeeten vierden.- Ten half seeveren uuren nam ik afscheijd en vertrok wel vergenoegd na ons Fort, waar ik eeven na zeeven uuren in goede welstand terug kwam.-

IV. Den 26 September quam er een gezantschap van Tessie, om ons te boodschappen, hoe desdaags te voren de Deensche Ningosche neegers ses Tessische neegers hadden opgeligt, waarvan er twee ontvlugt waaren, hebbende zij de vier overige in boeijens gekluijsterd en vervoerd; na dat vij gezamentlijk over die nieuwe hostiliteijt gedelibereerd hadden, en geraadpleegd, wat ons in deezen te doen stond, besloten vij een ellissive aan het Deensch gouvernement af te vaerdigen, dewelke door mij vierd geminuteerd (: eerste onderteekenaar:) en vervolgens
V. verzonden; desselvs inhoud behelsde hoovdzakelijk

1777

DDD.

voor eerst een Reclame van de opgevangene onder-
daanen van de compagnie; ten anderen een aan-
-duijding van onze verwondering over het pleegen
van nieuwe hostiliteijten in een tijd, waarin de
beijde Natien een begin stonden te maaken van
het vereffenen en bijleggen der geschillen, en
eijndelijk een uijtvoerig Protest teegens de gevol-
-gen, die het pleegen van die vijandelijkheid zou-
-de kunnen na zig sleepen. –

VI. Des anderendaags ontvingen wij een antwoord
op onze dlissive, inhoudende een volslaagge weij-
-gering op privale praetexten van het eerste point
van de onze, terwijl de twee anderen buijten rep-
lijcq bleeven. –

VII. Den 5 October ten een uur passeerde voorbij
dit Fort den nieuwen Deensche gouverneur dlajor
von Flemsen, en bijhebbende gezelschap, om het mid-
p. 952. -dagmaal te gaan houden in het Engelsch Fort; en
deed ons door een dienaar boodschappen, zijn Edele
voornemens was, des avonds bij zijne terugkomst
een visite bij ons te komen afleggen, hetwelk zij
ook ten halv ses uuren met deselvs bijhebbend ge-
-selschap, mitsgaders den Engelschen gouverneur
Collins verkstellig maakten; bij zijn Edele aan-
-komst wierd zij door ons alle aan de trappen
van dit Fort ingehaald, en onder een salut van
17 schooten, en het paradeeren van het guarnisoen
na booven begeleijd; waarna zij naa een wijle
toevens en eenige ververschingen gebruijkt te heb-
-ben, onder het zelve ceremoniel wierd begeleijd
na buijten. –

VIII. Den 18 October 's morgens om tien uuren,
quamen alhier twee Tessische quartieren, dewelke
ons aanbragten, drie Deensche Ningosche Neegers,
die zij op de hoogte van hun crom in zee hadden
opgeligt, en zneks om reeden, de Ningosche Nee-
-gers, uit van de hunne hadden opgevangen, en
in boeijen geklnijstert; wij deeden de gevange-
-nen onmiddelijk in boeijen kluijsteren en be-
-waarden ze in het Fort; daarwij de Tessische guar-

-tieren met een anker Brandewijn beschonken en ze na hun crom terug zonden. —

IX. Den 20 October meldede zig het Deensche
p. 953. gouvernement bij ons aan, ten fine van Reclame, van de drie Ningosche opgeligte neegers, die het-zelve als Koninglijke Inventarii slaven opgaff (: dog abusive, vijl wij in het zeekere zoo door ge-tuijgenis van de gevangene zelvs, als van haare maagschap en bekenden genoeg zaam zeker zijn, zij geen Konings Eijgendom, maar wel onderhoorige vrij Neegers zijn :). — Wij hebben die Reclame op onze
X. beurd gedeclineerd, en na dat dezelve nog twee maal bij het Deensch gouvernement is her-haald, zijn wij bij de weijgering gebleeven, en heb-ben laatstelijk aangeschreeven, vij ze als krijgs-gevangenen aan merkten, en gevolgelijk, zoo lange er geen Cartel van uijtwisseling tusschen de bej-de Natien met betrekking tot de weederzijdsche uijtleevering van de gevangenen getroffen was, men tot geene uijtleevering konde overgaan. —

XI. Den 7 November arriveerde alhier een Elmi-nasche Canoa, die met een Portugeesch schip naa beneeden was geweest, en van welke de Riemadoors ons kennis gaaven, zij op de hoogte van Ningo, door vier gewapende Deensche canoas waaren ag-tervolgd, om ze op te ligten, dog dat zij, wind en stroom tot hun voordeel hebbende, diep zee waaren gestooken, en het gevaar ontsnapt. (: Een nieuw
p. 954. bewijs van de daadelijkheeden van de Deensche Natie :)

XII. Bij een Missive van het Deensch Gouvernement, de dato 9 November 1777 meld het ons voordelijk, :
„ vij zullen ook bij alle occasien bewijzen, hoe ijverig
„ vij verlangen, dat vreede en goede harmonie tus-
„ schen haare en onze Natien, je eerder, je liever kun-
„ nen hergestellet werden; dies weegen, en om alle
„ vijandelijkheeden en daaruijt vloeijende weeder-
„ zijdsche ventelatien voor te komen, welke niets
„ anders als verhinderingen in afmaaking van
„ de Hoofd zaaken veroorzaaken; zoo denken vij.

1779.

D.D.D.

„Let noodzendig te zijn, dat een stilstand van waapenen
„werden geslooten op zulken manier dat alle passagien
„voor haare Natie en haar onderhoorige neegers, als oo
„voor onze Natie en onze onderhoorige Neegers, zeeker en
„vrij werden kunnen in de tijd de zaaken in questij, tus
„schen UWel Edele Agtbaere Gestrenge en UWel Edelens on
„afgehandeld en zoo wij wenschen afgemaakt werden."

XII. Bij onze Missive van den 13 November ter beant-
woording van die van opgemelde van den 9de hebben
p. 955. wij met betrekking tot het hoovenstaande van ant-
woord gedient, voordelijk het volgende:

„Thans slaan UWel Edele Groot Agtbaere Gestrenge, en Wel-
„Edelens bij haare Missive van den 9 deezer een Stil-
„stand van wapenen voor, over welkers noodzendig-
„heid toen ter tijd reeds was gesproken, ten Fine de
„zaaken van geen erger natuur te maaken, als ze
„reeds waaren; Wij keuren die voorslag goed en zijn
„zeer geneegen, om dezelve effect te doen sorteeren;
„doch wij moeten aanmerken, zij die voorslag doen,
„om ze in activiteijt te houden, in de tijd de zaaken
„in questij tusschen haaren ons zouden werden
„afgehandeld, en zo zij wenschen afgemaakt.
„En in gevolge die aanmerking haar voordragen,
„dat zoo een stilstand van waapenen behoorde
„plaats te hebben, tot dat de definitive beslissing ove
„de zaak, van weegens de beijde Europeesche Hooven
„alhier te lande, aan de respective Koninglijke en
„republicainsche gouvernementen was aangeschree-
„ven en bekend gemaakt; zonder dat gedurende
„die tusschentijd het uti possidetis voor nog nader
„aan een van beijde de Natien zouden toebrengen.
„Wij willen dan geerne tot het vaststellen en maa-
„ken van een stilstand van waapenen overgaan,
p. 956. „in maniere als booven; zoo wel als op die wijze, als
„ze bij haar aan ons is voorgedraagen; doch daar
„zij de eerste zijn geweest, die ons plegtig en schrij-
„velijk de voorslag gedaan hebben, verlangen wij
„insgelijks schriftelijk van haar, zij gelieven de
„voorwaarden, op dewelke zij geneegen zoude wee-
„zen, die stilstand te sluijten, ons mede schriftelijk

„ distinctelijk, en uijtvoerig meede te deelen, waarna
„ wij niet zullen uijtstellen, zoo schielijk het gewigt van
„ de zaak zulks toelaat, te dienen van Replicq."

„ Een stilstand van waapenen zoude ook
„ ten gevolge kunnen en moeten hebben, de reciprogue
„ uijtwisseling van de gevangenen, terwijl er geduuren-
„ de het standhouden van dezelve, geene nieuwe vij-
„ andelijkheeden zouden worden gepleegd."

„ Dan wij kunnen niet voorbij gaan, UWelEde-
„ le groot agtbaere Gestrenge en VelEdelens te doen op-
„ merken, dat ofschoon wij bijde Europeesche Natien
„ met elkander handelen, en wij onderling op ons ge-
„ geven woord kunnen staat maaken, de uijtvoe-
„ ring van onze te maakene conferentien afhanke-
„ lijk is van de Naturellen van dit Land; waar-
„ om dan ook dezelve niet alleen kennis behooren
p. 957. „ te hebben van den Inhoud van dezelve; maar dat
„ meer is, dat het maaken van die overeenkomsten
„ door hun, voor zoo verre hun zulks aangaat moet
„ worden goedgekeurd, geratificeert, en na kunne
„ Lands wijze met Eede bekragtigd."

XIV. Hierop WelEdele agtbaere Heeren wagten wij het antwoord van de Deenen, en ofschoon alle onge-daane zaaken in dezelver uijtkomsten onzeeker zijn, vleijen wij ons nogtans, dat een Stilstand van waapenen, zoo en in dierwaegen zij ons aangeboden is, en wij ze aangenomen hebben stand zal grijpen; inmiddels bidden wij needrig, zij gelieven haar veel vermogende poogingen aan te wenden bij Haar Hoog Mogende, ten Eijnde Hoog Haarzelve efficatieuselijk bij het Hoff van Denemarken bewerken, desselvs bedienders hier ter custe ophouden ten nadeel van Haar gezag, en dat van derzelver geoctroijeerde West Indische Maatschappij, langs directe en indirecte weegen te benaadeelen en ongelijk aan te doen. —

1777

Letter from Fiscal van Leefdael, and Messrs. van der Peuije, Jallé & Staadlander to Pres. Chr. Zeeland W.I.C., dd. in Fo: Crevecoeur Accra, 22 Nov. 1777. (W.I.C. 119, p. 960.)

p. 966. – p. 966.

p. 966. Daar wij thans binnen 's compagnies Fortres Cre-
-coeur tot Accra bij den anderen zijn, voorzien van
DDD. last brieven aan het adres van den Fiscaal, dog aan or
alle luijdende, hebben wij de Eere deeze te doen dienen
ter geleijde van Copia authentieq van dezelve, uijt
dewelke UWel Edele Agtbaere met ontvaaren, de be
-reeden aan ons gegeeven. –

Hoe geerne wij ook een uijtvoerig en volleedig
bericht van de gesteldheid der zaaken alhier aan
UWel Edele Agtbaere zouden willen overzenden, is ons
ons thans niet moogelijk, om dat alle de copijen van
zoodanige Papieren, die de geschillen tusschen ons
p. 961. en de Deensche Natie aangaan, en dewelke noodzaa-
-kendig bij UWel Edele Agtbaere worden gerequireerd
om haar het noodige licht te geeven, nog niet in-
-gereedheid zijn, of hebben kunnen weezen, waarom
wij dan ons moeten bepaalen met het volgende
te melden:

Eerstelijk dat den eersten ondertekenaar, in
-gevolge zijne last, zig den 20 September jongst-
-leeden aan boord van 's compagnies vaartuijg
Leeuw begeeven, en met het zelve is afgezakt na
Accra, alwaar hij den 23 's morgens agt uuren is
aan de val gekomen; En zonder uijtstel aan het
Deensch Gouvernement zoo wel van zijne aankomst
alsmeede van de commissie waarmeede hij was voor-
-zien, kennis gegeeven, en verzogt te mooge
weeten, teegens welk een tijd hij zijne brieven van cre-
-dentie aan het zelve zoude kunnen inleeveren:
de nieuw aangekomene Deensche Gouverneur van
Hernsen beantwoordede die Kennisgeeving nog die
-zelven dag, en meldede, dat zijne Raaden na
hunne Forten waaren gekeerd, dog dat hij denzel
-ven dag per expresse, aan hun zoude schrijven,
om ze na het Hoofd Fort Christiaansburg zoodra
moogelijk te doen opkomen; dat het hem in die

tusschentijd tot een bijzondere vergenoeging zoude
weezen, de Eere van mijne aangenaame alleenige vi-
-site bij hem te profiteeren, stellende aan mijne
p. 962. eijgene believen, hem te adviseeren, welke dag ik daa-
-toe zoude willen verkiesen. Hij repliceerde op die
brief den 25 September Kennis geevende, hij aan het
verlangen van hem gouverneur geerne vilde vol-
-doen, en dat hij voorneemens vas, dienzelven dag
teegens drie uuren na de middag zijn voorneemen
werkstellig te maaken; Hij vertrok per draagstoel
en op een distance van honderd roeden het Deen-
-sche Hoofd Fort genaderd zijnde, quam hem den
secretaris van het Deensche Gouvernement uijt naam
van het zelve verwelkomen; hij stapte uijt zijn draag-
-staal en vervorderde zijn weg met opgemelde secre-
-taris te voet; aan het Hoofd Fort gekoomen zijnde,
wierd hij door den gouverneur Majoor von Hemsen
den oud gouverneur Clarestrup, en alle de verdere
Deensche bedienders ingehaald, en onder een salut
van de Batterijen, en het paradeeren van het guar-
-nisoen met slaande Trommen en vliegend vaan-
-del naa booven begeleijd; de Receptie vas hoffelijk
en vriendelijk, hem wierden ververschingen in zoort
aangebooden, en de nieuwe gouverneur, viens taal
hij verstaat, veijl hij goed Hoogduijtsch spreekt, en in
de Neder Saxische Kreits geboren is, betuijgde zijn
genoegen over het maaken van zijne Kennis; onder
verzeekering hoe aangenaam het hem zoude weezen,
zoo zijn verblijf aan Accra konde meede werken
p. 963. tot herstelling van vreede en vriendschap tusschen de
beijde Natien; hij voer voort in absentie van de
Raaden in geen detail van zaaken met hem te
kunnen komen, doch gaf hem genoegzaam te
kennen, hij van gedagten vas, dat de Termen waar-
-in de zaaken tusschen de beijde natien stans
vaaren de decisie van de Hooven in Europa zou-
-de vereijschen; vaarop hij repliceerde, dat die
wijze van denken overeenkomstig vas met de zijne,
en van gevoelen te weezen, dat men onderlus-
-schen middelen beloorde te beraamen, om de zaak

van geen erger natuur te maaken als ze was; t
-welk de gouverneur en Majoor von Hemsen ac
-voueerde; vervolgens rouleerde de Conversatie
over onverschillige zaaken en na dat hij verlof ve
-zogt hadde, om afscheijd te neemen, en instan
-telijk geinviteerd was geworden, om te blijven s
-peeren, waar voor hij vriendelijk bedankte, verta
hij des avonds ten halv ses uuren en wierd me
het zelve ceremonieel, dat bij zijne aankomst geo
-serveerd was, uijtgeleijde gedaan.-

Vervolgens dat 't zeedert die tijd de nieuwe
Deensche gouverneur en eenige Deensche bedienden
het middagmaal bij den Engelsche gouverneur
hebben weezen houden, een visite bij ons heeft af-
-gelegd; en op gelijke wijze als de eerste onder-
p. 964. -teekenaar aan het Deensche Hoofd Fort was gereci
-pieerd en uijtgeleijd is geworden.-

Ten derden, dat wij van tijd tot tijd in het vru
-delijke, met het Deensch gouvernement correspon
-deeren, doch meest altoos over onaangenaame za
-ken, wijl de Deensche benneden cust neegers, het zij
door geheijme beveelen, het zij eijgener authoriteij
niet ophouden, vijandelijkheeden teegens de onze
te pleegen, en onze compagnies onderhoorigen op te
-vangen, en te kluijsteren, waarvan de onze dan
ook, buijten onze ordre en voorweeten represaille
neemen; terwijl het Deensch Gouvernement haare
onderhoorige te vergeefs reclameerd, om dat het gee
agt geeft op de reclames van de onze; nu zijn dit
weederzijdsche handelwijze vel van zoo een aert
niet, dat zij het bijleggen van de geschillen hoope-
-loos maaken, doch zij zijn egter tot het bijleggen
van dien niet bevorderlijk; ondertuschen kunnen
u Wel Edele Agtbaere verzeekerd weezen, dat wij
van onze zijde ons zorgvuldig zullen waaghen,
aanleggers van nieuwe moeijelijkheeden te vee-
-zen; doch wij bidden neederig, zij gelieve ons
ten besten te houden, wij rondborstig moeten ver
-klaaren, onmagtig te weezen, 's compagnies on-
-derhoorigen het neemen van represaille te be

-letten, wanneer de Deensche onderhoorige aanleggers
p. 965. zijn.—

Ten vierden dat wij ons stiptelijk zullen gedra-
-gen naa den inhoud van onze Lastbrieven den 17 Passato
aan ons afgevaardigt; en niet minder aan de
beveelen van UWel Edele Agtbaere betrekkelijk tot de
Deensche zaak onlangs bij ons ontvangen.—

Eindelijk dat wij plegtig en plegtelijk aanneem-
-men, gedurende onze commissie, en daar buijten
alles te zullen aanwenden, wat UWel Edele Agtbaere
van Lieden van Eer en Probiteijt, die 's compagnies
belangens kennen, en ter harte gaan billijk moo-
-gen verwagten; en dat wij, zoo veel van ons zal
afhangen, niets onbeproefd zullen laaten, om
vriendschap en goede verstandhouding te doen
herleeven; doch als het er mogt op aankoomen,
en die van de Deensche Natie na geen billijk ver-
-gelijk willen hooren, en voortvaren met hostiliteij-
-ten en daadelijkheeden te pleegen, wij toonen
zullen, Mannen en Landskinderen te weezen, die
in navolging van haare voorouderen het gezag
van den Staat, daadelijk en efficatieuselijk vee-
-ten te maintineeren; en 's Lands vlag niet
ongestraft zullen zien of laaten hoonen; om
p. 966. langs die weg goede en trouwe Diensten te bewijzen
aan haar vrij gevogte vaaderland, en aan U-
-Wel Edele Agtbaere, ten einde de naam te ver-
-dienen (en dadelijk te weezen met Eerbied en
ontzag) van Wel Edele Agtbaere Heeren, mijne
Heeren! UWel Edele Agtbaerheeders ootmoedigste
gehoorsaamste en getrouwste Dienaaren

In het Edele comps Fortres Crevecoeur tot cctera deezen 22 Nov. 1777.—

W. Sueljard van Leefdael
v. d. Penije, Jallé en H.K. Stadhou-
-der

P. S. Tot hier toe zijn de Deensche Raaden nog niet opgekomen, maar in dato den 20 deezer hebben wij een brief ontvangen van het Deensch gouvernement, waar-
-bij ons word aangeschreeven, dat zij in het laatst van deeze of in het begin van de volgende week zullen

1777

opkomen.- De brief van credentie is door den eersten onderteekenaar nog niet overgegeeven, zijlende hij daar meede vaagten totdat den Deensche Raad bij den anderen is, en collegialiter zal vergaderd weezen.-

---

Letter from Fiscal van Leefdael to Pres. Chr. Zeeland d.d. W.I.C.
Fort Crevecoeur Accra, 22 Dec. 1777. (W.I.C. 119, p. 976.)

p. 976.- p. 977.

p. 976. Hadde de zaak zijn volle beslag, zoude ik en de verdere Leeden van de commissie collegialiter de Eere hebben een wijtvoerige Missive aan U Wel-
D.D.D. -Edele Agtbaere af te vaardigen; zij heeft ze ten naasten bij, doch niet volkomen vaarom ik alle de vrijheid neeme, mij eerbiedig bij haar aan te -melden in kennisgeeving, dat een Project contract van vaapenschorsching bij mij geconci-pieerd, in dato den 15 deezer aan het Deensch gouvernement hier ter Custe afgesonden, bij hetzelve voor het grootste gedeelte collegialiter is geapprobeert en aangenoomen, om stand te grijpen tot 24 maanden na dato van de Teekening.- De Differentien tusschen de beijde Natien over zommige articulen van opgemelde Projectcontract, zijn van zoo geringen aart,
p. 977. dat ik geen reedenen hebbe te vreezen, de Teekening niet eersdaags zal geschieden, alles op approbatie van Haar Hoog Mogende en U-Wel Edele Agtbaere aan de eene, en van de Deensche koning aan de andere zijde; aan welke beijde Magten de beslissing van de zaak in questij is overgelaaten; terwijl onder invagting van dezelve het Uti possiditis voor nog naadeel aan de Regten van een van Beijde de Natien zal toebrengen.-

Bij het eerst vertrekkend Schip houde ik mij verzeekerd, de commissie in staat zal weezen, U-Wel Edele Agtbaere van Copia Authenticq. van de articulen (:22 in getal:) van het gesloten

bestond, kennisse te geeven. Terwijl ik ondertusschen de Eere Hebbe, mij in Haare Hooge gunst en bescherming aan te beveelen, en die, om met alle schuldig ontzag mij te noemen. —

Extract from letter from Dir. Gen. P. Woortman to Pres. Chr. Zeeland W.I.C., dd. Castle St George d'Elmina, 31 December 1777. — (W.I.C. 119, p. 1026.)

p. 1026. – p. 1027.

p. 1026. De Duplicaat van mijne Missive en bijlagen, welke ik UWel Edele Agtbaerheedens d'Eere gehad Hebbe, toetezenden per 't schip de Jan en Jacob', schipper Christiaen Hetner, gaat insgelijks hier ingeslooten, onder Litt.a K. —

p. 1027. Nog een Duplicaat Missive van de commissarissen aan Accra, en bijlaag, in dato 23 October A.o P.o insgelijks per capt.n Hetner verzonden onder Litt.a L., en onder Litt.a M. een pacquet van den Heer Fiscael onder desselvs eijgene signature, en aan het addresse van UWel Edele Agtbaerheedens. —

Eijndelijk voege ik hier nog bij Wel Edele Agtbaere Heeren! eene Missive van de Accrasche Commissie de dato 19 November A.o P.o onder Litt.a N. Ik Hebbe de Eere, mij te refereeren aan den Inhoud van dezelve, en goede moed, dat dezelve eer lang zullen zijn gestild, en gevolge haer geëerbiedigde beveelen gerenvoijeert verden, aen de Hooge Superieurs van beide de Natien in Europa. —

GHANA LIBRARY UNIVERSITY OF

1778 Extract from letter from Dir. Gen. P. Woortman to Pres. Chr. Zeeland W.I.C., dd. utsupra, 29 January 1778. — (W.I.C. 119, p. 1065.)

p. 1066. – p. 1082.

p. 1066. Vervolgens Hebbe ik de Eere UWel Edele Agtbaerheedens te doen toekoomen, copia authentica, van

D.D. eene Missive, van de commissarissen aan Accra op gisteren bij mij ontvangen, gedateerd den

26 deser onder Litt.a D.- En mijn antwoord op de-selve onder Litt.a E, waar aen ik de Eere hebbe mij te refereeren, in hoope, mij eerlang in staet gesteld te zien, UWelEdele Agtbaere van alles volledig verslag te kunnen doen, en haere Hoog gerespec-teerde Missives, zoo aen mij en Raeden als aen mij in het bijsonder bij het vertrek van Schipper Louw te beantwoorden; tot dusverre is de ladi-ijst opgemelde Boden vrij accoord bevonden, dat mij tot een innerlijk genoegen verstrekt, en in zal in geen gebrekke blijven, om me in gevolge mijne pligt, UWelEdele Agtbaer heedens, nae dat het alles gelost zal zijn, volledig verslag aen haer te doen toekoomen.-

---

p.1080. Copia Authentica.

Wel Edele Groot Agtbaere Heer!

Mijn Heer! Wij hebben de Eere ons te gedraegen aan den Inhoud van onse Missive van den 9 deese betrekkelijk tot de overeenkomst, die wij met het Deen-se Gouvernement gemaekt hebben; doch de uijt-wisseling der contracten heeft op den 15e Passato niet kunnen geschieden, omdat wij gevoeglijk oordeelen, de Deensche onderhoorigen en de verdere onderdaenen van de Edele Maatschappij langs de beneeden Kust te vooren naauwkeurige Informatie te geeven van de Articulen van het bestand, het welke wij met de Deenen gesloo-ten hebben, en het nakomen van der zelver In-houd, voor zo verre, tot hun betrekkelijk is, pligtiglijk te doen bezweeren; zulks is gistermor-gen volvoerd; en door alle de Grooten, Com-paaijen, Vaandrigs, Crobbosekkie, Ebicozan, en 's compagnies Maakelaar is het naakoomen van het beslooten bestand op den Bijbel bezwoo-
p.1081. -ren, en de articulen van het zelve bij hun on-derteekend, zoodat Wel Edele groot Agtbaere Heer, alles thans is afgedaan; zullende de con-tracten, zodra zij in het net geschreeven zullen weesen, uitgewisseld worden.- Waarom wij dan

versoeken, zij, gelieve twee a drie groote canoas teegens den tiende of twaelfde vande volgende maand na hervaerds te zenden, en de eerste, derde en vierde onderteekenaar permissie verleene, om na Elmina op te koomen. –
met alle schuldige Respect hebben wij de Eere ons te noemen, Wel Edele Groot agtbaere Heer!
Mijn Heer! U Wel Edele Groote agtbaere ootmoedige en gehoorzame dienaaren ~ was geteekend ~
(: in margine :)
dcora, den 26 January 1778. –

Wm Snijard van Leefdael
J. van der Penije
G. S. Dallé
Hend^k Staadlander

---

p. 1082. Copia authentiq

Wel Edele Gestrenge Heer!

Wel Edele Heeren! gistere morgen hebbe wij wel ontvangen U Wel Ed. Gestr. en Wel Edel^s aangenaeme dlissive, waer inne zij ons kennisse geeft, vande affdoening der zaeken, tot hier toe, aen dcora, tusschen de Deensche en Hollandsche Europiaenen en onderhorigen; op den ontvangst van die dlissive vaeren wij zeer verheugd en felicit'eeren U Wel Ed. Gestr. en Wel Ed^s bij voorraed met het ter uijtvoer brengen van haere commissie. – De Wel Edele Heer Fennekol, welke sig reeds eenige tijd alhier bevind, is met mij van die gedagten, dat het gevaarlijk zouwde zijn, twee à drie groote canoás na dcora afftezenden, om reedenen, wij vreesen, die canoas zo lange de Dadjese en Apamse niet verzoent zijn, zij door de eerstgemelde snellen werden geattagueert, en er uijt dien hoofde veeder nieuwe moeijelijkheeden ten onkosten voor d'Edele Maatschappij zoude vallen. nogtans, wanneer U Wel Ed. Gestr. en Wel Ed^s van dezelve gelieve gebruijk te maeken, zo snllen wij zorge dragen, dat ze op de eerste kennisgeevinge van haer vertrek van dcora op de hoogte van Tantumquerij snllen zijn. – De eerste, derde en vierde onderteekenaers van die dlissive snllen wij met plaijsier verwagten; Beveele U Wel Ed Gestr. en Wel Ed^s Gode en zijn ex^ra. ~ was geteekend ~ P. Woortman
(: In dlargine :)
dlina 29 Jan. 1778.)